ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 35/3/2023

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 35 ވަނަ ޖަލްސާ

٢٨ جُمَادَى الْأُوْلٰى ١٤٤٥

12 ޑިސެންބަރު 2023

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:04

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 16:39

2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 35 ވަނަ ޖަލްސާ

12 ޑިސެމްބަރު 2023 (އަންގާރަ ދުވަސް)

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު އަސްލަމް)

1. ހަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ އިޢުލާން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 12 ޑިސެމްބަރު 2023 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1445 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުމާދަލްއޫލާ މަހުން 28 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ފުލަ ނަކަތުން 3 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މިތިބީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ ތިރީސް ފަސްވަނަ ޖަލްސާގައި. މިއަދުގެ ޙާޟިރީ؛ މި ވަގުތު މަޖިލީހުގައި ޙާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 26 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި ދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްކެވުން:

ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ؛ އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ/35/3/2023. އަޅުގަނޑު މި އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރަން.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްކެވުން:

ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޢަމަލުކޮށްދެއްވުމަން އިލްތިމާސްކޮށް ދަންނަވަން. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް

ހުރުމަތްތެރިކޮށްދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވާން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވައި ނިމެންދެން މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމަށް ވޯޓަށް އެހުން މިއަދުގެ ވޯޓުގެ ވަގުތުގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

5. ސުވާލު

ރިޔާސަތުން ވިދާޅުވުން:

އޭގެ އިތުރުން މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް ސުވާލުކުރުން އެބައޮތް. އަދި އެ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް ވަޑައިގެން އެބަ އިންނެވި. ސުވާލުކުރުމުގާ ދެން ބޭނުން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ސުވާލުކުރެއްވުމަށް، ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ސުވާލުކުރެއްވުމަށް. އެއަށްފަހު، މިހާރު ދެން ސުވާލުކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބައެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަޒީރުންގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ކަންތައް ސާފުކޮށްދީފައިވާނެ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެކިއެކި ވަޒީރުންނަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންވެއެވެ. ވަޒީރުންގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދިނުމުގެ ކަންތައް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަޒީރުންނަށް ސުވާލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ލިބިގެންވާ ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 129 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނޭ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 129 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނޭ، ވަޒީރުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ގޮތުން ވަޒީރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ކަންތައް ވަޒީރުންނަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޒިންމާ ނެރުއްވުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަޒީރުންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 130 ވަނަ މާއްދާގައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސާބިތުވާނެ ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ތެރެއިން ސުވާލުކުރުމަށް ބާރުލިބިގެންވާ ގޮތް، އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ

ރުހުންދިނުމުގެ ކުރިން ވެސް އުއްމަތަ ފަސިޔާރު، ނުވަތަ އުއްމަތަ ފަސިޔާރު އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ފަސިޔާރުގެ ކުރިމަތިލައި ގާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ހުވައިކޮށް، އެ ހުވައިގެ ޢިބާރާތުގައި ސާފުކޮށްދެނެ އެ ދީނުގެ މަގާމު ހަވާލުވެވޭކަން ގާނޫނުއަސާސީގެ 131 ވަނަ މާއްދާއިން ވަކިން ސާފުކޮށް އެނގޭ. އެހެންކަމުން، މިގޮތުގެ މަތީން މަގާމަށް އައްޔަންކުރުމަށްފަހު އެ މަގާމުގެ ހުރިހާ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރަން ފަށާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު، އެ މެންބަރަކާ ހަވާލުކުރެވޭ ކޮންމެ އިދާރާއެއްގެ ނުވަތަ ކޮންމެ މުއައްސަސާއެއްގެ ހިންގުމަށް ޒިންމާއުފުލައި، ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ. އެގޮތުން، ގާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެ މާއްދާގައި ބުނަނީ، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވުމަށް، އެ މީހަކު އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއާއި މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ސުވާލު ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެ މަތީން އެ މީހާ ކުރާ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދިނުމަކީ، އެ މީހާގެ އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއާއި މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބޭނުންވާ ކޮންމެ މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ މީހަކަށް އެންގިދާނެ ކަމެކެވެ. އަދި ގާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު އެ މީހެއްގެ އިޚްތިޞާޞްގައި ހިމެނޭ އެންމެހާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުން މަޖިލީހަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ޖަވާބުދާރީވާން ޖެހޭނެ ކަމެވެ. އެހެންކަމުން، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ގާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ މެންބަރުންގެ މަގާމާ ހަވާލުވާ ވަގުތުން ފެށިގެން އެ މަގާމުގެ ހުރިހާ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރަން ފަށައި، އަދި އެ ހިސާބުން ފެށިގެން އެ މީހުންގެ ޢަމަލުތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ބައެއް. ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ރުހުންދިނުމަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވުމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރުހުންދިނުމުގެ ކަނޑައަޅައި ކުރިއަށްގެންދާ ރުހުމާ ގުޅޭ މަޖިލީހުގެ ވޯޓު ނިމެންދެން، އެ ވަޒީރުންނަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެންމެހާ ހަމައަށް ވެސް އެ މަގާމުގެ ހުރިހާ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރަން ފަށައިފައިވާ ބައެއް، އިންދުން ވަގުތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅައި ބާރުވެރިކަން ފުރިހަމަކޮށް ހަވާލުވެވޭ މުއްދަތު ފެށޭ. އެހެންނަމަވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަށް އައްޔަންކުރައްވާ ވަޒީރުންނަށް މަޖިލީހުން ރުހުން ނުލިބިއްޖެ ނަމަ، ރުހުންނުލިބުނު މީހުން ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ދެމިހުރެވޭނީ ވަކިން ސާފު. ކަން މިހެން އޮތުމާ، އަދި މި ކަމާ ގުޅިގެން އެތައް ސުވާލެއް އުފެދިފައި މިވާއިރު މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި ވަޒީރާ ސުވާލުކުރުން އެޖެންޑާކޮށްފައި މި ވަނީ. މި އެޖެންޑާ އައިޓަމުގައި މި ވަނީ، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް، މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ކުރައްވާ ސުވާލު. މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް

އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ވަޒީރުންނާ ކުރެވޭ ސުވާލުތަކުގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނު ކަމުގައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2005 (ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތެއް. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްހިތެއްވުމަށް އަދިވެސް އެއްފަހަރު ދަންނަވަން. ދެން ޖެހޭނީ، ނަން އިއްވަން. ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، ނޯޓިސް ފޮނުވައި ކުރެވޭ ސުވާލުތަކަށް ވަޒީރު ދޭ ޖަވާބާ ގުޅިގެން، ނުވަތަ ވަޒީރާ ކުރެވުނު ސުވާލާ ގުޅިގެން ނޯޓިސްދިނުމަކާ ނުލައި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަނގަބަހުން އިތުރު ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، އެ ސުވާލުކުރައްވާ މެންބަރާއި އެހެން މެންބަރުންނަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި، އިތުރަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދޭނީ، ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ ނޯޓިސްދީގެން ވަޒީރާ ކުރެވުނު ސުވާލު ނުވަތަ އެ ސުވާލަކަށް ވަޒީރު ދެއްވި ޖަވާބުން އުފެދޭ ސުވާލެއް ކަމުގައި، އިތުރު ސުވާލު ކުރާނީ ނޯޓިސްދީގެން ކުރި ސުވާލާ ޖަވާބުގައި ވަޒީރު ހާމަކުރި [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކަނޑައެޅިގެން [illegible] ކަމަށް ނޫން ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އެހެންކަމުން، އިސްވެ ދެންނެވުނު ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 21 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި އެޖެންޑާ އައިޓަމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ކުރުކޮށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުމީ، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާ [illegible] އިތުރު ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަން އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރެއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް. ނިޒާމީ [illegible] މައްސަލައެއް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަނދާނަށް އަންނަނީ، އަޅުގަނޑުގެ [illegible] [illegible] މައްސަލަ. މީނާގެ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރުކަމުގައި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީން ކުރި ވައްކަން ކޮބައިތޯ؟ ކީއްވެގެންތޯ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލަ ނަގާ ވަކި އުސޫލެއް، ވަކި ހަމައެއް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވޭ. އެހެންކަމުން، ނިޒާމީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭކަށް ނެތް. އަދި އިތުރު ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރުސަތަކީ އެއީ، ނިޒާމީ މައްސަލައިގެ ފުރުސަތުގެ ތެރެއިން ނަންގަވަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި ދަންނަވަން. އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަންނަވަން. ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ސުވާލު ކުރިއަށް ގެނެސްދެއްވުން އެދެން.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ރާއްޖޭގެ އެންމެ އުތުރީ އޮތް ކާގޯބޯޓު ފަހަރެއް ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ރާއްޖެ ހުރަސްކޮށް ދަތުރުކުރާ ސަރަހައްދަކަށް ވުމުން، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރެއް ތަރައްޤީކުރެވުނުން އެ ސަރަހައްދުން ދަތުރުކުރާ އާދުބޯޓުފަހަރު ބޮޑުންނާ ހިދުމަތްކޮށްދޭ ގާއިމުކުރުމަށް ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ނިންމަވައި އެ ސަރަހައްދުގައި ތެޔޮ ސްޓޯރޭޖެއް ގާއިމުކުރުން، ބަންކަރިންގެ ހިދުމަތް ޒޯނުގެ އަރިބަންކާ ބިޒިނަސް އެންޑް ކޮންޓެއިނަރ ކޮންޕެނީގެ ސާއިރިޒްކުތިއްފުލާ، އެ މަސައްކަތްތަކާއި އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރީ ސަރުކާރުން ނިންމެވި ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަވަން މި ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައިވާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ނުވަތަ އެ މަސައްކަތް މެދުކަނޑާލައްވާފައިވޭތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކާނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ބުރުމަކުރިޔަށްކޮށްފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ނަސޭހަތްތެރިވެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބު ކުރިއަށް ގެނެސްދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި ކުރެއްވި…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަންހިފެހެއްޓުމަށް އަދިވެސް އެއްފަހަރު ދަންނަވަން. ދެން ޖެރާސީ ނަން އިއްވަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑު، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެންމެ ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ސަރުކާރަކުން ސުވާލުގައި މި ވިދާޅުވި އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ހުއްޓުވައިލާފައެއްނުވާނެ. ދެން ހަމައެއާއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، އުތުރުގެ ބަނދަރުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ޖެޓީތަކުގެ ކޮންޓްރެކްޓާއެކުގައި އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއެއް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަޒީރު، ތަންކޮޅެއް ބާރަށް އަޑުއިވޭ ވަރަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިދެއްވުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ކުރިއަށްގެންދަންތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަޒީރު، ޖަވާބު ކުރިއަށްގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑު، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި، އެ ކުރެއްވި ސުވާލު އަމާޒުވަނީ ބޭންކިންގެ ހިދުމަތެއް ދިނުމަށް [illegible]، [illegible] [illegible] ސަރަހައްދުގައި. އެ އެމް.އައި.ޑީ.ގައި [illegible] [illegible] ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible]. ދެން އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތްތައް [illegible] ނުވާނެ. އަދި ދެން ކުރެއްވި ސުވާލުގައި، އެ މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެމް.އައި.ޑީ. ހަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިތުރު ސުވާލުގެ ފުރުޞަތަށް އަޅުގަނޑު ހުޅުވައިލާނަން. ފުރަތަމަ އިތުރު ސުވާލުގެ ފުރުޞަތުގައި ސުވާލުކުރެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް އިތުރު ސުވާލެއް ކުރެވޭނީ މިނިސްޓަރ ދެންމެ ވިދާޅުވި އެއްކޮށް އަޅުގަނޑަށް ސާފުވެގެން. އަޅުގަނޑަކަށް އެއްޗެއްހާ ގަޔާވާ ބޭއްސުމެއް ވިދާޅުވި ޖަވާބެއް. އަޅުގަނޑު ސާފުވެ އިނގޭތޯ، އަޅުގަނޑު ސާފުވެ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މަޖިލީހުގައި އިއްވާ ޖަވާބުތަކަށް އަދި ދެކޭ ވާހަކަތަކަށް ހުރަސްއެޅޭ ގޮތަކަށް އަމަލުކުރައްވަމުން ގެންދަވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ނަސޭހަތްތެރިވެލައްވައި ވާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ވާނީ ދަންނަވާލާފައި، ދެން އެ މެންބަރުގެ ނަން އިއްވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުއްޓަވާ ވެސް ކޮށްލެވިދާނެ އެކު މި ބަލައިލަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ނަން މަޖިލީހުން އިއްވައި، މަޖިލީހުގެ ފޮނުވައިން ބޭރު ނިކުމެވަޑައިގެންނެވުން ނުދަންނަވައި ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ. އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް، ވަކިން ޚާއްސަކޮށް ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދެވޭ ގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުގައި ތައްޔާރުވެގެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އަދި އުސޫލުން ޖަވާބު ސާފުކޮށްދެއްވާނެތޯ؟ ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލަން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވަގުތު ހުށަހެޅުއްވި ވަން. އެހެންކަމުން، އަދިވެސް ކަމުގައި ވީ ނަމަ އެ ހެޔޮގޮތުގެ ބޭނުން ވެސް ބައެއް ވަރަށް މެންބަރުން ކުރައްވާފައި އެކަން ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އަދި އުސޫލަކުން ޖަވާބު މަޖިލީހަށް އިއްވައިދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ؛ އަޅުގަނޑު ހ ސުވާލާ އެއްކޮށް ރިޕޯޓުކުރާނަން. އާދެ، ކަންކަމުގެ ފުރަސަތަކީ. ޖަވާބުގެ އެންމެ އުފެދިފައި އެމަހުގެ ކާމިޔާބުކަމާއެކު ދުވަހަކު ވެސް ރާއްޖޭގެ ހުރަސްތައް ދަތުރުކުރާ ސަރަހައްދުތަކުން ވުމުން، އިޤްތިޞާދީ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ބައްޓަންކޮށް ޖަވާބު ދީފައި ހ ސަރަހައްދުތަކުން ދަތުރުކުރާ އުފެދިފައިވާ ބައެއް ކުރުމަށް ފޮނުވާ ކާމިޔާބުކުރުމަށް ނިމުނީމަ

ސަރުކާރުން ނިންމައި އެ ސަރަޙައްދުގައި ތެޔޮ ސްޓޯރޭޖެއް ގާއިމުކޮށް، ބަންކަރިންގެ ހިދުމަތް ފެށުމަށް ޓަކަރުގެ އާބަކޮން ބޭރޭޖިންގެ އެންމެ ކޮންބެޓެކްޓިންގެ ކުންފުނިން އެކު ސޮއިކުރުމާއި، އެ މަސައްކަތާއި އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރީ ސަރުކާރުން ނިންމުމާ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުން ހުއްޓިފައިވީތޯ؟ އެއީ އެއް ސުވާލު. އަނެއް ސުވާލަކީ، އެ މަޝްރޫއު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް މިހާރު ނިންމާފައިވާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެހެންވީމާ، ދެ ސުވާލެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލުގައި ހުއްޓިފައިވީތޯ؟ އަޅުގަނޑުގެ މިނިސްޓްރީއިން ނޫން ސަޕޯޓްކުރާ އޮތީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ މަޢުލޫމާތު މި ދަންނަވާލަން، އެސް.ޓީ.އޯ އެކުގައި ސޮއިކުރައްވާފައި އޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބުނީ. އަޅުގަނޑު ކޮމްޕެނީތަކުން އެސް.ޓީ.އޯއިން އެ އެމް.ޕީ.އެލް އެއްބަސްވީތޯ؟ ވިޔަފާރީ، އެއްބަސްވުމާ އޮތީ. ދެން ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އެ މަޝްރޫއު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް މިހާރު ނިންމާފައިވާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ މިނިސްޓަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުމެން އަދި ވަކިގޮތެއް ނުވެ ނިންމަން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަނީ މިކަހަލަ އެހެން ކަމެއް ރިޕޯޓުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އެއީ އެމް.ޕީ.އެލްއާއި ދެ ކުންފުންޏާއި ދެމެދުގައި ސޮއިކުރެވިފައި އޮތް އެމް.ޕީ.އެލްއާއި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުނިއިތުރުކޮށް ގޮތުގައި ކޮންމެހެން އެކަން ގޮތެއް ނިންމާނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ދެއްވި ޖަވާބާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ސުވާލާ ގުޅިގެން އިތުރު ސުވާލުކުރަން އަޅުގަނޑު ހުޅުވާލަމުން، ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު ދެއްވާނަން ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިފަހަރު އަޅުގަނޑަށް މިނިސްޓަރުގެ ޖަވާބު އަޑުއިވިއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ސާފުކުރަން ބޭނުންވި މަޢުލޫމާތު އިތުރަށް ހޯދަން މި އޮތީ. އެއީ އެ ވިޔަފާރިވި، ސޮއިކުރެވިފައި އޮތް އެއްބަސްވުމުގެ ކަނޑައެޅިފައި އަދި ނުވަތަ ނިންމާފައިވީތޯ. އެހެންނަމަވެސް، ބަންކަރިންގައި އަދި އާދަޔާހިލާފު ހިދުމަތްދިނުމުގެ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދާނީ ގޮތެއް ނުވާތީ ނިންމަވަން. މިނިސްޓަރަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާތީ، އިސްތިރާޖީ މިނިސްޓަރުކަން މި ކަންކަމުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅުއްވަން، އަދި ކޮންޓްރެކްޓްކަން އެމް.ޕީ.އެލްގައި ސޮއިކުރި ކަމަށް ވިދާޅުވި މި ނޫނީ ކުރީ

ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައިވާ ގޮތަށް އެ ސަރަޙައްދުގައި ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތާއި، އަދި ޓްރާންސްޝިޕްމެންޓް ޚިދުމަތް އެ ތަންގައި ޑޮކެއް ގާއިމުކުރުވުންދާން ވެސް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް. މިހެން މިދެންނެވީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލު ނިންމުމަށް ވަގުތު ދެއްވުން އެދެން.

ކޮޅުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިހެން މިދެންނެވީ، އަޅުގަނޑަށް ކުރީގެ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީން ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު ސިބިބީގެ ޖަރީދާއިން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ އަދި މި މަޖިލީހަށް ވެސް އެ ސިޕީބަހް އިއްވަވާފައިވާ. ދޮރިންނަހަރު މަޝްރޫޢުގެ ބޮޑުކަމުގައި މިދެންނެވި ޚިދުމަތްތައް ފޯރުން ކަމަށް. އިންވެސްޓަރުންނަށް، އުފެދިގެން މިހާރު ވެސް އެބަހުރި ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް، ޕޮލިސް ސަރވިސް، އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ސަރވިސް، ކޯސްޓްގާޑު ސަރވިސް. ހުރިހާ ޚިދުމަތްތަކެއް ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ތަނެއް. އެހެންވީމާ، އެ ތަނުގައި މި ބަނދަރުގެ ޚިދުމަތްތައް ފަރަން ވަރަށް ކުއެރުމަ މުއްދަތަކަށް ނަގާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް އެ ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ؛ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގައި އަވަހަށް މިކަން ފުރުމަތަށް ނުބޭނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ސުވާލުގެ ޖަވާބު ވަޒީރު ދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރައްވާފައި އޮތް ސުވާލަށް އާދެ އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދެނީ. ދެން ފަހުން މި އެއްސެވީ ސަރުކާރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓަކީ ކޮބައިތޯ؟ ސަރުކާރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓަކީ ހަމަ ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތާއި، ދެންވެސް އުޅަނދުގައި އެ ސަރަޙައްދުން ދަތުރުކުރާ ބޯޓުފަހަރަށް ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތް ހަމަ އިންވެސްޓްމަންޓެއް ގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދިއުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އެންމެފުރަތަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ކަމަށް. ދެން ކުރިން ވިދާޅުވި އެމް.ޕީ.އެލަށް ރިފަރަންސްކޮށްލަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، އެއީ އެސް.ޖީ.އާއި އަދި ގުޅޭގޮތުން ކޮންސެޕްޓު ވެފައި އޮތް އެމް.އޯ.ޔޫއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރަކާ އަޅުގަނޑު އިނގޭތޯ. އޭގައި އެމް.އޯ.ޔޫގައި އެސް.ޖީ.އާގެ އެމް.ޕީ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަޕްލައިކޮށްދޭ ބަނދަރު، ކޮންޓްރެކްޓަރު

އެމް.އޯ.ޔޫއެއްތޯ؟ ވިދާޅުވި، އެއީ އެތާގައި ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ޓަކައި ފަރާތުން ސޮއިކުރި ކުންފުނިން އެ ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ދެވިދާނެތޯ ރިވިއުކުރަމުން އެ މިހުން، ބޮޑުމަކަށް އެ މިހުން ސޮއިކޮށްފައި އޮތީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަން ސާފުކޮށްދެއްވާނެ ކަމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިތުރު ސުވާލުގެ ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން، ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 45 ސިކުންތު އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މި ވަނީ، ވިހާވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންނަށް ހަމަޖެހިފައި މި ވާ ކުޑަ ވަގުތުކޮޅުގެ ތެރޭގައި ފުރުޞަތުއަރުވާލުމަށް ޓަކައި. އެހެންކަމުން، ސްޓޭޓްމަންޓަށް ނުދެއްވައި ހަމަ ސީދާ ސުވާލަށް ވަދެވުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެން މި އަރުވަނީ، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދަށް. ސުވާލުކުރެއްވުން އެދެން.

ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާ ސުވާލުކުރަން މިއަދު، ހިތަށް ވައްކަމުގައި ބައިވެރިވިންތޯ ހާމިދާ އެކު؟ ހާމިދު ކުރި ވައްކަމުގައި މަސިނުވާރުންގެ ހިއްސާވެރިވެ ދެއްވައިގެންތޯ؟ ވަޒީރާ ދާރިން ވަދެގެން މި ތަނަށް އައި ހިއްސާދެއްވައިގެންތޯ؟ އިޚްތިޔާރު މިނިސްޓަރު، ހާމިދު އެކުރި ވައްކަމުގައި ހާމިދު ބަރިވަންޏާ މަސިނުވާރުޖާ ނުލަގައި ހަމަ ވައްކަންކުރި ދެއްވައިގެންތޯ؟ އަދިބެ ޖަހަން ދިޔައިރު މަސިނުވާރުން އެތާ ކޮންތާކު ހުރި؟ ޑޯސިމް ރިސޯޓް ހިންގަން ޑޯސިމަން ބައިއަޅައިގެން މަސިނުވާރުން އިޚްތިޔާރު މިނިސްޓަރަށް ކުރެވުން ދައުލަތަށް ގެއްލުންދީ، ވައްކަންކުރަކޮށްފައި ރުކި މިޔާއް ނުންނޭ. މަސިނުވާރުން ހަރާކަތް ނުކުތުމުން ނޫނޭ. މި މަޖިލީހަށް ވަދެގެން ދެއްވުނީ ހިއްސާކުރަންތޯ؟ މި މަޖިލީހުން މަސިނުވާރަން ރުވުންނުލީގެން. ދިރާގެ އަދު ހާރަށް ހަދައިގަނޭނީ؟ ދިރާގެ އަދު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އަދި ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ހަމަތަކުގެ މަތީން ކުރުވުން އިތުރު ސުވާލެއް ކަމުގައި ބަލައިގަންނާނަން. އެހެންކަމުން، އެ ސުވާލަކަށް ޖަވާބުދޭން އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވާކަން ނެތިން. މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާއީ.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާއީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި އަޅާ ޕޯޓު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި އިއްވަނީ، ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ތަޅުން ދުރުކުރައްވައި ބޭރަށް ވަޑައިގެންނެވުން އެދެން.

{ޖަލްސާ މެދުކަނޑުއްވައިލެއްވުން: 9:25 އިން 9:27 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު އަސްލަމް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ނަން އިއްވުމުން ވެސް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ތަޅުން ދުރުކުރައްވައި ބޭރަށް ވަޑައިނުގަތުމުން، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގައި ނުހުރި ކަމަށް ބަލައި، އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދާނަން. މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޒީ ސުވާލު ކުރިއަށްގެންދެވުން އެދެން.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޒީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި އަޅަން އޮތް ޕޯޓު މިހާރު ވަނީ ލ. އަތޮޅު ގާދޫއަށް ބަދަލުކޮށްލައި ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ޕޯޓު. ދެން ލ. އަތޮޅު ގާދޫއަށް، ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ހިމާޔަތްކޮށްފައިވާ ރަށެއް. ކޮން ވިސްނުމެއްގައިތޯ މި ސަރުކާރުން، ކޮންސަލްޓަންޓް ފީޒިބިލިޓީ ހަދާފައިތޯ ގޮތުގައި ދޫކޮށް މި އަހަރު؟ އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްދެއްވުން އެދެން. އަދި އެ ރަށް ކަނޑައެޅީ ޕްރޮޖެކްޓެއްތޯ؟ ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ހިމާޔަތްކޮށްފައިވާ ރަށެއް ގޮތުގައި ލ. އަތޮޅު. ޝުކުރިއްޔާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ސުވާލާއި ނުވަތަ ސުވާލަށް ދެއްކި ޖަވާބާ ގުޅިގެން ކުރެވުނު ސުވާލުއްލަވަން އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ބައްލަވައިލައްވާފައި ޖަވާބު ދެއްވުން އެއް ކުރުގައި ވަނީ ނަމަ ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި އަގަން ގަސްތޮކުރާ ޕާކެއް ނުވަތަ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އަންނާނެވެސް ކުރިއަށްގެންދާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ގާއިމުކުރަން ސަރުކާރުން ނިންމާފައި އޮތް ޕާކެއް، ހ. އަތޮޅުގައި ބަނދަރުކުރުން އިނގޭތޯ. އެއީ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓް، ރައީސް، ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ވައުދެއް، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ފޯސް ޕާކް ގާއިމުކުރުން. އަދި އޭގައި ކުރުވާން އިންޑަސްޓްރިއަލް މަސައްކަތްތަކަށް ކުރުމާ އެކުގައި ހަމަ ހ. އަތޮޅުގައި ފޯސް ބަނދަރެއް ގާއިމުކުރުން އިނގޭތޯ. އެއީ ދެ ރަށްތަކަށް ވާނީ، އެ ވާހަކަ އަރިހަށް ދެން އުޅުނީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޖެކްޓްގެ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަހަރެމެން ދި އުޅުނީ އިނގޭތޯ. އެއީ، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ގާއިމުކުރުން އެއްޗެއް މަސްދޫކޮށް ހ. އަތޮޅުގައި ބަނދަރުކުރުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިލް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާން ލ. ގާދޫ ކިހިނެއްތޯ މި ސަރުކާރުން ބަލަނީ؟ އެ ރަށަކީ ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ހިމާޔަތްކޮށްފައިވާ ރަށެއް ކަމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އަށް ނުކުތާއަކީ ވިސްނަވައިގެން ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލުގެ ދެވަނަ ބައި؛ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އެއަށް ޖަވާބުދެއްވާނީ ކަމަން. އެއަށް ޖަވާބު އަޅުގަނޑު މި ދެނީ. އެއްވެސް ސަރަޙައްދެއްގައި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަކީ އެންވަޔަރަންމަންޓް އިމްޕެކްޓް އެސެސްމަންޓް ހަދާފައި އިނގޭތޯ. އަދި ތިމާވެށި ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރިހާ ކުރި

އެއްވެސް އުސޫލެއް، ގަވާއިދެއް މުގުރާލައެއްނުލާނެ. އޭގައި އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ބެލުންތަކެއް ބަލާފައި، އެ ސަރަޙައްދަކަށް ދޫކޮށް އިހްތިރާމު ދީގެން އެކަމުގެ ކުރިއަށްގެންދާނީ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކާށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.

ކާށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރު! އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނިގެން މި ދަނީ، މި ސަރުކާރުން ޕޮލިސީ ހައްދަވާއިރު އެއްވެސް ގޮތަކަށް އެ ތަނުގެ ތިމާވެށްޓަށް ނުބަލައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ތަން. ނުވަތަ އެ ޕްރޮޖެކްޓަށް ފީޒިބަލް އެއްޗެއްތޯ، ކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްތޯ ނުބަލައި ޕްރޮސެސްއެއް ކަނޑައަޅުއްވާ ތަން. މަނިކުފާނު، ކުރެއްވި ސުވާލާ ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ހަނިމާދޫ އެއަރޕޯޓު މިހާރު ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް، ރޭވިފައިވާ ގޮތަށް ކުރިއަރާނީތޯ؟ އެއް ސުވާލަކީ. އަނެއް ސުވާލަކީ، އިންވެސްޓް ޕޮލިސީއިން [illegible] [illegible] ހިއްކުމުގެ މަޝްރޫޢު މިހާރު ރޭވިފައިވާ ގޮތަށް ކުރިއަރާނީތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދު ކުރެވިދާނެ ސުވާލާއި އަދި ސުވާލުގެ ޖަވާބުދޭ ވަގުތު ދެއްކީ ޖަވާބު ދެވިދާނެ ކުރެވުނު ސުވާލު ކަމުގައި ނިމުނީ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތުއަރުވާނީ، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން އަޒީމަށް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން އަޒީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ރާއްޖޭން ބޭރުގެ މީހުން ރާއްޖޭގައި ކުރި؛ ޚާއްޞަކޮށް ކުރީ މިހާރުގެ ބިން ހިއްކުމާ ގުޅޭ ވަރަށް ބޮޑު މަޝްރޫޢުތަކެއް އެބަ ގެނެސް. މަނިކުފާނު، މިނިސްޓަރުކަމުގައި ހުންނެވި ވަގުތު ވަރަށް ބޮޑު ރިސްކެއް ހުރޭތޯ ބެއްލެވިންތޯ؟ އަދި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ޤާނޫނީގޮތުން އެކަމުގައި ގެއްލުން ހިނގާފައިވާތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޑުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވާލަން، އަޑުގަނޑަށް މިކަން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުމާއި އެހީތެރިކަމާ އެކު. އަޑުގަނޑު ސުވާލުކޮށް ފަހަރުން ވެސް ދަންނަވައިދީން ވަރަށް ސާފުކޮށް، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އެކަނިއެއް ނޫން، އަދި ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ވަކި ޤާނޫނެއް، ހާއްސަ ޤާނޫނެއް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރާ ބަދަލުކުރައްވަވުން އެބަދޭ. ޤާނޫނުގައާއި ގަވާއިދުގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ގޮތް ބަޔާންކުރެވިފައި އެބަވޭ. އެހެންކަމުން، މި ހަމަޖެހުމުގެ ބޭރުން ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ޖާގަ އަޑުގަނޑަކަށް މި ޖަލްސާގައި އިނދެގެން އެ ފުރުސަތު އަރުވަން ވަރަށް އުނދަގޫ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވާ ކަންކަމަށް ފުރުސަތާއި ޖާގަދޭން ބޭނުންވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވަކި ގޮތަކަށް ސުވާލުކުރުމުގައި މިވަނީ ގަވާއިދު ކަނޑައަޅާ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮއްވާ، އުސޫލު ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަވަން ވާނަމަ ދަންނަވަން. އަޑުގަނޑު ދެން ފުރުސަތު އަރުވަން؛ އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާ ސުވާލަކީ، މިއަދު ކުރައްވާން ސުވާލާ ގުޅިގެން، އަދި އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި، ވަޒީރު ދެއްވި ޖަވާބާ ވެސް ގުޅިގެން ކުރެއްވުން ސުވާލުތައް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް. އަޑުގަނޑު ދެން ފުރުސަތުއަރުވަނީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޝްވާނަށް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޑުގަނޑު ސުވާލު މި ކުރަނީ އިސްލާމިކް މިނިސްޓަރ. އެހެންވީމާ އިސްލާމް އުސޫލުން ސާފުކޮށްދީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން އަޑުގަނޑު ހަމަ ޖަވާބެއް އަރުވާކަށް ނުޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، އިސްލާމިކް މިނިސްޓަރާ ކުރެވޭ ސުވާލުތައް ކުރެވޭނީ ވަކި ކަހަލަ ކަންކަމާ ގުޅިގެން، މިސާލު، ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަހަލަ އަޑުގަނޑު މި ދަންނަވާ އިސްލާމީ. ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނުހަނު އިހުތިރާމާ އެކު ދަންނަވަން، އެ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރޭގައި ކުރިއަށްގެންދެވުމަށް، އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ގަވާއިދަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ، އިސްލާހުތަކުގެ ފުރުސަތު އިންތިޒާމު ވެސް ލިބިގެންވޭ. އަޑުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލު ކުރިއަށްގެންދެވުމަށް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ އެންމެ އުތުރުގައި؛ [illegible] [illegible] ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގައި މިހާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ވަޒީރު ވެސް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ކޮމިޓީއަކުން މިދިޔަ މަޖިލީހުގައި، މިހާރު މި ހިނގާ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ވަރަށް ގިނަ ދިރާސާތަކެއް ކުރެވި، ވަރަށް ގިނަ މަޝްވަރާތަކެއްކޮށްފައިވާ ކަމެއް، ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރުގެ ކަންތަކުގައި. މިއަދުގެ ސުވާލަކީ، [illegible] ޚިދުމަތާއި، [illegible] އަދި [illegible] އެއްކޮޅަށް އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލެއް. [illegible] ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ، ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރުގައި އެ [illegible] [illegible] މި ސަރުކާރުން؟ [illegible] ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ އެއްވެސް ބަޖެޓް އޮތްތޯ؟ އެ ސުވާލު ހިތުގައި އޮއްވައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސުވާލު ނިންމަވައިދެއްވުން އެދެން.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖޫންމަހުގައި ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރުގެ [illegible] ސަރުކާރުން ނިންމައި އިޢުލާންކުރި [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] ސުވާލުކުރަން ބޭނުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރުގެ [illegible] އެއްވެސް ބަޖެޓެއް އޮތްތޯ؟ އެ މަޝްރޫޢު [illegible] ރާވާފައި އޮތީ ކޮންއިރަކުންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤެއް [illegible] [illegible] ކޮންމެ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުން. މި ސަރުކާރުގެ ރައީސް 200 އަށް ވުރެ ގިނަ [illegible] [illegible] ކަމަކަށް ވަނީ، އެއްވެސް [illegible] ހުރި އެއްވެސް [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ 21 ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި 900 އަށް ވުރެ ގިނަ ރައްޔިތުން ވަޒީފާތަކުން ވަކިކޮށްފައިވާތީ، އޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިއްޒަތްތެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible]؟ އެހެންކަމުން، މި ދެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު އަހާލަން ބޭނުންވަމެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުތަކުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން. ދެވަނަ ސުވާލު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާއި އަދި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ހަމަތަކަށް ފެތޭ ކަމަކަށް ނުފެނޭ.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލުގެ ޖަވާބަކީ، އުތުރުގައި އަދި ހއ.ގައި ވެސް "ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް" މި ބަސް އަންނަހަރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިންގަން ރާވާފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އޮތުމެވެ. ސުވާލުގައި އިންނަނީ، ހުޅުހެންވޭރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލުގައި މި އިންނަނީ، ބަނދަރުގެ ހިދުމަތަށް ޒަމާނީ ކުންފުނިތައް އެކު ވާދަކުރާ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީއެއްގެ ވަރަކަ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން، އުތުރުގައި އަދި ގަސްތުކުރަނީ؛ އުތުރުގައި އަދި ގަސްތުކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރެއްގެ ހިދުމަތް ހ.އަތޮ ބަނދަރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް. އަދި އެއްވެސް ދިމާވެއްޖެ ގޮތަކަށް މި ސަރުކާރުގެ "ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް" ސިޔާ އެބަހުރި މިޒާޖުގެ ކުރިއަރަމުންދާ. އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަޔަކުގައި ވެސް ބޭނުންވާނެ މި ސަރުކާރު ވިސްނާލަން ހަމަ ރައްކާތެރި ރަނގަޅު. އެއީ ދިވެހި ވަރަށް ބޮޑު އަމާނަތެއް ވާހަކަ. ހަމަ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ ވިސްނަން އެކި ބަޔަކު، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަކީ ފައިދާވާނެ ގޮތަކަށް ކުރެވޭ ކަމަކަށް ވާތީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޖަވާބު ސުވާލުގެ ޖަވާބު ދަންނަވާލަން ހިއުމަން ޕިރިއަޑްގައި ދެއްކި. ދެން އެ.ސީ.ބީ.އާއި އެކުގައި މި އޮފީސް ސަރވިސް ކޮށް. ދެން އެ.ސީ.ބީ.އޭއިން އެ މަސައްކަތް އެ ކުރުމަށް އެއްބަސް ތިއްބިއްޔާތީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަރާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވެގެން ތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ތައްޔާރުވެގެން ތިބީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޖަވާބު ފުރިހަމަކުރާ ކަމަށް ވެސް ހަމަ ގެންގުޅުއްވުން ގަބޫލުކުރާން، ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ބަޔަކު ހިދުމަތްދޭ ބަނދަރުތަކުގެ މަސައްކަތުގެ ވަރަކާ ދައްކާނީ. ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް؛ ބާޒާރުގައި ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް މި އަންނަނީ، އާދައި ހިމަނަންޖެހޭ ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ކާގޯއެއް؛ ޓްރާންސްޝިޕް ރައްޔިތުން ހުރިހާ ކާގޯއެއް ހިފާނެތޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދަކަށް، މިދިޔަ ދިރާސާކުރެވުނު އަހަރުތަކުގައި ވެސް ހަރުދަނާ ދިރާސާކުރެވުން މި އުނދަގޫ، ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ކާގޯއެއް ފުރަތަމަ އުފެއްދި ބޮޑެތި މީހުން. އެ ހާލަތު އެބައޮތް، ނަތީޖާ އެއީ ގިނަ ފަހަރަށް އަނެއްކާވެސް އިސްތިއުމާރު، އެކަމަކު އިސްތިއުމާރު އަނެއް ދާއިރާއެއް ރިޕޯޓުކުރީ އިސްތިހާރު. ޗައިނާއިން ބޭނުންވާ ބަޔަކު ބިޔަ ހިދުމަތް ދޭ ބަނދަރުތަކާއި ބަނދަރެއް، މި ހިދުމަތްތަކަކީ ހަމަ އެކަން އުފައްދަވައިދޭނީ ބާރުގެ ކުރިއަރުވާން ކުންފުނިތަކެއް އިސްކަމެވެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސުވާލުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހަމަ ހެޔޮނިޔަތުގައި ދަރުބާރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ވެސް ދަންނަވާލަން، މި. ހިސާބު ސަރަހައްދުގެ އަދި ހެޔޮ ޝައުގުވެރި. ބާރުގެ ހުރިހާ ކޮންސެޕްޓް ބޮޑު ދަރަޖައިގެ ދި ކަމަށްވާތީ. އެއްފަހަރާ، އެ ދި ސަރަހައްދު ދިރާސާ ވެސް ދިރާސާކުރަނީ ދި ސަރަހައްދު. އެހެންމީހާ، ބަނދަރުގެ ހިދުމަތް

އެސް.ޓީ.އޯއާ އެކު ވެފައި އޮތް އެމް.އޯ.ޔޫއެއް ހުއްޓުވާލެވިފައެއް ނުވޭ. އެކަން ރިވިއުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދަނީ އެބަ. ދެން އެއަށް ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ދެ ޑޭޓާއެއް އެ އުޅެނީ ސަރުކާރުގެން. އެހެންވީމާ، އޭގައި އެ ބޭފުޅުން ގޮތް ނިންމަވާނީ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަގަޑީގައި ދެން ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ޝާމިރަށް.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު! އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތްތައް ފެށުމާ ގުޅޭގޮތުން ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާފައިވާ ސުވާލާ ގުޅިގެން؛ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި މިހާރު މަޝްރޫޢު ހިންގުމުގެ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަކުރާރުކޮށް އަޑުއިވިމުންދޭ. އަދި ހުވަފެނެއްގެ ވާހަކަ ވެސް އަޑުއިވިމުންދޭ. އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި މި މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް މިދިޔަ ދިހަ އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި، އޭގެ ކުރީގެ ރައީސް ޔާމީން ސަރުކާރުގައި ވެސް އިޢުލާންކޮށް މިނިސްޓަރުކަން ކުރެއްވި ބޭފުޅެއް. އޭރުގައި އެ ކުރެއްވި މަސައްކަތުން ވެސް މިކަމަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެ މަސައްކަތްތަކުގައި ދިމާވެފައި ހުރި ދަތިތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި މިފަދަ މަޝްރޫޢެއް ހިންގިއްޖެ ނަމަ އެކަމުގެ ފައިދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރާނެ ވަރަކަ ވިދާޅުވެދެއްވާ. އެހެންކަމަށްވާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑުގެ ޖަރީމާއިން މުދާ އެތެރެކުރާ ހަބްމަރުކަޒް ވާނީވެ…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުރުކޮށް ނިންމަވައިދެއްވުން އެދެން ސުވާލު. ސުވާލު ނިންމަވައިދެއްވުން އެދެން.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެ ކަންތައް؛ އެހެންވީމާ، އެފަދަ މަޝްރޫޢުތަކެއް ހިންގުމަށް ކާފަވަރުއްގެ ސިޔާސަތުތަކެއް ގެންގުޅުއްވަންތޯ؟ އެއީ ސުވާލަކީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ހަމަ އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށްލާނަން. އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ކުރުވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް ދައްކާ ވާހަކައެއް، ބަނދަރު ގާއިމުކުރުމާއި ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަކީ. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްތައް ވީހާ އަވަހަކަށް ހަމަ ކުރިއަށްގެންދިއުން. އޭގައި ގެންދެވޭނީ ގޮތަކީ، ހަމަ އެއަށް އިންވެސްޓް ބަޔަކު ހޯދުން އިނގޭތޯ، ނުވަތަ ސަރުކާރުން އެއަށް ތަރައްޤީ މަސައްކަތްކުރަމުން. އެއީ އެކަން ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ގޮތަކީ. ދެން ގޮންޖެހުންތައް؛ ގޮންޖެހުންތަކުގެ ތެރޭގައި، ސަރަހައްދީ ފާރަވެރިކަމަކީ ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފުރަގަހަށްޖެހޭނެ ކަމެއް. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް. އެކަން ކުރުމަށް ޚަރަދު ބޭނުންވާ ފައިސާ ހޯދުމަކީ ގޮންޖެހުމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ރިސޯސްއިޒްކުރަންޖެހޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ޕަބްލިކް ޕްރައިވެޓް ޕާޓްނަރޝިޕް މޮޑަލް ނޫނީ ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ޕްރޮޖެކްޓް ގާއިމުކުރުމަކީ ދިނަ ފަރާތްތަކުން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، ފަންސީ ބިލިޔަން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކުރިއަރާން ކަމަކަށް ނުވާތީ އެއީ ފަހަރު އެއީ ގޮތަށް އެ ވާހަކަ އެ އަންނަނީ. ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ހަބެއް، ބަންކަރިންގް، ނުވަތަ ކޯޓާޝަން ބަނދަރުއެއް، އެސްއީޒެޑް ބަނދަރުއެއް، އެ ޑިޕޯ އެ އަންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިންވެސްޓްކުރާ ފަރާތްތަކުން އެ ރިޓާން ހައްދަވާގައި އެއްވަގައި ގާއިމުކުރާ މަސައްކަތެއް ހައްލުވާކަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން އުޅޭނެ ކަމަކަށް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް.

ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޮޅުހަދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޢަމަލުކުރައްވަމުން މި ގެންދަވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ދީފައިވާ ހައްޤު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަނިކުރައްވައިގެން. ގަވާއިދުގެ 134 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ވަޒީރާ ސުވާލުކުރުމުންދާއިރު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެ ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަނިކުރައްވައިގެ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވަން އުޅުއްވާއިރު ސުވާލުތަކާއި އެބަ ކުރެވޭ. ޖަވާބުދެއްވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ވިދާޅުވިޔަސް. އެހެންނަމަވެސް، މި ނަވާރުވަނަ މަޖިލީހުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް މިއަދު އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާ ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މި

ހަނިކުރައްވަނީ. އަޅުގަނޑެއް ނުކުތާ ވަޒީރާ ސުވާލުކުރާކަށް [illegible] ބަނދަރާ [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވަޒީރުގެ ދާއިރާގެ [illegible] ގޮތް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތުދެއްވުން އެދެން.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި ގަވާއިދުތަކަށް ހުރި ގޮތުން ބިދޭސީންނަށް ނުކުރެވޭނެ ވަރަށް ބައިވަރު ވިޔަފާރިތަކެއް ކަނޑައަޅާފައި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދަ ވިޔަފާރިތައް ވަރަށް ގިނައިން ރާއްޖޭގައި ކުރަމުން އެބަދޭ. ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ރިސޯޓުތަކުގައި ކުރަމުން އެބަދޭ. އެފަދަ ވިޔަފާރިތައް މޯނިޓަރކުރުމަށް ސަރުކާރުން ގެންގުޅުއްވާ ސިޔާސަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަދި އެފަދަ ވިޔަފާރިތައް ހުއްޓުވުމަށް ގެންގުޅުއްވާ ސިޔާސަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަނެއްކާވެސް ތަކުރާރުކުރަން ދަންނަވާލަން އޮތީ، މިއަދު ކުރެވުނު ސުވާލުގައި އެ ސުވާލާ ގުޅިގެން ވަޒީރު ދެއްވި ޖަވާބާ ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް ނޫނީ އިތުރު ސުވާލުގެ ގޮތުގައި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކުރަން ދަންނަވަމުން މި ގެންދަނީ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައާއި އަދި ގާނޫނުއަސާސީގައި ވަކި ގޮތަކަށް ލިޔެވިފައި އޮތީމާ އެގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ގޮތެއް. އެއަކަށް އަޅުގަނޑު އެއްބަސް ދަންނަވާކަށް ނުޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް މިހާ އިނދެގެން އެކަން ކުރެވޭނީ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައާއި އަދި ވަކިން [illegible]. ވަރަށް ސާފުކޮށް ލިޔެވިފައި އޮތީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އެއްކަލަކުވެސް ނޫން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްވެސް ހައްގެއް ހުއްޓުވާކަށް އަންނާނެ ގޮތަކަށް އެއްވެސް ކަމެއް ކުރަން. [illegible] ޖަވާބުދެއްވުން. ވަޒީރު މި ތަނަށް ވަޑައިގެންނެވީ ވަކި [illegible]، ވަކި ސުވާލަކަށް ޖަވާބު ތައްޔާރުކުރައްވައިގެން ވަޑައިގެންނެވީ. އެހެންވީމާ، ސުވާލާއި ޖަވާބުދެއްވުމުގެ [illegible] ގުޅުން އަޅުގަނޑަށް ކުރިއަށްގެންދެވިފައި. ދެން އެކަން ބަދަލުކުރެއްވުމާ [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ގަވާއިދު، އެ ގާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެނެސްދެއްވާ! އާދެ! ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް [illegible]، ނިޒާމީ މައްސަލަ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ދޫވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައެއް މި ނެގީ މަޖިލީސް ގަވާއިދުގެ 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން. މި ގަވާއިދުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު، ވަޒީރަކާ ކުރެވޭ ސުވާލަށް އެ ވަޒީރަކު ޖަވާބުދިނުން ލާޒިމުވާނީ އެ ސުވާލަކީ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުހިމެނޭ؛ މި ތަނުގައި ޢަމަލުކުރެވޭ އުސޫލުތަކާއި އާންމު ހަމަތަކާއި ކަންކަމަށް ބެލިޔާ، އެއީ ދޭ ސުވާލުތަކެއް ނުކުތާ ވެސް ނިސްބަތުގެ ބާރު ރިޔާސަތަކަށް އޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޭނގޭ ކަމެއް ވެސް، އަދި ގާނޫނީގޮތުން ވެސް. އެހެންވީމާ، ދެން ސުވާލުގެ ނޫންނަމަ، ވަޒީރު ޖަވާބުދާރީވުން އުޅުމުގައިވާ ސުވާލުގެ ނަމަ އެކަން ނިންމަވާނީ ވަޒީރު. ރިޔާސަތުން ނިންމެވުން ނޫން. އެއީ މި ތަނުގައި ގަބޫލުކުރެވޭ އުސޫލު ހަމައެއް. އަދި ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކެއް ވެސް، ކޮންމެ ކަމެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަށް ގުޅިގެން ވަރަށް ބޮޑަށް ރިކުއެސްޓުކުރަން ވަރަށް ދެން ހަމަ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި ނަގަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ނިޒާމީ މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަވާފައިވާ ނުކުތާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ވިދާޅުވާ މާއްދާގާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ލިޔުމުން ޖަވާބު ހޯދުމަށް ނުވަތަ އަނގަބަހުން ޖަވާބު ހޯދުމަށް ކޮށްފައިވާ ސުވާލު ފޮނުވާ ބަޔާންކުރާ ސިޔާސީ ހަމަތަކާއި ނުބެހޭ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކޭ ވެސް ކަމެއް މިކަން ހިސާބުން ބަލާއިރު، އަދި މަޖިލީހުގައި ވިދާޅުވާ ގާނޫނުގައި ވެސް ބަޔާންވެގެން މި ދަންނަވަނީ. ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ގާނޫނު، ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2005، އެއީ 2005 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގައި މި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކުރެއްވި ގާނޫނެއް. އެ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރޭ، އިތުރު ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދޭނީ، ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލު ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ސުވާލަކީ ސުވާލުކުރުމުގެ އުސޫލާއި އެއްގޮތަށް ވާނަމަ. އަދި އެ އިތުރު ސުވާލުކުރުމުގެ ސިޔާސީ ނުކުތާ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ވާނަމަ. ޖަވާބު ހޯދުމަށް އޮތްކަމަށް ވާނަމަ، ސުވާލުގެ ބަހުން ނުވަތަ ސިޔާސީ ގޮތުން ކަމެއް ނުބެލޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވާލަން، ސިޔާސީ ނުކުތާ މި މަޖިލިސް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންވެގެން ވެސް އޮތީ. އެހެންވީމާ، ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ގާނޫނުގައި ވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާ

ސުވާލުކުރެވޭ ގޮތަށް ހައްދަވާނޫ! އަދި އޭގެއިތުރަށް މީގެ ކުރީގައި ސުވާލުތަކެއް ތޮއްޖެހިފައިވާ ގޮތަށް، އެކަން ނުކޮށް، ވަކި ޚާއްޞަ ދުވަހެއް ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ހޯދުމަށް ބާއްވައިގެން ވެސް އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ތަނަށް ފޮނުއްވާ ސުވާލުތަކަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ޖަވާބު ހަމައިދަނުވުމުގައި ދުލިހުނުވާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި އެ ޖަވާބުތައް ފަސްނުކުރުމަށް ވަޒީރުންނަށް އިލްތިމާސް މަޖިލީހުން ހަމަޖައްސައިދެވޭނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އިތުރު ސުވާލު ކުރައްވާއިރު، ގަވާއިދާއި ގޮތުން ބަޔާންކުރާ ހަމަހަމަކަމާއި ތަނަވަސް، އެ ސުވާލުތައް ކޮށްދެއްވުން އެދެން. އެނޫން ގަޑަކަސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަބަދު ވެސް އިޚްތިޔާރު ހިފެހެއްޓޭނެ، މަޖިލީހުގެ އިންތިޒާމުގެ އިސްވެރިކަމުގައި ވެސް، އަދި ގުނުނަށް އިސްވެރިކަމުގައި ވެސް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު! އުތުރުގެ ސަރަޙައްދުން ދަތުރުކުރާ އަގުބޮޑުކަމަކީ ތޫ ހިދުމަތާ އެކުއްޔަރުން އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާވިޔައި އޮންނާން ދުވަސްވަރުގެ ސަރަޙައްދުގެ ހިސާބުގައި އޮތް ބަނދަރުގެ ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކުރުމުގެ ވާހަކަ. މި ސަރަޙައްދުން، ވަޒީރު ވެސް ހިމެނެނީހުން ސަރަޙައްދުގައި އެއްވެސް އަހަރު ހިތަދޫ ސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ އަހަރު ބަނދަރުގެ ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރައްވާނީ ކޮން ދުވަހަކުން ކަމުގައި ތިބޭނީ؟ ބަނދަރުގެ ޚިދުމަތްތަށް ވިލާގެ ޤާނޫނީ ބާރުގެ މަސައްކަތް ފެށިގެން ދާނީ ކޮން ދުވަހަކުންތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަކީ މިއަދު ކުރެވުނު ސުވާލާއި އަދި ދެއްވި ޖަވާބާ ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް ނޫން ކަމުގައި ޖަހަހަނގަނުކުރާ ކަމަށް ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަނަށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ސުވާލުކުރަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާއި (ށ)ގެ ދަށުން. އަޅުގަނޑު ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، އެއަރޕޯޓާއި، އިޤްތިޞާދީ މައި ދޮރާރާޖާ ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް. މި ސުވާލު އަޅުގަނޑަށް ކުރެވިދާނެތޯ ނޫންތޯ ރައީސް ވިދާޅުވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑަށް ކުރިއަށްދެވޭނީ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ)އިން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ލިބިދޭ ބާރެއްހެން އެއީ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާ ސުވާލުކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން ހިޔާވަރަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ސާފުކޮށް ދަންނަވައިފިން، ސުވާލުކުރުމުގެ ހައްގު ފުރިހަމައަށް މެންބަރުންނަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާ. ސުވާލު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކުރައްވަންޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތާއި، އޭގެ ޢަމަލުކުރައްވާން އިޖުރާއަތުތައް މިހިރީ ޤާނޫނުތަކުގައާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި. އެ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތީން ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން. މިއަދު ކުރެވޭނީ ސުވާލަކީ، އެ ސުވާލާ ގުޅިގެން ވަޒީރު ދެއްވި ޖަވާބާ ގުޅިގެން އިތުރު ސުވާލެއް އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް ނަމަ، އެ ސުވާލުކުރައްވާ ކަނޑައެޅިގެންނޭ! އެއީ ހަމަޖެހިފައި އޮތް އުސޫލެއް. ދެން އެހެން ޝަރަފު އަޅުގަނޑަށް އަރުވައި، އަޅުގަނޑުގެ އިޚްތިޔާރުގައި ވެސް ބަދަލުކުރެވޭނީ، ގާނޫނު ނުވަތަ ގަވާއިދު ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެ ޖެހޭ އެއް ނަމަ. އެހެންނަމަވެސް، ގާނޫނުގައި ވަކި ސާފުކޮށް ޝަރުޠު އަޅާ، އެހެން ޝަރުޠަކަށް އަޅުގަނޑަށް މިތާ ކަނޑައަޅައިދީފައިވޭތޯ. އެއީ ގާނޫނާ ޚިލާފަށް އަޅުގަނޑު ކަނޑައެޅިދާނެ ގޮތެއްނުވުން. ވަރަށް ސާފުކޮށް މި ދަންނަވާ ގާނޫނުގައި އޮތީ، މަޖިލީހުގެ ރައީސް މިކަން ކުރައްވަންވާނީ މިހެން. ކުރައްވަންވާނީ މިހެންނޭ. ދެން ކުރިޔައި ބަހުސްކޮށްލައި އެއް ގައި އެއީ އަދި އެހެން ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑު އެއަށް އަސްލެއް ގޮތަކަށް ވެސް ނެތީން. އެހެންނަމަވެސް، މި ވިދާޅު ސުވާލު ކުރިއަށްގެންދެވިން ނަމަ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން އަފީފު.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަފީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރާ ސުވާލުކުރަން ބޭނުންވަނީ، އިރަވަންދިއްޓުގައި ބަނދަރުތަކުގެ ފުސްލިބިއަށް ގުރުގަޑި ކަށްއަޑީގެ އިތުބިޙަސް ފުޅާކުރުމުގެ ޒަމާން ކުރައްވާ ކަމެއް، އަދި ދެ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދޮރޮޅުގައި ހުސްއިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ނެރެވުނު. ހަމައެއާއެކު، އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު ކުރިން ހުށަހަޅުއްވައިގެން ނުވި ސަރުކާރުން އިރަވަންދިއްޓުގެ އިޤްތިޞާދު ފުޅާކުރުން އަދި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ފުޅާކުރުމުގެ އަސާސީ ބައި ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް، ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ގެންގުޅެން ހިންގަން ގަސްތުކުރައްވާފައިވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ގުޅޭ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ މިހާރު މި ސަރުކާރުން ހިންގަން ގަސްދުކުރައްވަނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފުރަތަމަ [illegible] ހިސާބުން؛ މި ސަރުކާރުން ގަސްތުކުރަންތޯ؟ އާދެ! ގަސްތުކުރަން. އަދި އެގޮތަށް މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދާނަން. [illegible]. ދެން ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސްޓަޑީ، ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތް؛ ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތަށް، ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތަކީ ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތެއް. އެ ހިސާބުން ދަތުރުކުރާ ބޯޓުފަހަރަށް ދޭންޖެހޭ ހުރިހާ ޚިދުމަތެއް. ބަންކަރިން އެކަންޏެއް ނޫން، ހުރިހާ ޚިދުމަތެއް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން މިތިބީ ތައްޔާރަށް. އަދި ރާއްޖޭގެ އެހެން ބަނދަރުތަކުން ވެސް، އެހެން ދިމާދިމާލުން ވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބޯޓުފަހަރަށް ޚިދުމަތްދޭން ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ފައިދާވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ތައްޔާރަށް މިތިބީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] އެބައޮތް. [illegible] އިޤްތިޞާދަށް [illegible]. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރ؛ ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، ޝިޕްޗޭންޑްލިންގ ޚިދުމަތާއި، އިންޖިނިއަރިންގ ޑްރައިޑޮކް، މި ހުރިހާ [illegible] [illegible] އިޤްތިޞާދީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިހާރު [illegible] [illegible] [illegible]؟ އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ސުވާލުގެ ޖަވާބު ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސައީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ވަރަށް ރަނގަޅު ސުވާލެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ކުރެއްވީ. އެއީ ބަޖެޓުގައި ހަނިމާދޫގެ އެއަރޕޯޓަކީ މިހާރު ކުރެވެމުންދާ ހަމަ ބޮޑު މަސައްކަތެއް. ހަނިމާދޫގެ އެއަރޕޯޓުގެ މަސައްކަތަކީ ކުރިއަށްގެންދަވާން ކަމަށް މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޢިއްޒު ވަނީ ވިދާޅުވެފަ. އަދި އެއަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ނުވީ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތަށް ކުރިއަށް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކަމަށް ވިދާޅުވެފައި އޮތީ، އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ބަންކަރިންގެ ޚިދުމަތުގެ ވާހަކަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިއަދު އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް މި ނެގީ، [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ގަވާއިދާއި، ޤާނޫނާއި، ހުރިހާ [illegible] [illegible] [illegible]، މިއަދުގެ ސުވާލަކީ [illegible] ހަނިމާދޫ އެއަރޕޯޓުގެ ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން [illegible]. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ބަންކަރިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ [illegible] [illegible]. [illegible]. އެހެންވީމާ، ބަންކަރިންގެ [illegible] ދޭ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނިޒާމީ [illegible] [illegible]، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލު [illegible]، [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ބަންކަރިންއަކީ [illegible]، ހަނިމާދޫ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! އެއަރޕޯޓާ ގުޅޭ ސުވާލެއް ކުރަން ވަނީ ނަމަ، އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު؛ އެ ސުވާލު އެއީ އިތުރު ސުވާލެއްގެ ގޮތުގައި ކުރެވޭނެ ނޫނޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒާހިމް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ބަންދަރުގެ ޚިދުމަތާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ސުވާލެއް ކުރާކަށެއް ނެތިން. އެހެންނަމަވެސް، ވަޒީރު ޖަވާބެއް ދެއްވާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ވެސް ސުވާލެއް ކުރަން އެދެން. އެއީ އިހަވަންދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތިލަފުށިއަށް ކުރެއްވި ދަތުރުފުޅުގައި މިތިބި ސަރަޙައްދަކާ ވަޑައިގަތް ތަން ފެނުނު. އޭގައި އެއްވެސް މިތިބި ގޮތުގައި ހުރި މުޢާމަލާތެއް ތިބޭފުޅުން ކުރައްވާނުތޯ؟ އެއްވެސް އެއްބަސްވުމެއްގައި ސޮއިކުރައްވާނުތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ސުވާލާ ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް ކަމުގައި ނުފެންނަ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ގަވާއިދުގެ އިޤްތިޞާދީ ވަޒީރުންގެ މިއަދު މި މަޖިލީހަށް ސުވާލުކުރަން ހާޒިރުކުރެވިގެން މި އުޅެނީ؟ އެހެންނަކަމަކާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ސުވާލެއް ހުރި ވަޒީފާތަކުން އެކަށް ބަދަލު ކުރައްވާ ބޭރު ޖަހާ ވަކިކުރުން ބެހޭ އަޅުގަނޑު ހުރުން މިއަދާ ދުވަހު ސުވާލުތަކަށް ވަކިން. އަޅުގަނޑު ކުރި ސުވާލަށް ޖަވާބު ނުދީ ބޭއްވީ ކީއްވެގެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ހަމަ ގަވާއިދުގައި ވަޒީރު ވަޒީރުން ގެނައުން. ދެން ގަވާއިދުގައި ވަޒީރު ސަމާލުވެލާ، އަދި ކޮންމެ ވަޒީރަކު އެ ވަޒީރަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރާ ފަހުން ސުވާލުކުރުމަށް ޖަވާބު ދޭނެ ގޮތަކަށް ނޫން؛

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ގަސްދުން ހުއްދަކުރައްވައި، އެ ގޮތުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] ގޮތަށް ހަމަޖެހިފައި އޮތީ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ރައީސް ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގަންނަވާން، ގަވާއިދުގައި ބާރުއަޅުއްވައި އޮތީ ކާރިސާއެއް ސުވާލުކުރުންކަން. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް އަދި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް މިކަން ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ މަގެއް ފެނޭތޯ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުން މިކަމުގައި ބޭނުންވޭ. ހަމަ ސުވާލުތަކަށް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ކުރެވޭނެ. ހަމަ ޖަވާބުދިނުން ހަމަ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވުން ގެންދަވާ! ހަމަ އިސްލާހުކުރެއްވިއްޔާ ކުރީގައި ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން، އިތުރު ދުވަސްތަކެއް ސުވާލާއި ޖަވާބަށް ހަމަޖައްސަވައިގެން ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކުރައްވާ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސަވާނަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނެންގެވި ނުކުތާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން އާރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައެއް މި ނެގީ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 204 ވަނަ މާއްދާ ވިދާޅުވާން ރައީސް އަރިހުގައި ދަންނަވަންވެގެން. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާ ވެސް ވިދާޅުވާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް؛ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރައީސް މި ގެންދަވާ ގޮތުން، ދުސްތޫރީ ގޮތަކަށް ނޫން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް މި ގެންދަވަނީ ވަޒީރުންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި. އެހެންވެގެން، މަނިކުފާން އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ. އެހެންނޫނިއްޔާ ކޮންމެ މެންބަރަކު ދުވަހަކު ސުވާލު ކުރިޔަސް، ވަޒީރެއް އިންނަވާނީ އަބަދުވެސް މަޖިލީހުގައި. ވަޒީރުގެ އެހެން މެންބަރުން ވެސް ހުންނާނީ އެ ވާހަކަ ހަނދުމަފުޅުކޮށްދެއްވުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަޅުގަނޑު ބަލައިލީން. މަޖިލީހުގެ ރައީސް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރައްވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، އަދި އެކަމަށް ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް ކަންކަން ކުރެވޭ ހަމަޖެހިފައި އޮތީ. މަޖިލީހުގެ ރައީސް ގަވާއިދާ ޚިލާފު ޢަމަލެއް ކުރާ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އިޖުރާއަތު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ލިބިގެންވާ [illegible] އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ހަރަކާތްތަކާމެދު މި ގޮނޑިގައި އިނދެގެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ، އަދި ފާހަގަކުރައްވާފައި އޮތް

ކަމުގައި ގާނޫނީ ގޮތުގާ ހިމާޔަތް، ޤާނޫނުއަސާސީގާ ހިމާޔަތް އެއްވެސް ޢަމަލެއް ނުކުރާނެ ވާހަކަ ވެސް ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވަން. ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު.

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދުގެ ވަޒީރު އަލުގަނޑަށް ފާހަގަވެގެންދަނީ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ޗާޓުގެ ކަންތައްތަކުގައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އެ މަނިކުފާނުގެ ކުރީގެ ވަޒީރުކަމުގައި ވެސް ކުރައްވާފައި ވަނީ. ދެން އަލުގަނޑުމެންނަށް ހަޤީޤަތަކަށް ނުވެ ހިނގާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި މި އޮތީ. އެހެންވެ އަލުގަނޑުގެ މިއަދުގެ ސުވާލަކީ، މިނިސްޓަރުގެ މި ދައުރުގައި ކިޔާ ބޮޑު ހަރަކާތެއް އުބައްޑޮޑު އެ މަސައްކަތެއް ބަޔަކަށް ހަވާލުކުރެއްވިން ކަމަން؟ ނުވަތަ އެކަން ކާމިޔާބުކަމާ އެކުގައި ގެންދެވޭން ކަމަށް މިނިސްޓަރަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ނުނީ އެކަން ކާމިޔާބުކޮށްލެވޭނެ ތެދު ސަބަބަކީ ކޮބައިކަން ސާފުކޮށްދެއްވާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ ޖަވާބު ކުރީގައި ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ނަންގަވާފައިވާތީ، އެ ނިޒާމީ މައްސަލައަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ނިޒާމާބެހޭ މައްސަލައެއް މި ނެގީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ނުވަތަ؛ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފަކު ފިޔަވަޅު އަޅުވާ ބޭފުޅަކާ ބެހޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ މަތިން ޖަވާބުދާރީވުމަށް ގޮވާލުމުން ހާޒިރުވުމަށް ކަމަށް ވާނަމަ، އެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއެއްގެ ކުރިމަތީގައި ހާޒިރުވެ، ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދިނުމަށް ޖެހޭނެ. މި މަޖިލީހުގައި ސުވާލަކާ އެކު، ގެނެސް ސުވާލުގެ ނަތީޖާ ކަމަށް ވާނަމަ، އެކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރު ލިބިގެން ސުވާލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ވަޒީރު ފެށި ދިއަމަގުން ދެފުށް ބާރު އުޅެން މަޖިލީހުގެ ބަރުލަމާނީ އެއްބާރު، އަޅުގަނޑުމެން ބެލުމުގައި ބާރު އުޅޭ ޤާނޫނު ކަނޑައެޅިފައިވާ މި ބާރު "ރައްޔިތުންގެ ބެލުމާއި ބެހޭ" މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ތެރޭގައި ވެސް ހިމެނޭ ބާރު ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ދެކެވޭ.

ކަމުގައި ނިންމާނީތޯއޭ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް ރޫހަށް ބަލައިލާއިރު؟ އެހެންވީމާ، ވަޒީރަށް އެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންވާނެ. ވަޒީރަށް ލިބިގެންވާ ހައްގެއް އެ ދުވަހެއްގެ ގުޅޭ ސުވާލެއް ނޫން ކަމަށް ވާނަމަ ޖަވާބުދާރީނުވުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ބަލައިގަންނަވާކަށް ނެތް. 98 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ސުވާލުކުރެވޭނެ އުސޫލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ ވަނީ ކަނޑައަޅާފައި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަކީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކައި އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަކީ، ވަކި ގާނޫނެއް [illegible] އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތައް ކަމުގައި ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބު ކުރިއަށް ގެންދަވާށެވެ. އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދެންމެ މި [illegible] [illegible] ބަނދަރުގެ މަސައްކަތްކުރަނީ. ހަމަ ސަރުކާރަކުން ވެސް؛ ދިހަވަރަކަށް އަހަރަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ހިމެނުނު 2013އިން 18އަށް ވެސް، އަދި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް އެބަހުރި މަސައްކަތްކޮށްފައި [illegible] އެ މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދަން އިނގޭތޯ. އެކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލު އައީ ވެސް އިނގޭތޯ. އަދި މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑު މި ދަނީ [illegible] އެ މަޝްރޫޢު [illegible] އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ނޮޅިވަރަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމް އަބްދުﷲއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ނޮޅިވަރަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، 1993 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އައިހެވަންއޭ ކިޔާފައި ތިލަދުންމަތީގެ ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، ހާއްބަވޮޓަނު ތިލަދުންމަތީގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނު ހުވަފެނެއް ދައްކާފައިވާ. ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓެއް ތިލަދުންމަތިއަށް ބަންކަރިންގއާއި ތޮޔާއި މި ކަންތައްތަކަން އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ކާރިތާ. މި މަސައްކަތް ނުކޮށް ބޭރިޔަށް ހަދައިދީ. ހުޅުމާލެ ދުވަސް ފިޔަވައްސަށް، ގެދުވެޅުއް، ތިލަދުންމަތީގައި، މި ހުރިހާ ތަނަށް ހިއްކައިގެންދިޔުމަށް މި އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުތް ތިލަދުންމަތީ ރައްޔިތުންގެ ތޮއްޓޮގައި މި އަސަރުން އަޅުވާލައިދޭ، މިނިސްޓަރުގެ ތަސްވީރުކޮށްދިން ދައުރުގައި މި ބަޖެޓުތަކަށް ހަދައިދޭން، ނޫނީ މިއީ އަޅުގަނޑު ކުރެއްވި ސުވާލެއް ކަމަށް؟ މިކަން އަދި ކުރިއަށްގެންދަވާ ތިލަދުންމަތީގައި މި ހުރިހާ ބަޔަކަށް ހަވާލުކޮށް، ނޫނީ މިހާ އަރިހުން ހިއްސާކޮށްދެއްވާނެ ގޮތެއްގައި ރައީސް މަސައްކަތްކުރައްވަން ފެށިގެން ބޭނުމީ ހަރުގަނޑުއަކަން ބޭއްވާގައި އަންނަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް މި ޕްރޮޖެކްޓް މިހާރު ވެސް ވޭތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު، އަހަރެމެން ޕްރޮޖެކްޓުގެ ތޮއްޓޮގައި ސަރވިސް ވެސް އެއް، ކުރިއްވާ ސަރުކާރުގައި ޖަމާއަތުގެ ހުރި ބައިވެރިވުމަށް އެދިން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސައީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ހަމަ ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން އިނގޭތޯ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުގެ ޖަވާބަކީ އަސާސީގޮތެއްގައި ތަފްޞީލުކޮށް ދަންނަވާލަން. ހަމަ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ވަގުތު ވެސް ކަމާ މަސައްކަތްތަކަށް އިސްކަންދީގެން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސަރުކާރު، އެ ސަރުކާރު ހަމަ ދަށުން، އަދި އެކަމުގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުގެ ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ ކަންކަން ބަލައިގެން ކުރިއަރަން، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ މަސައްކަތް ވެސް އެބަ ހުރި ވާހަކަ ސަރަހައްދުތަކުގައި ވެސް ބޭނުންހުރި ހިންގުމުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން ކުރިއެރުންތަކާ ވާހަކަ ހަމަ ބޭނުންކުރީ. އިހަވަން ޕްރޮޖެކްޓް ކަމުގައި ވާތީ 1993ގައި ވެސް އެކަކަށް ކަމެއްގެ ހަމަ ފުރިހަމަ، ކަމެއްގެ ބަލައިގަންނަ ސަރުކާރުތަކުގެ ޖާގަ ދެވިފައި ހުންނަނީ، ކުރިއަށްގެންދެވުނު 2013ގައި ބަޖެޓުގައި، 2014ގައި އަދި ކަމެއްގެ ނަން އަދި ސަރުކާރުތަކުގައި ހުންނަނީ. ހަމަ ކޮންމެ، އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދަ ޖާގަ ހުރި ފަހުން ތަރައްޤީކުރަން ވެސް މި ދެން، މިއަދު

އަޅުގަނޑާ ސުވާލުކުރެވޭ ދާއިރާ؛ އެއީ ބަންދަރިންގެ ޚިދުމަތް އެ ހިސާބުގައި ފުރުމަތް ބަލައި މި ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރާނެ ކަމަށް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. އާދެ! ސުވާލުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ވަގުތު އަދި އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ވަގުތު ނެގިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސުވާލުކުރުމުގެ ވަގުތުގައި މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ވަގުތުކޮޅެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލިގެންދިއުމާ އެކު. އެހެންވީމާ 10 ޖެހިއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަގުތު ހަމަވުމުގައި އިތުރުވާ އެބަ، އިއްޒަތްތެރި ދެ މެންބަރަކު އަދި ސުވާލަށް އެދިވަޑައިގެންފައި އެބަވޭ. ދެން ސުވާލުކުރެއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ކުރުކޮށް، އަދި ދެން އިތުރަށް ކާމިލް ހުރަވީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފުރުޞަތު އެބަވޭ. އަޅުގަނޑު ހުރަވީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވަރަށް ކުރުކޮށް ސުވާލުކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހުރަވީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ކުރުކޮށްލާނަން. މިނިސްޓަރ ވަރަށް ސާފުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވަބައްލަވާ! އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ތިން ރަށުގެ ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ ބޭނުންވޭ އެނގެން، މި ވަގުތުގެ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓަކާ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ހިމެނިގެން ނުވަތަ ހ. އަތޮޅުތޯ؟ އެކަން ވިދާޅުވެދެއްވުން އެދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަޒީރު ކުރުކޮށް ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ހަމަ ތަފްސީލާ އަޅުގަނޑު މި އަރުވަނީ، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު އައިސް ހަފުތު ހަފްތާ މި ހަމަވަނީހުން އަޅުގަނޑުމެން ހިތަން. ހަފްތާވަރަކަން ހަފްތާ މި ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރޮޖެކްޓު ދީ ސަރަޙައްދުގައި ފެށި ރަށްރަށަށްވެސް. އިހަވަންދިއްޕޮޅުގައި ރަށްރަށަށްވެސްދާނެ މަސައްކަތް ކުރާނެ ފުރުޞަތު ބަދަލުވެއްޖެ. އަދި ގާތުގައި ރަށްރަށަށްވެސް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ބަދަލުކުރުން؛ އެ ވިޝަނުގައި ހުރި ބައި. ބަންދަރުގެ ހިދުމަތްތަކާއި، ބަނދަރުގެ ހިދުމަތްތަކާއި، އަދި އެ ސަރަޙައްދުގައި ދެވޭނެ

އެހެން ވެސް އިންޑަސްޓްރިއަލް، ކޮމާޝަލް މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާނެކަމުގެ ފުރިހަމަ ތަޖުރިބާކަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް މި އަރުވަނީ. އެއީ ތުރާކުނު، އުލިގަމު އަދި މަނިކުފާނުގެ އިއްޒަތްތެރި އުތީމު ދާއިރާ، ހޯރަފުށި އަދި އެ ސަރަހައްދުގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނާއި، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ހަމަ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާ ވާހަކައެއް. އަދި މުޅި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަހީމް ވަރަށް ކުރުކޮށް؛ އެ ހިސާބުން މިއަދުގެ މި މަސައްކަތް ނިމިގެންދާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު! އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ ޕްރޮޖެކްޓަކީ ވަރަށް ކުރިއޭސްޓުރު ވެސް އޮންނަ ޕްރޮޖެކްޓެއް. ދެން މަނިކުފާނު މީގެ ކުރިން ވެސް ވަޒީރުކަން ކުރައްވާފައި ވާތީ. މި ޕްރޮޖެކްޓު ކުރިއަށްގެންދަވަން މި ވިސްނާވަޑައިގަތީ، ކޮންއިރަކު މިވީ ފައިދާއެއް ދައުލަތަކަށް ކުރިމަތިވާނެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ؟ އެއީ މިދިޔަ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވިދާޅުވެފައި ވާތީ، ސްޓޭޖެއްގައި ހައްދަވައި މިވީ ވަރަކަށް ފައިދާ ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓަކަށް މި ޕްރޮޖެކްޓު ވެގެން އައީ. އެހެންވީމާ، ޖައްސަވަން ގަސްތުކުރައްވަނީ ކިހާއިރު ކޮންމެވެސް ބަދަލެއް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރު ފަސް ކުރައްވާފައި ވާތީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވާ ކުރުކޮށް.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަށް ހަމަ ޖަވާބުދެމުން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް އަދި އާދެ ކުރި ސަރުކާރުން ވެސް ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން ކޮށްފައި ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ދަނީ ކަންކަން އަޅުގަނޑު މި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދައުރުން ވެސް ދެ ކުންފުންޏާ ދޮރުވެރިއެއް އެއްބަސްވުމެއް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދައުރުގައި ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލަން އަދި ތަރައްގީކުރަން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ، އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ މަސައްކަތަކީ ކުރިއަށްގެންދިޔުމަކީ މި ސަރުކާރުގެ ހަމަ އެންމެ

އިސްކަންދޭން އޮތް މަސައްކަތެއް. އަދި ރާއްޖޭގެ އެހެން ސަރަހައްދުތަކުގައި ވެސް ބަނދަރުތަކުގެ ހިދުމަތްދީގެން އާގެން އިޤްތިސާދީ ފައިދާއެއް ވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ މަސައްކަތްކޮށް ކުރިއަށްގެންދާނަމޭ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދު، ވަޑައިގެން މި ސުވާލުތަކަށް ދެއްވި ޖަވާބުތަކަށް. އާދެ! މި ހިސާބުން ސުވާލުކުރުމުގެ ވަގުތު މިއަދަށް ނިމުނީ.

6. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން އަޅުގަނޑު ދާނީ، އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6- ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ތައްޔާރުކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިޔުން. މި ރިޕޯޓަށް ދެ އިސްލާހު ލިބިފައިވޭ. މި ރިޕޯޓަށް ޖުމުލަ ނަވާރަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާފައިވޭ. ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ހަތް މިނެޓުގެ ހުރި ފުރުސަތު ދިނުމަށް އާންމު ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވޭ. ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުސަތު އެބަ؛ އާދެ! ކުރިއަށް، އިއްޔު ވެސް ހުށަހެޅިގެންފައިވާ ޑިސިޝަން، އެ މަރުޙަލާނު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާލުނުވަން ގެންދުރުން ވާހަކަ ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ވަގުފާކުރުން) އާދެ! ފުރުސަތު އެރުވުމުގައި މި ވަގުތު މަޖިލީހުގެ ތިބޭ ބޭފުޅުންގެ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ރިޝާއަށް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ކުރިއަށް އޮތް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ނިންމި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ދަންނަވާލަން އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ކޮންސޮލިޑޭޓްކުރައި، ބަޖެޓުގެ މަރުޙަލާގައި، ބަޖެޓުގެ ބައެއްގެ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދެއްކިއިރުގައި ބައެއް ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރިން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ތިން ރަށަށް ބަޖެޓަށް އިތުރުކޮށްދެއްވުނުމަށް. އަދި އެ ގޮތުން މި ސަރުކާރުން ވައްދުވާދެއިގެންނެވި ބައެއް ކަންތައްތައް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ހުރި. ޖިއޮގްރަފީގައި ހިމެނޭ ކޮންސްޓިޓިއުއެންސީތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން، މިހާރުވެސް އިސްލާހުގައި ސެންޓްރަލް ހިމެނޭ؛ ގައުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު އެއީ ފޮނުވާ އެއްވެސް ކޮމިޓީއަކަށް

ބަދަލުނުގެންނަން. އަދި މި ސަރުކާރުން ފޮނުވި ބަޖެޓުގައި ޖަހަން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ތިން ރަށަށް ވެސް ފޮނުވި އެއްވެސް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލެއްނުގެންނަން. އަޅުގަނޑުމެން ފެނީ، ފާއިތުވެދިޔަ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލާ، ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލާ، އެ ރަށްރަށުގެ އުމްރާނީ ތަރައްޤީއަށް ބަލާ، ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ މަންފާއަށް ބަލާ، ރައްޔިތުންގެ އިޖުތިމާޢީ ފައިދާކުރަނިވި އެތައް ސަތޭކަ، އެތައް ބައިވަރު ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް، އެއް ހާސް ހަތް ސަތޭކައަށް ވުރެ ގިނަ މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސަރުކާރެއްގެ ގޮތުގައި. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓް ކުރިއަށް 2024 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްވެގެންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓުގެ މަރުޙަލާގައި، ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކުރި [illegible] ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަނީ ބަދަލުގެނެސްފައި. އެގޮތުން [illegible] ބޭނުން، މިއަދުގައި ހޮސްޕިޓަލް، މިއަދުގެ ކުރީ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު [illegible] ހޮސްޕިޓަލް މިހާރު ވަނީ [illegible] ބަދަލުކުރެވިފައި. އަދި ޕްރޮޖެކްޓު ބަޖެޓުން [illegible] ހަރަދުކުރެވިގެން ކުރިއަށްގެންދެވޭ ގޮތަށް، އަދި ހަމައެއާއެކީގައި މިއަހަރުގައި އިތުރު ފަންސާސް [illegible] މަސައްކަތާއި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ އިތުރުކުރެވިފަ. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި މިރަށުގެ [illegible] އެ [illegible] ޢިމާރާތްކުރި، [illegible] ބަނދަރަކާ [illegible]؛ އެއީ [illegible] ފަރާތުން ވަޑައިގެން [illegible] ވީމާ، އެ [illegible] ފަރުމާކުރެވިފައި ގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ބަޖެޓުކުރެވިފައި މި ވަނީ. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި މިރަށުގެ މަގުތަކުގެ [illegible] މިހާރު ފުރަތަމަ [illegible] މިދިޔަ ސަރުކާރު ނިމުނުއިރުގައި [illegible] ނިމިފައިވަނީ. ހަމަ އެ [illegible] ތަރައްޤީކުރުމުގެ [illegible] ތާރުގެ މަސައްކަތަކީ މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފަ. ހަމަ އެގޮތުން މިއަދުގައި ހުރި [illegible] ގާއިމުކުރުމަށް މިހާރު ވެސް [illegible] ބަޖެޓް ވެސް ނުވި، ހުރި މިނިސްޓްރީއާ ހަވާލުކުރެވިފަ. [illegible] ސެންޓަރު މި [illegible] ވާރަކާ. އަޅުގަނޑު އެދެން މި ސަރުކާރުގެ ހުރި މިނިސްޓްރީން ވީހާ އަވަހަކަށް ކޮންޓްރެކްޓަރަށް އެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރުމަށް. މިނިސްޓްރީގެ އާ މިނިސްޓަރު ވެސް [illegible]. އެ މަސައްކަތް ވެސް [illegible] ވަރަކަށް ދުރުނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑު [illegible]. ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ އެދުމެއް. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި، މިރަށުގެ [illegible]. މިރަށުގެ މަގުތަކުގެ [illegible]. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި މިރަށުގައި [illegible] ގާއިމުކުރުމަށް ބަޖެޓް މި ވަނީ އިތުރުކުރެވިފަ. އެގޮތުން އެ [illegible] ޓްރެކް [illegible] ފުޓުބޯޅަދަނޑުގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ [illegible] ގޮތުގައި. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި [illegible] ސަރަހައްދު، [illegible] ފަރާތްތަކަށް، ކަސްރަތު ފަރާތްތަކަށް އެ [illegible] ސަރަހައްދުގެ [illegible]

ބަޖެޓަށް މި ވަނީ އެކަށް އިތުރުކުރެވިފައި ގިނަ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް. އަދި ހަމައެއާއެކު، ޕީވީގެ ސްޓޮކްގެ އަށް ކޯސްޓްގާޑާއި އޭޕީސް ހިމެނޭ ތިން ބޮޑީގެ އިމާރާތަށް އެޅުމަށް މި ވަނީ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފައި. އަދި ހަމަ އެމްޑީއެން، ޕީވީގެ ޗާޖު ފުޓްބޯޑަރސްގެ ދޮސްޓްބޮޑާއި ފައިޝް މި ވަނީ ޕީވީގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފައި. އަދި ހަމަ ޕީވީގައި ފުޓްސަލް ދަނޑެއް ގާއިމުކުރުމަށް މި ވަނީ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފައި. މިހާރު ފޮރެސްޓްރީގެ ބޭނުންވާ، އަލުގަނޑުން މި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ޕީވީގެ ފުރާ ސެންޓަރެއް ވަނީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކުރެވިފައި. އެ މަސައްކަތް ފުރަ ބާކީ ކުރިއަށްގެންދިޔުން ގާތްގަނޑަކަށް ފުރަތަމަ ފުރުސަތު ކަމުގައި ފެންނާތީވެ. ދެން ޚާއްޞަ ނަރުދަމާ؛ ނަރުދަމާއަށް އަލުގަނޑުން މި ވަނީ، ނަރުދަމާގެ މުދަލަށް އެކަށް ސަރަހައްދުތައް ގާއިމުކުރުމަށް ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފައި. އަދި ހަމަ ނަރުދަމާ ގިނަ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ފަސޭ މި ވަނީ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވިފައި. އަދި ހަމައެއާއެކުގައި ނަރުދަމާގައި ޗާޖު ފުޓްބޯޑަރސްގެ ފާއިދާގައި އެ ދަނޑު ގެރިގެން ދޮސްޓްބޮޑާއި، އަދި އެ ދޮސްޓްބޮޑާ އެކަމުގައި ޗާޖު ފުޓްބޯޑަރސްގެ ތަރިކަށް މަސައްކަތު ބަޖެޓަށް މި ވަނީ އަލުގަނޑުން އިތުރުކުރެވިފައި. އަދި ހަމައެއާއެކުގައި ނަރުދަމާގައި ކުރެހުންތަކާ ޖެހޭ ޕަބްލިކްސާރވިސް އެބަހުރި. އަލުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުންވޭ، މި ދަނޑުވަރު ކަންތައްތަކަށް، ނަރުދަމާ ހާޞިލްކުރާ ޕްރޮގްރާމްގެ ގޮތުގެ ބައި ހަތަރު އިތުރުކުރަން އެބަޖެޓަށް. މިހެންގޮސް ވިއްސަށް ކޮންމެ ކަމަކު ފަސް، އަދި ހަމައެއާއެކުގައި ކުރީ ސަރުކާރުން ފެށި މަސައްކަތްތަކެއް، ހުއްޓިފައި ހުރި ބައެއް ކަމަކީ ކޮންތަކެއްތަކެއް އެބަހުރި އެކަތި ދިރާގު ސަބަބުތަކާ ހުރި ހުއްޓުން. އަލުގަނޑު އެދެނީ މި ސަރުކާރުގައި ވިޔަ އަވަހަކަށް މި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުން. ގެންގޮސްދެއްވައި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް، ހުއްޓާލެވިފައި ރަށްރަށުގެ، ރަނގަޅުކުރައި ދިރިއުޅުން ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލައި ހިމެނިފައި ހުރި މިފަދަ ފުރިހަމަ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ފާސްކުރައްވާށެވެ 96 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓަކީ އޭގެ، ފާސްކުރާ ބަޖެޓުގައި އެންމެ ގޮތަށް އެކަމަކަށް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ކަމެއް ކަމަށް ވާތީވެ، އަލުގަނޑު ހިތުން މި ވާހަކައަށް ފުރިހަމަ ވާހަކައެއް ކަމަށް ފާހަގަކުރަމު. ހަމައެއާއެކުގައި އަލުގަނޑުން އެދެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މި ގޮތައި ވުރެކަމާ އެކަމުގައި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ މަންފާކުރަނިވި ކަންތައްތަކެއް މި ސަރުކާރުން ފުރިހަމަކުރުމަށް އަލުގަނޑު ހިތުން ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް. މި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް މަންފާވާނެ ގޮތަށް ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި، ހުރިހާ ސަރަހައްދުތަކެއްގައި ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހިންގިފައިވޭ. އަދި ހަމައެއާއެކު، އަލުގަނޑު ފުރަގަސްދޭން ބޭނުންވޭ، އަލުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބަޔާން ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ފޮނުވައި ހުރި ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކާއި، އެ ރައްޔިތުންގެ މަންފާކުރަނިވި ގޮތަށް ފުރާތަކާ ހުރި ކޮންތަކެއްތަކެއް އެ ކަންކަން އެކުލަވައި އަދަދަކުން ކުރިއަރާފައިވާ ގޮތަށް ފުރަތަމަ ކުރިން ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހިނގަމުން އެބަދަ ފުރަގަސްދޭން މި ޖަހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވީ އެކާވީސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ، ހުއްޓާލެވިފައި އަލުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ފަސް ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންގެ

އިޤްތިޞާދުގެ ދިރުން، އެ ބޭފުޅުންނަށް މަންޓޫރިބަނދި ގޮތަށް ކޮންތަކު ހުރި ކަންތައްތައް ވައިރޮޅި، ނާވާރޮ ބިރުކޮންފުން ގަދަ ކަމެއް އެއީ، އެ ބޭފުޅުންނަށް އާމްދަނީ ލިބޭ ގޮތަށް އުފެދިފައި ހުރި ވަޒީފާތަކުން އެ ބޭފުޅުން ވަކިކުރުން އެއީ. އަޅުގަނޑެކަން ގަބޫލު ނުކުރެވޭ، ހަމަ އެއްގޮތަކަށްވެސް އެއީ ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެހެން މި ދަންނަވަން ބޭނުނީ، މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަކުރާރުކޮށް ދުއިސައްތައަހަރު ވުރެ ގިނަ ޖުޑިޝަލްގައި އެއްވެސް ކަމަކަށް ދުރުގައި ހުރި އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް، ރައްކާތެރިކަން އާމްދަނީ ލިބޭ ގޮތަށް ކަށަވަރުކޮށް އެއްވެސް ކަމެއް ތިމަރަފުށިޔަ ނުކުރެއްވޭނެ ކަމަށާއި، އަދި ހިނގައިގަނެގެން ކަމަށް ތަޢާރަފްކުރުމަށް ދުއިސައްތަކަމަށް ވުރެ ގިނަ ފަހަރު ވައްދާފައިވާކަން އަދިވެސް، އެންމެ އާދޭސް ދުވަހުގެ ބޮޑުގައި އެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިފުންނަށް، ބަޖެޓުފަސްކުރުމަށްފަހުން؛ އެ ބޭފުޅުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރާ އާމްދަނީ ހައްޤުގެ ހައްގު، އެ ހައްގުގެ އަދާކުރުމުން ދަނޑިވަޅު އެންގުމެއް ނެތި، އިތުރު އިންސާފު ނެތި، އިތުރު ފުރުޞަތެއް ނެތި، އަދި ކޮށްގެން ހުރި މަސައްކަތަކަށް ތިބެނިވި އެޑިޔު ވަސް ނުލިބި، ހައްލެއް ހުރި ކަމުގައި އެ ވަޒީފާތަކުން މަރުޙަލާތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ، ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމް، އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު، ބާރުގަދަ ބިރުކަންފުން ގަދަ ކަމެއް ކުރުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ޝަރުޢީ ސުލްޠާނަށް، މި އަދާލަތު، އެ ވަޒީފާތަކުން ކަނޑައެޅުނު ރައްޔިތުން ދިޔަ ދިޔަ ރައްޔިތުން! މިއަދު ފެށި ވަކި ފުރިހަމަ ކަމެއް އަޅުގަނޑު ހިތުން ކުރާކަން ނިންމާން. އެއީ ދިޔަ ރައްޔިތުން ކަމުގެ ބަދަލުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ގުޅޭގޮތުން، މި ޖަލްސާ ނިޒާމީގޮތުން، ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި، އެ ބޭފުޅުންގެ ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން ގޮތުން މިދަރަ ސިޔާސީގޮތުން ބައްޓަންކުރުމަށް ހުރި ކަންތައް އެއީ. ރައީސުގެ ވަޒީރު އެއްގޮތަކަށް ކަންކަމުގެ ކަންކަމުގެ ކުރިއެރުމަށް ރައްޔިތުން ދިޔަ ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުން އެންމެ އިތުރުކުރަން ތިބި އެއް ކަންތައް. މިއަދު މި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ކަމެއް، ކަމަށް ރައްޔިތުން، ކަމަށް ރައީސުގެ ސިޔާސަތު އިޤްތިޞާދީ ކަންކަން ބެލުމަށް ވަކި ވަޒީފާތައް ދޫކޮށް، ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމަށް އަދި މި ބަޖެޓު ޤާނޫނީ ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުން މިއަދު ޙައްޤުތައް ދިނުމުގެ މި ދަނޑިވަޅު ސިޔާސަތު ނޫން. ވަރަށް ރައްކާތެރިކަމުގައި ދިރިއުޅޭ ކަންކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަންކަން ދިރާސާކޮށް ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ވަޒީފާ ރައްޔިތުން އެއީ، ރައްޔިތުން ކަންކަމުގެ ކަމަށް ހަމަ އެއްވެސް ނުކުރެވޭ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖެހޭ. މިހާރުވެސް މިއަދު ވަޒީފާތައް ދިނުމުގެ ބަޖެޓުގައި ރައްޔިތުންގެ އާބާދީ، ވިޔަ އަދާކުރުމަށް އެ މަސައްކަތްކުރާ ފުރުޞަތު. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ބަޖެޓުގެ ދަ މަސައްކަތްތަކަށް ސިޔާސީ ރައްޔިތުން ވީ ބަޖެޓުގެ އެ އަޅުގަނޑުގެ ބާރުވެރިކަމާ ފަދައިން ނުދެވޭނެ ރައީސް. އެއީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބާރުވެރިކަމާ ކަމެއް. ކުރިމަތިވެގެން އައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންސާފުވެރި ސަރުކާރު ޖީލުތަކެއް ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި ފުލުހުންގެ ބާރުވެރިކަން ފާހަގަކޮށްލަން. ނުވަތަ އެހެން ކަންކަން ކަމަށް ބާރުވެރިކަން ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަޖެޓަށް އެކަން ނުފޫޒުވިޔާ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް.

އަޅުގަނޑުމެން އެ ފޮނުވި ގޮތަށް މި ހުރީ ބައްލަވާ. އެހެންނަމަވެސް، އެއަރޕޯޓު ނުފޮނުވިޔާ އަޅުގަނޑު ހިތުން މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަންބޭނުން. އެއީ ވަރަށް ދެރަކޮށް ދިމާވި ކަމެއް. އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓު ފާސްކޮށްދިނީ، ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ވޯޓުދިނީ ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި އޮތިބި ފަސް ހާސް ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީގެ އުންމީދުތައް، އެ ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑު ކައިރީގައި މި [illegible] ދުވަސް އެ ބޭފުޅުންގެ ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލައި ކުރިން މަސައްކަތްކޮށްފައި އެ ބޭފުޅުން އުޅުން ވަރަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ބަޖެޓުގައި ޖަހައިލިފަ. ބަޖެޓަށް ގެނެސްދިނުމަށް، ތަފުސީލުކޮށްދިނުމަށް، އެ ކަންކަމަށް ފައިސާ ކަނޑައެޅިފަ. އެ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުގެ އުންމީދަކީ، މި ސަރުކާރުން މި ކަންކަމަށް، ވަޢުދުތަކާ ކަން [illegible]، ރައްޔިތުންގެ އުންމީދުތަކާ އެކުގައި އެ ރައްޔިތުންނަށް މިހާރު [illegible] ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކާއި، އަދި ކުރިން މަސައްކަތްތަކާއި ވީމާ؛ [illegible]، [illegible] މި [illegible] ގޮތަށް [illegible]، މި ބަޖެޓު ފާސްކޮށްދެން. އަދި މި ކަންކަން، މި މަސައްކަތްތަކުގައި [illegible]. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އާދެ! 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް؛ ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް ކޮންމެވެސް ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވަން؛ 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިންމަވައި، މިހާރު މި ވަނީ ފްލޯރަށް އައިސްފަ. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ޖިބޫ ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި ބަޖެޓު ފުރަތަމަވެއިރުން މަޖިލީހާ ހަމައެކަން އައިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ، އަޅުގަނޑު އެ ދާއިރާއެއް ރިޕްރެޒެންޓްކުރާ ދާއިރާ، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ ފަސް ރަށް، އެއީ ދިއްގަރު، މުލި، ވޭވަށް، މަޑުއްވަރި، އަދި ރައިމަންދޫ. މި ފަސް ރަށުގެ ދިޔަ ކަންކަން މި ބަޖެޓުގައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރަން. އެއީ މި ބަޖެޓަކީ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރާއި އަދި މި ސަރުކާރު، ރައީސް ޑރ. މުޢިއްޒުގެ ކެމްޕޭން ވަޢުދުތައް ވެސް ހާއި ހިމަނައިގެން ތަރުތީބުކޮށްދެއްވާ ބަޖެޓެއް. ނަމަވެސް، މި ބަޖެޓު އައިއިރުގައި ދާއިރާގެ ރަށްތަކުގެ، ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުމު ހާގެ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ނެތްކަން އަޅުގަނޑު

ފާހަގަކުރަން. ނަމަވެސް، މިއަދު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ކުރެވުނު މަސައްކަތުން ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތުތަކާ އެކުގައި މިހާރު މި ބަޖެޓު ވަނީ ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިކަން ފާހަގަކުރަން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ދިއްގަރު؛ ދިއްގަރުގެ ރައްޔިތުން ކުރަމުން އަންނަ އުންމީދެއް ދިއްގަރުގެ މިހާރު ބިން ހިއްކާފައިވާ ސަރަހައްދުގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓު އެޅުމުގެ އުންމީދު. އަދި ހޮސްޕިޓަލެއް އެޅުމުގެ އުންމީދު. މިހާރު މި ބަޖެޓުން މި ދެ ކަންތައް ވެސް؛ އަދި އާދައިކުރުން އިޖްތިމާޢީ މަރުކަޒެއް އެޅުމުގެ އުންމީދުތަކަށް ވެސް އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުން ކުރަމުން އަންނަ އުންމީދެއް. މި ތިން ކަންތައް ވެސް މިހާރު މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި އިތުރުކުރެވިފަ. އަދި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މަޖިލީސް؛ މަޖިލީހަށް ބަޖެޓު އައިސް، މަޖިލީސް ފާސްކުރުން ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް މިގޮތަށް ކުރަންޖެހޭ ސަބަބަކީ ވެސް، ބަޖެޓުގައި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަކީ ރައްޔިތުންނާ އެންމެ ގާތުން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ވެފައި ރައްޔިތުންގެ އަޑުއަހައި، ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަންކަން މި ބަޖެޓުގައި ޝާމިލުކުރުވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ބައިވެރިކުރުވައިގެން. އަދި އެގްޒެކެޓިވްބްރާންޗަށް ނުވަތަ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ އަދި މިނިސްޓަރުންނާއި މައިދާނު، ބަޖެޓުގައި ވާ ގޮތަށް އެ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރުން. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ފަރާތަކުން އޮތީ ކަމުގައި ވިއްސަ ކޮންޓްރޯލްތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން ދެވަނަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަނީ މ. މުލި؛ މުލީގެ ވެސް މި ބަޖެޓު އައިއިރުގައި ނެތް ދެ ކަމެއް މިގޮތުގައި އިތުރުކުރެވިފައިވާތީ. އެއީ ހައުސިންގ ޔުނިޓު އަދި ފުޓްބޯޅަދަނޑު. މި ދެ ކަމަކީ ވާން މިހާރު މި ބަޖެޓުން އިތުރުކުރެވިފައި. ބޯހިޔާވަހިކަމީ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ސަރުކާރުން ވަނީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބަދަލު ގެނެސްދީފައި. މި ބަޖެޓުގައި އޭގެ، ބަދަލު އިތުރަށް ބޮޑުކުރެވިފަ. އޭގެ ބަދަލުގައި މިހާރު ނެތް ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ތަން ކަމުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އެ [illegible] ޖަދުވަލުގައި ބަދަލުކުރުން އަދި މިހާރު ފުޓު ފަދަ ބޮޑު [illegible] ކުރެވިފައިވާ ބޭބޭފުޅުން [illegible] ކުރެވޭނެހެން ނުވޭ. އަދި ސިޔާސީ ބަދަލުކުރުވަމުން ތަޢުލީމީ، ފުރާއި، އަދިވެސް އެހެނިހެން ޒުވާނުންގެ އެތަން ފުރުޞަތުތަކެއް [illegible] ސަރަހައްދުގެ ކަމަށް މި ބަޖެޓުގައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި [illegible] ޖަވާބުދާރީވުމުގެ [illegible] އެއީ ވެސް ކުރިޔަށް ދާނެ [illegible]. އެހެން ކަމުން ބަޖެޓުގައި ޚާއްޞަކޮށް މިހާރު 2024 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވީ ކުރިއަށް ދާ [illegible] ކުރިއަށްގެންދާ މި ބަޖެޓާ ދެކޮޅު. އެހެންނަމަވެސް، އަދި ތިޔަ ކޮމިޓީ އަށް ކުރަމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިޔަ މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމާ ދުރު ކަމެއް. މިސާލަކަށް ބަޖެޓު އެކަށް ގޮސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން، ވަރަށް ފުރިހަމަ، ތިޔަ ކޮމިޓީ އަށް އެ ބަޖެޓު ވެސް ކުރަނީ. އެ ދެއްވި ތިޔަ ކޮމިޓީއިން އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް

މިހާރު ވަނީ ބަޖެޓުކުރެވިފަ. އަދި މަޑުއްވަރީގައި، މަޑުއްވަރީގައި ވޯޓީ ކޯޓާއި، އިޖުތިމާޢީ މަރުކަޒާ މިހާރު ވެސް އެބަވޭ. ދެން މަޑުއްވަރީގެ ބަނދަރު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ނިންމައި ބަނދަރުތަކުގެ ގޮތުގައި މިހާރު އެ ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ނިމިގެންދިއުމަކީ އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުން ކުރަމުން އަންނަ އުންމީދު. އާދެ! ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ، ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރި ގޮތަށް، މި ބަޖެޓު މަޖިލީހުން ނިންމައި ސަރުކާރު ހަވާލުކުރުމުން ސަރުކާރުގެ މައިގަނޑު ޒިންމާއަކަށް ވާންޖެހޭނީ، މި ބަޖެޓުގައި މި ވާ ކަންކަން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން. ރާއްޖެއަކީ ޖަޒީރާވަންތަ ދައުލަތަކަށް ވާއިރުގައި، ދަތުރުތަކާ މި ބެހިގެންވާ ގޮތުން، އެންމެ ބޮޑަށް ރައްޔިތުން އުނދަގޫވެފައި، އެ ރަށްރަށް ނިސްބަތްވާ ރައްޔިތުން، އެ ރަށްރަށުގައި އެންމެ ބޮޑު އުނދަގޫވަނީ. އެގޮތުން އެރަށުގައި މިހާރު ޓާމިނަލަކީ ގޮތުން ޖެޓީފަރާއި ބަނދަރާއި އިމާރާތްތަކުގެ ބޭނުން ރަށަށް ހަރުދަނާވާ ގޮތަށް ސަރުކާރު ހިންގައިދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓާއި، މި ބަޖެޓުގައި ވާ އަދަދުތަކާއި، އަދި މިދެންނެވި ގޮތަށް ތަރައްޤީ ގޮތުން އެ ރަށަކަށް ހިންގައިދިނުމުން ބަނދަރުގައި، ރައްޔިތުންނަށް ފުރުސަތުތަކެއް އިތުރުކުރިއްޔާގައި ކަމުދާ ސަރުކާރަކުން ވެސް މަސައްކަތްކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުން ވެސް އަދި ސަރުކާރަށް ވެސް މި އަންނަނީ ޝާމިލުކުރާގެ؛ ޝާމިލުވާ މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ ފިކުރެއް. އެއީ ސަރުކާރަށް އަންނަން ނުވަތަ މަޖިލީހަށް އަންނަން ބޭނުންކުރާ އުޅެނީ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރަށް އައުމުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެ ޖާޒީ އެއްބަސްވުމެއްގައި ގުޅިފައި ވިޔަސް ކަމުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ ދީފައިވާ ބާރު ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތަށް، މި ބަޖެޓުގެ މެނޭޖްމަންޓް ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ކަމުގައި ވާނެކަން ކަށަވަރުކުރުން، މަޖިލިސް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ފާސްކުރުމާ ގުޅިގެން ސަރުކާރު ޖާބިތާ އެއްބަސްވުމުގައި ވިޔަފާރި ކުރާ ގޮތަށް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް، އަޅުގަނޑުމެން މި ޒިންމާކުރަން ފެންނަމުން ދާ ދިވެހި ޤައުމު، [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ތަންފީޛުކުރަމުން މިހާރު ވެސް، މިހާރު މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގެ އެކު މިހާރު އަދަދުތަކުގައި މި އެފަދަ ރަނގަޅު ގާއިމުކުރުމުގައި ބަޔާން ފަރާތް ޖެހިފައި ނުވާނޭ [illegible] ކަމަށް ވާނަމަ، އެންމެ ގާތުން، އެތައް ގަވާއިދު މަސައްކަތްކޮށްދެވޭތޯ؛ އެގޮތަށް އެއީ އެ ހާލަތު؛ އަޅުގަނޑަށް ކުރެވުނު ފުރުސަތުގައި ދެއްވިއްޖާ ރަނގަޅު އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ އެންމެން ވެސް، މިއަދުގެ ސަރުކާރު ވެސް އަދި މަޖިލިސް ވެސް، އަދި ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުން ވެސް އެބަޖެހޭ ވިސްނުން ރަނގަޅުކުރަން، ޤައުމީވަންތަ ވިސްނުމެއްގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދިނުމަށް. ގެންނަ ގަވާއިދުތަކުގައި މި ކަމަކުގައި ރިޔާސަތުން ޤައުމު މަސައްކަތްތެރިކަމުގެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކުގައި މަސައްކަތްކުރަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް ދަންނަވަން ބޭނުން، މިހާރުގެ މަޖިލީހާ ވެސް އެކުގައި ވިޔަފާރި [illegible] ގަވާއިދުތަކާ، ސަރުކާރުން ވެސް އެބަޖެހޭ ސަރުކާރު ވެސް މި ބަޖެޓުގައި ވާ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޤާސިމަށް.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޤާސިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވައިލާނަން. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ބައެއް ކަންތައްތައް ދާއިރާގައި އިތުރުކުރެއްވިފައިވާން. އިތުރުކުރަންޖެހުނީ، އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހަށް އައިސް ބަލައިލިއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި ވެސް، އަދި ރާއްޖޭގެ ގިނަ ކަންކަންތަކުގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ހުރި ނުނިމި. ކުރަންޖެހިފައި ހުރި ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް ހުރި. ހަމައެއާއެކު ކޮވިޑުގެ ދަތި ހާލަތުގައި ވެސް ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަޒީރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ގޮތުން ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތްތަކެއް، ވަރަށް ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ހިންގާފައިވާތީ، އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދޯ، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ރައީސް އިބްރާހީމް ޞާލިޙަށް ޝުކުރު ވެސް ދަންނަވަން ބޭނުން.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓުގައި ދުވަސްވަރުތަކާ ފްލެޓް ކާރްޑުގެ ސިޓީ މަޝްރޫޢުގެ ޕްރޮޖެކްޓް އެންމެހާ. އެހެންނަމަވެސް، އެކި ސަރަޙައްދުތަކާ ހުރި އެ ޕްރޮޖެކްޓު ވަނީ ކުޑަކުރެވިފަ. ނަމަވެސް، މިހާރު މި އެކި މަޝްވަރާކުރައްވާ ދީ އެކި ކުދިކުދި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގެ ހުރިހާ ބޮޑަކަށް މި އަހަރުގެ ބޯޓާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކާރާތު ބޭނުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ފާސްކޮށްދެއްވަން. އަޅުގަނޑުމެން މައިގަނޑު ދިރުވައިލާ ބޯޓާއި އެ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ބޭނުން މިއަދު ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނާ ހަމަހަމަކޮށްފައިވާތީ. އަދި ކުރެހުން ވެސް ނިމުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކުގައި އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މަޤްބޫލުވާ ދިރިއުޅުއްވާ، ހަމަހަމަކަމާއެކު، ކުރީގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ދިރުމެއް ރަޙްމަތްތެރި ރޭޓު، އެ ތަރައްޤީގެ ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތަށް ހިފުމާއި ކަރަންޓު ކުރެވޭ ޕްރޮޖެކްޓުގައި ޖަހާއި، މުޅިރާ އަހަރު ޕްރޮޖެކްޓު ޖަހާއި، އީ.އައި.އޭ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މައުލޫމާތު ދިރިހުރި ވަނީ. އެހެންކަމުން، އެ ޕްރޮޖެކްޓަށް ވެސް ވިޔަ އަރަހަކަށް ފުރިހަމަ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި ހަމަހަމަކަމާ ބައިވަރު ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ކޮށްދޭން ދޭތެރޭ ޚިދުމަތް ވެސް މިދިޔަ ސަރުކާރުން ފުރަތަމަ ނިންމައި ބަހާ ހަމަހަމަ ކުރުމަށް ޕްރޮޖެކްޓުތައް. އެ ޕްރޮޖެކްޓު ވެސް ފުރަތަމަ ކުރިއެރުވުން ތަރައްގީ ކުރުމަށް ސަރުކާރުން މި ގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ދިރިއުޅުން އެއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަ ކަމެއް. ހަމަހަމަކަމާއެކު ރަނގަޅު ރަނގަޅު މިހާރު ވީ ސަރަޙައްދު

ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިމިފައި ވަނީ. އަދި މި ބަޖެޓަށް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީއާ ހަމައަށް ގޮސް، ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާގައި ރައްޔިތުންގެ ބިން އިމްޕޯޓުކުރުމުގެ [illegible] އަންނަނީ ބަޖެޓުގައި [illegible]. އެއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ޓޫރިޒަމް [illegible]. މިހެން މި ދަންނަވަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރަޙައްދަކީ ފޯކަސް ޓޫރިޒަމަށް ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން އެ ވިޔަފާރިއަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ، އަދި މިހާރު ވެސް އެބައް ބަދަލު ވިޔަފާރިއަށް ވަދެގެން އެ ވިޔަފާރި ކުރިއަށްގެންދާ ސަރަޙައްދަކަށް ވާތީވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މާލެއަށް ރައްޔިތުން ހިޖުރަކުރަނީ ކޮންމެހެން މާލޭގައި އުޅެން ވާ ބަޔަށް ބޭނުންވެގެންނެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެނޫން ގޮތެއް ނެތިގެން ރަށުން ފައިބައިގެން ރަށް ދޫކޮށްލާފައި އަންނަން މަޖުބޫރުވަނީ. އެ ތަންގައި އިކޮނޮމިކް އެކްޓިވިޓީސްއެއް ނެތީމާ، ވަޒީފާ ލިބޭން ފުރުސަތު ނެތީމާ، ދަރިންނަށް ކިޔަވައިދޭން ރަނގަޅު [illegible] ނެތީމާ. އެގޮތުން ރައްޔިތުން މި ބަދަލުވަމުންދަނީ. ހަމައެކަނި ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ވެސް ރަނގަޅަށް އެންމެ ބޭނުންވާ ގޮތަށް ލިބޭން ނުހުންނާތީވެ، އެކަން އެ ކުރަނީ [illegible]. ހަމަ [illegible]، ހަޤީޤަތުގައި 2007 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ، ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާ ހުރެ ދަންނަވަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ [illegible] ނޫން. ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާ ހުރެ ބަންދުކުރަނީ. ދާދި ވަންނަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ [illegible] [illegible] ތެރެއިން، ކުދި އާބާދީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަޤީޤަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަނީ. އެކަމަށް [illegible] ވެސް ހަމަ އަނެއްކާވެސް [illegible] ސެކްޓަރެއް ރައީސް [illegible] ދަންނަވަންޖެހޭ. މިހާރު އެ [illegible] ކިޔަވައިދިނުމުގެ [illegible] އެބަޖެހޭ ކުރެއްވަން. މިހެން މި ދަންނަވަންޖެހުނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކިޔަވައިދޭން [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ވަންޏާ، އެ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] އެ [illegible]. [illegible] [illegible] ކޮންމެވެސް [illegible] ހިޖުރަކުރަނީ [illegible] ކިޔަވައިދޭން [illegible] އެބަ [illegible]. އެހެންވެ އެ ރަށްރަށް މި [illegible] [illegible]. ތަރައްގީކުރުމުގެ ނިޒާމުގައި އެކަހަލަ ކަންކަމެއް ކުރިޔަ، އެ ވާހަކަ [illegible] އެކަހަލަ ކަންކަމެއް ކުރުމުން އެއީ ވަރަށް [illegible] ކަމޭ [illegible] ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible]. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible]، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައިރާގައި [illegible] މި [illegible] އެހެން [illegible] އައިސް އެހެން އިކޮނޮމީއެއް [illegible]. އެއީ ހަމަ މިހާރު [illegible] ފިޔަވައި [illegible] [illegible] މި ދަންނަވަން ލޯކަލް ޓޫރިޒަމް. ލޯކަލް ޓޫރިޒަމް ވަރަށް [illegible] ވ. އަތޮޅުގައި މިހާރު [illegible]، ވ. އަތޮޅުގައި [illegible] ރަށް އަންނައިރު، [illegible] ރިޒޯޓުގައި އެބައޮތް. [illegible] ރިޒޯޓުގައި އެނދު ހުރި ވަރަށް [illegible] ގިނައިން މިހާރު [illegible] [illegible]، ރިޒޯޓުގައި، ފޯކަސް [illegible] [illegible] އެއީ އެނދު ގިނަ. [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] ވ. އަތޮޅުގައި. އެހެންވީމާ، ހަޤީޤަތުގައި ވެސް؛ ހަޤީޤަތަކީ ވަރަށް ރީތި އަދި ކައިރިގައި ހުރި ޑައިވިންގ ޕޮއިންޓާއި، އެކްސްކަރޝަން ދާން [illegible] ވަރަށް [illegible] ވަރަށް [illegible] ކައިރިގައި ހުރި ރަށްރަށަކަށް ވާތީވެ، މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ޕްރޮޖެކްޓެއްކަމަށް ވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު

ގަބޫލުކުރަން، އެހެންވެ ރަސްދޫ ބޮޑުކުރުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓު މި އޮތީ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފަ. ރަސްދޫގެ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން ވެސް ވިދާޅުވޭ، ތިމަންނަމެން ބޭނުންވޭ މިގޮތަށް ޖާގަ ލިބިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ރަށަށް ބަދަލުވެ، އަނެއްކާވެސް ރަށްގައި ވިޔަފާރި ފަށައިގެން މައިންބަފައިންނާއި ޢާއިލާއާ އެކު ދިރިއުޅުން ބަދަލުކުރަން. އެކަމުގެ ބޭނުމުގައި ރަސްދޫގައި ވެސް މިހާރު ފެނާއި ނަރުދަމާއާ ނިޒާމް ގާތްގަނޑަކަށް ނިމިގެންދާނެ. ބަނދަރެއް ވެސް ހެދިފައި އެ އޮތީ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުން. އަދި އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ، ސްކޫލް ވެސް މިހާރު ހެދިފައި އެ ވަނީ. އެހެންވީމާ، އިސްކަންދީގެން އެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅަށް ގެންގޮސް މިކަމަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް އަދި ފުރިހަމަކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ރަށުގެ ހާލަތު ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ، އެ ރަސްދޫގެ ވިޔަފާރިތަކާއި އިޤްތިޞާދު ވެސް ބޮޑުވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅާއެކު ދެން މިއަދުގެ ފުރަތަމަ ދަންފަޅި ނިމި، ހުސްވަގުތުގެ ވަގުތު އައިސް ހަމަވީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ދެން ދަނީ ހުސްވަގުތަކަށް. މިއަދުގެ ދެވަނަ ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ފެށޭނީ 11 ޖަހާއިރު ކަމުގައި ދަންނަވަން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:02 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ސަލީމް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ހެނދުނުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލިސް އަނެއްކާވެސް މި ފަށަނީ. މި ދަންފަޅީގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުން. ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރަށް. މަނިކުފާނަށް 7 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. 6 މިނެޓު ވީމަ އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދިނުމަށް ޖަހާނަން.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024ގެ ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް މި ހަދަނީ ކީއްކުރަންތޯ؟ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ޚަރަދުގެ އެންމެ ބޮޑުބައި، އެ ޚަރަދުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ބޭސިކް ޚިދުމަތްތަކަށް ޚަރަދުކުރުމަށް އެ ބަޖެޓުގެ ބޮޑުބައި ފިޔަވަޅުތަކުން ޖެހިގެން، ގާނޫނީ ގޮތުން ބާރުލިބިގެން އާދޭހެއް އޮންނަ ސަރުކާރަކަށް އެ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރުމުގެ ގާނޫނީ ބާރު ދިނުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރަށްރަށުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ރަށްފުށުން ޖަޒީރާތަކުގައި ނިމިދިޔަ މިނިސްޓްރީސް އަހަރު ނުކުތާ ކަންތަކަށް ރައީސް ބޯޑުތަކުގެ ވެރިކަމުގައި ކުޑަ ރަށްރަށް ބޮޑު ރަށްރަށް ނުބައިގާ އެ ކުރި އެ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކޮށްދީ. އެ ދަރަނި ކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަޔަކީ އާ ސަރުކާރު ހަވާލުވުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ފެށީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ސަލާމަތް ސަލާމަތް އެބައި ފުރަތަމަވެސް، ގާނޫނީ ގަރާރުތަކާ ބޮޑު ދުވަސްވަރުގައި ކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ހަމަހަމަކަމުން ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ހިތާމަކުރަނީ ކަމެއް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަންނަ ކަމެއް ނޫން. އެނގިފައިވާ، ދައުލަތަކަށް އެންމެ ބޮޑު އާމްދަނީއެއް މި ދަނީ ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ސަރަހައްދުތަކުން. އެ ހިސާބުގެ ރިސޯޓުތަކުން. އެ ސޯސް ބޭނުންކޮށްގެން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ 70% އާމްދަނީ މި ހޯދަނީ. ހޯދައިދެނީ އެ ސޯސްތަކަށް ހުރި ސަރަހައްދުތަކުން ބަޖެޓުގައި ޖަހާލައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް، މިހާރު ހިންގަމުންދާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް، އެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ހުރިހާ ވާހަކަ ދެކޭ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ދެރަ ކަމެއް. މިއީ ވަރަށް ދެރަ ކަމެއް މިއީ. މިއީ މިކަން ކޮށްގެންވާނެ ގޮތެއް ނޫން. އަދި ކުރުވުން ގޮތެއް ވެސް ނޫން. ދިޔާ އާމްދަނީއާއި، ދައުލަތަކަށް ދިޔާ ހިފެހެއްޓިއަސް އަޅުގަނޑުމެން ބަރޯސާވެގެން ދެއްކު ހިނގަމުންދާއިރުގައި އެ ކަންކަމުން ތިރާއާކަމްކަން، ބަޖެޓުގައި އޮތް ރަނގަޅަށް ޕްރޮޖެކްޓްތައް ޖެހިލައި މި ވަނީ، އެ ކަންކަން ރަނގަޅުވެގެން ބޭނުންވާނީ. އެ ކަންކަން ސަރުކާރަށް ކޮންޓްރެކްޓުކަން ރަނގަޅުވެގެން ގެބޭފުޅާކަމޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވެރިކަމާ ހަވާލުވެފައިވާ ސަރުކާރުގައި "މިސަރުކާރުން އެ މަސައްކަތްކަމަކަށް ކުރުވޭކަށްނުވާ ނިކަން" އެއީ ބަލާލުމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ ޖެނެރޭޓަރުން ކުރުވުން އެއީ. އެއީ ޖެނެރޭޓަރުން ކުރުވުން. ގޮސްދީގެ ފަހިއްޔާތިޔަ ވާނެގޮތެއް އެ ވަލަބަނަނގާ ކުރީން، ޖެނަރޭޓަރު ނަގަން ކުރީ، އަދި ރާއްޖޭގެ ވަކި ރަށެއް ސަރުކާރުގެ ފަހަރުގައި ނެތި، ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ސަރަހައްދުތަކުގެ ބުރައެއް ސަރުކާރުގެ ކުރިއަރުވުމުގެ ވިސްނުމާއި ޖަރިފުލަން ކުރި ބޯހަލާކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެގޮތުން، އަޅުގަނޑު ގުރިޔާނަން ވަނަ ދާއިރާއަށް 2024ގައި ކުރި ބަޔަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޝްރޫޢުގައި މިހާރު ވެސް ދަނޑު ބޯޑު ކުލަސްހުރުގެ ބޮޑުގެ އިމާރާތެއް އަޅަމުން. މަޝްރޫޢު ސިއްޙީ މަރުކަޒު މަސައްކަތް ދަނީ ހިނގަމުން. އެގޮތުން، މަޝްރޫޢުގައި މިހާރު ޕްރީސްކޫލެއް މި ވަނީ އަޅަން ފެށިފަ. އަދި މަޝްރޫޢުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޕާކެއް ވެސް މި ވަނީ އަޅަން ފެށިފަ. ހަމައެއާއެކު މަޝްރޫޢުގައި ޑިސްޕެންސަރީއެއް ވެސް މި ވަނީ އަޅަން ފެށިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ސަރުކާރުގެ

އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި މި ޖަހަނީ ކުރިން ބުނިހެން، ރައްޔިތުން ތާއަބަދު މިކަމަށް އުދުމުންދާނީވެ. ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރޭ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަޚްލާޤީއްޔަތު އޮންނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ނޫނީ، ރަޤީޤުމެގައި ރައްޔިތުންނަށް ކަންތައްތައް ކޮންދުވަސް ގޮތަށް ބަޖެޓުގައި ކަންކަން ޖެހިގެންނުދާކަން ވެސް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި ނުވަތަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރު ބޭނުމީ މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުން އޮންނަ ހިނދު، ރައްޔިތުން އެދޭ ކަންތައްތައް އެބަ ދިނޯ. އެގޮތުން އިސްޓޮޕްތަކުގެ ރައްޔިތުން، އަޅުގަނޑު ޖެހިލާފައި، ބަޖެޓުކުރެވުމުން. ބަޖެޓުދޭތެރޭގައި ވެސް ކުރިން ބަޖެޓުގައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޖަހާފައި އެބަވޭ، ބަޖެޓުދޭތެރޭގައި ހަރަދުކުރެވޭ ކަމެއް، އަދި ބަޖެޓުދޭތެރޭގެ ބަސްދޭތެރޭ ތަރައްޤީކުރުން، އަދި ބަޖެޓުދޭތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑަށް ދިމާވެފައިވާ އެއް ކަންތައް ކަމުގައިވާ ބަޖެޓުދޭތެރޭގެ 50 ހައްސަތަކުގެ ތަނަށް ގާއިމުކުރުން. ހަމައެއްގައި އަދި އިތުރަށް ޖެހިފައިވާ ބަޖެޓުދޭތެރޭގެ ކަޓުސަރުކާރު އަޕީލުގެ ގާ އިމާރާތެއް ވެސް. ދެން އަޅުގަނޑު ޖެހިލާނީ ފުރިދާއިރު. ފުރިދާގައި އެބައޮތް އިސްތިހާރު ރަޢިއްޔަތު، އަދަދު ޕްރޮސެސް ސިޓީޝަނާއެއް ގާއިމުކުރަންޖެހޭނެ. ފުރިދާގެ ހަސްޕިޓަލް ތަރައްޤީ ކުރަން ވެސް އެބައޮތް ޖެހޭ. ފުރިދާގެ ސިޓީ ބޭނުންވާ އިނޑޭ ކުޑަކުޑަކުދިންގެ ވެސް އެބައޮތް ޖެހޭ. ފުރިދާގައި ދަރިވަރުން ތަނެއް ގާއިމުކުރަން ޖެހިލައި އެބަޖެހޭ. އިސްތިހާރު ރައްސާ؛ އަދި މި ނޫނަސް އެތައް ކަމެއް ވެސް އެބަޖެހޭ ޖެހޭ. އެއްގޮތަކަށް ފުރިދާގައި އެންމެ ރަށްޓެހި ފެންވަރުގެ 500 ދިރުންގެ ޖަގަހައާ ދިސްޕިޓަލް އެޅުމަށް ވެސް ވަނީ ޖެހޭ. ދެން ހާއްސަކޮށް ޖެހިލާފައިވާ އަދަދު ހާއްސަގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހޭ ޖެހޮންނަގެ މަޑުކަޖެހެ. ހާދިޔަކަމާއި! ޖެހޮންނަގެ މަޑުކަޖެ ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ގޮތަކަށްކަން ހާދިޔަކުގައި މިހާރު ވަނީ ނިމިފަ. އަދި ޖެހިލައި ހުރި މަސައްކަތްތައްތަކާން ބަލާއިރު، ހާދިޔަގެ ފުރިބަލަދިނޭ ފެންސާރާވާމިއަށް ޖެހިފައިވާން، ހާދިޔަ ދަނޑުބޭރު ތާޖު، އަރިވެސް އިތުރަށް ހާދިޔަ މަގުތަކުން ވެސް އެބައޮތް މި ބަޖެޓުގައި އަދި ޖެހޭ. އަދި ހާދިޔަގައި ގެސްޓް ބިލްއި ވެސް. ހަމަ އެއްއައްހާކުން ހާދިޔަގައި ވެސް 500 ދިރުންގެ ހަމަ ޖަގަހާ ފެންވަރުގެ ދިސްޕިޓަލް ވެސް އެބައޮތް ޖެހޭ. އިސްތިހާރު ރައްސާ؛ މި ކަންކަން މި ޖަހަނީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާތީ. ރައްޔިތުން އެބަހުރި ވައްތަރު މި ކަންތައްތަކަށް އެދިފާ. އެއާއެކު ދެން ޖެހުން އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނުއްވައިން. ހިމަނުއްވާގައި ފަށަތުޖެހި ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އެބައޮތް ޖެހޭ. އަދި ހިމަނުއްވާގެ ބިނާކުރުވުމާއި، ހިމަނުއްވާގެ މަގުތައް ހަރުދަނާއި، ހިމަނުއްވާގެ ފެންބޮޑަވުން ދަނޑުވެރިކަމާއި ތަރައްޤީކުރުން. ހަމަ އެއްއައްހާކުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުން، މިހާރު ވެސް ބަޖެޓުގައި ޖެހިލައި އެއް އަދި ސަރުކާރުއްވާނީ އެއް ހިމަނުއްވާގެ ގެސްޓް ސަރަހައްދުގެ މަސައްކަތް ތަރައްޤީކުރުމާ، އެ ކަންތައްތަކަށް ވެސް އިންޓަރނެޓް ރައްޔިތުން އެބަ ފާހަގަކުރޭ. އިސްތިހާރު ރައްސާ؛ ކުރިން ބުނިހެން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުތަކުގައި މި ޖަހަނީ ދިރާސާކުރުމު، ހިސާބުތަކު އަޅުގަނޑުމެން ތަރުޖަމާކުރުމަށް. މިއީ މިގޮތް ކުރިމަތިލާ ވެރިކަމުގެ ކުރިއަށް ޖެހިލައިދޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ، ހުރިހާ ވެރިކަމުގައި ގެނދެވޭ ޖީބުލިޗް އެ ބާރުއަޅާ ޖެހި، ނަމަ ބޭރުގެއްގެ

ގޮތުގައި. ނަތީޖާ ދޫކޮށް ޖެހި، ގޮތް ދޫކޮށް ގޮތުގައި. ރިސޯޓުތަކާއި އަތް އަޅުވައިލާފަ. އެގޮތަކަށް ނޫން މިއަދު ބަޖެޓު މި ހަދަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިހާ އާމްދަނީ އެބަ އެނގޭ. އާމްދަނީ ހޯދަނީ ކޮންހެންނެއްކަން އެބަ އެނގޭ. ކޮން ދާއިރާތަކުންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތާ އިހީވެއް ވިސްނޭ އެބަ އެނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވިޔާ ހިތާ އިހިވެލާއި، މި ވިޔާ އާމްދަނީ އޭގެ ހުރިހާގޮތަކީ ބޭނުންކުރަމުންދާ ގޮތް ވިސްނުން ދައުލަތުގެ ހިންގުން ހަވާލުވާ ތިބި، ސަރުކާރު ހިންގަން ހަވާލުވެ ތިބި ބައެއްގެ ހިތުގައި، ބައެއްގެ ހިތުގައި ނިޔަތް ކަމަކަށް ވެސް ނަމަ، ދެން އެ މަސައްކަތް ނުކުރާނެ ވާހަކަ އެ ބޭރުވުން އެ ދައްކަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް އަދަށް ބާރުލާފައި އިޙްތިރާމުވެރި ރައީސް އެ ބޭރުވުން އެބަ ދައްކާ، ފުރިހަމައަށްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުން އުނިކުރިޔާ އެ ކަންބޮޑުވުން. އިޙްތިރާމުވެރި ރައީސް؛ ރަނގަޅު! ފުރިހަމައަށްތަކަށް ވެސް ރައީސް މުއްސަނދި ވިޔަފާރި، މާލީ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ފުރުޞަތުތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އުޅެނީ، ގުރުބާނީ، ވިޔަފާރި، އުސޫލުތަކާ ދިމާ ހިލާފަށް ހިނގުމުން އެ ދަރަނި. ދާއިރާތަކުގައި ވެސް ބޭރުމީހުން ބޭނުން ވިޔަފާރިކުރާ ކުންފުނިތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ހަރަކާތް ދެނެގަނެ، އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރާނީ؟ ދެންނެވިހެން ރައީސް ކޮބާ އިޙްތިރާމުވެރި ރައީސް، ވާ ބަޔަކުއްނަވަން ކުރިއަށް ގެންދިޔައީ ބޮޑު. މާލީ ބަޔަކުއްނަ ރިޔާސީ ރައީސް ހަވާލުގައި ހިމާޔަތް ހުރި ބިންތަކާއި، ޖޫރީން ބަރުޖީން ދުވަސްވަރު ހިސާބުތަކުގައި ބަރުޖީ އަޅުގަނޑުމެން ހިނދުގައި އެ މަސައްކަތްތަކާއި ނުކުތުން، އެއްބަސްވެ ވާ ދުރުން، 30 މިނިޓުން 40 މިނިޓުން ދެވޭ ހިސާބަށް ވާ ރައްޔިތުން ފޮނުވައިލެވޭ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ވާ ރައްޔިތުންނަށް ހުރެދިނީ ގޮތުން ނޫން. އިޙްތިރާމުވެރި ރައީސް؛ އެހެންކަމުން، ނިންމާލާފައި ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑު ދައުލަތަށް، ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން ބޭނުން، މި ބަޖެޓުގައި ޖެހިލައި އެބަހުރި ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކެއް. ކުރިން ސަރުކާރުން، ރައީސް އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުން އެ ކުރި ގޮތަށް، ހިއްސާ އިސްލާހުގައި ދިރުން އެ މަސައްކަތް ނިޒާމުގެ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަމަށް. ހަމަ އާރާއިޝްކުރި މިހާރު ފަހަރެއްގައި ހުރި ފުލުސްނަވަދުކުރި ވެސް، މިހާރު ރަނގަޅަށްގައި ފަހަރެއްގައި ހުރި ފުލުސްނަވަދުކުރި ވެސް ނިޒާމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް، އަދާލުގެ ބޭސްފަރުވާ ދިނުމަށްއިންސާފުގެ ގޮތުން އެ، ތަރައްޤީގެ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރުން ހާމަކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ދަނީ، އެކަން ނިޒާމުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަމަށް ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރުކޮށްލަން. والسّلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމުވެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.1. ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް. ވަރަށް ގިނަ އިޙްތިރާމުވެރި މެންބަރުން ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައި އެބަވޭ.

{6.2}- އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތު ތަޢުލީމުގައި އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ބޭފުޅުން ވަޑައިގެންނެވުމާ އެކުގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6.2އަށް. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ. މި މައްސަލަ މިހާރު ވަނީ އާންމު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް، ނިންމަވާފަ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، އާންމު ކޮމިޓީގެ ދިރާސާ ރިޕޯޓް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް. ރިޕޯޓް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ އާންމު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. ރިޕޯޓްގެ ނިންމުން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ކުރިން ކުޑަކޮށް ދަންނަވައިލާނަން މި ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވާ ކަންތައްތައް. އެގޮތުން، 2008 ވަނަ އަހަރު ތަސްދީޤުކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން 2009 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބަކީ ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އުފެދުނު ފުރަތަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، އެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު މަޖިލިސްކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީގައި ބަދަލުކުރުމުންދިޔަ ގޮތަކަށް. މި ދެންނެވި، 2008ގައި ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިޞްލާޙުގެނެސްދިނުމުގެ ކުރީގައި ވެސް ކޮމިޓީގެ އެގޮތަށް [illegible] ވަނީ. ދެން [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގައި [illegible] [illegible]، ކޮމިޓީގައި ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި، ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ބަދަލުގެނައުމަކަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން އެއްވެސް ހުރަހެއް ނެތް ކަމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ބަދަލުކުރުން ގެނެސް، މެންބަރުން ނިސްބަތްވާ ޕާޓީތަކަށް [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ހ.އ.އިން ފެށިގެން ސ.އަށާއި، ސ.އިން ފެށިގެން ހ.އ.އަށް. ދެން ނިންމުން ދަންނަވައިލާނަން ކޮމިޓީގެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ [illegible] ކޮމިޓީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ [illegible] މި ކޮމިޓީއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ގަވާއިދުގައި

އިށީނދެވަޑައިގެންނަވާ ތަރުތީބަކީ، މެންބަރުން އިންތިޚާބުވެވަޑައިގަތް ޕާޓީތަކަށް ނިސްބަތްވާ ގޮތަށް އިށީނދެވަޑައިގެން ތިއްބަވާ ތަރުތީބުން އިށީނދެވަޑައިގެން ތިއްބެވުމަށް ކަމަށް 5 އޮކްޓޫބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ ސަތާރަވަނަ ބައްދަލުވުމުން ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ވަނީ ފާސްކުރެވިފައެވެ. އަޣުލަބިއްޔަތުން ވަނީ ފާސްކުރެވިފައެވެ. އެހެންކަމުން، މި ހުށަހެޅުން ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ. މި ރިޕޯޓުގެ ޖަދުވަލު 1ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެ ވަނީ، މި މައްސަލައިގައި ދިރާސާކުރުމުން ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުން މެންބަރުން ހާޒިރުވި ނިސްބަތުގެ ތަފްސީލެވެ. ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މި ކަމަށް ވަރަށް މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވާ ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަމުން ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެންމެ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އެ ހުށަހެޅުއްވި، ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާކުރާ ވަގުތުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަ، އާންމު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތް. މި ރިޕޯޓު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޕޯޓަލުން ފެނިވަޑައިގެންނަވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ގޮތުގައި މި ރިޕޯޓަށް އެއް އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވިފައިވޭ. ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ވަގުތު ހަމަޖެހިފައި މި ވަނީ ޖުމްލަ އެއް ގަޑިއިރު. އެގޮތުން އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 33 މިނެޓާއި 39 ސިކުންތު، ދަ ޑިމޮކްރެޓްސްއަށް 9 މިނެޓާއި 27 ސިކުންތު، ޕީ.ޕީ.އެމްއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، ޕީ.އެން.ސީއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 3 މިނެޓާއި 16 ސިކުންތު، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އެއް މިނެޓު އަދި ސަތާރަ ސިކުންތު. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ހުޅުވައިލާނަން މި ރިޕޯޓަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް. (ވަގުތު ގުނަން ފެށުނު) އާދެ! މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ފުރުސަތު ނަންގަންނަވާ އެދި ހުޅުވައިލަމުވެ.

{6.3}- އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ، އެޖެންޑާ އައިޓަމް ނަންބަރު 6.3އަށް. އެއީ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-114 ޝިޕިން އެޖެންސީއާ ބެހޭ ގަވާއިދު، އަދި ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-115 ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު؛ ފްރައިޓް ފޯވަޑިން ހިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ގަވާއިދުގެ ވާހަކަ މިދަންނަވަނީ. އެއީ ހަވާލާދީގެން ބަހާލި ފީތަކެއް ނަގަމުންދާ ކަމަށް ބާރުއަޅާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ގަވާއިދު ކޮމިޓީން މިއަދު ވަނީ ދިރާސާކޮށް ނިންމާފައެވެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ، ކޮމިޓީން ނިންމި ދިރާސާ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރަށް.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-2014 (ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ބޯޓު ގަވާއިދު)އާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-115 (ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތައް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު؛ ފްރައިޓް ފޯވަޑިންގ ހިދުމަތް)އާ ހިލާފަށް ބޮޑެތި ޖޫރިމަނާ ނަގަމުންދާ ކަމަށް ޝަކުވާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓުގެ އެއްވަނަ ނަންބަރުގައި މި ރިޕޯޓުގެ ތަޢާރުފުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ. ދެވަނަ ނަންބަރުގައި ރިޔާސަތުން [illegible] [illegible] ހިމެނިފައިވޭ. އަދި ތިންވަނަ ނަންބަރުގައި ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތް ހިމެނިފައިވޭ. އަދި ހަމައެއާއެކު އޭގެ ތަފްސީލުތައް އަންނަނިވި ނަންބަރުތަކުގައި ހިމެނިފައިވޭ. ދެން ހަމައެއާއެކު ހަތަރުވަނަ ނަންބަރުގައި ކޮމިޓީން ފާހަގަކުރެއްވުނު ކަންކަން ހިމެނިފައިވޭ. ފަސްވަނަ ނަންބަރުގައި ކޮމިޓީގެ ނިންމުން ހިމެނިފައިވޭ. އަދި ހަމައެއާއެކު ކޮމިޓީގެ ނިންމުމުގެ ތެރޭގައި މި ކޮމިޓީގެ [illegible] ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ހާޒިރުވެފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ޖަދުވަލު 1ގައި ހިމެނިފައިވޭ. އެހެންކަމުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 111 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ގޮތެއް ނިންމަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅަށް މި ރިޕޯޓުގެ ބައިތައް މި ގެނެސްދިނީ. ވިދާޅުވުމަށްވަޑައިގަންނަވާ މައިގަނޑު ހުޅުވާލަން.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ފްރައިޓް ފޯވަޑިންގ އޭޖެންސީތަކުން ގަސްދާއި އަދި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ބޮޑެތި ޖޫރިމަނާ ނަގަމުންދާތީވެ، އެކަމާ ބެހޭގޮތުން ކޮމިޓީގައި [illegible]. މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ފްރައިޓް ފޯވަޑިންގ ކުންފުނިތަކާއި، އަދި ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީގައި މި ގަވާއިދު ތަންފީޒުކުރާ ދާއިރާގެ ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް ބައްދަލުކޮށް [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނީ، މިއީ ގަވާއިދު [illegible] ކަމެއް ނޫންކަން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް މިއީ ވަރަށް ކުރިން ނިންމާފައިވާ މަސައްކަތެއް. މި މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހީތެރިވެދެއްވި،

ދިވެހިރާއްޖެއަށް މި އެތެރެކުރާ މުދަލުގެ އަގު ބަޖެޓުގައި ބަލައިގަތުމާ ހިސާބަށް ބޮޑުވަމުންދިއުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު އަސަރުކުރަން ފެށުނީ ގަބޫލުނުކުރެވޭވަރުގެ ކާރިސާތައް ހިނގައިދިއުމުން ނަގަމުންދާ މައްސަލަ. އެހެންވީމާ، މިކަމުގައި ބަޖެޓުގައި ސަބްސިޑީގެ އެޖެންސީތަކާ އެއްކޮށް މި ކުރެވިގެންދާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި މި ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް ނުކުތާ އެއްވެސް ވިޔަފާރިވެރިޔަކު ނޫޅޭ ބޮޑުވަރުގެ ބޭނުން މަސައްކަތެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މިއީ މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިމްޕޯޓު، އެކްސްޕޯޓު ގާތްގަނޑަކަށް ދަރުން، އަދި ސަބްސިޑީގެ އާންމުކޮށް ބޭނުން ގަވާއިދުތަކާއި އަދި ބަޖެޓުގެ މިނިސްޓްރީގައި އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ އެއްސެން އުސޫލުތަކަށް ބަލައިގެންނެވެ. މިހާރު ވަރަށް ނުރައްކާ ގޮތެއް ކޮށްފިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ބޮޑު ދައްކާ ކަމެއް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމެއް ނެތެވެ. މިއީ ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫން. ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް ހުރި ކުރުވެގެން ދާނެ ކަމެއް. މިއީ ފަސް ކާރުސްޕެސް ކަރަނު ކުރާ ސަރުކާރެއްގެ މަޤާމު ކުރުވާލެވުނު ދަރާނޑާނީ. އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުން ކުރުވިފައިވާ ދަރުންތަކުގެ ސަބްސިޑީ ކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުމަށް ގޮތް ޖެހޭނީ. އިހަކާ ފަސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުން ފައިސާ އަދަދު ހިނގާނެ ރަށްރަށުގެ ނުހަނު ދަ.

އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޤާނޫނީގައި އެހެން ކަންކަން ވަރަށް ސަޤާފީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެވެ. އަދި ހަމަހަމަކަމާއި އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރުވަން މަސައްކަތްކުރާ ވަރަށް ބޮޑު ފާހަގަކުރާ މި ޤާނޫނީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ވިސްނުމެއް ކަމެކޭ. އަދި ދިރާސާކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އަލަށް ކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ނެގެން މަސައްކަތް ހުރި ކަމަށް ކުރެއް ވާނީ. އިޖްތިމާޢީ ދާއިރާގައި މި ކުރަން މަސައްކަތް ހުރި ކުރާ މި ދަރަނި. ރަނގަޅު އެއްޗެއް މި ޤަވާއިދުގެ ހަވާލުކުރުމަކީ. ގަވާއިދު ގޮތުގައި ކުރިއަށް ދާ ސަރުކާރުން. އެ ދުވަސް ޤާނޫނީ އެހެން ފަސް ރައްޔިތުންގެ އެއްވެސް ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް ސަރުކާރުން ބޭނުމެއް އެ ކާލި ފާހަގަ ރައްޔިތުންނަށް އެކަމަށް މި ވާހަކަ. އަދި މިނިސްޓަރުގެ ކަން މަތިމަތިން ދާއިރާގެ ސަރުކާރުން ހަމަ ކަމެއް ރައްޔިތުން އެކަމެއް މި ވަކިން. އަދި ހަމަހަމަކަމާއި ހުރި އެއްޗެއް ބޭނުންވާ ކަމެކޭ، އެ ކުރިން އެކަމެއް ހުރިކަމާ ވާފަ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާ މުދަލުގެ އަގު ފެނުނު ޖަލްސާގައި ކަމަށް ވަނީ، މިއީ ފަސް އަޅުގަނޑުމެން އެކުލެ ގޮތަކަށް؛ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެވާ މުދަލުގެ އަގު ފެނު ރިސާބަކީ، ކަސްޓަމް ޑިއުޓީއާއި ގަވާއިދުތަކާއި، އަދި ސަބްސިޑީ ޤާނޫނީ ފަރާތްތަކުން އެ ރަށް ސަރުކާރެއް. އެހެންވީމާ، އެ ސަރުކާރެއް ރައްޔިތުންގެ ކާނާއާއި ބޭނުންތަކާއި، ބޭނުންތަކާއި ދަރުމަވަންތަ ބޭނުންތަކުގެ އެ ކުރާނެ ސަރުކާރެއް ނިޔާމުގެ ކުރިމަތިލާ އެއް ވަރަށް ކުރުން ކަމެއްގެ ކަމެއްގައި. މި ފާހަގަކޮށް ނުކުތާ ދިވެހި ދަޢުލަތުގެ ހަމަހަމަކަން ފަސް އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެހެންވީމާ، މާލިއްޔަތު ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއްގެ ކުރިން މި ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތް ބައިތިއްބާ ދިރާސާކޮށް، މިހާރަކީ ވަރަށް

ހޯދުމަށް މި ތަގުމަށް ބަޖެޓުގައި ޚޫނުވި ސަބަބު އަޅުގަނޑު ކުރު ގޮތަކަށް މި ދަންނަވައިދެނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ލިބިފައެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުން ރިޕޯޓު މިހާރު ފުރިވަޑައިގަންނަވާން. އަދި ރިޕޯޓަށް ފާހަގަކުރެއްވިކަން ބޭނުންފުޅުވާ ނަމަ އަޅުގަނޑު އެ ވޯޓަށް ހުށަހަޅާލާނަން. ޖުމްލަ ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި މި ވަނީ އެއް ގަޑިއިރު. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް ހުށަހަޅާނަން. އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް މި އަރުވަނީ، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސުޕީރިއަރގެ އޭޖެންސީތަކުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތަކުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހިންގާ ޕްރޮވިޝަންގެ އޭޖެންސީތަކުން ކުރަމުން އައި މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރި ލިބުން ސަރުކާރާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ކޮށްފައި މި ހޫރީ 2021ވަނަ އަހަރު. 2021 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ރިޕޯޓު ނިންމައި، މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ރިޕޯޓު ނިންމައި ހަރަރަގެން މިހާރު ދުވަސް ވެގެންދިޔައީ ގިނަ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަފުހާކަމަކު ބަޖެޓުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ކުރުވުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރިވެރިންނާއި ރާއްޖޭއަށް މުޅި އޮތޯރިޓީން އެ މަސައްކަތަށް ހުރި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި ކޮމިޓީގައި ފާހަގަކުރެވުނު، މަޝްވަރާކުރެވުނު. ކިރިޔާއިރިޔައް ވާ ކަމެއް ސާފުކުރެވުނު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި ފާހަގަކުރެވުނު، އޭރު ފުރަތަމަ ރޫލްސްގެ ކޮމިޓީގައި ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްކުރަމުން އައި އަވަސްކުރި ގުޅުމަކާގެ ބޮޑެތި އޭޖެންސީގެ ބޮޑުވުން އެކަން ކުރަމުން އައި، ދެންގެ ކޮމިޓީގެ މުޅިއެކީ ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަރާތެއްސް، ޚުސޫސީކޮށް އޭޔަގައި ކުރެ ކޮބައިރެއްގެ ހިދުމަތްތަކުގައި ޕިލާން އެ މަސައްކަތްކުރުން؛ އަޅުގަނޑުމެން ހޯދުންތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވިއްޖެންނަށް ގޮތުގައިކަން ތިންހަމައު އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތް، ދިވެހި ރައްޔިތުން، ހޮއްސަލަތަކުން ވިޔަފާރިވެރިންގެ އަތުން ނަހަރުގެން ގޮތުގައިކަން 85 މިލިއަން ޑޮލަރު ހިސާބަށް އިތުރަށް ލާރި ނަގާފައި ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވުން. ތިންހަމައު އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ނަހަރުގެން 85 މިލިއަން ޑޮލަރު ހިސާބަށް ލާރި ނަގާފައި ހުރިކަން ބޮޑީގާ އެ އަދަދު އަންނަނީ ކަންތައްވެސް ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ކާފަރާތުގެ މިންވަރުއްޖޭ އެއީ. އެއީ ހަމަ ބަޖެޓުގައި ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަތުން

ނުހައްގުން ނަގާފައި ހުރި ލާރިތަކެއް. ވިޔަފާރިތަކަށް ލިބުނު ގެއްލުންތަކެއް އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްކުރިން. ވަރަށް ގިނަ ވިޔަފާރިވެރިންނާ ބައްދަލުކުރިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ތަފުސީލަކަށް ދަންނަވާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން، ކޮންޓެއިނަރއެއްގެ ތެރޭގައި 40 ފޫޓު ކޮންޓެއިނަރެއްގެ ތެރޭގައި ފްރޯޒަން މުދާ ގެންނަ ހައެއްކަ ފަރާތެއް ހުރިއްޔާ އެ 6 ފަރާތުން، އެ މުދާ ގެންނަ 6 ފަރާތުން، 6 ވިޔަފާރިވެރިންގެ އަތުން ވެސް ޗާޖުކޮށްފައި ހުރި ރިޖެކްޓްތަކެއް އެކަމަށްއަރާ ގާސް ޚަރަދެއް. ޑީ.އާރް ޗާޖު ހިލޭގައި، ޑީ.އާރް ޗާޖަކަށް ޗާޖުކުރާ މިންވަރު ހުރި އެ ފަސްވަނަ ފަރާތުން ވެސް ހަމަ ރިޖެކްޓް ޗާޖުކުރީ. ބަޖެޓުތަކުގައި ޑީ.އާރް ޗާޖު ފައިސާއާ، ޑީ.އާރް ޗާޖު އެ 6 ފަރާތުގެ މުދަލުގައި ބެހިގެން އެ ލާރި ނުދޭ ގޮތަށް ގަވާއިދާ ގާނޫނުގައި މި އޮންނަނީ. އެ މަގުން އެކަން ކުރުވިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބައްދަލުކުރި ބައްދަލުވުންތަކުން؛ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރާއި ޓްރޭޑް މިނިސްޓަރާ އެކީގައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު. އެ މަސައްކަތްތަކުގެ އަލީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓް ހަދައި މި މަޖިލީހަށް ފޮނުވީމާ 4 އަހަރު ފުރިގެންދިޔައިރުގައި ވެސް މި ފާސްކުރެވިފައި އޮތީ ހިއްވަރު އަޅުގަނޑަކަށް ނުނެގޭ ހަމަ އެއްޗެހިތަކެއްވެސް. ރައްޔިތުންނަށް ހޯދައި ލާބަރަން މަސައްކަތްކުރަމުން މި މަޖިލީހުން އަރިސް، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އެކަން ކުރިއަރަމުންދިޔުން ބައްލަވާ އޮތް ކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެން ސާފުވާގޮތަކަށް ނުކުމެ. ބަޖެޓުތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަ ދަންނަވަން މި ޖުލައި، އާދެ އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ މެމްބަރުންނަށް ވިޔަފާރިވެރިންގެ ތެރެއިން ބަލަހައްޓާ އެކި ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނައި، އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާހަކަ ބައްދަލުކޮށް، އެ ބޭފުޅުންގެ އަރިހުން ބައްދަލުކުރުމުން ވެސް އެދުރުމުނާދޭ. އެއީ އެ ގަވާއިދުގައި އޮތް އެކަން އޮތީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއް ކުރުވޭން މަސައްކަތުގެ އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭކަން މި މަސައްކަތް ވަރަށް ފުޅާކޮށް ކުރެވުނު. އެއީ ގަވާއިދު ކޮމިޓީއާއި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. ދެ ކޮމިޓީގެ ވެސް މެންބަރުންގެ ރައީސްވެރިޔާއާއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ހަމަ ހެޔޮގޮތުން ބައިވެރިވެ މަސައްކަތްކޮށް ކުރެވުނު. އެ ހައްލުތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް ހައްލުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެންދާނެ. އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ހައްލު އަދިވެސް ނުލިބި އޮތް މައްސަލަތައް މިއީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޝިޕިންގ އެޖެންސީއާ ބެހޭ ގަވާއިދާއި، އަދި ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތަކަށް ރެގިއުލޭޓްކުރުމުގެ ގަވާއިދު، އެއީ ޓްރާންސިޓް ޝިޕްމެންޓް ހިންގުމާބެހޭ ގަވާއިދާ ހަވާލާދީ ޑީ.ޕީ ސިސްޓަމްތަކުން ނަގަމުންދާ މައްސަލަ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް މިއަދު މި ހުށަހެޅުނު ރިޕޯޓް އިއްޒަތްތެރި

މެންބަރުން ބަހުސްކުރައްވަމުން ތިއަ ގެންދަވަނީ. ޤުރުޢަ އަޅުގަނޑުމެން އެއް ގަޑިއިރު ކަނޑައަޅާފައި މި އޮތީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދަށް.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދަންނަވަން އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ނާޒިމާ ހިސާބުން. ބަޖެޓަކީ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުންތަކާ އެއްކޮށް ވަރަށް ބައިވަރު ރައްޔިތުންގެ ވިޔަފާރިވެރިން؛ އާއިލާތަކުން ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ސެކްޓަރގެ އިންޑަސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންގެ ކަންބޮޑުވުމާ އެއްކޮށް މި ތަނަށް ހުށަހެޅުނު ގޮތުގައި. ހުށަހަޅައިގެން ވެސް އަދިވެސް ބަޖެޓަކީ މިއަދަކު ހައްލެއް ނުލިބޭ. ހަމަ މިހާރު ވެސް ވިޔަފާރިވެރިން ދައްކާ ވާހަކައެއް. ދެން އަޅުގަނޑު އެދެން، މިހާރު މި ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު، އަދި އެކަމުގެ ތެރޭގައި ޖީއެސްޓީ ސިސްޓަމު ވަރަށް ބޮޑަށް އިސްލާހުކޮށް. ދެން މިދިޔަ ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަނޑައެޅި ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން އިސްދަރިވާ ގޮތަށް ފަށައިގެން ޓޫރިޒަމް ޖީއެސްޓީ ސިސްޓަމު، އަދި އިސްލާހު ސިސްޓަމު ހިނގަން ރައްކާތެރިކަމަކީ ކުރުވޭ. ދެން އާއްމުކޮށް ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ވެސް ގެންދިއުމަށް ހުރޭ. އެކަމަކު އަދިވެސް އެކަމަށް ހިތްވަރުލިބިދާނެ ބޮޑަށް. ދެން ދަނޑުވެރިން ބޭނުން ދީގެން ފަސްޖެހި ހުރޭ. އަދި ވެސް މަސައްކަތް ބޮޑު ބަޖެޓު ފުރިހަމަކުރަން ބޭނުމީ ކުރިއަށް ދާނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި، ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ވިޔަފާރި ބޮޑުކުރަން ޑޮލަރު ތަނަވަސްކޮށްދީ. އެހެން ބޭފުޅުން މިއަދު ބަޖެޓަށް ވޯޓު ދޭން. ދެން ތިން ގުނަ އިތުރު ވެސް ޑޮލަރު ދިމާވަނީ ފަސޭހައިން ދިރިއުޅުން އަދި ދަނޑުވެރިކަމަށް ބަޖެޓުން. މިކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް މި ސަރުކާރުން ގެންދިއުމަށް، އޮޅުވާލައިގެން ގެންދާ ޑޮލަރު ސިޔާސަތު، 12 ބިލިއަނުގެ ބަޖެޓަކީ ކުޑަކަމެއް ނޫން. ބަޖެޓު ހިމެނޭ ކަމެއް އެއް ޑޮލަރު ފަށައިގަނެވޭ ގޮތަކަށް، ވިޔަފާރި ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ހަރުދަނާ ބަޖެޓެއް ގެނައުމަށް، ބަޖެޓުގައި އަޑުން ބައެއް ނޫނީ އެހެން ބޭފުޅުން ބަލާފައެވެ. ކޮންމެ ބަޖެޓުގައިވާ ފަސޭހަ އިތުރުކޮށް ޑޮލަރު އާމްދަނީ ބޮޑު ކުރުމަށް؛ ގޮތުގެ ބައެއް ބަޖެޓުގެ ހުރިހާ ވިޔަފާރި އެއް އިންތިޒާމް ބަޖެޓު ހިމެނޭ ކަމަށް. މިއީ ދިމާވާނެ ކަމެއް މަސައްކަތެއް. ދެން މިގޮތަށް ބަޖެޓުގައި މި ބަޖެޓުގެ ކުރިއަށް ގެންދާ ދާއިރާގެ ޑޮލަރު ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ ޖީއެސްޓީ، ދާއިރާތަކުގެ ވިޔަފާރިއެއް ކުރިއަށް މި އާދޭ ހަމަ އެއްޗެއް ނުވޭތޯ. މިގެ ސަބަބުން ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް؛ ބަރަކާތެއް، މިގެ ސަބަބުން ހުރިހާ ކާމިޔާބު ދިޔަ އެކި ބަޖެޓުގެ ފައިދާ ބޭނުން، އިތުރު، އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ޕޮލިސީތަކެއް ކަމަށް ރައްޔިތުން މި ސަރުކާރުގެ ކުރިން، އެތައް ބޭނުންފުޅުތަކެއް ޙާޞިލު ވެސް ކުރިއަށް ދާނެ. މިއީ ވިޔަފާރި ހިނގާދާ ގޮތް. ދެން ބަޖެޓު ޑޮލަރު ސަރުކާރުން މަސައްކަތް ކުރާނެ. ޙަޤީޤަތަކީ ވަރަށް ހަމަ ބޮޑު ޚިދުމަތް. ބަޖެޓުގެ ބައިތަކުގެ ތެރޭގައި މި ފަސޭހަ، މި ފެންނަން، މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތް، ދާއިރާގެ ވިޔަފާރިގެ ބޮޑެތި

މީގެތެރޭން ވާހަކަދެކެވި، ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރެވިގެން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ހައްލުތަކެއް ހޯދިފައި ހުރި. އެކަމަކު ވެސް އަދިވެސް މުޅި އެއްކޮށް އެ ބޭނުންވި ނަތީޖާ ނިކުމެފައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން، މިއަދު މިހާރުގެ ސަރުކާރު، މިހާރުގެ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓަރ އަދި އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރ ވެސް ބައްލުވުމުގެ ދަރުސް، ވަރަށް ރަނގަޅަށް މިކަން ބައްލަވާލައި މިކަމަށް ހައްލު ބަދަލުތަކެއް ހޯދަވައިދެއްވުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފައިސާ ކަމަށް ވަންޏާ، މި މަސައްކަތްތަކަށް، ސިޔާސީ އިންވެސްޓްމެންޓަކީ އަދި މިކަމުގައި އުޅޭ ޕްރައިމް ޕޮލިސީ ބަދަލުވުން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް ދެއްވާނެ. އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑެން ހަމަ ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި، ހަމަ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މިކަމުގައި އެއްބާރުލުންދެއްވަން ހުރިކަމުގެ. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ ބޭނުންވާ އެއް މަސައްކަތެއް. މިކަމަށް ހައްލު ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިކަން މިގޮތަށް ފާހަގަކުރަމުންދާނީ ގޮތުން އެއްޗެއް ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މައްސަލަ ރިޕޯޓުކުރައްވާފައި ކޮމިޓީން ފޮނުއްވި ރިޕޯޓުގައި މުހިންމު ތިން ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވާފައިވޭ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކުގައި މިކަން ހައްލުކުރުމަށް ދެންނެވުމަށް ބަލާއި. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ރިކޯމެންޑޭޝަންތައް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރައްވައި، މިއަދު އިތުރު ހިޔާލުފުޅެއް އޮތް ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ ހުށަހަޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ހުޅުވާލައިގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. މި ވަގުތު އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ބަންދުކުރަނީ.

{6.1}- އަޅުގަނޑު އެނބުރި މި ދަނީ، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ކުރިއަށް އެއް އަހަރު ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓު ބަހުސްކުރުން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ކުރިއަށް އޮތީ އަހަރަށް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓު ބަހުސްކުރުން. ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޝިތަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 7 މިނެޓުގެ ވަގުތުކޮޅެއް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޝިތު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ކޮމިޓީން 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ރިޕޯޓުކުރުމަށް ފަހުގައި މި މަޖިލީހުގެ ތެދުވަން ކޮށްވައިފާވާ ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން. އެގޮތަށް ފާސްކުރުމަށް، އަދި

ހުށަހެޅިފައި ހުރި އިސްލާހުތައް ވެއްޖެއްޔާ އެ އިސްލާހުތަކާ އެކީގައި ޕާސްކޮށްދިނުމަށް ވޯޓް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދޭނަމުކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 2024 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ލަފާކުރާ ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް އައިސް، އަޅުގަނޑުމެން އެ ދިރާސާކޮށް ނިމުނުއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތައް އެބައުޅޭ. ވެރިކަން ބަދަލުވެ، އާ ސަރުކާރަކާ އެކީގައި ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް ލިބި، މިހާރު މި އޮތީ ދިރާސާކޮށް އެއަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކާއި ބަދަލުތަކާ އެކީގައި، ނިންމުމާ ހިސާބަށް، ކޮމިޓީގައި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް ނިމުމާ ހިސާބަށް ގެނެއްސަ މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު އެއް ކަމަކީ ބަޖެޓު ތެރެއިން، މީގެ ކުރީގައި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގެ 4 އަހަރު ހިނގަމުން އައި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ އިތުރުން، ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި، ހާއްސަކޮށް ރާއްޖޭގެ އުތުރާއި ދެކުނުގައި ހިމެނޭ ރަށްތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް މާ ބޮޑު އިސްކަމެއް ދީފައި ބަޖެޓުގައި ނެތްކަން. ޕީއެންސީގެ ސަރުކާރު އައުމަށްފަހު ސަރުކާރަށް އެ ފުރުސަތު ލިބިގެންދިޔަ، ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ބަޖެޓަށް ލައިގެން ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިގެން ކުރިއަށްގެންދަން. އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ވިސްނުމެއް ރަށްރަށާ ދޮރުކޮޅުގައި ނެތްކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަޖެޓު ތެރެއިން ފާހަގަކުރަން. އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން ބޭނުމަކީ އަމާޒުވެފައި އޮތީ އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ އުނިކަން ކަންތައްތަކާ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ހާސިލުކުރަން. އެގޮތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ ދިރާސާގައި، ފުރިހަމަ ހިއްސާކުރުމުގެ ގޮތުގައި ތިން އަހަރުދުވަހުން، އެއް ބިލިއަން ތިން ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް ތިން އަހަރުދުވަހުން ބަހާލައިގެން ބަޖެޓު ފޮތުގައި ޖަހާފައި އޮތް ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް. ހަމައެކަނި، އެއީ އެ ފަރު ހިއްކުމުގެ އަދި ގޮތުގައި އެއް ބިލިއަން ތިން ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާ ތިން އަހަރަށް ބަހާލައިގެން ބަޖެޓު ފޮތަށް ގެނެއްސަ އޮތީކަން އެ ފާހަގަކުރެވުނު. އެހެންނަމަވެސް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީން ކުރި މަސައްކަތުން އެއަށްފަހު ބަޖެޓު ރައްޔިތުންނަށް އެ ފައިސާއިން [illegible] އުނިކުރުން ކަންތައްތަކާއި [illegible] އެ ފައިސާ [illegible] ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް އެލޮކޭޝަން، ފުރިހަމަކުރުމުގެ [illegible] ބަޖެޓު އުނިކުރެވިފައިވާކަން ވޯޓް ހަމަ އަޅުގަނޑު ދޭނަމުކަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އުފަލާ އެކީގައި ދޭނަމުކަން [illegible]، ނިމިދިޔަ 4 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ އައްޑޫ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ، ނޫނީ މުޅި ހިތަދޫން ބޭނުންވާ، ހިތަދޫގައި [illegible] ނުލިބި ސްކޫލުތަކުގެ ކްލާސްރޫމްތަކާއި ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުން [illegible] ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ލިބޭ، އެ ރައްޔިތުންނަށް އަދި ދަރިވަރުންނަށް، ސްކޫލުތަކުގެ [illegible] އަދި [illegible] މުވައްޒަފުންނަށް [illegible] އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އަންނަ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ލިބުނުއިރު، އައްޑޫ ހައި ސްކޫލުން އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީގައި އެދުން، އިތުރު ކްލާސްރޫމްތަކާއި ބޭނުން ވަރަކަށް ހައި ސްކޫލަށް. އެދުނުނަމަވެސް މިނިސްޓްރީން އެހެން އިޖާބަދެއްވާފައިވުމުން، އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގައި ހުށަހަޅައިގެން މިހާރު ވަނީ 18

ކްލާސްރޫމް ހިމެނިފަ. އައްޑޫ ހައިސްކޫލުގައި އަލަށް އިމާރާތްކުރާ 18 ކްލާސްރޫމް ހިމެނިފައިވާނެ. އަދި އޭގެއިތުރަށް ޝަރަފުއްދީން ސްކޫލަށް ވެސް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް އިތުރަށް ހިމެނިފައިވާނެ. އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ހިތަދޫގައި ބޮޑު އާބާދީއެއް އޮވެފައި، ހިތަދޫގައި މަސްމާރުކޭޓްއަހި މިންވަރު ވެސް ނުހުންނަ ރަނގަޅަށް ވެފައި، ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މިހާރު ވާން ހިތަދޫއަށް މަސްމާރުކޭޓްގެ ބައި ވެސް ހިމެނިފަ. މިއީ ހައްލަކާ ވެސް ރައްޔިތުންނަށް، ރައްޔިތުންނަށް ޓުއަރިސްޓުންނަށް، އޭގެ މަންފާ ހަދައިދިނުމަށް، އޭގެ ފަސޭހަތަކާއި ހަދައިދިނުމުގެ ގޮތުން ކުރިއަށް ހުރަހެއް، ކުޅިވަރުގެ ދުނިޔެއަށް އޮއްވާ ދުވެލިކުރުމުގެ ބައިގަނޑު އުޅަނދު ކުޅިވަރު ސަރަހައްދު ހުރި ކަންތައްތައް އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އުފަލާ އެކުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ކުޅިވަރުގެ ގުރައުންޑު ބަޔަކު ހުރިހާ ރަށްރަށުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ފުރުސަތު ހުޅުވާލެވިގެންނެވާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި، ރައްޔިތުން ބުނާ ރަނގަޅަށް ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން މުޅި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް، އިތުރަށް އެޅުކުރުވުން ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް އެއްބާރުލުން ދިވެހިކަން ހަމަ އަޅުގަނޑު އުފަލާ އެކުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޖެޓު ފޮތުގައި ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް މިދެ ކުރިޔަށް ވެސް ޖެހޭ. އާދެ! ފެންނަން އޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އެއިރަކު އެ އޮންނަ ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮޅު ރައްޔިތުންނާ ހިސާބަށް އެކަށީގެ ރައްކާތެރި، އޭރުގެ އެކަނިވެރިކޮށް ގޮތެއް އެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ނިމިގެން މި އަހަރަށް. މިގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ، މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޢިއްޒުގެ ވަޢުދުތަކުގައި އެ މަރުކަޒުތަކުން އަޅުގަނޑު ސިޓީ ރައްޔިތުންނަށް، ބަޖެޓުގެ ބޮޑުބައިން ކުރެވުން ހުރި ގިނަބައެއް ކަންތައްތަކެއް ހުރަސްއަޅައި އެ ކަންތައްތައް ނުކުރެވި ތަރައްޤީކުރުމުގައި ދުވަސްވެފައި އޮތް މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވަން ބޭނުން، ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަށް ބަޖެޓުކުރުމުގައި ހުރި ކަންތައްތައް، ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ ހައްގުގައި ކުރަން ބޭނުންވާ ބޭނުންތައް ފެށޭނެ، އެކަން ކުރުވުމާ ބަޖެޓުން ފަހިވާ ހިސާބު، ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުން ގެއްލިފައި އެއްބާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރުގައި އެދެން، ރައްޔިތުންނަށް ކުރިއަށް ނެރެން އޮތް ކަމަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި މި ބަޖެޓުން އެއްބާރުލުންދެއްވާށޭ! އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ބަޖެޓުން ކުރުވާނީ ކަންތައްތައް މި ރަށުގެ ކުރިމަގަށް. އެއީއޭ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ސަރުކާރުގައި އެދެނީ އޮތް އެދުމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމުންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ، އަދިވެސް ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމުގެ ފުރުސަތު މި އޮތީ ހުޅުވައިލެވިފަ. ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓު މި ދިރިވަޑައިގަންނަވަނީ. 7 މިނެޓުގެ އެއް

ފުރުޞަތު. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ޢަމަލުކުރާ ގޮތަކީ، އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ތަރުތީބުން މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ގޮތުގައި ފުރުޞަތު ވަގުތުން ނުނިމޭ ކަމަށް ވާނަމަ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ނަންބަރު މި ދަނީ ތަރުތީބުގެ އެންމެ ފަހަށް. އެހެންވީމާ، ބަޔަކު ފަހުން ވަގުތު ހޭދަކުރާ ގޮތަށް އޮތީ ތަރުތީބުގެ ބާރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ދަނީ މިހާރު ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޝިހާނަށް ފުރުޞަތު ދީފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު 7 މިނެޓު ދެއްވައިފިންނަން.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޝިހާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަހުސްކުރަމުންދާއިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓާ އެކީގައި ބަޖެޓު މިހާރު މި ވަނީ 49.85 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓަކަށް ބަދަލުވެގެންނެވެ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، މި ސަރުކާރުން މި ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރީ މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނުއިރުގައި އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ވެސް އެ ރައްޔިތުން އެދުނު ގިނަ ކަންކަން ހުރި ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނޭ. ވަރަށް ބޭނުން ބަޖެޓުން މި ވަނީ އިހުމާލުވެފައި. އެ ބޮޑުކުރުން ބަޖެޓު ޚަރަދުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ ފަސް އަހަރު، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ފަސް އަހަރުގައި މި ބަޖެޓު ފުރިހަމަ ބައްޓަންވެފައިވާ ފުރިހަމަވެގެންނުވާނެ، ދާއިރާގެ ރަށްރަށުގައި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތައް ހިނގައިފައިވާ ގޮތް. މިގޮތުން ޖަވާބުދާރީ ތޮއްޑޫ ދާއިރާގައި ނުހިނގާ ގިނަ ދަސްތޫރު ވެރިކަމުގެ ފަސް އަހަރު، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ވެރިކަމުގެ ފަސް އަހަރު ވަނީ ތޮއްޑޫ ދާއިރާއިން ހިނގައި ... މަޝްރޫޢުތަކުގެ މިހާރު ވަނީ ނިމި، އެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ފައިދާ އެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް، ރައްކާތެރި ދިރިއުޅުމަކަށް ރައްޔިތުންނަށް އެ ޚިދުމަތްތަކެއް މިހާރު އެ ދަނީ ލިބިގެން. އަދި ހަމަހަމަކަމާއެކު މިގޮތަށް ފެށޭ ބަޖެޓުގައި ސަރުކާރުގައި ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ކަންކަމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ފުރުޞަތުތަކާ، އެ ޕާޓީތަކުގެ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ޒިންމާދާރުވެވޭނެ ގޮތް ތަޢާރުފުކުރަން ފަސް އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ވަނީ ޖާގަދީ ދިނީ އަމިއްލަ ހިޔާލަކީ. މިއީ ފެންނަން އޮތް ބޮޑު ބަޔަކީ. އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ރަށްތަކުގެ ބޭނުންތައް ރަށުގެ އެއްވެސް ބަލާއިރު ނަމޫނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަހަމަކޮށް ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް މިހާރު ފަހަރު ސަރުކާރުން ދާއިރާއަށް ކާރިޘާ. އެހެންނަމަވެސް، ފޮނުވާލަން ބަޖެޓުތަކުގެ މިހާރު ކުރުކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ސަރުކާރުން މި ވަނީ ދިނަ މެމްބަރުންގެ މި ފަރާތުން ކުރިއަށްދެއްވާ ހިމާޔަތްކުރަން، އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން،

ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ކުރިއަށްގެންދަން ފައްޓާފައި ހުރި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތައް އެ ގެންދިޔަ ބާރު ސްޕީޑުގައި މި ސަރުކާރުން ވެސް ކުރިއަށްގެންގޮސް އަވަހަށް އެ މަޝްރޫޢުތައް ނިންމައިދެއްވުން [illegible]، އެ ރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް އެ ތަންތަނުގައި ހިންގަމުންގެންދިޔަ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ފައިދާ، އޭގެ [illegible] މަންފާ ލިބޭނެ ގޮތަށް އެ މަޝްރޫޢުތައް އަވަހަށް ނިންމައިދެއްވާށޭ! 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓު ފާސްކޮށް މިނިސްޓަރީން ފޮނުވިއިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ތޮއްޑޫގެ ސްކޫލުގައި އެ ބޭނުމަށް ޖަހައިފައި ވަނީ ދިހަ ކުލާސް ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް [illegible] ސްކޫލުން އެދިފައިވޭ 14 ކުލާސްރޫމް އެ ސްކޫލަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް. އެހެންކަމުން. އަޅުގަނޑު ވާނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި އެދިގެން އިތުރަށް 4 ކުލާސްރޫމް އިމާރާތްކުރަން. ހަމައެއާއެކުގައި އުކުޅަހު [illegible] ވޮލީ ކޯޓު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓެއް ވާނީ ހިމެނިފަ. ހަމަ އެއާއެކުގައި [illegible] އަވަށުގެ ވޮލީ ކޯޓުގައި ފްލަޑްލައިޓުގެ ޕްރޮޖެކްޓެއް ވާނީ ހިމެނިފަ. ހަމައެއާއެކުގައި ތޮއްޑޫއަކީ ބޮޑު [illegible] ރަށެއް. ދެ [illegible] ވެސް ދަތުރުވެރިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި އެދިގެން ބަޖެޓު ކޮމިޓީން މި ވާނީ މި މަޝްރޫޢު މި ވާނީ ހިމަނައިދެއްވާފަ. ޝުކުރު ދަންނަވަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަރައްޤީކުރުމަށް މި ވާނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ޖައްސަވައިދެއްވާފަ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިއީ މި [illegible] ވަރަށް ބޮޑު އެހީތެރި ކަމެއް. ދަތުރުވެރިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި އަހަރުން، ދެ [illegible] ވެސް [illegible] ވެގެން. ހަމަ އެއާއިއެކުގައި ތޮއްޑޫއަކީ މިހާރު 1200އަށްވުރެ ގިނަ ފަތުރުވެރިކަމުގެ އެނދު ހުރި ރަށެއް. އެ ރަށުގެ ފަތުރުވެރިކަން އެހެން ސްޓޭޖަކަށް ގެންދިއުމަށް [illegible] ކޮންވެންޝަން ސެންޓަރެއް އެ ރަށަށް މުހިންމު ކަމުގައި، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި އެ ރަށުގައި މަސައްކަތްކުރާ ހަރަކާތްތެރިވާ ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، އަދި ކައުންސިލުން އެދިފައިވާތީ އަޅުގަނޑު ވާނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި އެދިގެން ކޮންވެންޝަން ސެންޓަރެއް ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދީފަ. ހަމައެއާއިއެކުގައި ކައުންސިލުގެ އިދާރާއާ، ކައުންސިލު އިމާރާތް، އެއް ކުރި ޖަމާޢަތުގެ އޮފީސް [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބަޖެޓުގައި [illegible] [illegible] މިހާރު މި ވަނީ، ބަޖެޓުގައި މި ވަނީ [illegible] އިމާރާތެއް [illegible]. ހަމައެއާއިއެކުގައި ރަސްދޫގެ ތަޢުލީމީ މަރުކަޒުގެ އާ އިމާރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މިހާރު މި ވަނީ 4 ކުލާސްރޫމް އިމާރާތްކުރުވޭ. އަދި ހަމައެއާއިއެކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ވާނީ، [illegible] އަދި [illegible] ކޮމްޕިއުޓަރ [illegible] [illegible] ސްކޫލުގެ އިތުރުން، [illegible] ކުލާސްރޫމުގެ [illegible] [illegible] 4 ކުލާސްރޫމް މިހާރު ވެސް [illegible] ބަޖެޓުން. ހަމައެއާއިއެކުގައި ރަސްދޫ [illegible] [illegible] ގޮތުން [illegible] ހަރަކާތް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސްޕޯޓްސް ކޮމްޕްލެކްސްއެއް މިހާރު ވާނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. ހަމައެއާއެކީގައި ރަސްދޫއަކީ މި ދެންނެވި ގޮތަށް ބިމުގެ ޖާގައިގެ ގޮތުން ދަތި ރަށަކަށް ވާތީވެ، އޮފީސް ކޮމްޕްލެކްސްއެއް ވެސް ވާނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އުތުރުބުރަށް ބަލައިލާއިރުގައި އުތުރުބުރުގެ ސްކޫލުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދިފައިވޭ، އެ ރަށުގެ ސްކޫލުގައި މިހާރު ހިންގަމުންދާ މަސައްކަތްތަކާއި ނިމިގެންދާއިރުގައި ސްކޫލުގައި އޮފީސް އިމާރާތެއް ހެދިފައެއްނުވޭ. އެހެންކަމުން، އެ ސްކޫލުގައި އޮފީސް އިމާރާތެއް ހެދުމަށް މިހާރު ވާނީ ބަޖެޓުގައި ޖެހިފަ. ހަމައެއާއެކު އެމް.ޓީ.ސީ.ސީއާ އެކުގައި ހަވާލުކުރެވިގެން ކުރިއަށް މިހާރު ގެންދަމުންދާ އުސޫލު މަޝްރޫޢުގެ ފޭސް 2 އެ ޕްރޮޖެކްޓް މިހާރު ވާނީ އިތުރުކޮށްދީފަ. އެ މިހާރު ކުރިއަށްދާނީ ފޭސް 1އާ އެކުގައި ފޭސް 2 ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ބަލައި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން މިހާރު މި ވަނީ ދެންނެވި ގޮތަށް ފޭސް 2 އިތުރުކުރެއްވީ. އަދި ހަމައެހެންމެ، ކައުންސިލް އިމާރާތަކީ އުތުރުގައިގެ ވެސް ހަމަ އެންމެ ޖާގަ، އެންމެ ބޮޑު ޖާގައިން އޮތީ. އެ އޭރިޔާ ޖާގަ ހިއްސާކުރާ ކަންތައް ބަޔާ ކައުންސިލް އިދާރާގެ އާ އިމާރާތާއި މިހާރު ވާނީ ބަޖެޓުގައި ޖަހާފަ. ހަމައެއާއެކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އުތުރުގެ ބިން މިދިޔަ ސަރުކާރުން މި ވަނީ ހިއްކައި ނިންމާފަ. އެ ބިން ބޭނުންކުރުމުގައި ބަޔަކު އުޅޭ ކައުންސިލާއި އުޅޭ ހައްދުންމަތީގެ އުތުރުގެ ކަމަށް މި ބަޖެޓުގައި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު އެދުނު ވެސް 50 ހެކްޓަރުގެ ދަނޑު ވެސް ހިމަނައިދީފަ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން ބޭނުންވޭ، އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ސަރުކާރުން ކުރި ވަޢުދު ދިން މަސައްކަތްތަކުގެ މި ދީން ހަމަ ކުރިއަށް ހިންގަމުންދާނެ. އެ މަޝްރޫޢުތައް އިތުރުކޮށް، އަޅުގަނޑުމެން ހައްދުންމަތީގެ ރައްޔިތުން ވެސް ފަސޭހަކަމާއެކު މި ދާއިރާގައި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ މަޝްރޫޢުތައް ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ ކަމަށް މި ގޮތުން އަޅުގަނޑު އެދެން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި މަޝްރޫޢުތައް ހަމަ ވަގުތުން ފުރިހަމަކޮށް، ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ ކަމަށް ފުރިހަމަ އިތުބާރު އަޅުގަނޑު މި ކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް މެންބަރުން ވެސް ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތުގައި ބަޖެޓު މިހާރު ދެވަނަ ކިޔުމުގައި ދިރާސާކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ކަންކަމަށް ފުރިހަމަ ކުރިއެރުމެއް ގެނެވޭނެ. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގައި މި ބަޖެޓުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުން އެދެން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމު ޢަބްދުﷲއަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވެސް 7 މިނެޓު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ ބަހުސްގައި.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ އަހަރަކު ބަޖެޓެއް ފާސްކޮށްދެނީ ބަޖެޓު ފޮތެއް މި ތަނަށް ފޮނުވީމަ އޭގައި އޮންނަ އެއްޗެހިތައް ބަލާފައި، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މި މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައި މި ބަޖެޓު މި ފާސްކުރަނީ. މިދިޔަ އަހަރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން 50 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް ފާސްކުރިން. ފާސްކޮށްގެން އެ ބަޖެޓުގައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް ކުރެވުނުތޯ؟ ކޮންކަމެއްތޯ ހާސިލުކުރެވުނީ؟ ހަމަ ރައްޔިތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގައި ޖަހާފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް ހާސިލުވެއް ނުކުރެވޭ. ދިވެހި ދައުލަތުން 50 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް ހުސްވެގެންދިޔައީ، އަދި ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓެއް ފޮނުވުން ހުސްހަރަގައި މި ހުސްވެގެންދިޔައީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާއަށް ޖަހާފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް ވީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެޗްޑީސީން ސަލާބަރުގައި ޖަހާފައި އޮތް ނޮޅިވަރަމްފަރު އާ ސްކޫލު، އަދި މަސައްކަތެއް ނުފެށޭ. އެކަމަކު، 50 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހުސްވެގެންދިޔަ. ދައުލަތުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިޔަސް، މިނިސްޓަރުން ވިޔަސް ޖަވާބުދާރީވާން އެބަޖެހޭ އެ ރުފިޔާއަށް ވީ ކިހިނެއްތޯ؟ 50 ބިލިއަނަށް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާއަށް މި އަދަދު ޖަހައިގެން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، އެއަށް ވީ ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގެންޖެހޭނެ. މަޖިލީހަށް މެންބަރުންނަށް އެނގެންޖެހޭނެ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެނގެންޖެހޭނެ އެއަށް ވީ ގޮތް. އެހެންނޫންނަމަ، 50 ބިލިއަނަކުން ނާރާނެ ނޮޅިވަރަމްފަރަށް އެ ސްކޫލު ނުވެ ނަމަ، ނޮޅިވަރަމްފަރު މަގުހެދުމާއި، ނޮޅިވަރަމްފަރުގައި އެ ހުރި ކަންތައްތަކާ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތަކަށް ވީ ގޮތް އަޅުގަނޑު އެދޭން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ވެސް، އިދާރީ މަޖިލިސް ވެސް ސުވާލުކުރަނިވި ގޮތް އެއީ ސުވާލުކުރަމުން. ދަރަނިވެރިވެގެންދަނީ، ބަޖެޓު ދެ ޕަސެންޓުވެގެންދަނީ ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓެއް ހުށަހަޅައިގެން މި ބާރުއަޅަން ވީ ކުރިއަށްތޯ؟ ކޮންކަމަކަށްތޯ އެ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރީ؟ ނޮޅިވަރަމްފަރުގައި ނަން ޖަހައިގެން އެއްކަލާ ވިއްސާފައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފާ މިހާ ފަށު ކުޑަކޮށްލައި އެ ޕާކަށް ވީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެ ޕާކު އެޅޭ ކޮންމަސަކުތޯ؟ ކޮން ދާއިރާއެއްގެ ތަރައްޤީއަކަށް އެކަން ކުރީ؟ އެހެންނޫނިއްޔާ، މިއަދު ވީ ގޮތް ބަހާ ސުވާލުކުރަންޖެހޭނީ. އެހެންނޫނިއްޔާ މިހާ ބަޖެޓު ފާސްކޮށް؛ ކޮންމެ އަހަރަކު ވަރަށް އަގުބޮޑު ބަޖެޓު ފާސްކޮށް؛ އެކަމާ އާދައިގެ ކަރުދާހަކާ ނޫން މިއީ މި ޕްރިންޓުކޮށްފައި. ކޮމިޓީން މި އަންނަނީ ޕްރިންޓުކޮށް. ދަން އަނެއްކާ މިގައި މި އަންނަނީ ހަމަ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް އެކަށީގެންވާ މި ކުރަނީ ޖަރަށް. ހަމަ ސިޔާސީ ބޭނުމަށް އެއްގޮތަކީ ޕްރިންޓްކޮށްލަދީ މި

ޖަހައިލަނީ. އެހެން ހިނގާތީ، ނުހިނގާތީ، މިއީ ކުރިންއުޅުނުފަދައި ޤައުމަކީ ފަސް ނުބަލާ. އަދި އަޅުގަނޑަށް އެނގޭނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރާ. އަޅުގަނޑެކޭ ނޫނީގެން އެހެން ދައުރާތަކުގައެވެ. ހަމަ ރައްޓެހިން ފަސް އަޅުގަނޑުމެން ދައުރާގައި މިދިޔަ އަހަރު ފަސް ޖަހަފު އޮތް ކުޅުދުއްފުށި ހޮސްޕިޓަލުގެ ފައުންޑޭޝަނުގެ ވާހަކަ. ހެދިތޯ ނަހަދާތޯ؟ އަނެއްކާވެސް ހަމަ އެބަޖެޓުގައި މިއަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ފަސް ޖަހާފަ. ހޮސްޕިޓަލް މި ވަނީ؟ ކޮން ބަޔަކަށް ޚަރަދުކުރަނީތޯ؟ ހަމަ އެއްކޮޅުކަން އެއްކޮޅު ހުށަހަޅާ އުސޫލުންތޯ މިކަން ކުރަނީ؟ ނޫނީ ބައެއްމީހުންނަށް ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް މި ކުރަނީ؟ އަނބުރާފަސް މި ދިޔައީ، ދައުލަތުން ވައްކަމާއި، ކޮރަޕްޝަނާއި، މި ވާހަކަތައް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިހާރު މިސާލަކަށް އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ފަސް ގޮވާލަން، ކުރީގެ އެޗްޑީސީން މިނިސްޓަރު ޝާއިސްތާ އަދިގެ ވައްކަން ކޮރަޕްޝަނުގެ ތުހުމަތުކޮން، މިއަދު ވެސް ބެލީ، މި ފައިސާ؛ ނޮބްލަންތަކުގެ ބާ ސަފްހާތަކުގައި އިދާރާތަކުގެ އަދަދު ފައިސާ ކޮންތްރާކްޓުތަކުން ޝާއިސްތާ އަދި ދީ. އެ ބަޖެޓު އެހެން އެކަމުގެން ކުރި. ކުރީގެ ހައުސިން މިނިސްޓަރު، ޕްލޭނިން މިނިސްޓަރު އަސްލަމް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގެ ގަވަރުނަރުން ދިން ބާރުއަރުން ހިނގާފައިދާ ހިލޭ؟ އެ ބާރީއްޔާ ވީ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަން ސަރުކާރުތަކުންނެއް ނޫން. ކުރީގެ ހެލްތު މިނިސްޓަރު ނަސީމް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގައި ފުރައްސާރަ އަކަށް ދިން ގޮތް ހަރާމްކޮށްލި ކޮބާ؟ އެހެން މި ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރުތަކުންނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތައް މިބައިމީހުން ނުވާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުކަން، މިހާރު ހުރިހާ އެއްޗެއް ބަޖެޓުގަނޑު ވެރިކަން ނުދޭތީ މި އުސޫލުން ކަނޑައަޅާ ވާކަން. ހަމަހަމަކަން ނަތީޖާގައި އަޅުގަނޑުމެން ޚިދުމަތްތަކެއް، އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން ބަޖެޓު ފާސްކުރަނީ އެއްކޮށް ޖަހައިލާފައި މިއީ ޕާސްކުރިޔަސް އެއްވެސް ނުފެނޭ.

އެމްޑީޕީ ޕްރައިމަރީއެއް ނުފެނޭ. ޕާޓީތެރޭގައި އެހެން ޕްރައިމަރީ މި ފެނުނީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވީ ނޫން ޕާޓީތެރޭގައި އެހެން ޕްރައިމަރީ. އިންސާފުވެރި ޕްރައިމަރީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އެމްޑީޕީ، ޕާޓީން، އެކަށީގެން ދިރާސާ އެ ކޮމިޝަނަށް ވާ ޕްރައިމަރީ. ހަމައެކަނި ޕާޓީގައި މި ޖަހައިލަނީ؛ އާން! މިއީ. އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ކައިރީގައި ވޯޓަށް، އާން! އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި މިކަން ހިމެނުއްވީމާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަވަށް މިފަދަ ހިމެނޭގޮތަށް ފިޔަވަން އެމްޕީއެއްގެ ޓެކްނިކަލް ނިޔާވަތްތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް، އާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް އަޅަން ހިނގަނީ. އެހެނަކަސް، އެ ކުރިއަށްގެންދާނީ، ނުގޮސްދާނެ؟ ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ފަސް އަހަރުގެ ބަޖެޓުތަކުން ހަމަ ދެތިން ބިލިއަން އެކުލެވޭ ޖަހާ އުސޫލުން މިދިޔަ ޖަހައިލައިގެން މިކަން ކުރަނީ. މި އުސޫލުން ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ކަންކުރެވިދާނެކަމުގެ ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުގެ ބޭރު، ބަޖެޓު މި އައި 50 ބިލިއަން ޖަހައިގެން، ނޫނީ 37 ބިލިއަން، 42 ބިލިއަން މިހެން ދިޔައިރު މި ޢާއްމު ބަޖެޓު ސަބަބުން ޚާއްސަ ބަޖެޓުން މި ކުރާ މަސައްކަތުން؛ ބަޖެޓުން އަރާނީ މިތުރީގައި ހުރި ފިޔަވަޅުތައް ކުރަން. ބަޖެޓުން ބަލައިލާފައި ކަންކަމަށްޓަކައި ކުރަން. އަހަރުން އަހަރަށް ދިޔަ ޚަރަދުތަކުގައި ބަޖެޓު އެކު ބޮޑުވަމުންދަނީ

މިތަނަށް ގެނެސްފައި މިވާ މި ވާހަކަދެއްކެވިއަކަސް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާއަކަށް މި ކަންކަމެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކަށް ހައްލު ހޯދައިދީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވެސް އެބަ ޖެހޭ ކަންނޭނގެ މި އަންނަ ދައުރުގައި ދެން މިބޭ ބަޔަކު؛ އަޅުގަނޑު ފަހަރެއްގައި ނުހުރެވުނު. ނޫނީ ހުއްޓަސް ދެން އެކަމަކު މި ތަނަށް އަންނާނެ ކޮންމެވެސް ބަޔަކު. އެ ބަޔަކު އެބަ ޖެހޭ މިއަދު ހައްލު ލިބޭން ގޮތަކަށް މި ކަންތައްތައް ކުރަން. ހަމަ އަންނަ ސަރުކާރުން ބަޖެޓް ގެނެސްދީފި. މިހާރުން ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓް ބޭނުންވީއޭ. އެ ބަޖެޓަށް ވާ ގޮތް ނޫނީ ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓާ އެއްކޮށްފައި ހަމައެކަނި އުފެއްދުމެއް. ރިޔާސީ އަދަދުތަކާއި ދިމާކުރަނީ އެ އަދަދު ހަމަކުރަނީ 50 ބިލިއަނާ ހަމައަށް މި އާދޭ އަހުމަދު. ރައްޔިތުންގެ ނަން ފިއްކައިގެން މި އާދޭ މިހާރު ކޮންތޯ. ރައްޔިތުންގެ ފައިސާގެ ނަން ފިއްކައިގެން. ރައްޔިތުގެ ފައިސާގައި ނިމި 4800 މިލިއަންގެ ނަން ފިއްކައިގެން ބަޖެޓު 50 ބިލިއަނަށް އެކުލެވިއްޖާ އެ ފައިސާގެ ޚަރަދުތަކުގެ ހަމައަށް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން ޖަހާފައިވާ ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް. އެ ސަރުކާރު، މި ސަރުކާރުއް ނޫން. ރައްޔިތު ވަނީ އެ ސަރުކާރު ކޮންފިޔުސްކޮށްފައި، މި ސަރުކާރަށް ތައުރީފުކުރަނީ ނޫން. މި ސަރުކާރު ކޮންފިޔުސްކޮށްފައި އެ ސަރުކާރަށް ތައުރީފުކުރަނީ ނޫން. ރައްޔިތުންގެ ހައްގު ރައްޔިތުންނަށް ހޯދައިދޭށޭ! މަޖިލިސް ތެރޭގައި ވެސް ހޯދައިދޭށޭ! އެ ވަޒީރުންގެ މުސާ ނަގައިގެން ވެސް އެއަށް ވީ ގޮތެއް އެބަޖެޓު ހޯދަން. އެ ފޮރި ކުރިހެއްޔާ މި ވީ؟ 50 ބިލިއަން ޚަރަދުވާ ޕްރޮޖެކްޓު މި މަސައްކަތްކުރީތާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ؟ ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން، ކޮންމެވެސް ތަނަކަށް އެ ޚަރަދުކުރިމަތީ 50 ބިލިއަން ހޭދަކުރެވޭ އިތުރު ސަޕްލިމެންޓަރީ ބަޖެޓު މި ތަނަށް ހުށަހަޅަނީ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ ހައްގު އެކީ ބަޔަކު ކާލައިގެން. އެ ކާލި ބަޔަކު ދޮގުހަދައި ފުރަތަމަވެގެން. ހަމަ ފިރިކަލުން ނިސްބަތްވި މޭސް އޭ.ސީ ކޮޅެއްގައި އަރާމުކުރަން ބޭނުމީ ކާރުބޮއްވާލައި، ރާއްޖެއިން ބޭރުން އެއް ފަހުމުން ދަތުރުކުރިއްޔާ ކަމުގައެއް ނުވޭ. ރައްޔިތުންގެ ފައިސާގެ މިއީ ރައްޔިތުންގެ 4800 ރައްޔިތުންގެ ހައްގު ކާލައިގެން ބަޔަކު އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެ މިލިއަނާ ގުޅޭ ފުރަތަމަ ކަމެއް ކޮޕީކޮށްގެން ކަމަކަށް އެކަންކަމަކީ ނުކުރެވޭ ކަމަކީ ރައްޔިތުންނަށް ބަޖެޓުގައި ވީ ގޮތް ނުކުރެވޭ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު ބަޖެޓު ބަހުސްގައި ރައްޔިތުން މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކޮށް، ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ބައެއް ކަންތައްތައް އެބައުޅޭ. އަޅުގަނޑު އެ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރިއިރު، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް މި ތަނަށް ހުށަހެޅިއިރު 49 ބިލިއަން ރުފިޔާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް އައިއިރު މި އޮތީ 49.85 ބިލިއަން ރުފިޔާ، ގާތްގަނޑަކަށް ތިން ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތަފާތެއް މި އޮތީ އައިސްފަ. އެ ގޮތުން ހަމަ އެ ތަފާތުތަކުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކުގެ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށަށް ބަޖެޓުގެ އިތުރުކުރުމެއް ހިނގައްޖެ. ބޮޑު މަޝްރޫޢުތަކެއް އިތުރުކުރެވިގެން ހިނގައްޖެ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާއަށް ވެސް ބައެއް މަޝްރޫޢުތައް އިތުރުކުރެވިގެން ހިނގައްޖެ. ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، ދާއިރާގައި ހިމެނޭ އެއް ރަށް ކަމުގައި ދަނބިދޫގައި އެންމެ ބޮޑަށް ދިމާވާ އެއް މައްސަލަ، ދަނބިދޫގެ ރަށްގިރުމުގެ މައްސަލައަށް ހައްލެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް މި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ކުރި މަސައްކަތުން ދަނބިދޫގެ ރަށްގިރާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް މި ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި މިހާރު ހިމެނިފައިވާކަން. އަދި ދަނބިދޫގެ ޒުވާނުން، ދަނބިދޫގެ ރައްޔިތުންގެ، ދަނބިދޫގެ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ އުއްމީދެއް، ދަނބިދޫގެ ބޮޑު ފުޓްބޯޅަދަނޑުގެ މަސައްކަތް؛ އެކަން ވެސް މި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ހިމެނިގެން ދާކަން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ދަނބިދޫގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާނެ ވަރަށް ބޮޑު ކާމިޔާބީއެއް ކަމަށް، އަދި ވަރަށް ބޮޑު ހިތްހަމަޖެހުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވަރަށް ދެކެން ބޭނުންވާ ދުވަހެއް، ދަނބިދޫގެ ފުޓްބޯޅަދަނޑުގެ [illegible] މަސައްކަތް މިހާރު މި އޮތީ ސަރުކާރުން ކުރާ ތަން ފެނުން އެއީ. ހަމަ އެގޮތުން ސިޔާސަތުތަކަށް ބަލައިލާއިރު، ސިޔާސަތުތަކުގައި ވެސް ދުރުން ކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތްހަމަޖެހޭ. އަޅުގަނޑަށް މި ބަޖެޓާ ދޭތެރޭގައި ބަހުސްކުރުމުންދާއިރު، މި ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދައްކާ ވާހަކަ؛ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ބަޖެޓު މި ފާސް ނުކުރި ބަޖެޓު ރިޕޯޓް ފާސް އިއްޔެ ވެސް ވަރަށް ބަޖެޓު މިހެން ފާސްކުރާ ފާސްކުރައްވާފައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެކަން ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވޭ. އޭގެ އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުން އެކި ދާއިރާތަކަށް ވަރަށް ބޮޑެތި އަދަދުތަކެއް، ބަދަލުތަކެއް އައިސްފައި އޮތް ވާހަކަ. އެކަމަކު، އެއްވެސް އުފުލައިލުމުގެ ގޮތުން، ނޫނީ 40 ބިލިއަން މިސާލަކަށް ނިލަންދޫގައި އެއަރޕޯޓް ގާއިމުކުރުމަށް، ނިލަންދޫގެ އެއަރޕޯޓުގެ ބިން ހިއްކުމަށް، އެއަރޕޯޓުގެ ބަނދަރު ބިން ހިއްކުމަށް 40 މިލިއަން ޖަހާފައި އޮތް. މިއީ ކަނޑައެޅިގެން ހަމަ އިތުރުވެގެން. މިތާގައި އެއްވެސް ތަނެއްގައި އެކަކަށް އަދަދެއް ނެތް. މިތަނުން އައިއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވާހަކަދެއްކެވިއިރު ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވެސް އެބުނޭ. ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި ވެސް އެބުނޭ. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރިއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެނގިގެންދިޔަ. މި ބަޖެޓަކީ އިންތިހާބީ މަޤުބޫލުގައި އިންތިހާބީ ކޮމިޓީއާ ވަރަށް ބޮޑަށް މަޝްވަރާކުރެވިގެން މި ތަނަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތީ ބަޖެޓެއް. އެހެންވީމާ، އެ މަޝްވަރާތަކުގެ

ތެރޭގައި މިހާރު މި އޮތް ސަރުކާރުން؛ މި ބަޖެޓު ހުށަހަޅާފައި ވަނީ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ކަމަށް ވިޔަސް، މިހާރު މި އޮތް ސަރުކާރުން، މިހާރު މި އޮތް ސަރުކާރާއި ކުރީގެ ސަރުކާރާ ދެބައިމީހުން ވެގެން އިންތިޚާބު ދަރުބާރުގައި އިންތިޚާބީ ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާއާ އެއްކޮށް ވަރަށް ބޮޑެތި ކަންތައްތަކެއް މިގޮތުގައި ހިމެނިފައި ހުރިކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެގޮތުން ނިލަންދޫގައި އެއަރޕޯޓްގެ މަޝްރޫޢު ވެސް ބިންހިއްލުން ހިމެނިފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން ދިމާލުން އެކަން، ނިލަންދޫ އެއަރޕޯޓަށް ބަޖެޓްނުވާ ބިން ދިގައި ޖަހައިގެން އުޅޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި ކުރީ ސަރުކާރުން ކުރި ނަމަވެސް، އަދި މިހާރު ކުރި ނަމަވެސް، އަދި އޭގެ ކުރިން ރައީސް ނަޝީދުދައުރުގައި ކުރި ނަމަވެސް، ރައީސް ޔާމީނުގެ އިރުގައި ކޮންފަރާއި އޮތް ކަމެއް ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނީ ރަނގަޅު ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް. ގޯސް ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އެއީ ގޯސް ކަމެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑަށް އިއްތިފާގައި މިތާގައި ބައެއް އިޤްތިޞާދީ ދިރާސާތަކުން ޚަރަދުކުރި ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާހިތް، އަޅުގަނޑު [illegible] ބޭނުންވޭ، ތ. އަތޮޅުގެ އެންމެ އާބާދީ ބޮޑު ރަށަކީ ނިލަންދޫ. ތ. އަތޮޅުގައި އެންމެ މީހުން ގިނަ ރަށް ވެސް، އެންމެ ބޮޑު ރަށަކީ ވެސް ނިލަންދޫ. ދ. ވެސް އެންމެ ބޮޑު އެއް ރަށަކީ ނިލަންދޫ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ގޮތަކުން އެންމެ ބޮޑު އެއް ރަށަކީ ނިލަންދޫ. ތ. އަތޮޅުގެ ހޮސްޕިޓަލް ހުރީ ނިލަންދޫގައި. ތަޢުލީމީ މަރުކަޒު ހުރީ ނިލަންދޫގައި. ބޭންކު ބްރާންޗު ހުރީ ނިލަންދޫގައި. ޖުމުލަކޮށް ބަލާއިރު މި ހުރިހާ؛ މުޅި އަތޮޅަށް ބަލާއިރު، ކައިރި އަތޮޅުތަކުން ވެސް، ދ. އަތޮޅު އުތުރު ބިމުން ވެސް، އަދި ލ. އަތޮޅު ދެކުނުން ބިމުން ވެސް މި ހުރިހާ ރަށްރަށުން ވެސް އެންމެ ބޮޑު ފުރުޞަތެއް ހޯދާ އެއް ރަށަކީ ނިލަންދޫ. އެހެންވީމާ، އެ ހިސާބުގައި އެންމެ؛ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު މި ދިނީ ރައްޔިތުން ތިބި ތަނަކަށް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުން ނެތް ތަނަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކާރިސާއެއް މިސާލަކަށް ފުރުޞަތު ދޭނީ؟ އެހެންވީމާ، ތ. އަތޮޅުގައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު ރަށް ނިލަންދޫ ކަމަށް ވުމާއި، މި ހުރިހާ ފުރުޞަތު އެ ރަށުން ލިބޭން އަންނައިރު، އެހެން ރަށްރަށުގައި މިފަދަ ފުރުޞަތު ދައުލަތުގެ މި ކާރު ކުރި؛ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކުގެ ވަރަކާ ބައެއް އިޤްތިޞާދީ ފެންވަރުން މިތާ ފާޑުކިޔާފަ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ދަރަނިވެރިވެފައި ވާ މި ބަޖެޓު. އެހެންވީމާ، ތަރައްޤީވެގެން ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ނިލަންދޫގައި މި ހުރިހާ ފުރުޞަތު ހުރުމާ ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމަށް މި ވަނީ ކަނޑައަޅާފައި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރުޞަތުތަކާ ބޭނުންވޭ. [illegible] އުފެއްދި ވެސް މިހިރީ. ބޭންކު ބްރާންޗު ވެސް މިހިރީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އެއަރޕޯޓު ގެނެސް ދިން އަހަރު ތ. އަތޮޅު ނިލަންދޫގައި ބަޖެޓުގައި ޖާގަދީފައި އޮތީ އެކަން ނުހޯދާ، ވަކި މިހާރު ހިމެނުއްވާފައި އެ ބަޖެޓް، އެ މިހާރު ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި، އެ އިޤްތިޞާދީ ފެންވަރު ފާސްކުރި. އެހެންވީމާ، ގާތުގެ ހިމެނުއްވާފައި ނޫން އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މިތާގައި ނިލަންދޫގައި ޖާގަދީފައި އޮތް އެކަން ނުހޯދާ ބަދަލުކޮށްލައިގެން މި އުޅެނީ؟ އަޅުގަނޑު މިހާރު ވެސް

ހަމަ ދައްކާ ވާހަކައަކީ، ދައުލަތުން ޓޫރިޒަމްއިންޑަސްޓްރީގެ ބޭސް ހަރަދުން ނިޔަންތުރުގެ އެއަރޕޯޓުން ގާއިމުކޮށްގެން ހުރިކަމަށްޓަކައި ކަމަށް ވާނަމަ، އެއްޗެހިކަމަށްވެސް އެކަން ކުރާނެ ކަމެއް ނެތް. އެއްޗެހިކަމަށްވެސް އެކަން ކުރާނެ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން އެސް.އޯ.ޕީ (ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިން ޕްރޮސީޖަރ)އެއް ހެދިއިރު ޖެޓީއަކަށް މި ގޮސް ނިމުނީ ކޮންތަނަކަށްތޯ؟ ނިޔަންތުރާއި ނިމުނީ. ހުރިހާ އެންމެން ބޯޓުނަޔަކީ ގަވާއިދުކުރާ ގޮތުގައި އެއަރޕޯޓުން ހަދާ ކަމަށް ވީ ނަމަ، ހަދަން އެންމެ ރަނގަޅު ރަށަކަށް ގޮތުގައި މި އޮތީ ފޯރުކޮށްދެވި ނިޔަންތުރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިހާރު ވެސް އަޅެއްކާވެސް އެ ރިޒޯޓު އިމާރާތް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ހަދާނީ! އެ ބޭނުންވާ ގޮތަށް ހުރިހާ ގޮތުން ތަރައްގީކުރެވޭނެ އަޅެއްކާވެސް އެކަހަލަ ސަރުވިސްއެއް ކުރާނީ! ކޮންގޮތެއް އެންމެ ރަނގަޅު ކަނޑައެޅުމެއް ބަލާނޯ! އެ ރަނގަޅު މަސްދަރު ކަމަށް ވަންޏާ މިއަދު ވެސް ހަމަ އެ އެއަރޕޯޓް ކުރިއަށްގެންދާނީ! އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި ވަގުތު އެ އޮތީ، މި ވަގުތު އެ އޮތީ ފަސް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ މަސައްކަތެއް. ރަންވޭގެ މަސައްކަތް 70%އަށް ނިމިފައި ވިޔާފާރިއަށް، ޓަރމިނަލްގެ މަސައްކަތް ނިމިފައި އޮތީ. އެއަރޕޯޓްގެ އެންމެ މުހިންމު މަސައްކަތަކީ ރަންވޭ. ރަންވޭގެ މަސައްކަތެއް އަދި ނުފެށޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި ވަގުތަށް ފަސް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ގެއްލުމެއް ކަމަށް ވިޔަސް، ދިވެހި ދައުލަތަކަށް ބަދަލުވެ، ފަސް އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ޔައުމިއްޔާތޯ؟ ދިރިހުރެ އަހަރެން ބޯޓުތަކެއް ވަގުތުގެ އެއަރޕޯޓް މި ދާ ކަނޑާ އެގާރަހެއް އިނގޭތޯ. ނިޔަންތުރާއި ވަދެގެން އަދާ މި ކާރިތަ އިނގޭތޯ. ނިޔަންތުރުގައި އެއަރޕޯޓް ނަގައި މަގުދުރުގައި އެ އަރުވައިގެން ކަމަށް ވާހަކަ، ހަމަ އަހަރުގެ މުއްދަތަށް ބަދަލުކުރަން ދައުލަތުން ދާ ހަމަކަ ދާ ބޭނުމަށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތިޔަސަރުކާރާ އެކު ދިރާސާކުރާ ކުރޭ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކޮށް ގޮތުގައި، މިއަދު ވެސް ހަމަ ރަނގަޅުހެން ހަމަ ރަނގަޅު! ހުރިހާ ފުރުސަތުން ހިމަނައިގެން ރަނގަޅުހެން ހަމަ! ބޯޓުނަޔަކީ ނޫނީ ދައުލަތުން ދަރި މުއައްސަސާ ބަޖެޓުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންވާ ގޮތަށް ބޭސްފުރުމާއި ވެސް ކޮންތަނަކުގައި އެއަރޕޯޓް ގާއިމުކުރާނީތޯ؟ އެހެންވީމާ، މި ކަމަކަށް ބަހާލައި ރަނގަޅު މަޝްވަރާއެއް އެކަމުގެ މަސައްކަތްކުރާނީ! އަޅުގަނޑު އެއްޗެހިކަމަށްވެސް މިހާރު ރަށްތެރެއިން ދިމާވާނަމަ އަޅުގަނޑު އެކަން ކުރާ އެއްޗެއް ނުވެސް. އަޅުގަނޑު މި ބޭނުނީ ދައުލަތަށް ދީ ބޭނުން ގެއްލުން، ދައުލަތުން ދިޔަ ބޭނުން ގެއްލުން ބޯޓެއް ބަލާ ކަމަށް ވެސް ނަމަ، އެ ބަލާލައި އެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނަމަ ކުރާނެ! އަޅުގަނޑު ގާތްގަނޑަކަށް ބޭނުންވޭ އެކަމާ ބޭރުގެ ބޭނުމާ މިފަދަ ސަރުކާރުގައި އެސް.އޯ.ޕީ ޖަވާބުދާރީ ބާރުވެރި ބޭރު ހުރިވަރަށް ނިޔަންތުރާ ގާތް ނިމިދިޔަ ބަހާރުން ހިމަނައިގެން. އަދި މިއަދު ރަނގަޅުހެން ހުރިހާ އަޅުގަނޑު ގާތްގަނޑަކަށް ބޭނުން އެވަރަށް އަދަދު ގިނަ. އެހެން ވި ހަމަ ފިޔަވައި ހަމަޔަށް، ނިޔަންތުރުގެ އާބާދީއަކީ 2500- މި ބޮޑު ރަށުގެ އާބާދީއާ 800- އެހެންވީމާ، ހަށް ފަހަރު؛ އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުން ތިބި ފަސްރާއްޖެ ހިދުމަތްތެރިން. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގަވާއިދުކުރާ ބޭނުން، ނިޔަންތުރުގައި މިސާލަކަށް ހޮސްޕިޓަލް

ހުންނަނީ، ނިލަންދޫގެ ރައްޔިތުން ތިބި ތަނަކަށް ޚިދުމަތްދޭނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާ މަގޫދޫގައި އެއަރޕޯޓް އޮތް ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަނެއްކާ ހުރިހާ ރަށަކުން ނިލަންދޫއަށް ގެނެސް އާސާއަށް ފަރުވާދީފައި އަނެއްކާ ދާންވީ އެ ތަނަށް. އެހެންވީމާ، މިއީ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަލައިލިއްޔާ، ނޫނީ މުސްތަޤްބަލަށް ބަލައިލިއްޔާ ދައުލަތުން އެތައްއެތައް ގުނައެއްގެ ހަރަދު ބޮޑުވެގެންދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީވެ، މި ކަންކަން މި ފާހަގަކުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ބުނެލަން ބޭނުންވަނީ، ދެން މިއީ އިތުރަށް ޖަހައިގެން އުޅޭ އެއްޗެއްތޯ؟ ބައެއް ރަށްރަށުގައި މިސާލަކަށް ވިހި މިލިއަން ޖަހައިގެން އުޅޭ ވާހަކަ އެ ދެއްކެވި މަތިވެރި ދާއިރާއަށް. އަޅުގަނޑު އެކަން ވެސް ބަލައިލިން. ބަލައިލިއިރު އެއިން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނެތް. ޖަހާފައެއް. މަތިވެރި ދާއިރާއަށް ވިހި މިލިއަނުގެ އިތުރުކޮށްދީން އެއީ ވާހަކަ ސަރަހައްދު ރައީސްގެ ވޯޓުކަން. އަޅުގަނޑުމެން ސާފުކަން ނޫނުގެ ސަރަހައްދު ރައީސްގެ ވޯޓާ މިކަމާ ހުރި ގުޅުމަކީ ވެސް ކޮބައިކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އަނެއްކާވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ސަރަހައްދު ރައީސްގެ ވޯޓު އެމް.ޑީ.ޕީން ނިންމާފައި އޮތީ، މަނިކުފާނު މިހާރު ސަރަހައްދު ރައީސަކަށް މި އިންނެވީ. ވަރަށް ބޮޑަށް މަޝްރޫޢާ ދަރަނިވަން އިނގޭތޯ. މަނިކުފާނު ވަޑައިގެން މި ތަނުން 51 ވޯޓު މިތަނުން ލިބިގެންނެވީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންގެ ޖުމްލައި ތިބި 55 މެންބަރުން ކަމަށް ވާނަމަ އެއަށް މި ނުލިބުނީ ދެތިން ވޯޓު. އެހެންވީމާ، އެ ދެތިން ވޯޓު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އޭގެ ދިރާސާކޮށްލާ ރަނގަޅީ ނަމަ އެމް.ޑީ.ޕީން މި ތަނަށް ވިޔަސް ނުކުރައްވާ ވިޔާ ދެކޮޅަށް ވޯޓުދެއްވި ހާދަގައި ކުރި ކޮންބައެއްކަމާ ބަލައިލިޔާ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއިން އެނގިގެންދާނެ ކޮންބައެއްކަމާ މިއަދު ވޯޓު ނުދީ ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ކޮންބައެއްގެ އެކަން ވެސް ބެލުން އޮންނާނެ ގޮތަކީ. އެހެންވީމާ، އެއީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަރަހައްދު ރައީސް ނުވަތަ އެކަކަށް ވޯޓަކާ ގުޅުން ހުރި ކަމެއް ނޫން. މި ބަޖެޓް ގޮތުން އެކަން އެބައޮތް ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓު ޖުމްލައި އޮތް ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު މި ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. ޢާދަފުޅުން ފުރުޞަތު ވިދިވަޑައިގެންނެވީ، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އަޅުގަނޑު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހޭދަކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވުނު ފަސްވަނަ ބަޖެޓު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދައުރުތަކުގެ ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ އުންމީދުތަކާ އެންމެ ބޮޑަށް ގުޅިފައި ހުންނަ އެއް ޑޮކިއުމަންޓު މި މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރާ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވޯޓުދީފައި 4 އަހަރު ފާސްކުރުވުން ބަޖެޓަށް ބަލާއިރުގައި، އެއީ މި ރާއްޖޭގެ، ވަކިން ހުރިހާ އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން އުންމީދުތަކާ ގުޅިފައި ހުރި ބަޖެޓުތަކެއް. އަދި އެހެންވެ، ނިމިދިޔަ 5 އަހަރުގެ ދައުރުގައި، ރައީސް އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސޯލިހްގެ ސަރުކާރުގެ ފަސް އަހަރުދުވަސް ވެގެންގޮސްފައި މި ވަނީ ފަސް މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް އަދި އެންމެ އުއްމީދާ، އެ ރައްޔިތުންގެ ދޫނުކުރަމީން އެންމެ ބޮޑަށް ހިނގުންދުން ގެނެސްދުވުން ދިރާސާކުރުމުގެ ދައުރަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ ވިޔަރަން މާލޭ ސަރަހައްދުގެ ތަރައްޤީގެ މުހިންމު މަސައްކަތްތަކާ އެކުއެކުގައި އަތޮޅުތަކުގެ ކުޑަވިޔަސް، ބޮޑުވިޔަސް އެއްވެސް އާބާދީއެއް ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ތަރައްޤީ ގެންދެވުނުކަން މިހާތަނަށް ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ދައްކުވައިދިން ފުރުޞަތު، އަދި އެކަން ކޮށްދެއްވި ފިޔަވަޅު ރައީސް އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސޯލިހް. ރައީސް އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސޯލިހްގެ ސަރުކާރުގެ ފަސް އަހަރުގެ ފިޔަވަޅުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގޭ ފާހަގަކުރެވިގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަރުސްކުރުވުން މި ދާ ބަޖެޓަކީ ކުރީގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ދައުރު ނިމި، އާ ދިރާސާ ދައުރެއް ފެށި، އެ ދިރާސާ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ތަސްދީޤުކުރަންޖެހޭ ބަޖެޓު. ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ މުހިންމު އެއް ކަމަކީ، މި ބަޖެޓު ހުށަ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނުއިރުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އަތޮޅުތަކާވެސް މަޝްވަރާކޮށް ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މާލޭ ސަރަހައްދުން މީހުން ޖަމާކުރުމަށް ބަލައި މާލޭ ސަރަހައްދަށް ކުރުވާ ހާދަ އެހެން ދުނިޔަވީކަން ބޭރުކުރުން، ހުށަހަޅާ ގޮތުގައި އަތޮޅުތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް ގުޅޭ ސަރުކާރުން ދޫކުރުން އަދި އަހަރުމެންނަށް ކާރިސީ ވަރަކަށް ވަޒީފާއަށް މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި މަސައްކަތްކުރެވިފައި އޮތް ކަން. އާންމުކޮށްވެސް، ޚާއްޞަކޮށްމެ، މި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް މި އިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރުވުނުއިރުގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސުޕަރ މެޖޯރިޓީ، ފުރިހަމަ އަޣްލަބިއްޔަތު މި އޮތީ ނިމިދިޔަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގައި. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ޖަމާޢަތް އަދި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ވިސްނުމާ އެއްގޮތަށް މި ބަޖެޓަށް ގެނެސްދިން ބަދަލުތަކާއި، އުސޫލީ ބަދަލުތަކާއި. މި ބަޖެޓަށް ގެނެވުނު ބަދަލުތަކާއި، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އަތޮޅުތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް ކުރެވުނު ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްދެވުނު ބަލައި ދުރުން ބަދަލުތަކާއި. ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ގެނެސްދެވުނު ބަލައި ބޮޑެތި ބިންގާއެއް ހިއްލުވާ، މި ބަޖެޓު ކުރިމަތިލާ އަދިއިރުގައި ފާހަގަކުރަން، އެ ބިންގާއެއް ހިއްލުވީ ރައީސް ސޯލިހް އަދި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ސަރުކާރުން

ކަމުގައި ވިސްނަވާށެވެ، އެކަން ކުރީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރަކަށް ވާތީވެ، ބަދަލުވި ސަރުކާރުން އެއްވެސް ހާލެއްގައި އެ ތަންތަން ތަރައްޤީކޮށް އާބާދުކުރުމުގެ ވިސްނުމެއް ނެތް ބަޖެޓު ފޮތުން ފެންނާކަށް. އެ ތަންތަން ބިންހިއްކުމަށްފަހުގައި އިންސާނުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭކާރު، ރައްޔިތުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭކާރު، އާބާދުކުރުމަށް ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ، ގާއިމުކުރަންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތް ކަންކަމަކަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ބަޖެޓު ފޮތުން ސަޕޯޓުކަން ދެވިފައެއް ނެތް. މަގުހެދުމެއް ނެތް. ފާހާނާ ނިޒާމު، ފެނުގެ ނިޒާމު، މަދަރުސާ، މިސްކިތްތައް، ސިއްޙީ ފަރުވާގެ ނިޒާމު، މިއިން އެއްވެސް ކަމެއް ގާއިމުކުރުމަށް އެއްވެސް އަހައްމިއްޔަތުކަމެއް ދީފައި ނެތް ބަޖެޓު ފޮތް މި ރައްޔިތުން މަޖިލީހާ ހަމައަށް ލިބުނުއިރު. ފުރިހަމައަށްކުރުމުގެ ނަމުގައި ތަނެއް ހިއްކުމަށް ބޭނުމީ ބޮޑު ސުވާލެއް ހިނގުމުގެ މަގުސަދުގައި އަނެއްކާވެސް 400 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓު ފޮތުގައި ޖަހާފައި އޮތް ތަން ފެނުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި މާލީ ރައްޔިތުންނަށް ގެދޮރުކުރުވުމުގައި ހުރި ބިންތަކަކީ އެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ، މިހާރު ވެސް ގޮސް ގެދޮރު އިމާރާތްކޮށްގެން ދިރިއުޅެވޭނެ ތަނަކަށް ހެދުމަށް ބޭކާރު ބޮޑުބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ގާއިމުކުރަންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި ގާއިމުކުރަން ބިމަކީ މި ބަޖެޓު ހޯދުމުން ވަނީ ހިސާބުކޮށް ގޮތަށް، ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފަ. އެއީ މުހިންމު ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އަލުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އޭގެއިތުރުން، އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭކާރު، އުޅަނދު ތަރައްޤީއަށް ބޭކާރު، އަސާސީ ތަރައްޤީއަށް ބޭކާރު، އަސާސީ ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުމަށް ބޭކާރު، ހުރިހާ ރާއްޖޭގެ އުމުރާން ދަނޑުވެރިން ހުރި ރަށްރަށް ވެސް ހިމެނޭގޮތުން ކުރަމުންދާ ބަޖެޓުގައި ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަށް ހިމަނައިދޭ ކަންކަން ހިމެނިފައި ހުރިކަން ފާހަގަކޮށްލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އޭގޮތުން އަތޮޅުތެރޭ ވެސް ފާހަގަކޮށްލަދޭން ބޭނުން، އަތޮޅުތެރޭގެ ދާއިރާތަކުގައި މަގުތަކާއި މި ބަޖެޓުން ކުރާ ވެސް ފަރުވާތައް އުފެއްދުން، މިހާރު ވެސް ހިނގަމުންދާ ތަން ކަނޑައެޅުމުގެ މަސައްކަތުގެ ފިޔަވަޅު ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތުގައި، އާއިލީ ދިރިއުޅުން ވެސް ހިނގަހިނގާ ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ މުހިންމު ވެސް ހުރި. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަޖެޓަށް ބަލާލާއިރު މިހާރު ދިރާސާވެސް އޮތް އެންމެ މުހިންމު އެއް މަސައްކަތަކީ ކަމުގައިވާ ޖާގާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ، އެ ރަށުގެ ބަނދަރު ބަދަލުކުރުމުގެ އިމާރާތް، ޖާގަނަހުރި މަރާމާތު ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތް އިމާރާތްކުރުމުގައި އޮތްކަން އަދާހަމަ ފާހަގަކުރަން. ރަނގަޅަށް އިޖުތިމާއީ ވެސް ކާބޯތަކެތި އާދައިގެ ބޭނުންވާ ހަމަހަމަ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކުރަން، އިހަވަންދޫ ދިގު ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ، އިހަވަންދޫ ބަނދަރުގެ ކަނޑުއަޅާ ބަދަލުތަކާ، ބަނދަރުތަކާއި ގެނެސްދީފައިވާ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުން. އާއިލާތަކަށް ބިންގާ މަސައްކަތުގެ ކަނޑާ ރަށްބަޔަކަށް 300 ރައްޔިތުންގެ ދެނެގަ ގާއިމުކުރުމަށް ބޭކާރު ބަޖެޓު ކަނޑައެޅިފައި ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތު މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބޭނުމަށް މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި ހިމަނައިދީފައިވާ އޮތްކަން އަދާހަމަ ފާހަގަކުރަން. އޭގެއިތުރުން ވެސް މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި އިހަވަންދޫ ސްކޫލުގެ 4 ކްލާސްރޫމު އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް މިދިޔަ ހިނގަމުންދާ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތް ގޮތަށް

2024ވަނަ އަހަރު ފެށޭ ބަޖެޓުކުރެވިފައި އޮތީކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ޕްރޮޖެކްޓުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތީކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ހަމައެހެންމެ، އިހަވަންދޫގައި މިހާރު ކޮންޓްރެކްޓަރާ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރެވިފައި އޮތް މަސްގަންނަ ބަނދަރު ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ފެށޭ އަދިވެސް ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގައި ފެށޭ ބަޖެޓު ތެރޭގައި ހިމެނިފައި އޮތީކަން ފާހަގަކުރަން. އޭގެއިތުރުން އިހަވަންދޫގައި އައު މިސްކިތެއް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށޭ ކުރިއަށް މި އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ތުރާކުނުގެ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް އޮތީ އެމް.ޖީ.ސީ.ސީއާ ހަވާލުކުރެވިފައި. ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓު ތެރޭގައި ފެށޭ އެ މަސައްކަތް އެބައޮތް. މިހާރު ފެށޭ ހިނގަމުންދާ ސްކޫލު އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި އެބައޮތް. [illegible] ތަރުގެ ތަރްތީބުން އެންމެ ބޮޑު ބޭނުންވެގެން [illegible]، މާރަންދޫގެ [illegible] ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތީކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ހަމައެހެންމެ، މާރަންދޫގެ ކައުންސިލު އިދާރާ، އާ ކައުންސިލު އިދާރާގެ މަސައްކަތް ފެށޭ މި ބަޖެޓު ތެރޭގައި ހިމެނިފައި އޮތީކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ނަވާރަވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ އެންމެ ފަހު ބަޖެޓު. [illegible] ސަރުކާރުން މި ތަނަށް ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގެނެސްދިން މުހިންމު އިސްލާހުތަކަކީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އުންމީދުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު [illegible] [illegible] އިސްލާހުތަކެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ [illegible] ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުން ބަލައި ކުރިއަށް އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީއަށް [illegible] މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ތަފާތު، ފާހަގަކުރެވިގެން ހިނގައްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަޖެޓު ބަހުސްގައި މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކަމަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް. [illegible] ފެށޭ 7 މިނެޓުގެ ވަގުތުކޮޅެއް އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން.

ކަމަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން [illegible] މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ނިންމައި [illegible] ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ފެށޭ ބަޖެޓު ބަހުސްގައި [illegible] ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ

ގޮތުގައި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ވެސް މި ޖެހެނީ ޤައުމީ ބަޖެޓަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެ ބަޖެޓުން ލާބައާއި މަންފާ ލިބޭ، ފުރުޞަތުތަކުން ދެވޭ އެއްކޮށްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ގޮތް ވާންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު މިއީ ކުރިއަށްދާނަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަބަދުވެސް ދިރާސާކުރުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުން އަރަދު. އެހެން ވެރިކަންތަކުގައި ބަޖެޓު ފޮތުގައި ކަންތައްތަކާއި ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ކަންކަމުގެ ކަންތައްތަކުގެ ކަންތައްތަކާއި ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިން ސަރުކާރުން ކުރަމުން. އަޅުގަނޑު މިގޮތަށް މި ފައިދާކުރަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ނުރައްކާތެރި އެއް ބަނދަރެއް، ފުލައިޓު ބަނދަރު މިދިޔަ ވިއްސަކަށް އަހަރު ތެރޭގައި. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވެރިކަމުގައި އަދި ހުރި ވެރިކަންތަކުގައި ކަންތައް އަހަރަކު ބަޖެޓުކުރޭ. އެކަމަށް ބައެއްގެ މުދަލާއި، އެކަމަށް ފުލުސްކަމެއް، ބަދަލުކޮށް ޖިސްމާނީ، ބޭނުމި ނުރައްކާތެރި އެކަމަށް ހުރިކަމުގެ ވީނަސްކޮށްފައި ބާރު ބަނދަރުގައި އެ ބަނދަރުގެ. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓު ފޮތުގައި އާމްދަނީ އެބޮޑަށް އެއީ 2018 ވަނަ އަހަރާ ހިސާބުން އާ ސަރުކާރު އަންނަންދެން. 2018ވަނަ އަހަރު އިބްތިދާ މުބާރަކު ސާލިހު ވެރިކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ފޮތުގައި ފުރަތަމަ އެ ބަނދަރު ޖަހައި، އެ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް މިހާރު އެ ވަނީ ނިންމާލައިފި. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޭގެ އެންމެ ބޮޑު ތަރައްޤީ އެންމެ ފުރިހަމަ، ފަސޭހަ ބަނދަރުގެ ގޮތުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލައިޓު ބަނދަރު ހިމެނިގެން މި އޮތީ ގޮއްސަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސާލިހަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުން އުފެދިދާނެ ހަރަކާތްތައް. ބަޖެޓު ފޮތުގައި އެއްކޮށްފައިވާ ޖާގައި ހުރިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހިން ފިޔަވަޅު މަސައްކަތް. ލާބައެއް ނޫނޭން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަޖެޓު ބަހުސްކުރެވެމުންދާއިރު މި ރޭގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ތަޢާރަފްވާ ދައުރާގެ ތިން ރަށުގެ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ބޮޑު އުންމީދުތަކާ ގުޅިގެން ހުރި ހިސާބު މަސްއޫލިއްޔަތު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުން މި ވަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ލީޑަރޝިޕް އެންމެ މަޖިލީހުން މި ވަނީ ހިމަނައިދީފައި. އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ސާބިތުވާ ގޮތުގައި މި 49.8 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރައްވައި، މި ސަރުކާރުން ހުސްކޮށްލައިގެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގެ ރަނގަޅުކަން އަޅުގަނޑުމެން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ލީޑަރޝިޕް އެއީ މަޖިލީހުން ޖާގައި މިހިސާ މުހިންމު ފުރުޞަތުތަކެވެ، މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއެވެމުންދާނެ. އެ މަސައްކަތްތަކެއް ނުކުންނައިގެ ހުރި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރަށް ބަޖެޓު ފޮތުގެ އެއްވެސް ބާކީވާނެ ނޫނެއްނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފާވެރިކަން ލިބޭނީ އެކަން. ބަޖެޓާ ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ފުރުޞަތުތަކެއް ޖަހައި، ރައްޔިތުންނަށް، ރަށްޓެހި ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ފާއިދާ ލިބޭނެ ފުރުޞަތުތަކެއް ޖަހައި އެންމެން އެއްކޮށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތި ސަރުކާރުން، ހުވާކުރައްވާ ޕީ.ޕީ.އެމް ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ފޮތުގައި އެންމެ އެއްވެސް ކަމެއް ހެޔޮ އެންމެ ގޮތަކަށް ކުރިއަށްދާނެ ކަމަށް. ހުވާކުރި ގޮތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްތަކަށް ބާރު ސަބަބު ފުރުޞަތު ޖަހާނީ ފެނިގެންދިޔުމަކީ ބޮޑު ބަނދަރުތަކާ 57 މިލިއަން އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ހިންގައިރު، ވެސް ސަބަބަކާ ފުރުޞަތުގެ ބަނދަރުތައް އޮތް

އޮތީ؛ މިހާރު މި އޮތް ސަރުކާރާ ގުޅުންހުރި ސަރުކާރަކަންތާވީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. 80 މިލިއަނަށް، 90 މިލިއަނަށް ނުވޭ. އޭރު ދެ ހާސް މީހުން އުޅޭ ރަށެއްގައި ފަސްތޮޅޮރަކަން، ހޮސްޕިޓަލްވަރުކަން ހޯސްޓަރ ރަށްރަށުގެ ނަރުދަމާ އަޅުއިރުވެސް ޕީ.ޕީ.އެމް ވެރިކަމުގައި ސަތޭކަ ވަރަކަށް މިލިއަން ޚަރަދުކުރިއަސް. މިހާރު އެ އަހަރުވީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި ސޯޅަ، ވިހި މިލިއަން ޚަރަދުވެއްޖެ އަހަރެން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގެ އަދި އޮތް ކަމުގައި ވިއަސް، ބަޖެޓުން ފުރި ޚަރަދުތަކުގެ ހިރާ ރަނގަޅުކުރަނަން އެއް ހަމަހަމަގައި އާދޭ ދިޔަ ބަޖެޓް ބާ ދުސްހާ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ހީ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރުވިގެންދިޔުމަށް އަޅުގަނޑު، ބޭނުންކުރުވިގެން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު ގޮވާފަސް. ހާއްބަ ގޮތްގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްފުށުގެ ރައްޔިތުންގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް މިއަދު ހުއްޓުވައިލާފަ ކަމަށް މިއަދު މި އޮތް ސަރުކާރުން ބަޖެޓުގެންދާއިރު، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓު ފެނިގެންދަނީ ޕާސްކުރުމަށް އޮޕޮޒިޝަންގެ ރައްޔިތުންނަށް ނުލިބޭ ގޮތަށާއި ކަނޑުވާ ގޮތަށް ހަދާފައި އެކަމާ، އެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ހުއްޓުވައިލުމަށްގޮސްފައި ވާތީ. އެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ހުއްޓުވައިލެވި ކަމަށް ވާނަމަ، އޭގެ ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން ހިފާ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ދިރުމަތުން ބަޔަކަށް މި ބަޖެޓުގައި ވަރަށް ގިނަ ފައިސާ ހިމަނާފައި އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ފާއިތުވެދިޔަ ޖަލްސާތަކުގައި ދުވަހުގެ ބޮޑުސިޓީގައި އާސަންދަ، ބަލިމީހުންގެ ބަޔާނެއް އެބަހުރި. ބަދަލުތަކުގެ ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި އިދާރާތަކުގެ މިޒާޖު މިހުންނަ ހާލު، ފުރަގަސްކޮށް ހަދާފައި ކުރީގެ ހުރި ގޮތް ނުވެގެންދާ ފުރުޞަތަށް ނުބައްލަވާފައި އެބަހުރި. މިއީ އަދި 25 ދުވަސް. މިކަހަލަ އެތައް ކަމެއް. ފާހަގަ އެކަށް 280 ކުދިކުދިއަރާ ހުރި ފިހާ ބަސްޓާ 1200 ކުދިކުދިއަރާ އަހަރެއްގެން މިއަތޮޅުގައި. އަދި ވީ 25 ދުވަސް. ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފާވެރިކަން ލިބެންޖެހޭ. މި ސަރުކާރު އައި ދުވަހުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނީ މި އަހަރުގެ ބާކީ އޮތް ދުވަހަށް ވެސް ސަރުކާރު ފެށިގެން ހިންގާނެ ބަޖެޓުގައި މި ދަނޑިވަޅުން ޕްރޮޖެކްޓުތައް ގެނައުމަށް. އާދަޔާ ކުރިން ގޮތް އެކުލަވާލެވޭނެ. އާދަޔާ ކުރިން ގޮތް އެކުލަވާލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މި ހިސާބު މަސައްކަތްކޮށް މީހުން ހުރިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޯސްގޮތަކަށް، މި ބަޖެޓު މި ފަރާތުން ފާސްކުރަން މި ބަޖެޓު ތަޢާރުފުކުރަން އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހުރި ރަށްރަށުގައި ކުރިން ސަރުކާރުން، ރައީސް އިޤްތިޞާދީ ޕޮލިސީގެ ސަރުކާރުން މުޅި ޤައުމުގައި ރަނގަޅުކަން ތަރައްގީކުރުމުގެ ދަނޑިވަޅުގެ ގޮތުން، ރަނގަޅު ފުރުޞަތު ދެކޭ ދަނޑިވަޅެއް ގޮތް މި ސަރުކާރުން ފެށޭ މި ބަޖެޓުގައި މިވާ ތަރައްގީގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަނގަޅު ފުރުޞަތު ގޮސް ގޮތް ދެކެމުން ގެނެސްދެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހަމަ އަދިވެސް އުއްމީދުކުރަނީ ބަޖެޓުން ދަންނަވާލަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު ޚަރަދުގައި ކޮންމެ ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަދީ މިހިރަ މަޝްވަރާކުރައްވާ ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދަވާށެވެ! އަދި މުޅި ރާއްޖެއަށް ވެސް އެކަން ކުރިއަށްގެންދަވާށެވެ! އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ޕާސް މި ބަޖެޓް އަދިއިރު ކުރިއަށް އެއަރޕޯޓް ބަޖެޓު ފާސްކޮށްލާށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެޖޯރިޓީ ހިމެނޭ މަޖިލީހުން

އަޅުގަނޑުވެސް މި ވަނީ ބަޖެޓު ޑޮލަރު ޑޮލަރުން އައިރުޖެހޭ ޖާގަ. އަދި ހޯދައިދޭ ރަސްމީކުރުމުގެ މައްސަލަތަކާއި، މަސްތުވުމުގެ މައްސަލަ، މަގުމަތީ ހުރުމުގެ މައްސަލައާއި އިސްލާމިކް ސެންޓަރާއި، މިހެންގޮސް ކޯޓުތަކުގައި ވެސް ސޯލަވަރަކަން ޕްރޮޖެކްޓު މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދީފައިވާތީ އުފާކޮށް މި މަޖިލީހުން. އަދި މިކޮޅުން ރައްޔިތުން ވެސް ބޭނުންވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނާ މަޝްވަރާކުރި ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް، ކޮމިޓީ ރައްޔިތުން މަޝްވަރާކުރި ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް، ހޯދައިދޭ ރައްޔިތުން މަޝްވަރާކުރި ހުރިހާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ގޮތުގައިވާތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓުގެ ތަފާތަކަށް މިހިރީ ދެވިފަ. ﷲ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ ކަންތުރުވަ. ދޭން އޮތީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް. ސަރުކާރު އައިސް މި އޮތީ ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތެރިވުމަށް ޓަކައި. ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްކޮށްދިނުން ކަމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި މި ބާރު ވަނީ ރަށްރަށުން އެ ރައްޔިތުންނަށް ކޮންމެހެން ދިއުމަށް ބަޖެޓުގައި މި ވިލިނގިލިން ރަށްރަށް އެ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން، ވާވަރަށް ކޮންކޮން ކަނޑުތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވުނު. އަދިވެސް އެއްފަހަރު އަދުގެ ސަރުކާރަށް، ޑރ. މުޢިއްޒު ވަރަށް އޮޅުވާ އަދި ދަރަނިއާއި. ދަރަނިއަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަތައް ނިންމައިލާނީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ބަހުސްގައި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ހުސައިނަށް. 7 މިނެޓު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، ދައުލަތުގެ ދަރަނި އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެފައި ވީނަމަވެސް، ދަރަނި ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް މި ބަޖެޓު ތެރޭގައި އެޅިފައިނުވާކަން. ޚަރަދުކުރުމަށް ޓަކައި، ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި އެކަށީގެން ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިފައިނުވާކަން. ވަކިން ހާއްސަކޮށް ހިންގުމުގެ ޚަރަދު ނުވަތަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިފައިނުވާކަން. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިން ވެސް ކަންކުރި ފަދައިން، ބިޒްނަސް އާއި ޓޫރިޒަމް، މިދިޔަ އަހަރު ވެސް އާދޭ ކުރިން އަހަރު ވެސް ކަންކުރި ގޮތަށް މި އަހަރު ވެސް ކަންކޮށްގެން، މި އަންނަ އަހަރު ވެސް ކަންކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަލާމަތްވެވޭނެ ކަމަށް، ރައްޔިތުންނާ އެއީ ކަމެއް ކޮންމެ ބައެއް ކަހަލަ

އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ވިސްނައިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ރަނގަޅިން ވެސް ބޭނި، ސްޓްރަކްޗަރގައި މައްސަލަޖެހިގެން އުޅުނުއިރުގައި ޚަރަދުކުރަން މާ ބޮޑު ދަތިކަމެއް ދިމާއެއްނުވާނެ. އެ މިހެން ސަރުކާރުތަކުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަދަބަދާ ތިއްބާ ޚަރަދުކުރަން އެ އައި ފައިނޭންޝަލް ކްރައިސިސް، އެ ހާލަތު ދިމާވެގެން މުޅި ޤައުމާ ބަޖެޓުތަކުގައި ފުނޑުފުނޑުވެގެން، އޭގެ އިޤްތިޞާދު ފުނޑުފުނޑުވެގެންދިޔައީ. ބަޖެޓުތަކާ މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ހުރި ދަރަނީގެ ނިސްބަތުން ބެލި ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރަނީގެ ހާލަތަކީ ސްޓްރަކްޗަރގެ ދަރަނީގެ ހާލަތަކީ ވަރަށް މާ ގޯސް ހާލަތެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީޑީޕީ ކުރެވިމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އާމްދަނީ ކުރެވިމާ ސަތޭކަ މިދިޔައިން ނުވަތަ ދުއިސައްތަ މިލިއަނަށް ޖެހިދާ ބޮޑުވި އެއްޗަކަށް ދި ކަމުގެ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯކަސްކުރެވިފައި. ސުވާލަކީ، ކިހާ ދުވަހު ވަންދެން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން މި ގެންގޮސްގައި ކުރާނީތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިދިޔަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ 25 އަހަރާއި 18 އަހަރާ ދެމެދުގެ ކުދިންގެ މެދުގައި ސަރވޭއެއް ކުރެވުނު. މި ޒަމާނާ ދުވަހުގައި އެ މީހުން ދިނީ ޖަވާބު، މި ޒަމާނުން ދިރާސާއެއްގައި އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ ކޮބައިތޯ މެދު އެ މީހުންނާ ސުވާލުކުރެވުނު. 18 އަހަރާއި 25 އަހަރާ ދެމެދުގެ ޒުވާނުން ބުނާ ގޮތުގައި މި ޒަމާނުގައި ދިމާވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ، ދިމާވާނެ މަސައްކަތާއި ފުދޭ ސެލަރީއެއް. އެންމެ ފަހަރަކު އެންމެ ފުދޭ ސެލަރީއެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ޒަމާނުގައި އަޅުގަނޑު އެކަމާ އުފާވާ ކަމެއް. މިއަދުގެ ޒުވާނުންނަށް ވިސްނުން ފަރާތެއް. ދުނިޔެއަށް ދިމާވެފައި އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ، ދިރާސާގައި ވެސް ދިމާވެފައި އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ. އެ ޒުވާނުންނަކީ އެބަ އެނގޭ، ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ ވެސް ބޭނުންތެރިކަމަކީ އެއް ދިރި ނޫނީ ދެމިތިބި މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ވާނަމަ މި އަނބުރާ ހުރި. ހުރި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރާ އުއްމީދު ކުރަން ނުހުރި. އޮޅިގެނެއް ނުވާނެ. މަސައްކަތެއް ނުކުރެވޭ. އާދެ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުނދަގުލުގައި އޮންނަނީ މި ޤައުމު. ފުރަތަމަ 4 ވަނަ ނޫނީ 6 ވަނަ ކައިރިން ތިބޭން މި ޤައުމު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދުނިޔޭގެ ބޮންޑްހޯލްޑަރު ވެސް އެއް ދިހަ، ދެ ދިހަ މަސައްކަތް ދަސްކުރީ ކަމުގައި ވާނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން އުނދަގޫ މި އުފެދުނު ދުވަހު ދުނިޔޭގެ ނުފޫޒުދެކެނެ. އެކަން މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކައިރީގައި ޖެހިގެން އަތުލާ އިސްލާހުން ފެނިގެން އެ ދަނީ. ޖީއޯ ބޮޑުކުރުން، ނުވަތަ އެ ޒަމާނުން ޖީޑީ އެކްސްޕޯޓްކުރުން އެ ވަނީ މަސްދަރު. ދަރަނިވަނީ މި އެކަމާ ފަރާތްތަކާ، މިރާވުމުގެ އެބަ ބަދަލުވޭ. މިހާރުވެސް ގޮތެއްގެ މި ޒަމާނުގެ ގެންނަމުންދާ ބަދަލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައިސް، އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް އެ ބަދަލު ނުވަތަ އެ ގެންނަމުންދާ ބަދަލާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް މި ބަޖެޓުގައި ކަންކަން ހިމަނާފައި އެބައޮތްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ބަޖެޓަކުން ބަދަލާއި ކުރުމުގައި ވިސްނަމުން، ޚަރަދުގެ ލިޔުމުގައި ގޮތްގޮތަށް 500 މިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ ކޮންމެ އަހަރަކު އެބަ ހަރަދުކުރެވޭ

ތެލަށް. ތެލު އަންދަނީ. މި 500 މިލިއަން ޑޮލަރު، ތެލަށް ކުރާ ހަރަދު ކުޑަކުރުމަށް ބަލައި މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި ކުރެވިފައި ނުވަތަ ހިމެނިފައި ވަނީ ކޮންކަމެއްތޯއޭ؟ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އުފައްދަންޖެހޭ ސުވާލަކީ. އަޅުގަނޑުމެން އިމާރާތްކުރަނިވި ހަކަތައަށް، ވަކިން ހާއްސަކޮށް ސޯލާ އެނަރޖީ އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލްކުރުމަށް ނުވަތަ އެ އުފެއްދުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ހަރަދު އިސްތިސްމާރަށް ބަދަލުކުރަން އެބަޖެހޭ. ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އިކުއޭޓަރުގެ ދެކުނުގައި އޮންނަ ގައުމަކަށް ވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައޮތް އެ އެނަރޖީ ސޯލާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަކަތަ އުފެއްދުން އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އެ އިމާރާތްކުރަނިވި ހަކަތައަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިޖުރަކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއް މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި އިލެކްޓްރިކް ކާރުސް، ހިމެނިފައި ނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުދި ސޯލާ ކޮންވަރޓްކުރުމަށް ބަހައި މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ހިމެނިފައެއް ނުވޭ. އިލެކްޓްރިކް ކާރުސް؛ ދައުލަތުގެ ލޯނު ހިސާބަށް، ހަމަ ބަޖެޓުގައި ވެސް އެ ދައުލަތުގެ ބިލިއަން ދައުލަތުގެ ފުރޭނު. ބިލިއަނުގެ އަސްލު ފުރިހަމަ ކަމަށް، ބިލިއަނަށް ކުރާނެ އެންމެ ފުރިހަމަ ވަސީލަތް އެ ބިލިއަނުގައި، އެބަސްއޮއްގައި ދިރުމުގެ ކަނބޭން ބަރުނޮބިލުނު ކާރުބިލީ އުފެއްދުން. ޤައުމިއްޔަތު ފޫހިސް، ބިލުގައި ގަސް އިންދަން ފުރާ ހިސާބުން. ޤައުމިއްޔަތު ފޫހިސް، އެ ޤައުމިއްޔަތުގައި ދިރިއުޅޭ ބަޔަކަށް ބޮޑުވަރަށް ކާބޯތަކެތި އެ ޤައުމިއްޔަތުގައި އުފައްދަން ފުރާ ހިސާބުން. އެއީ ބޮޑު ފުރުޞަތެއް ޤައުމިއްޔަތު ފޫހިސް. ޤައުމިއްޔަތު ފޫހިސް، ކުރިމަ މިނިސްޓަރުންގެ ކާރުގައި ދިރިދެރޭ ހިސާބުން، ހަމައެކަނި އެ ވާހަކަ ދެއްކެވިއިރު ބުނެ، އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ. އަދި އެކި މުއައްސަސާތައް ހަރުދަނާކުރުމަށް ވެސް ބުނެ. މި ޤައުމު މިނިވަން ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި މުސްތަޤްބަލުގައި އަންނަން ބޭނުންވާ ކަމުގައި ވާނަމަ، މި ޤައުމުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކާބޯތަކެތި އުފައްދަން އެބަޖެހޭ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް، މިއަދުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފަށަން އެބަޖެހޭ. އިލެކްޓްރިކް ކާރުސް؛ ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީގެ ބަދަލުވެރިކަމާ ދުނިޔޭގައި އެންމެ ގިނަ ޓްރާންސްޕޯޓް، އެންމެ މުއްސަނދިކަމާ އެކުގައި ދުނިޔޭގެ ދިރުން ތަރައްޤީގެ މުއްދަތުގައި އުޅެން މިހުންނަނީ، އިންޖީނާ މިހުންނައީ ކަރަންޓާ މިހުން. މިއަދު ވެސް އެ ބަދަލާ ދިމާއަށް ދުނިޔެ އެ ދަނީ ދަތުރުކުރަމުން. ހުރަސްގެ ވާހަކަދެކޭއިރު އޮތީ ބަދަލުވަމުންދާ އުފެއްދުންތެރިކަން މިއަދު ހުޅުމާލޭ ބަނދަރު އެ އަންނަނީ އަންނަމުން. އެހެންނަމަވެސް، ދުނިޔެ ދުރު ބަދަލުވަމުން، ދަނޑުވެރިކަމާ ނުލައި، އުފެއްދުންތެރިކަމާ ނުލައި އެ ބަޔަކުގެ އަމިއްލަ އަމުން އެ ބަޔަކަށް ބޭނުންވާ ކާބޯތަކެތި ނުފޯރުވާ އެއްވެސް ގައުމެއް އެއްވެސް، ބަނގުރާއެއް ނުވި މަރިވެރިކަމާ އެކުގައި، ފުރިހަމަކަމާ އެކުގައި، މިނިވަންކަމާ އެކުގައި ދިރިއުޅުމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ބަދަލުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކިތަންމެ ދުރަށް ދަތުރުކުރިޔަސް، ކިތަންމެ ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ހިންގިޔަސް، ކިތަންމެ ގިނަ ރިސޯޓުތަކެއް ހުޅުވިޔަސް، އަޅުގަނޑުމެން މިނިވަންވާނީ، އަޅުގަނޑުމެން މިނިވަން ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި ދުނިޔޭގެ ބައިގައި އަޅުގަނޑުމެން އަށްހާލާތުން ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުމެން ބަނދަރުތަކުގެ ކާބޯތަކެތި، އަދި

ގަޒާއި، އަދި ގާޒާސްޓްރިޕް ގަސް މި ބިމުގައި، މި ދިރުވި މިބިމުގައި އިންދައިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލް ސޮލިޑެރިޓީ ހަދައިގެން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވާ ހަކަތަ އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލައަށް ހަދައިގެން. ބޭރު ތަކެއްޗަކަށް ބަރޯސާވުން، ބޭރުގެ ޤައުމުތަކަށް ބަރޯސާވެގެން، ބޭރުން އަބަދު ދަރަނިވެރިވެގެން ތިބިޔާ ހިނދަކު އަޅުގަނޑުމެން މިނިވަންކަމުގެ ފާހަގަކުރަމުންދާއިރުވެސް ހަޤީޤީ މިނިވަންކަން ނުލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް، ހާލަތު ބަދަލުވެގެން އަންނަނީ ދެން އޮންނާނީ މާ ފަސްވެގެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މެންދުރުގެ ހުސް ވަގުތަށް ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލާނަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެނބުރި އަންނާނީ 1:00ގައި.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:25 އިން 13:01 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ސަލީމް)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! މެންދުރުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދަވާނަން. ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދެ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި. ފުރަތަމަ ބަހުސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އެބަ ގެންދަން. އެއީ، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މެންދުރު 2:30އާ ހަމައަށް ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިގެން ބާއްވަން. އޭގެފަހުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ބަންދުކުރާނަން. އަދި ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވައި ނިމުމުން މިއަދުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެންދާނީ ވޯޓަކަށް ދާން. އެ ވޯޓު މެންދުރު 1:30ގައި ނަގާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު މި ކުރިއަށްދަނީ.

{6.4}- މިހާރު އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6.4. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 މާއްދާގެ (ނ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން، ހދ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ އާދަމް، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަގާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވުމަށް

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ހދ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް، އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ އާދަމް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުވި މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި، މި މަޖިލީހުން ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ ގުޅިގެން އެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތަކީ، މި މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިޖުރާއާތުތައް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފުރިހަމަކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުން. މިގޮތުން ބެލިބެލުމުން އިޖުރާއާތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްފައިވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔަޤީންކުރެވުނު. ހަމައެއާއެކު ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްގެން އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ އާދަމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މަނިކުފާނަށް [illegible] ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން [illegible]. އެ މަނިކުފާނު ދިފާޢު [illegible] ވަޑައިގެން، އެ މަނިކުފާނު ކޮމިޓީއާ އެ މަނިކުފާނު ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރައްވާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މިގޮތުގެ މަތިން ކަންކަން ބެލުމަށްފަހު، [illegible] [illegible] އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ އާދަމް [illegible] [illegible] ދެކިގެން ހުށަހެޅި މަޢުލޫމާތުތައް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހޯދުން. އަދި ތަޙްޤީޤު ހިނގި ގޮތުގެ ރިކޯޑިންތައް ހުރިހާ މަޢުލޫމާތާ އެކު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހިއްސާކޮށްފައިވޭ. މިގޮތުން، ހުރިހާ [illegible] [illegible] ކޮމިޓީން [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ރިޕޯޓުގެ ހުރިހާ ތަފްޞީލުތަކެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޕޯޓަލަށް ފޮނުވައިދެއްވާފައިވާނެ. ރިޕޯޓަށް [illegible] ރިޕޯޓަކަށް ވީމާ [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ގޮތުން ހުރި ވާހަކަތައް ދަންނަވާލާނަން. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible]، އިޖުރާއާތުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމަށް ކޮމިޓީން ވަނީ ނިންމާފައި. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށް ބަލައި. ރިޕޯޓުގެ ތަފުސީލުތައް ވިދާޅުވެދެއްވިއަސް އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންގެ މައުލޫމާތަށް ބަލައި ނިންމުން ހާމަކޮށްދެއްވައިދިނުމާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނަށް ފަސޭހަވުމުން.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެމްބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިންމާލައި އާދޭ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ބަވި އާދަމް ފައިލުކުރުމަން ނިންމާފައި އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ގަވާއިދުގެ މަތިން ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމެއް ކަމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުން ދެ ގަޑިއިރުގެ ވަގުތެއް ކަނޑައެޅިފައި އެބަވޭ. އެހެންވީމާ، ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރަކު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން ބޭނުންފުޅު ނަމަ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ހދ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓު އަލްއުސްތާޛު އަލީ އާދަމް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ބެލުމަށްޓަކައި މަޖިލީހުގެ ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ރިޔާސަތުން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވައިފިނަމަ އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަހުސްގެ ވަގުތު މި ހިސާބުން ނިންމާލީ.

{6.1}- އަޅުގަނޑު އެނބުރި މި ދަނީ، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސަށް. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާވެސް ދަންނަވައިލަން އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންގެ މައުލޫމާތަށް ބަލައި. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މިއަދުގެ 2:30އާ ހަމައަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައި ބާއްވާނަން. އޭގެފަހުން އަޅުގަނޑު އެ ފުރުޞަތު ބަންދުކޮށްލާނަން. އަދި މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމަށް 1:30ގައި އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓެއް ނަގާނަން ވަކިވެސް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދަށް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެމްބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުމާ އެކު ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު އޮންނާނީ ކުރިން ވެސް ބަހުސްގައި ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަން، އަދި އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ރޫހު ހުރި ގޮތަށް ބަޖެޓު ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް ކުރެވުން ހުރި މަސައްކަތްތަކާ ކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާލާފަ. މިއަދު މި ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު ބޭނުން މި ހިތީ، އަޅުގަނޑު އެ ދުވަހު އެ އެދުނު ގޮތަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން އެ އެދުނު ކަންކަން ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދީފައިވާތީ އެ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް، އެކަން ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށާއި ހާއްސަކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަށް ޝުކުރު ވެސް ދަންނަވަން. އެގޮތުން ވައިކަރަދޫގައި ބަނދަރެއް ވަރަށް ރީތި ފުރިހަމަ ބަނދަރެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަނދަރުގައި [illegible] ނިޒާމެއް ނެތުމުން، ބަނދަރު [illegible] [illegible] ވަސް ވަރުވެ، [illegible] ވެސް އެކަމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން؛ ތަފާތު ގެއްލުންވަމުންދާތީ، އެ ބަނދަރުގައި [illegible] ގޮތެއް ހަދަން އަޅުގަނޑު [illegible] ހުރިހާ ވެސް ދެ އަހަރަކު މަސައްކަތްކުރަނީ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ބަޖެޓު [illegible] އަޅުގަނޑު އެދުނު ކަމަކީ، އެ [illegible] ބަނދަރު [illegible] ގޮތް މިއަދުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާތީ. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން. މިއަދު މި އެއް ސަރުކާރުން މި ކަންކަން، ރައްޔިތުން އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްދޭ ކަމަށް. ހަމަ އެހެން ވައިކަރަދޫ ބަނދަރު ބޮޑުވެ، އަތޮޅުގައި، ހިތަދޫގައި އޮތް ބޮޑު ބަނދަރު ވެސް [illegible] [illegible] [illegible]؛ މިފަދަ ކަންކަން ކުރުމަށް އެ ރަށުގައި އެކަށީގެންވާ ޖާގަ ވެސް އޮތުމާ، ވައިކަރަދޫގައި ސްޓޯރޭޖް؛ މުޅި އަތޮޅުގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް ސްޓޯރޭޖްއެއް ހެދުމަށް ޖާގަ މިފަހަރު ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި އެބައޮތް. ހަމައެހެން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަޑައިގެންނެވި ވެސް [illegible] ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނުނު އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރި ކަމެއް. އެއީ [illegible] ވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވިގޮތަށް، އެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާތަކެއް ވޭ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވީ، ވައިކަރަދޫގައި [illegible] [illegible] ހޮވަރު ސްކޫލް ޖާގަ ހިމަނައިދޭން ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓު އައިއިރުގައި ނިސްބަތުން ދެ ކަމުގައި ވިއަސް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިނުވުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުން ވަރަށް ބޮޑު. ސަބަބަކީ ވަނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމެއް ކޮންޓްރެކްޓުވެސް ވިދާޅުވެފައިވާ ކަމަށް [illegible] އެއީ، ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ކަމަކަށް ވެގެން. އެގޮތުން، އެ ސްކޫލް ޖާގަ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ [illegible] އެކު މިހާރު މި [illegible] ކޮންޓްރެކްޓު [illegible] މި އިތުރު ބަޖެޓުގައި ހިމަނާދީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރު ވަޒީރުގެ [illegible] ޖަވާބުން ވެސް އުފާކުރާ ކަމެއް. ހަމަ އެހެން، ކުޅިވަރުގެ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ހުވަފެނެއް މިއީ. އެހެންނަމަވެސް، މިކަން އިސްލާހުކޮށްދެވުމާ މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިގެން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި މި މަސައްކަތް ފެށޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަން. ހަމައެހެން، ވައިކަރަދޫ ބިން ބޮޑު؛ ވަރަށް

ޒަވާންވަންދަރިން ގޮތް ދިފާއުގައި ގެތެރު އިމާރާތްކުރުމުގެ އެބައޮތް މިހާރު ވެސް. އަދި މިހާރު ވެސް ގޮތް ބޭނުންވާ އެތައް ޒުވާނުންނާއި އެކަމަށް އެދި ޝަކުވާ ހުށަހަޅައިގެން އެބަހުރި. މިއަދު ވަނީ މިދިޔަ ސަރުކާރުން، ވޯޓުލިބިދިޔަ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެރިކަމުދަށުގައި ގޮތް ދިރުމުގެ ހުރިދަނޑިވަޅު. އެއްބަޔަކު ކައުންސިލުގެ ތިބިއިރުން ކުރަންޖެހޭ ވާންޖެހޭ ތަޢާރުފުކުރި އަދި ނުވެވޭ ދީފާނެ އެކު، އަދި ހަމަ އެއްސުން، އެ ސަރުކާރުތަކުގެ ދިގު ކުރިއަށްވާ އެއް ސަރުކާރުތަކުން ވެސް، އެ ސަރުކާރުތަކުގެ ދައުރުގައި ހުރިހާ ކުރިން ނުވަތަ އަދި އޮތީ ގޮތް ދުރުކުރެވި. ގޮތިދިނުމަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން މިކަމަ އުފެއްދުމެއް ނުވޭ. އެންމެހާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ފަހަރު ބަޖެޓުގައި މި ހުށަހަޅާފައި، އެ ގޮތް ހުރިހާ ގޮތަކަށް. އެގޮތުން ވެރިކަމުގެދަށުގައި ސަޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ގޮތަކުން މި ފަހަރު ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާތީ. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ކުރިން؛ މި ބަޖެޓުގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އަދި ހިމެނިފައި އެބަހުރި ކުރިއަށްދާގޮތަށް ކުރަން. އަދި ކުރިއަށް ހުރި ކަންކަން ތިބެއިން ވެސް މިހާރު ފުރިހަމަ ހުރި ކަންތައްތަކާއި، އަދި ފަހަރު ހުރި ކަންކަން ވީއެ އަވަހަށް ގެންދިއުން ތަރައްގީވުމުގެ އުފުލަން. ހަމަ އާބާދީވުމުން، ކުރިއަށްދިޔައި ވެސް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ތަރައްގީވުން ބަނދަރު މިހާރު، ތަރައްގީއަށްގެ ފެންސާރަނިން އަވަށްތަކާއި ބަނދަރު އެކަމަ ހިމެނޭ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި، ދިވެހި ވެސް ތަރައްގީއާއި އުފަލާއި ތަރައްގީގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް އުފެއްދުމަށް އަދި ޚިދުމަތްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެބަހުރި ކުރިއަށްވެސް ގާއިމުކުރުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ކަމަށް، ބަޖެޓުގައި މިކަން ހިމެނޭ. އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތު މި ދާއިރާގައި ބަޖެޓުގައި ކުރިއަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ އިންޞާފު އެބައޮތް ހަމަޖެހިފައިވާނެ. ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ގާއިމުކުރެވޭ. ދުވަސް އެކިއެކި އުމުރުގެ ބަރަބަރު، އަދި އެގޮތަށް ފުރުޞަތުތައް ތަރައްގީވެފައި ނިމި ބަރަބަރު ވާތީ، ކުރިއަށްދާ ވެސް މި ޖަމާޢަތުގެ ފުރުޞަތުގެ މިހާރު އަދަދު ތަރައްގީކުރަމުންގެ ދުވަސްގެ ސަރުކާރުގެ ތަރައްގީކުރަމުން ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާން. ޝުއްވައިދީ، ވޯޓުދިނަ ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ ފުރުޞަތު ތަރައްގީ ފަހަރު ނިމިފައިވާ ދަރުން. އަދި އާގެއިގެ ބަރުނުން، މިހާރު ވެސް ބަޖެޓުގައި އުމަރު ކަމުގެ ހިމެނިފައި އޮތަތް. އާގެދުވަސް އިންޓަ ބޮޑު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަދު ނުނިމި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނި މި އެއް ސަރުކާރުން ނިމުނުގޮތު، ސިޔާސީ މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތް. އެ މަސައްކަތް މިހާރު ބަޖެޓުގައި ޚަރަދުކުރެވޭނެ. އެ ހިމަނަމުންދާނެ އަޅުގަނޑު އުފާވެއްޖެ. ޝުއްވައިދީފާ ވެސް ބޮޑުވަޒީރުގެ ދަރި އަޅުގަނޑުގެ ގޮވާލާ އެނގޭ ބޮޑު އެއް ދަރަޖަކަން ވަޅި ޝުއްވައިދީ، ފުރި ބާރުވެރި، ޖާގައެއް ދަރި ދަރަޖައް. އެ ދަރަޖަ ގޮތް ދޫނު ޖާގަ ޝުއްވި ދަރަޖަކަން ވާތީ، އެ ދަރުގައި ވެސް، ޝުއްވައިދީފާ ވެސް ގެތެރު އިމާރާތްކުރުމުގެ ބޮޑެތި ޝަރުތު މިހާރު ގޮތަށް ރައްޔިތުން ޚިދުމަތް ގެތެރު މި އަހަރުގެ؛ މި އަންނަ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި އެބައޮތް. ޝުއްވައިދީ ސްކޫލެއް އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ހަމަގައިމު ވެސް އެންމެ ގިނަ ދަރިވަރުން ކިޔަވާ އެއް ސްކޫލު. ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި ސްކޫލްތައް އިމާރާތްކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ހުރި ބޮޑުން، ކޮންމެ ސަރުކާރެއްގައި ވެސް ކޮންމެ އިންތިޚާބެއްގައި ދޭ ވާހަކަ، ދޭ ވާހަކަ އަދަދުތަކެއް ނަގައިގެން، އިޢުލާނުކުރި ތަނަށް، މިއަދު ވަނީ ސްކޫލު ހުރި ބިމު އެއްކޮށް ފުރިހަ. އަދަދު ވަނަ ދެކަނަ ސްކޫލުތަކުގެ ވަގުތު

ނިކުންނަން ނޫނޭ ވަރަށް އުޅޭނީގެ އިމާރާތްތަކަށް ގިނަވެފަ. އުނދަގޫވާ، ރައްޔިތުން ވެސް އަދި ސަރުކާރުގެ ޗީފުތަކުން ވެސް އެދުނީ، ދުން ލިބޭ ހައްލެއް އޮންނާނީ، ބޭނުން އެހެން އާ ސޮލިއުޝަނެއް އަޅައިގެން ކަމަށް. އެކަން އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި ނައިބު ރައީސް ވެސް ވަޑައިގެން ވިދާޅުވި، މި ރަށަށް ދުން ބޭނުންވާނީ އާ ސޮލިއުޝަން. ރައްޔިތުންގެ އުއްމީދާ އެކު އަޅުގަނޑު އެންމެން މި ޤަރާރު ބަޖެޓުގައި އާ ސޮލިއުޝަނެއް؛ ދެވުން އާ ސޮލިއުޝަނެއް ޝަރުޢީދާއިރާގައި އުމުރަން ހިމަނާފަ. ބަނދަރު ސަރަހައްދުގައި މިސްކިތްތައް އެޅުމުގެ ހުވަފެނަކީ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން ވެސް އެދި، އަޅުގަނޑު ވެސް ކުރަމުން އައި މަސައްކަތެއް. މި 2024 ވަނަ އަހަރު، މި ފެށޭ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މިސްކިތެއް އެޅުމަށް ބަޖެޓުގެ ހިމަނާފައިވޭ. މިހާރުގެ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީ، އާ ޖަމާޢަތް މިސްކިތް ބިނާކުރުމުގެ ވިސްނުން ގެންގުޅުމާ ބޭފުޅަކަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު ހިތްވަން މި ކުރަނީ މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ މިސްކިތް އެ މިނިސްޓަރު ދައުރު ނިމުމުގެ ކުރިން އެކަން މި 2024 ވަނަ އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން އޭގެ ބަދަލު މަސައްކަތް ފަށައިދެއްވާން ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވި ގޮތަށް މިއަދުގެ 1:30ގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ވަގުތު އިތުރުކުރާ ކުރަން ޕާޓީތަކަށް ދަންނަން. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ 2:30އާ ހަމައަށް މި ބަހުސްގައި ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން ބޭނުންފުޅުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލާފައި ބާއްވަން. އަދި އޭގެ ފަހުން އެ ފުރުޞަތު ބަންދުކުރަން. މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ހިމެނޭ އެހެނިހެން ރިޕޯޓުތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައިވާ ދެ ރިޕޯޓަކަށް ބަހުސްކުރެއްވުން ބޭނުންފުޅު ނަމަ، އެ ފުރުޞަތު ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރިން ހުޅުވައިލާއިރު މި ވަގުތު ހަމައަށް އޮންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެ ދެ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން މިހާތަނަށް އެދިވަޑައިގެންފައިނުވުމުން އަޅުގަނޑު މި ނިންމަނީ، އެ ދެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު ވެސް ހަމަވީ ކަމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްހުއްޓުން) އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ، ބަޖެޓު ބަހުސް. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މައުލޫމާތަށް ޖަހައި ދަންނަވައިލާނަން. މިން ރިޕޯޓު ފަހުން އަޅުގަނޑު މިއަދު ގަސްތުކުރަން. އެ ތިން ރިޕޯޓު ވެސް މިއަދު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ވަނީ ހުށަހެޅިފަ. އެގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ހދ: ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް، އަލްއުސްތާޛު ޙަމީދު އާދަމް ވިސްނާފައިވާ މަގާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދެންނެވި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން އިއްވި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު މިއަދު 1:30ގައި އަހާނަން. އަދި ޝިޕިންގ އެޖެންސީއާ ބެހޭ ގަވާއިދަށް؛ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-115 (ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތައް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު)އާ ހިލާފަށް ބޭރުގެ ފިޔަވަޅު ނަގަމުންދާ ކަމަށް ބެލެހެއްޓުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ރިޕޯޓު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ވެސް

މިއަދު ވަނީ ހުށަހަޅާފަ. އެ ރިޕޯޓަށް ވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑު ވޯޓު ގަޑީގައި ވޯޓަށް އަރާނަން. އަދި އާދައިގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާތަކާ ގާތުގައި މެންބަރުން ހިނގައިވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ގަވާއިދަށް އަންނަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ވެސް މިއަދު ހުށަހަޅާފަ. އެ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަރާނަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ ހުޅުމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ނިޒާމް 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް.

ހުޅުމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ނިޒާމް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދިރާސާ ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑު އެއްބާރު ދޭނަން ބަޔާންކުރައި ފުރަތަމަ ބަޖެޓު ހުށަހަޅައިގެން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ހަމަ ކުރު ގޮތަކަށް ބުނަން ބޭނުންވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ގާނޫނީ ސަރުކާރެއް ބަދަލުވެ، ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރި އާ ސަރުކާރެއް، ފަސް އަހަރުދުވަހަށް އިންތިޚާބުކުރި ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ ބަޖެޓު. މިހެންވީމާ، އާންމުކޮށް ސަރުކާރުތަކުން ހުށަހަޅާ ބަޖެޓަށް ވުރެ ތަފާތު ގޮތަކަށް ތަފާތު ވިސްނުމެއްގައި މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ގާނޫނީ ސަރުކާރުގެ ފަސް އަހަރުދުވަސް ނިމިގެންދާއިރުގައި އެ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ކޮށްދޭން ވަޢުދުވެފައި ހުރި ކަންތައްތަކާ އެކަށޭ ފުރިހަމަކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ކަމަށް ދެކިލެވޭ މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރަންވާނީ. ނަމޫނާއެއްގެ ގޮތުން، ވަޢުދުތަކުގެ ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެ ސަރުކާރުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ވެވުނު ހުރި ވަޢުދުތަކާ ގުޅުވައި ބަޖެޓުގައި ހުރި އަދަދުތަކާ އެ ހުރި ގޮތް ބަލާލާއިރު ނުފެނޭ، އެ މަޝްރޫޢުތައް އެހެން ހުރިހާ އިންތިޒާމުތަކާ ބަޖެޓުގެ ބުރައިން ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހިތާމަޔާ އެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓު ހުށަހެޅުނުއިރު، ދިރާސާކުރުމުން، އަދި މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި އަދި ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން މި ވިސްނުން ސަރުކާރުގެ އެއީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނުނު. ނަމޫނާއަކަށް ވުޒާރާތަކުގައި، އަޅުގަނޑުމެން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަންދޫބުން އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ މި ވަގުތު އެޖެންސީތަކުގައި ކުރާއިރު ވިސްނަވާފަ، ރައްޔިތުން ވެސް އަހަރުގެ ދައުރުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އިންތިޚާބުކުރެވިފައި މިވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް މަސްއޫލިއްޔަތު އެބައޮތް. މި ކަމާ އުސޫލު، މި ބާރާ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރަމުންދަން. އެއީ ގާނޫނީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ބަޖެޓުފުރަތަމަ ބާރު ގޮތުން ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަކީ ކަމެއް ނުކުރާ ދަރަޖަ ބަލާ ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ބަޖެޓު ހަމަޖެހިލުން. އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރާއިރު ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާއިރު ބަޖެޓުގެ ބޭނުން

ނެތް. ކޮމިޓީއެއް އުފެދުމުގެ ބޭނުމެއް ނެތް. ވަކީލުން ކޮމިޓީތަކަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ ބޭނުމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ދޭތެ ގޮތް ރައްޔިތުންނަށް އިއްވުމުގެ ބޭނުމެއް ވެސް ނެތް. ރަބަރު ސްޓޭމްޕުޖަހާލައި އަނބުރާ ފޮނުވާލަންވީ. އެގޮތަކަށް ނޫން މި އޮތީ. މިއީ އެ ގޮތަށް ހިނގާ މަޖިލީހެއް ނޫން. ޚާއްސަކޮށް ނަވާރަވަނަ މަޖިލީސް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، ހިޔާލުތަފާތުވުންތަކާ އެކު ތިބި ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރަން، ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް ސަރުކާރުގައި ތިބެގެން ސަރުކާރުގެ މެންބަރުން ވެސް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްގެން ޤާނޫނުތަކާއި އަދި ރިޕޯޓުތައް ފާސްކުރަމުން ދިޔަ މަޖިލީހެއް މި މަޖިލީހަކީ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓަށް މިހާރު ގެނައުމުން މި އަދި ބޮޑު ވަކިން ޚާއްސަކޮށް ކޮމިޓީގެ ސަރުކާރުން ހިނގަހިނގާ ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތު ހުއްޓުވައި، އެއީ ނުވާ ކަމެއް ކަމަށް ރައްޔިތުންނަށް ދައްކައި، އެކަން ފުރިހަމަކޮށްދެމުން ހުރަސްއަޅައި ބަޖެޓަށް ހުރި ބަދަލުކޮށް އެހެން ކަމެއް އިއާދަކޮށް އަޅުން މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތައް އޮތޭއޮތީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ކޮންމެހެން އޮތީ ވަރަށް ޒިންމާދާރު މަސައްކަތްކޮށްފައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މަޖުބޫރުވަނީ. ފުރިހަމައަށް ދިރާސާކޮށްފައި ހަމަ ސަބަބަކީ މިހާރު ހަފްތާގެ ވާހަކައާ ހުށަހެޅުމަށް އެބަ ވަރަށް ބަދަލުތަކެއް އަންނަނީ. އެއީ ސަރުކާރުން ޖެހޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަން، އަޅުގަނޑުމެން އިދިކޮޅުގައި ތިބެ ޕާޓީތަކުގައި މިކަހަލަ ކަމަކާ ވާހަކަ ދައްކާ ވަރަކު އެބަ ދެކޭ. މި އިދާރާގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގައި އެބަ އަޅުވާ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޔެ ބައްލަވާ ރައީސް، އެއީ ޖިނާއީ ދާއިރާ މަސައްކަތްތަކެއް. ހިނގަހިނގާ އެކި ސަރުކާރުތައް، ނުވަތަ ގޮތެއް ބޮޑުން ފުރިހަމަކުރި ސަރުކާރުތައް، އެ ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާއާ ފުއްދުމަށް ބަލައި، ވަކިން ޚާއްސަކޮށް އެ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ވަރަށް ބޮޑު ދުރުކޮށް ވަޒީފާ ފުއްދުމަށް ހުރިހާ އިންތިޒާމުތަކެއް ހަދައިދެއްވައި ޤާނޫނީގޮތުން އަތްފޯރުވައިދިނުމުގައި، އެއަށް ބޮޑުމިނެއް ނެތި މުޅިން އަދަދު ރަ ކުރެވުނު ބަޖެޓްގެ ބައިވެރިން ތަރުތީބުކުރުން ކޮބާ ކަމަށް މަސައްކަތްތަކެއް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނނަ މަސައްކަތްކަމެއް ނޫން. ފުރަތަމަ ފުރިހަމައެއްކުރުމަށް ބޭނުގެ ގޮތުން މިހާރުގެ ރައީސް ޖޭ. މިހާރު ވަރަށް ދިރާސާކުރި ދުވަހު، ބަޖެޓަށް އަސްލު ކަހަލަ ބަޖެޓްގެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ އުފެދުނު މިހާރު ކުރުން ކަމެއް ނޫނޭ. އަދި އިނގިރޭސި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު ވަޒީފާ ބޭރުގައި ރަޖިސްޓަރ ގޮތް ދާއިރާއަށް، ނުވަތަ ރައްޔިތުންނަށް ވެފައި އެއީ މަސައްކަތް. އަދި އެ ވަޒީފާތަކުން ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރުން ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަނީ. ހުސްކޮށްލުމުގެ ފޭސް-3 ހިއްސާއި، ޑިޕާޓްމަންޓު ހިއްސާއި، ޕެކޭޖު ހިއްސާއި، އަދި އުސޫލުތަކެއްގެ ތަސައްވުރު ސަރުކާރުގެ އެބަފާހަގަ، އެކަން ކުރުމަށް ރަޖިސްޓަރީގައި އެއް ރަޖިސްޓަރ ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އާދެ އެހެން ވަޒީފާ ވިޔަފާރި، އެއީ ބަޖެޓުން ބޮޑުއަޅުއްވާ ގޮތަށް އެއް ވަޒީފާ ކަމަށް އާދެ ރައީސް ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރގެ ވިޔަފާރިވެރި ވަނީ. މިހާރުގެ ރައީސް ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރގެ ވިޔަފާރިވެރި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް އެކަން ކުރަންވާނީ. ފުރިހަމައެއްކުރުމަށް ބަޖެޓުން ޖަހާފައި އެއް ހަމަ ސަތޭކަ މިއަދުން ރަސްމީ އުސޫލުން، މިހާރު މިއަދު އެކް.ޖޭ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ވެފައިވާ ވަޒީފާ ފުއްދުމަށް ބަލައި، އެ ބޮޑުކުރިއަރުވާލަމުގެ މަސްޓަރު ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަލައި ކުރަމުންދާ؛ އިންތިޒާމުކުރަމުންދާ

ހުރިހާ އިންތިޚާބުތަކަށް ބަޖެޓުން ޗާގަދީ، ދުއިސައްތަ މިލިއަން ރުފިޔާ އެ ކާޑަށް ބަދަލުކޮށްފައި އޮތްއޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ކަމެއް. އެއީ އެކަން ވާންޖެހޭނޭ ވެސް ގޮތް. 2018 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރަށް އައި އެމް.ޑީ.ޕީ. އާރު ހުޅުމާލޭ ފޭސް-2ގައި ތަރައްގީ ހާމީންގެ ސަރުކާރުން ހިންގި ބޮޑު ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓެއް އޮތީ. އޭގެ ތިރީހަކަން އިންސައްތަ އާރު ގޮތްގަނޑެކަން އޮތީ ނިމިފަ. ބާކީ 70% އެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ވެސް މަސައްކަތް ނިންމައި، އަދި އެ ތަނުގައި އެ މީހުން ދިރިއުޅެވޭނެ ގޮތް ހަދައިދީ 2018 ވަނަ އަހަރު އައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން. އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް އިތުރުގައި އެ މަޝްރޫއު ހުއްޓުވައިލާކަށް، އެ މަޝްރޫއު ހުރަސްއަޅާކަށް އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކޮށްފައެއް ނެތް. މަސައްކަތްތަކުގައި އޮތީ، ތަރައްގީކުރުމުގެ ބޭނުންފުޅުގައި އޮތީ މުޅިން މަސައްކަތެއް ވީ، މުޅިން ކަމެއް ވީ، އަސާސީ ކަމެއް ވީ، އެ މަޝްރޫޢު ވީގޮތް އަވަހަކަށް، ވީގޮތް ތަރައްގީކުރަން ފުރުޞަތު ނިންމުން. މަސައްކަތް ނިންމުން. އެ ގޮތުން އެ ސަރަހައްދުގައި ހަމައެކަނި ހަތް ހާސް ޕްލޮޓަށް ބޭނުންވާ އިމާރާތްކޮށްދިނީ ނޫން. ދުނިޔޭގެތެރޭ ނިންމާލީ ނޫން. ވަރަށްގިނަ ހުރި އެހެން ޒިންމާތަކެއް؛ މިސްކިތްތައް ތިޔާރު، ގަދަމު ތިޔާރު، ސްކޫލްތައް ތިޔާރު، އެ ހުރިހާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ކޮށްދިން ކަމެއް، އެއީ ތަރައްގީ ހާމީންގެ ވަޢުދެއް ކަމަށް ވިދާޅުވޭ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުތަކުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް ބަދަލުވެގެންދާނެ. ބަދަލުވުމަކީ ގޮތް ފުރަތަމަ ދާ ނިޔަތް ކޮންމެ ސަރަހައްދެއްގައި ފުރަތަމަ ބަޔަކު ނިންމާފައި ހުރި ނިންމުންތައް، ސަރުކާރުތަކުގެ ނިންމާފައި ހުރި ނިންމުންތައް ފިޔަވައި ދެން ހުރި ނިންމުންތަކަކީ ތިމަންނާމެން އިހުތިމާމުކުރަން ނިންމުންތަކާ ކަމަށް ދެން ސަރުކާރަށް ހިނގަން ބާރުތަކެއް ދިނުން ފިޔަވައި ކަމަށް ދުނިޔޭގައި އެއީ އެއްބަސްވުންތަކާ ވެސް ކޮންޓްރެކްޓެއް ކަމެއް ނޫން. އެއީ ކޮންޓްރެކްޓެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ޖަވާބުދާރީވާކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ސަރުކާރަށް ފުރުޞަތުދޭން. އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދުގެ މި ތަރައްގީގެ މަޤުޞަދަކީ ސަރުކާރު މަޤުޞަދަކަށް ދީ ގައުމީ ތަރައްގީ ކަށަވަރުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާނަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީ އިތުރުކުރުމަށް ޖެހޭ ބުރަ އެ ދާއިރާގައި އެމް.ޑީ.ޕީ ހަރުދަނާ މަސައްކަތްކުރާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. 1:30ގައި އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް ދާނަން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގެ ބަހުސް އަޅުގަނޑު ކުޑަ ވަގުތުކޮޅަކަށް މެދުކަނޑާލާނަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން)

7. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ދަނީ މިއަދުގެ ފުރަތަމަ ވޯޓަށް. ފުރަތަމަ ވޯޓަކީ، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމުނުމުން، އަދި ހުސްވަގުތުކޮޅު ވެސް ހިމަނައިގެން މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ރުހިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	23
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެން ނެގި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލަނީ. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް، ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމުނުމުން، އަދި ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ވެސް ހިމަނައިގެން މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ ގުޅޭ ނެގި ވޯޓުގެ ނަތީޖާއަކީ؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 49. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 44 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި

ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 23 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ވޯޓު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓުގައި މި އޮތީ ފަނޑިޔާރަކު މަގާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މައުލޫމާތަށް ޓަކައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަނީ ފަނޑިޔާރަކު މަގާމުން ވަކިކުރެވޭނީ، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަގާމަށް އެ މީހަކު ގާބިލުނުވުން ކަމަށް، ނުވަތަ އެ މަގާމާ އެކަށީގެންނުވާ ފަދަ ޢަމަލެއް އެ ފަނޑިޔާރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ގަބޫލުކުރެވިގެން އެ ފަނޑިޔާރަކު މަގާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ ތިން ބައިކުޅަ ދެ ބައިގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްވުމުން. އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހދ. ޖުޑިޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް، އަލްއުސްތާޛު ޢަލީ އާދަމް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަގާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	46
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދިން ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	31
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންމެ ނިމުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން، ހދ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް، އަބްދުއްސައްތާރު ޢަލީ އާދަމް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ މެދު ދެންމެ ނިމުނު ވޯޓުގެ ތަފުސީލު. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 46. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 31. އެހެންކަމުން، ހދ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ އިސް މެޖިސްޓްރޭޓް، އަބްދުއްސައްތާރު ޢަލީ އާދަމް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރެވިއްޖެކަން އަޅުގަނޑު އިޢުލާންކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ތިންވަނަ ވޯޓު؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ޖަލްސާކުރާ މާލަމުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، އާއްމު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ، މި ރިޕޯޓަށް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ އިސްލާހު އަނބުރާ ގެންދަވައިފައިވޭ، އެ އިސްލާހަކީ ވޯޓަކަށް ނާރާނެ. ރިޕޯޓަށް މި ވޯޓަށް އަހަނީ.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	02
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	42
ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	23
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސްނުވި

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ޖަލްސާކުރާ ހޯލުގައި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރެއްވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ، އާއްމު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު ވޯޓުދެއްވި ގޮތުގެ ތަފްސީލު. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 2. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 42. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 44. އެހެންކަމުން، މި ރިޕޯޓު ފާސްއެއްނުވި. މެންބަރުން މިހާރު ވޯޓު އިށީނދެވަޑައިގެން ތިއްބަވާ ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށް ލާނަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މިއަދުގެ ހަތަރުވަނަ ވޯޓު. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-114 (ޝިޕިންގ އެޖެންސީއާބެހޭ ގަވާއިދު)އާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-115 (ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތަކަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު)އާ ހިލާފަށް ބޮޑެތި ފީތަކެއް ނަގަމުންދާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	37

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	06
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	43
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	22
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ؛ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ފުރައިޓް ފޯވަޑިންގ ޚިދުމަތްތަކަށް ބޮޑެތި ފީތަކެއް ނަގަމުންދާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގެދު ދެއްވި ވޯޓުގެ ތަފުސީލު. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 37 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 6. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 43. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 22. އެހެންކަމުން، މި ރިޕޯޓު ފާސްވެއްޖެ.

6. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އަޅުގަނޑު އެނބުރި ދެންދާނީ ބަޖެޓު ބަހުސަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް 7 މިނެޓުގެ ފުރުސަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ބަޖެޓު ބަހުސް 2024ގައި ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ގެނައި ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]، އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިގައި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅިއިރުގައި [illegible] އޮތް ގޮތާއި، މިހާރު [illegible] [illegible] ނިންމިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން

ހުށަހަޅަން ބޭނުންވި ހުށަހެޅުންތައް ހިމެނިގެންދިއުމާ ގުޅިގެން ބަޖެޓް ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްގެން އައިއިރުގައި، ބަޖެޓް ކޮމިޓީން ނިމިގެން އައިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ ތިނަދޫގައި މަޝްރޫޢުތަކަށް، ބަޖެޓުގައި އެކިއެކި ކަންތައްތަކަށް ބަދަލުތަކެއް އައިސްފަ. އެއާގުޅިގެން ތިނަދޫ ނޫނަސް އެހެނިހެން ރަށްތަކުގައި ވެސް މި ބަދަލުތައް އައިސްފައި ހުރިކަން މުޅި ބަޖެޓު ބަދަލުކުރުން ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ތިނަދޫގެ ޗޮބުވި ރައްޔިތުންނަށް ބަޖެޓުގައި ތިނަދޫ މިއަދަށްވުރެ އެހެން މަރުޙަލާއަކަށް ގެންދިއުމަށް ޖަހާފައި މިސްރާބު ރައްޔިތުން އުންމީދުކުރި ގޮތުން، އުންމީދުކުރާ ފުރިހަމަ ފޯރާ ގޮތެއްގައި ޑރ. މުއިއްޒުން ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވީ. ކޮންމެގޮތެއްވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރި މަސައްކަތްތަކަށް ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިވެފައި، އެ ވޯޓު ދޭން. އެއީ އެހެންނަމަވެސް، ތިނަދޫ ރައްޔިތުން އެކަން ކުރި ތިނަދޫގެ ވަރަށް ގިނަ ތިނަދޫ ކުރިއަރުވުން އިތުރަށް ތިބޭނެ ކަމަށް، އިތުރަށް ކުރިއަރުވުމަށްޓަކައި ކަމަށް. އެ ދިރާސާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތުތަކުގައި. އެ ދިރާސާ ކަނޑައެޅި މިއަދު އެ ކުންފުނި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް ބޮޑު ވިޔަފާރިއެއް ހިންގާ ކުންފުންޏެއް. އެ ކަމަށް ޑރ. މުއިއްޒު ކުރެއްވި ބަޖެޓުގެ އިތުރު ފަރާތްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި އަދި ބަޖެޓުގައި އެ ފަރާތުން ހިއްސާކޮށް، އެ ބަޔަކު ވިޔަފާރި ކަރުދާހެއް، ޑރ. މުއިއްޒު ވިޔަފާރި ކަރުދާސް މި ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނުނީ ބަޖެޓު އަދިވެސް އެ ބަޖެޓުގައި އިޤްތިޞާދީ ވަރަށް ބޮޑު ހިތާމަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭނުމަކަށް، ޑރ. މުއިއްޒު، ސަރުކާރަށް ފަސޭހަކަމާއި ބަޖެޓުގައި ޖާގަ ދީފައި އެ ބަޖެޓުގައި ވަކިވަކި ފަރާތްތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބަޖެޓުގެ ތިނަދޫގައި ބަޖެޓުގައި އަދަދު އެކަށީގެން، ބަޖެޓުގައި އެ ޚަރަދުތައް ޢާއްމު ފަރާތްތަކާއި، ސަރުކާރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ތިނަދޫ ރައްޔިތުންނަށް ތިރީސްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ސަރުކާރު ޑރ. މުއިއްޒު ކުރައްވާ އެ ހުރިހާ ކަމަކީ ހިނގާ ބަޖެޓު ހުރަހަކީ ތަރައްޤީ ފަރާތަކުން 300 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ސަރުކާރު ހުރިހާ ބަޖެޓު އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރަށް ސިޔާސަތު ހަމައެކަނި ބަޖެޓު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ގޮތުން އެހެން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ހިމެނިފައި. އަދި ބަޖެޓުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި ހިމެނުނު ފަރާތަކުން، އެ ބަޖެޓުގައި އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ގޮތަށް، ވަރަށް މުހިންމު ފަރާތްތަކުގެ ސިޔާސަތު އަމާޒު، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ތިނަދޫގައި ހިމެނުނީ. ތިނަދޫ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބަޖެޓުގައި 300 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓު ހިމެނިފައިވާ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ބަޖެޓު މި އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ފާސްކުރެވުނު، ތިނަދޫގައި އަޅުގަނޑު ތިނަދޫ ރައްޔިތުންގެ މި ރުފިޔާ ހިމެނިފައިވާ ބަޖެޓު ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓު. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓު

ވަކާލާތުކޮށްގެން ބަޖެޓުގައި އެކަން މި ހާސިލުކުރި ތަރައްޤީ. އެއާއެއްކޮށް، މިހާރު ރައްޔިތުން ޖަވާބުދާރީވުން ދުވަހުން އަންނަ އެއް ހުވަފެނެއް، މިހާރުގެ ވައިގެ ބަނދަރުތަކާ ޖަވާނި ކުރިއަރާފައި އޮތް ބަނދަރުތަކަށް ކުރުމަށް ބަލައި، އެއާ ގުޅިގެން އެ ބަނދަރުގެ ކުރިއަރުވުމަށް ބަލައި ކުރަންޖެހޭ މިނިވަން މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި މިހާރުވެސް ބުރިޖަހަން ކާމިޔާބު ގުޅިގެންދާން ޖަހަނަކާން މިހާރު ރައްޔިތުންނަށް ގަބޫލުކުރަމެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މެނިފެސްޓޯގައި ތަފާތު؛ އަޅުގަނޑުމެން މެނިފެސްޓޯގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި، މިހާރު އެ ފަށްގެ މުއްދަތުގައި، ބޮޑު ބިމަ ފަހުން އަތޮޅާ ގުޅިގެން އެ ފަޅު މަރުކަޒުތަކާ އަދި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ބަލައި. އެހެންނަމަވެސް، ޕީ.ޕީ.އެމް-ޕީ.އެން.ސީގެ މެނިފެސްޓޯގައި ނިންމި، މިހާރުއާއި ކާމިޔާބު ގެނެސްދޭން ކަމަށް. އެ ބޭފުޅުން ވަކާލާތުކުރި ރައްޔިތުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ފޮނުވިޔަސް، ރައްޔިތުންގެ ހޯދުމުގެ ކަމުގައި، ނިކަމެތި މި ބޭފުޅުންގެ ރައްޔިތުން، މިހާރުގެ ދުރާލާ ހޯއްދަވާ ފޮނުބަރަކާތް ދޮޅު އަޅުގަނޑު. މި ނިކަމެތި އަޅުގަނޑު، އެ ބޭފުޅުން މަޖިލީހުގެ މި ބަޖެޓުގައި އެކަން ހިމަނާފައިވާތީވެސް އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތުގެން މިކަ އިޚްލާސްތެރިކަން ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުން އަޅުގަނޑު އެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާނަން. އަޅުގަނޑު މި ރައްޔިތުންނަށް އެ މަސައްކަތަކީ ކޮށްދިނުން. ފަހަރާއި ސަބަބަށް އެހީވެގެން މި ޙާލަތުގައި، މިހާރު ރައްޔިތުންނަށް ބޭއި މި ފަނި ގުޅުވައިދީ. މި ސަރުކާރު ހުރި މި ބޭފުޅުން، އެ ބޭފުޅުންނަށް ވީ ފަހުން ޕޮއިންޓަކީ ކަމަކާ ގަބޫލުކުރުމަކީ ރައްޔިތުން އެކަން ކުރީ. ރައްޔިތުން މިއަދު ޖަވާބުދާރީކުރުވަންޖެހޭ. ޖަވާބުދާރީކުރަންޖެހޭ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވީ ވަޢުދުތައް ވެފައި، މިހާރުގެ މެންބަރުން އެ ވަޢުދުތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް ބަޖެޓުގައި އެކަން ހިމެނިފަ، 2024 ވަނަ އަހަރު އެ ބަޖެޓު ތަންފީޒުކުރުމުގައި މިހާރު ރައްޔިތުންނަށް އެއީ ވަޢުދު ފުރިހަމަކުރެވޭތޯ؟ އަދި، މިހާރު ރައްޔިތުން ކައިރިން ބަހުސްކުރެވޭ އެއްކޮށް. ހަމަ އެކަމަކު މުޅި ގައުމުގެ ރައްޔިތުން ފެނޭ ބަހަނީ ބަހައިގަންނަނީ. އެ ބޭފުޅުންގެ މެންބަރުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކަ އިދާރީ ސަރުކާރުން ވާ ވައްދު ބަޖެޓުގައި ހިމެނުމަށް، މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެންމެ ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތު. އެއާ ގުޅިގެން، މިހާރުއާއި ކާމިޔާބު ގޮތުގައިވާ ބުރިޖު އަޅުގަނޑު އެ އެހީ މި ބޭފުޅުން އެމިހުނުއަދާ އެއްގޮތަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދީފަ. އިޤުތިޞާދީ ގޮތުން ހުރުއްޖޭއާ، އިޤުތިޞާދީ ކަންތައް މި ބޭފުޅުން ހޯދުމަށް ސަރުކާރުގައި، ޑރ. މުއިއްޒު ގައިގައި ހުރުއްޖޭއާ ނިކަން އެކަން ތަންފީޒު ކުރަންޖެހޭނެ ރައްޔިތުން! ކުރަންޖެހޭ ރައްޔިތުން އެއްކުރުގައި، ކުރަންޖެހޭ މިހާރު ރައްޔިތުންނަށް ހުށަހެޅޭ ރައްޔިތުން އެތައްކުރުގައި ކޮށްފައިވާނެ ކަމަށް ކުރަންޖެހޭ އެދިގަނޑުކުރަން. ކޮށްފައިވާ ޖަހައިލި ކަމަށް ފެށުނުއްޔާ، ހިދެއް އަޅު ނިކަން ތެރޭގައި މި މަސައްކަތާ ނިޔާއްޖެ ކަމަށް ފެށުނުއްޔާ، ބަޔާންކޮށް ހިނދެއް ނިޔާއްޖެ ކަމަށް ފެށުނުއްޔާ، ޑރ. މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރަށް ހޯދައި ބޮޑުމިން ބޮޑުން މި ބޭފުޅުން ނިކަމެތިކަމުގެ. މި ބޭފުޅުން ވީ ފަހުން ކުރަންޖެހޭ ބޭފުޅުންގެ ހިތްހަމަޖެހިފައި، ޑރ. މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން އަދި މަސައްކަތް ނިކަމެއްޖެ ކަމެއް ދަރަނިވެ، މި ބޭފުޅުން ކޮށްފައިވާ ފެނިއްޖެ. ދެން މި

ބޭފުޅުން ކުރިއަށް އަންނަންޖެހޭނެ އިތުރު ކަމެއް ނޫންނާނެ އޭގެފަހުން. ތަރުތީބުން ކުރިއަށް އަންނަންޖެހޭނެ އިތުރުކަމެއް ނޫންނާނެ. ތި ބޭފުޅުންނަށް ތި ބޭފުޅުންގެ ކުރިމަތީގައި އޮންނާނީ، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ މަޖިލިސް. މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭނީ ސަރުކާރުގެ މި ލިބޭ މި ތިން މަސްދުވަހުގެ ބަޖެޓު ޖޭޖަރުން ފާސްވެއްޖެ ނަމަ. އޭގެން ފާސްނުވެ ފުރިވެއްޖެއްޔާ އެ ސަރުކާރަކަށް މި ބޭފުޅުން މަޖިލިސް މެންބަރުން ރޯވާކަން ވޫޖެއް ދާކަންނުޖެހޭނެ. މި ޖޭޖަރުން ފާސްވާން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ ސަރުކާރުން އެބަޖެހޭ، ތިޔަރުގެ މި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް މި ތިން މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފުރަން. ހަމަހަމަކޮށް ތިޔަރުގައި އިތުރަށް އަހަން ބުނި 300 ހަށްސަތޭގެ ތުރިހު މި ތިން މަސްދުވަސް ތެރޭގައި ފުރަން. އަޅުގަނޑު އެންމެފުރަތަމަ، ތިއްބާގެ ސަރުކާރަކާ ވަރުގަދަ ސަރުކާރަކަށް ވާނެ ކަމަކު. އަޅުގަނޑު ހަމަހަމަކަމުން ފެނިގެން މި ބޭފުޅުން އެހެރީ މި ބޭފުޅުން އެދުން ވަޒީފާތައް ނިމުމަށްފަހު ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ މި ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި އެކަން އިސް ސަރުކާރަށް، އެއްވެސް ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތި ބޭފުޅުންނަށް މި ބޭފުޅުންގެ ރަޢުޔު ވެދާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ! އެމް.ޑީ.ޕީ މުޅި ޕާޓީގެ މެންބަރުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ މުޅި ޕާޓީގެ ގްރޫޕަށް އަޅުގަނޑު ސާބިތު ދެން އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި ބޭފުޅުން ބަޖެޓުގައި ހިމަނާލައިދެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އާދެ! ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމަށް 7 މިނެޓުގެ ވަގުތުކޮޅަކަށް.

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅުއްވާ ބަޖެޓް؛ ބަޖެޓް ފުރަތަމަ މި މަޖިލީހަށް އައިއިރުގައި ބަޖެޓްގައި ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިތުރު އެއްވެސް މަޝްރޫޢެއް މި ބަޖެޓް ޗެޕްޓަރގައި ހިމެނިފައެއް ނުވޭ. އެހެން ނަމަވެސް ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވި، ބައެއް ކުރީގައި މަސައްކަތްކޮށްފައި ހުރީ. އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ނަމަވެސް، 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް މި ގެނައީ ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ފެނިގެން ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވި މިނަ ބަދަލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓުން ދެކެވުނު. އޭގެތެރެއިން، 2023 ވަނަ

އަހަރު، މި ހިނގާ އަހަރުގައި ދާއިރާގެ ރަށްތަކުން އެދުނު ކަންތައްތައް މިހާރު ބަޖެޓު ފޮތުގައި ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑު އެންމެ ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން، ގެމަނަފުށީގެ ބިންހިއްކުން، ގެމަނަފުށީގެ ހައުސިންގ އިމާރާތެއް އެޅުން، އަދި ގެމަނަފުށީގައި 30 އެނދުގެ ހޮސްޕިޓަލެއް ބިނާކުރުން މިހާރު ވަނީ ބަޖެޓު ފޮތަށް އިތުރުކުރެވިފަ. އަދި ހަމައެއާއެކު ކަނޑުހުޅުދޫގައި 8 ކުލާސްރޫމާއި ކައުންސިލު އިދާރާ އަޅަން ފަށާ މަޝްރޫޢުގެ ގޮތުގައި މި ބަޖެޓުގައި ވަނީ ހިމެނިފަ. މިއިން އެއްވެސް [illegible] ފުރަތަމަ ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނުނީ ކީއްވެތޯ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ސުވާލުކޮށްލަން އެބަޖެހޭ. [illegible]، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓު ފުރަތަމަ އައިއިރުގައި އައިސްފައި މި ވަނީ އަލަށް އިންތިޚާބުވި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދިގެން ކަންތައްތައް ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިގެން އައި ބަޖެޓެއްގެ ގޮތުގައި ބަޖެޓު [illegible]. އަދި [illegible]، [illegible] ސަރުކާރު [illegible] [illegible] އަދި ވަށާފާރު ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާތީ. އަދި [illegible] [illegible] ފޭސް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ކޮނޑޭގެ ބަނދަރު ބޮޑުކުރުން، ކޮނޑޭގެ ސިއްޙީ މަރުކަޒުގައި [illegible] ގާއިމުކުރުން، އަދި ކޮނޑޭ ރައްޔިތުން އެންމެ ބޮޑަށް މިދިޔަ އިންތިޚާބުގައި އެދުނުގޮތަށް، ވޮލީ ކޯޓެއް ގާއިމުކޮށްދޭން. އެކަން ފެށޭ މި ބަޖެޓުގައި މިހާރު ވަނީ ހިމެނިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަލަށް މި އިންތިޚާބުވި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، މި ބަޖެޓު [illegible] މި [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ގެންދަވާނެކަމަށް. އަދި މި [illegible] އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން، ހުވަދު އަތޮޅުގައި [illegible] ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގެ [illegible] އެންމެ ކުޑަ އެއް ރަށް [illegible]. އަދި ވަށައިގެން [illegible] [illegible] [illegible]. ރަށް [illegible] [illegible] މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ވެސް [illegible] މިދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޖަހައިގެން މި އަހަރުގައި މަސައްކަތް ފެށުމަށް ޓަކައި އެމް.ޑީ.ސީ.ސީއާ ހަވާލުކޮށް ހުރިހާ [illegible] ނިމި، އަދި އެމް.ޑީ.ސީ.ސީން މޮބިލައިޒް ވެސް ކޮށްފައި ވަނީ މިދިޔަ ސެޕްޓެމްބަރު މަސް ތެރޭގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަދި އަދަށް ދާންދެން ވެސް [illegible] މަސައްކަތް ފެށިފައިނުވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެ ބަނދަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެމް.ޑީ.ސީ.ސީ، [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންމެ ދުވަހަކީ ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދުވަހަކު ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] ދަންނަވަން، އެމް.ޑީ.ސީ.ސީއާ [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެމް.ޑީ.ސީ.ސީގެ ސީ.އީ.އޯ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]، [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓަށް ތާއީދު މި ކުރަނީ، މި ބަޖެޓުގެ [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ރައްޔިތުންނަށް މަންފާހުރި ކަންތައްތަކެއް އެ ބަޖެޓުގައި ޖަހައިގެން އެ މަންފާ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ގެންގޮސްދިނުމަށް. އެހެންވީމާ، މި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި، ބަޖެޓުގައި ޖާގަދީފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ވެއްޖެއްޔާ އެ މަސައްކަތް ވީހާވެސް އަވަހަށް ފެއްޓުމަކީ، އެ މަސައްކަތް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުން އެއީ، ދައުލަތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެއްވެސް ޝައްކެއް ނުކުރަން، ޑރ. މުޢިއްޒުގެ ސަރުކާރުން މި މަސައްކަތެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލާނެ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑު ޑރ. މުޢިއްޒަށް ދަންނަވަން، މި ބަޖެޓުގައި ގެނެސްދީފައި ދާއިރާގައި ހިމަނާފައި މި ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ވީހާވެސް އަވަހަށް ފެއްޓުމަށްޓަކައި، ރައްޔިތުންނަށް މީގެ މަންފާ ލިބޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވުމަށް. އަދި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، ރަށްރަށުގައި ސަރުކާރު އެކިއެކި އިދާރާތަކުން މީހުން ވަކިކުރުން މިއީ، އަސްލު ކޮންމެހެން ކަނޑައަޅާކަށް ނޫން. ކޮންމެ ރައްޔިތަކު ވެސް ވަޒީފާއަކީ މި ދަރީ އެ ޢާއިލާއާއި ހައްގެއް؛ ކޮންމެވެސް އެ ޢާއިލާގައި ދަރިންތިބި ބަލަހައްޓަން ވެސް އެދޭ ކަންތައްތައް ހުރި، އަދި އެ ރަށްރަށުގައި ކުޑަކުދިން ބަލާނެ ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުމުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ އެންމެން މާލެއަށް އައިސް ގެސްޓްހައުސް ހުއްޓިފަޅުގެ ގޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ކަމެއް ރަށްރަށުގައި ވަޒީފާ އެ ޢާއިލާތަކަށް ދޫކޮށްލައިފި. އެހެންވީމާ، ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވާ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ސިޔާސީ ވަޒީފާތަކުން ވަކިކުރުމަކީ، ނުވަތަ ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުން، އެއް ހާސް މީހުން ވަޒީފާއިން ކަނޑާލުމަކީ ފޮނުވާލާ ނުކުރުމެއް ކުރުމެއް ނޫން. ވަޒީފާތައް އަމަލީ މީހުން ހަމަޖެހިގެން ބޭނުންވާ ކަމެއް، އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ހަމަހަމަ، އަޅުގަނޑުގެ ދައުރުގައި ހުރިހާ ރައްޔިތުން ބަރާބަރު ކުރުމަށް. ވަޒީފާ ހޯދުމުގެ ހައްޤު، ކާކުވެސް ހިމަނައިދޭ، ވަޒީފާ ގެއްލުނަސް ފުރުސަތު ދެވިގެންދާނެ. ތަރައްޤީ ވަޒީފާތަކާއި ފުރުސަތު ވަޒީފާއާއި ގުޅިގެން ދިމާވާ މިކަން ފައިސާގެ ތެރެއިން ނުލިބި، ޙައްލު ވަޒީފާއަށް ނޫން. ބަހާލަން ބަޔަކު ފެށުމަށް ސިޔާސީ ކަމެއް ވަކިކުރި ކަމެއް ކަންނޭނގެ. އަދި ތަރުޖަމާ މުސްތަޤްބަލުގައި އިސްލާމީ ބާރެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ތަރުތީބުން ފުރުސަތު ދޭ ހިތްވަރު ވަޒީފާތަކަށް ޤާއިމު ވާނެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ސަރުކާރު ވަޒީފާތަކަށް، މި ބަޖެޓަށް އެދެ.ޖީ.ޑީ. ޕްރޮގްރާމްތައް ގުޅިގެން އަދި މި ކަހަލަ މަސައްކަތްތަކަށް ދިނުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފައިދާވާނެ ގޮތަށް. އެކަމަށް ޖާގައާއި ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ހުރިހާ ވަރަށް ފަސޭހަކަމާއެކު އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަހުސްގައި ދެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާނީ މަލާސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު. 7 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އަޅުގަނޑު އަރުވަން.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ރާޒީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ފޮތް ވާހަކަދައްކާލުމުގެ ކުރިން އިނގޭތޯ، މި ބަޖެޓު ފޮތުގައި ވެސް އެބަ އޮތް ޖަހާލައި، ހިދި. ނުކުރުންދޭގައި ޖަގަހް ގާއިމުކުރަން. ވޯޓުދިނުމަ ސަރުކާރުގައި ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްދި އެކަން ކުރެވޭތޯ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެކަމެއް ހާސިލުކޮށްދިން އިނގޭތޯ. މި އޮތީ ޖަވާބު ހަމަނުޖެހިގެން ހުސްވި ސަރުކާރުގައި ސަލާމަތު މިލިއަނަން ހަމަޖެހިފައި އިނގޭތޯ. ބައްޔަށް ވިޔަފާރި އަދި ހަމަޖެހިފައި. މިހާރު އިސްވެ ހުރި ހުރީގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްދާއިރު ވޭގެ އަހަރުކާން ހުރިހާ ރަށެއް، އަހަރުމެން ހިނގާލާ ރައީސް، ހަމަ މިސާލަކަށް ހުރިހާ އިނގޭތޯ. މި ރަށް މި އޮތީ. ނިމިދިޔަ އިންތިޚާބުގައި ޝަރުޢީގޮތުން ދަރިވަރުންގެ އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅުނު އެއްބާރު، ރަނގަޅު ހިނދުން އޮތްހާ؟ ރަނގަޅު އެކަމަށް؟ އަޅުގަނޑު ބުނީ، އަހަރެން ދަރުވާ ސަލާމަށް އެގޮތައް ހުރިހާ. މިހާރު ދާދި ދިރިއުޅުން އެއްކޮށް ވިދާޅުވާން އެއްވެސް ބޭފުޅެއް ނުހުންނާނެ. ސަލާމަތް އެގޮތަށް ހުރިހާ، އަހަރެން ދަރުވާން. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ ކަމަކާން އަޅުގަނޑު އެދިން، މި އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފޮތުގައި ވެސް އެބައޮތް މިސާ ޖަހާލާ. އެހެންވީމާ، މި ސަރުކާރުން އެ މަޝްރޫޢު އަސާސީކޮށް ކުރިއަށްގެންދާތީވެ، މިހާ ޝުކުރުދަންނަވާ ރައްޔިތުން އަބަދުވެސް ދަނީ ހުވަފެނެއް. އަބަދުވެސް ދަނީ ހުވަފެނެއް. އެ ރަށުގައި ހަމައެކަނި ޖަހާލާ ނޫން، އެކަ އެބޭފުޅުގައި އެ ބޭނުންކުރަން ބަޔެއް މަސައްކަތްތަކެއް އާދައިގެ ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އެ ފުރުޞަތު ދޭން ހުރި ސަރުކާރުން ރައްވާ. އެހެންވީމާ، އޭރު ހުންނަ ވިޔަފާރި ނަގަހަދާފައިވާން؛ ސަރުކާރުން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްދެ. ރައީސް އިބްރާހީމު މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްދެ. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ރަސްމީކުރި މިނިސްޓަރު، ދައުލަތުގެ ވެސް ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި. އެހެންވީމާ، އޭރު ހުންނަ ވިޔަފާރި މި ގޮތަށް ދަރުވޭ ވަރަށް ބައިވަރު އިޤްތިޞާދީދާއިރާގައި މި ކަންކަން ކުރެވިފައި އަޅުގަނޑު ފެނުނު މަސައްކަތް ވެސް ކުރިން. އެހެންވީމާ، އެކަމާ ނުވި. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ސަރުކާރަށް، ޑރ. ރައީސް މުޢިއްޒަށް ހަމަ ވަރަށް އިލްތިމާސް ވަރަށް ބާރުއަޅާނެ ދަރަނިވެރި، މި ސަރުކާރުގައި އެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެހެން. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ޝަހަރު ފަސޭހަކަން ބަދަލުވެ ޕާޓީގެ ފާހަގައި މަޖިލީހު، މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތް ފަށާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު އެ އަމިއްލަ، އިޤްތިޞާދު ބަދަލުވެގެން ގެންދާ، އިޤްތިޞާދު އަމާ ދިރާ ނޫން އެކަން ދިރުމަތީގައި އިޤްތިޞާދު ބަދަލުވެގެން، މިއަހަރަ ކަންބޮޑުވާ ކުރުން ވާހަކަ. އެކަނިވެރިކަމާ، އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގެ ޚިދުމަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ދަރުމަވަންތަ، އެއީ އެކަން އެއްބަސް ނުކުރެވި ކަމުގައި ވަނީ، މި ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑު އެ އިޤްތިޞާދުގެ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ކުރިއަށްގެންދަނީ. ސަރަހައްދު، ސަރަހައްދު ދައުލަތުގެ މިވަނީ ވާހަކައެއް އެ ދައުލަތާ އެކަން ދަރުބާރުވެގެން. އަޅުގަނޑުމެން ރަށްރަށުގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށްދަނީ. ކަންތައްތަކެއް އެއްބަސް ޝަރުޠު. ކުރިން ހުންނަ ކަމެއް ބެލެހެއްޓި ވަރަށް ފެއްޓެވި ވަރަށް ޢަމަލުކުރި ގެންގޮސް ނިންމާލަފާނެ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ފުރި ބާރު ސްޕީޑުގައި ގެންގޮސް މަކުނުދޫ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އެއަރޕޯޓް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ނިންމައިދިނުމަށް. ހަމަ އެގޮތުން އެ ރަށުގައި މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ޖެހިލުންވެގެން އަންނަ ކަމެއް، އަދި ހޯއްދަވަކަށް ވަގުތުގައި މި އަންނަ ޓޫރިސްޓުންގެ އެކޮމޮޑޭޝަނަށް؛ އެ ބޭފުޅުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރުސަތު އެބަހުރި. މި ގާއިމުވެ ދީ އަހަރު ވެސް އެ ޓޫރިސްޓުންގެ މުބާރާތްތަކެއް ބާއްވާ. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން، އަދި އޭރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް، އަދި އާދައިމުން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުގެ ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓަރު އިބްރާހީމް ފައިސަލް، އެ ރަށުގެ ޖަވާބުދާރީ ބައްދަލުވުމުން ނިމިދިޔަ އިންތިޚާބުގައި އެ ރަށަށް ދުރުވި ވަކާލާތުކުރައްވާފައިވޭ ވެސް ވިދާޅުވި، ޓޫރިސްޓުންގެ ބިންތަކެއް އެންމެ މި ޒަމާނުގެ އެހާން ވަރަކަ. އަޅުގަނޑު ވާން އެ ޓޫރިސްޓުންގެ ބޭނުމާ މި ޤައުމުގައި ބަޖެޓުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ސަރުކާރުން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ފުރުސަތު، ކައުންސިލުން އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންގެ ބިމެއް، އެބަހުރި ކަނޑައަޅާ. ހަމަ އެގޮތުން މަސައްކަތްކުރަނީ، ވަރަށް ތަފާތު ހިސާބުތަކުގައި ހީވޭ މިހާރު. ބިމުގެ ދަތިކަން އިންތިޒާރުން ބޭއް. އަޅުގަނޑުމެން ވާން މި ޓޫރިޒަމް މަސައްކަތްކުރާ ބިން ހިއްސާކުރަން. އެއީ އެ ރަށުގައި ބިންހިއްސާކުރާ ދޫން މި އަންނަ ސަރުކާރުން، އެ ބޭފުޅުންގެ އެންމެހައި، އެ ރަށުގެ ހައްސާސް ޒުވާނުން ބުނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވާން އެ ކަންކަން މަސްއޫލުވެރިޔާ ހަވާލުކުރެއްވުމުގައި މި ބަޔަކު ޒުވާނުން ހިދުމަތަށް. ހަމަ އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ޕާލަމެންޓުން ޝުކުރުއަދާކުރަން، ޝުކުރުއަދާކުރަން ބަހައިއަޅުއްވާ އަޅުގަނޑު ކައުންސިލް ކައުންސިލަރުން ސިޓީކުރަން މި ކޮމިޓީގައި އަދި ރިޔާސަތުން މި އަމާ އިންތިޚާބުގައި މަޖިލިސްގެ ގޮނޑި ހޯދަން ވެސް، މަޖިލިސް 24 ހޯދަން ވެސް، މަޖިލިސް 20 ހޯދަން ވެސް އެއްވެސް ބޮޑުވާ އެ ރަށަށް އަރުވައި އެ ރަށު ރައްޔިތުން ކައުންސިލްގައި ދައުރުކަންބުނަން ޖުމްލަ ވާހަކަ. ދައުރުކަންބުނަން. މިދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް [illegible] 18 އަހަރު ވަންދެކަން އެ [illegible] އެ ވާހަކަދައްކައިގެން އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންގެ އަދިން އަޅުވެއްޖެގެން ވާދަވެރިވެގެން އެ ކަނޑައަޅައި؛ އެކަމަކު، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، އެ ރަށު ރައްޔިތުން ވެސް ގަބޫލުކުރޭ، އަޅުގަނޑު ހާ މަސައްކަތްކުރެއްވީ ފުރިހަމަ އެކަމަށް ނިކުތް. އަޅުގަނޑު ހަނދާން މި ތަނުން ވިދާޅުވިން ގެނެސްފައި އެ ވާހަކަ ދައްކާފައި، އެކީ ތިޔައިދޭތީ ދިގު. އެ [illegible] ކާނެ މިހާރު ހުރި ބޮޑު ހިދުމަތް ގަރާރު ބަދަލުގެނައި. އެ ޖަހާފައި ނުދޭ. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ރަށަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޒުވާނުން، ގައުމީ ފަރާތުން ބައިވަރު ޒުވާނުން ކުޅިވަރުކުޅޭ؛ ހައްޖޫ ނިސްބަތުން ވެސް ބޭޑު ވެސް ތަމްސީލުކުރާ ޖިމްއެއް ބޭނުމަކީ ވެސް އެކިއެކި ކުޅިވަރުތަކުގެ ތަމްރީނުތައް، ކައިރީގައި ފުޓުބޯޅަދަނޑު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ވާން އެ ރަށުގައި ވަރަށް ބޮޑު ޒުވާނުންނަން ބަޔަކު ވެސް ކުޅިވަރަށް ޝައުގުވެރި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ވާން އެންމެ މި ޒަމާނުގެ ފުޓުބޯޅަދަނޑެއް ނިންމާލަން. ޖިމް އަޅުގަނޑުމެން ވާން ނިންމާފަ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވާން ނެޓްބޯޅަ ކޯޓުގެ މަސައްކަތް ފަށާފަ. ހަމަ އެގޮތުން

އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ، ވޮލީ ކޯޗެއް އެންމެ މި ޖަވާބުގެ ނިންމާފަ. މި އަހަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓްކޮށްފައި ހުންނާނެ؛ އަތޮޅުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ، އެ ރަށްރަށުގެ ޖުވާނުންގެ މިހާރު އެ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލުން ވެސް ހަމަ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ބާއްވާ ބަޖެޓުން މުބާރާތްތައް. ސަބަބަކީ، އެ ހަރުގެ ދި ޖާގަ، ވަރަށް މަސްއޫލު ދީ ތަރިއަކު އުބައުޖޭ ހާއްޖޭގައި. ނިޒާރާއި ނިޒާރާ އަޅުގަނޑު ހަރުގަނޑު ގޮތުގައި ބަޖެޓިން ކުރޭ. ހައްދުއަރ ވެސް ގުޅޭ ދޭޖެ ކުރިއަރުވައިދޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން، މިދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ ތަރައްގީގައި ގޮސް ހަމަ އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންވާގޮތަށް، އަދި ކުރިމަތިލައިގެން ޖުވާނުން ބޭނުންވެގެން އަރުވާލައިވެސް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ އެންމެ މި ޖަވާބުގެ ބަޖެޓުމިންޖަން ކޯޗު ގާއިމުކުރަން ހިމަނާފަ. އެގޮތުން ހަމަ އިސްކޫލު ސްޕޯޓްސް ކޯޗިން ކްލާސެއް އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ ހިމަނާފަ. އެއީ މި ހަރަން ހާޑްކޯޓް، ގާއިބުގެ ނިސްބަތުން ވަރަށް ގިނަ ތަމްރީން އުފެއްދުމަށް ކުރަން. ހާޑްކޯޓް ބޮޑު ފަރާތްތައް މިހާރު ކޮށްދޭ. ހަރުގަނޑު؛ ހަމަ އެ ހަރަން ހާޑްކޯޓް އަޅުގަނޑު ހިމަނާލައިވާނެ. ދެން އޮތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ކޮމިޔުނިޓީ. ކޮމިޔުނިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ކަމެއް؛ މިހާރު ފަހު މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ދައުރުގެ ވާނެ ޖަރީމާއިން ފިޔަވައިގެންސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ އާ ސްކޫލުތައް އަދި ނިންމާފަ. އެ ރަށަށް ބޭނުންވާ މަރުކަޒުގެ ބިލްޑިންގް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ މި ޖޯޑުގައި ބަޖެޓްކޮށްފަ. ހަމަ އެގޮތުން ހަރުގެ މަދުމަހާ ހަނަން ހުޅޭ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ މި ބަޖެޓް ޖުމްލަގައި ހިމަނާފަ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ އެ ރަށުގައި ހައުސިން ޔުނިޓް؛ ރަށުގެ ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް ހައުސިން ޔުނިޓް. ހައުސިން ޔުނިޓްތައް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ހިމަނާފަ. ހަމަ އެގޮތުން އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ، އެ ރަށަށް ދިމާވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައަކީ، އެއީ ބަނދަރުގެ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ފޫސްގައި ނަރުގެ މަސައްކަތަ އަޅުގަނޑުމެން ފެށިން. ފަރަރަންގޮތްތަކެއް ވެސް ބައެއް މަސައްކަތްތަކާއި ނިޒާމު ހުރި. ދެން އަޅުގަނޑު އިންތިޒާރު، މި ސަރުކާރުން އެ ނުދެކޭ އެ ކަނޑާ ހިނގަދުކުރާފަން ކަމަށް. ވަރަށް ކުރިކުރި މަސައްކަތްކޮށްފައި ދުރު ކުރަން. ހަމަ އެމާއްދާތައް އެ ނަހަށް އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ތިމާވެށްގައި އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ވާނެ ބަޖެޓްކޮށްފަ. އިންޝާއައްލާހު، މި ކަންތައްތައް ވެސް ހިނގައިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓުން. އިންޝާﷲ، ޖުމްލަކޮށް މިފަދަ ހަރުދަނާ މި ބަޖެޓް މި ދެން ހަރަކާތް ވެސް ބަޖެޓުން މުހިންމު ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނާފައިވާނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން މި ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރި މަސައްކަތްކުރެއްވި އިޤްތިޞާދީ މުވައްޒަފުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސުގެ ހިތްވަރު ހިތްވަރުން، ހިންގެވުމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް މަސްއޫލުވެރި ހަރުދަނާގޮތެއްގެން، ވަކިވަކި ރަށްރަށުން އެ އަދުން ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާ ޗެލެންޖްތައް އެ ކުރިމަތިވާން ކަންކަން ހިމަނައިގެން ބަޖެޓް ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަޖެޓް ޓީމުގެ ހުރިހާ އިތުރު މުވައްޒަފުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު މި ސަމާލުކަމަށް އަޅުގަނޑު

މި ގޮވައިރަސީ، އަޅުގަނޑުމެން ޖަހާލައި ހުރި، ޓޫލްތަކައި ޖަހާލައި ހުރި ކަންކަން ބޮނޑިޖެހިފައިވާ ނަމަ، ބޮނޑިޖެހިފައިވާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރިތަކައި މި ވާހަކަދައްކާ ދައުލަތުން. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެ ކަންތައްތަކާ ހަމަ ވަރިހުން ގެންނަންޖެހިއްޖާ ވަރިހުން ވެސް ގެންނާނަން. ވިޔާވެސް އަވަހަކަށް މަސައްކަތްތެރި ފުރަގަސްދީގެން، ހުރިހާ ރަށްރަށުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުއްޓި ފުރެބުމާ. އެއްވެސް ކަމެއް ހުރިއަޅާކަށްނުދޭ. އަލުއިން ވަޒީފާތަކަށް މީހުން ވަދެވޭ ގޮތްތައް އެބަހުރި. ބޮޑުވެގެން ވާހަކަތަކެއް. ހިއްސާކުރާނަން އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް މަސައްކަތްކުރެވިގެން ތިބޭނީ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެން ވެސް ވަކި ވަރުގަދަ އަންނަން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކޮމިޓީގައި ކޮންސެޕްޓާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވަކި ހުރިހާ ވާހަކައެއް ކަނޑައަޅައިގެން. އަދި ޚާއްޞަކޮށް ގޮތުން ކަނޑައަޅައިގެން މަސައްކަތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅި ހަމަ ދަށްވެފައި ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިޔާލު ދޭން ހަމަ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަން. އަދި އަޅުގަނޑު ހީވަނީ ފަހަރު ވާހަކަ ދަންނަވާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ދެން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިނަށް. 7 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ކޮށްފައި މި އޮތް ބޮޑު މަސައްކަތް ފުރަގަސްކޮށް، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދެ! ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުން ގެނެއްސަ ހުރި ބަދަލުތަކަށް ބަލައިލާއިރު، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑަށް މި ބަދަލުތަކަށް ތާއީދުކުރެވޭ. ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގައި ބައްލަވާލައި ހުރި ކަންތައްތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާތަކުގައި ދިރިއުޅޭ، އަތޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ގެންނަންޖެހޭ ޢުމްރާނީ ތަރައްޤީ ހުއްޓުމެއްނެތި ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ ކަންކަން ޒަމާނީ މި ބަޖެޓް ރޫލުގެން ތަރުތީބުކުރެވިގެންނޭ. އަޅުގަނޑު ހިތުން، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޖިންސާދަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިބެ، ކަންތަކުން ވެސް ކުރަންޖެހޭ ދިރާސާއެއް، އަދި ކުރަންޖެހޭނެ މަސައްކަތެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓާ ގުޅޭ ފުރަތަމަ ވާހަކަދައްކާލި ދުވަހު ވެސް ދަންނަވާލަން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބަޖެޓް ހުށަހެޅީ ސަބަބަކާ ބަޔާން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް

ބަޖެޓެއް މި ހުށަހަޅަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާއީދާއި، އެއްބާރުލުމާއި، އެއްބަސްވުން؛ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންޑޯސްމަންޓް އެ ބަޖެޓަށް ހިމަނާފައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް އޮތްކަން ހާމަކުރުމުގެ ގޮތުން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ނޫނީ ބަޖެޓަށް އެ ވޯޓު ދީގެންނުވާނެ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ވަރަށް މުހިންމު އެއް މަސައްކަތަކީ މި މަޖިލީހުން ދޮރު ހުޅުވާލައި މަސައްކަތްތަކަށް ޝުކުރުވެރިވާކަން. އެއީ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ މުސާރައިގެ ތަފާތު އެއްހަމަކުރުން. ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންގެ މި މަސައްކަތަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާއީދުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މުސާރަ ކަނޑައަޅާ އިދާރާތަކާއި، އަދި އެހެނިހެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް މަގުފަހިކޮށްދީފައިވާ މުސާރަ ބޭނުންކުރުމުގެ. އާދެ! އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތްތަކުގެ ނިސްބަތުގައިވާ ދޭޝަރާގެ މުސާރައަށް ގެންނަނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާތީކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް އަންނާނެ އިސްލާހެއް ހުށަހަޅާފައި މި ބަޖެޓު ރިޕޯޓަށް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ، ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ މުސާރަ އެއްހަމަކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ އެއް ބާރު ތޫވަރިދިޔެންނަވާ. އެ ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުމުގެ ފުރިހަމަ ދިޔެންނަވާ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓަށް ބަލައިލާއިރު ދޭޝަކާއިރުން، ދައުލަތުގެ އެއްބާރަކުން ބާރެއް މަސައްކަތްތަކުން ކުރުމުގެ ޖާގަ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުގައި ވިސްނާ ކުރިމަތިވާ ކޮމިޓީގެ އާ ބިލިއަނުން ބަދަލުތަކުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި، އަދި ހަރުކަށިކަމާ ގުޅޭ ތަފުސީލުކުރުމުގެ ބަޖެޓު ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު ބަޖެޓު ހިމަނައިދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި އެހެންކަމުން އަލަށް އިންޖިނިއަރިންގ ސިވިލް ޖުޑިޝަރީއަށް ކޯޓުގެ މަސައްކަތަށް ވޯޓު ބަޖެޓު އިތުރުކޮށްދެއްވީތީވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖުޑިޝަރީގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް މަސައްކަތަކީ، އެއް ދައުރު މި އަދާލަތުގައި ޖުޑިޝަރީގެ މުވައްޒަފުން. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑިޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގައި 1900 އަށްވުރެ ގިނަ މުވައްޒަފުން އުޅޭތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑިޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގެ ދަށުން ކޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މި 1900 އަށްވުރެ ގިނަ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށް ބޭނުންކަން 49 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް، ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށް ނުވަ ލައްކަ އަށްޑިހަ ހާސް ރުފިޔާ އިތުރުކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާން. އަޅުގަނޑު އެދެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި އިސްލާހަށް ތާއީދުކޮށްދެއްވުން. އާދެ! މިޔަ ރާއްޖޭގެ ވަރަށްގިނަ ވިސާކާއިރު އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވާލަން، ރައްޔިތުންގެ ހިނގަމުންދާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ކުރިއަށްދިއުމަކީ ކުރިން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން ކުރި ކުރިއަރުވައިދިނުމުގެ މުޅިން ކަމެއް. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާއަށް ބަލައިލާއިރު، ތޮއްޑޫގެ އެއަރޕޯޓު ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ތެރެއިން މިހާރު ހިމަނާފައިވާކަން

އަޑުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި އޭގެއިތުރުން ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަޑުގަނޑުމެންނަށް ތުޅާދޫއަށް އިތުރު ސޯޝަލް ހައުސިން ޔުނިޓު އެޅުމުގެ މަސައްކަތްތަކާއި، ތުޅާދޫ ހޮސްޕިޓަލްގެ ޕްރޮޖެކްޓު ހުއްޓިފައިވާ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ފައިސާ އިތުރުކުރުމާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި ބ. ގޮއިދޫގެ ބަނދަރު ހެދުމުގެ މަސައްކަތަށް އަޑުގަނޑުމެންނަށް ފައިސާ ހަމަޖެއްސިފައިވާ ވާހަކަ ވެސް އަޑުގަނޑު އުފާވާ މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކުރަން. އަޑުގަނޑު އެދެނީ، ސަރުކާރުން މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަކީ ސަރުކާރުން އިސްކަންދީގެން ކުރިއަށްގެންދާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި ތަރުތީބުން ކުރިއަށްގެންދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޑުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަމުން އަޑުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަން މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން މި މަޖިލީހުން މުސާރަ ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކޮމިޝަންތަކުގެ މުސާރަ ވެސް ހަމަ ބަދަލުކުރާ އަންނަ ގޮތަށް މި ބަޖެޓު މިހާރު ޖޮބު ތަފުސީލުތަކުގައިވާ ގޮތަށް ފާހަގަކުރަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން މި ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަން މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ވަޒީފާތަކުގެ މުސާރަ ބޮޑުކުރުން އަޑުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަނީ އެ ކޮންޓްރޯލް މަސައްކަތްތަކަށް އެ ބަޖެޓުން ޝާމިލު އަހަރާކު، އިތުރުކުރުމުގެ ވަޒީފާތަކުގެ މުސާރައަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް އަދި ކޮމިޝަންތަކުގެ އަޑުގަނޑުމެންނަށް މި މަސައްކަތް ނިންމާލެވޭނެ ކަމަށް ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޑުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، ޖެހޭ ސަރުކާރުން ކުރިއަށްގެންދާ މި މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް ކަމަށް ދެކޭތީ، ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި ދެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާނީ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024ވަނަ ތަޢާރުފާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު؛ ފުރަތަމަ މި ބަޖެޓު އަޑުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ބަހުސްގެ ތެރޭގައި ބަހުސްކުރެވުނުއިރު މި ބަޖެޓާ ދޭތެރޭގައި އަޑުގަނޑުމެންގެ ކޮންބޭފުޅެއްވެސް އެބަ ފުރަތަމަ ކަންބޮޑުވުމަކީ އަޑުގަނޑުމެންނަށް އޭރު ފާހަގަކުރެވުނީ، އާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު އެކުލަވައިލެއްވުމަށް 458 ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޕްރޮޖެކްޓު އަލަށް ހިމެނުނުއިރުގައި އަޑުގަނޑުމެންގެ ރަށްރަށަށް، އަތޮޅުތަކުގެ ރަށްރަށަށް ވެފައި ހުރި ވަޢުދުތަކާއި، ދަންނަވާ އަހަރުމިއަދު މި ބަޖެޓުގައި ދެވިފައިނުވުން. ފާހަގަކޮށްލަން ދިޔަ ސަރުކާރުން ތަރައްޤީގެ

މަސްތުވާތަކެތި ހިންގުމުގައި ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް މާލެއާއި އަތޮޅުތެރެ ތަފާތުކުރިކަން އެއީ، އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަން އޮތް ހަޤީޤަތެއް. ހުއްޓުވާލަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުތަކެއް، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވެރިކަންތަކުގައި މާލޭ ސަރަހައްދަށް ތޮއްޖެއްސުމުގެ ވިސްނުމުގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް އެކުލަވައިލެވިގެން ފާސްކުރަން މަސައްކަތްކުރައްވަމުންދާ ތަން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދިޔައީ. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޚާއްޞަކޮށް ނިމިދިޔަ ފަސް އަހަރީ ކޮއްޗާގެ އަތޮޅުތަކުގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި އެކިއެކި މަސައްކަތްތަކާ ހިނގައި، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންޖެހިލައި އެތަށް ޖަމާޢަތް ހަރަކާތްތެރިވަމުން ބޭރުގެ ކުރި އެކުވެރި މަސައްކަތުގެ ދެ ވަކި ފަސް އަހަރުގެ ގޮތުގައި. ތޮރުތޮރަން ބޮޑު ނަފާ، ކަށަވަރުގެ މިސަރަޙައްދު ހަރަކާތްތެރިވާ އެއް ކަރަން ވަސް މި ޖަމާޢަތުގައި ނަމަ ފަސް އަހަރުގެ ގޮތުގައި މިދުވަހު ފަސް އަހަރު ވޯޓުދިނީ. އާބާދީސްފަސް ގަބޫލު ރަހަލް އަހަރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ސާފު ބޭފުޅާއި، ފުޅާއި، ނަޝްރުވާ، އަދި ބަސްދަރުގެ ދަރި އިންތިޚާބަށް އޮތް ރަށްތަކުއް މިދިޔަ ފަސް އަހަރާ ހަމައަށް އޮތް ކަމެއް. އިންތިޚާބުއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހުގެ ސަރުކާރާ އުޅުމަކީ އެ ކަންކަން މާލޭއާއުޅު ދައުލަތުގެ ޤާނޫނީ. އިއްޔެއިރު ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓްން އެންމެ ބޮޑަށް ފުރުޞަތުކޮށްގެން އަޅުގަނޑު ކުރީން ފުރުޞަތުކުރުއްވި ފަރާތްތަކާއި، ރައީސް މުޢިއްޒު، ޑރ. މުޢިއްޒު ވީ މަޖިލީހައް ފުރުޞަތުގައި އަތޮޅުބެހޭފަރާތް ދީން އަމާސީދުއްތިއްމާކަން ކުރެވޭނެ. އާދޭ ބަނދުގައި މާލޭ ސަރަޙައްދު އަޅުގަނޑު ކުރީން ފުރުޞަތުދީފަ، ތޮއްޖެއްސުމުގެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ބޭނު އަދަދުއް ބަޖެޓުކުރުމުގައި އޮތް ބަޔަކު. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓް މަސައްކަތްތަކުގެ ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރ ކުރިވެން ސަލާމަތުގެ ޖަލްސާގައި ޕޮލިސް ނިޒާމީކުރު މާލިއްޔާ އޮފީހުގެ ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓްގެ ގުޅުމަކާއި މިއަދު ފުރުޞަތުކަރުދާސް. ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރ ބަޖެޓް ޒާތީމިއްޔާ ފައިދާތަކުން ވިދާޅުވި، ބަޖެޓް ޖިނާއީކޯޓުގެ ކުރިމަތި ފޮނުވިއްޔާ ޖިނާއީކޯޓުގެ. ފުރުޞަތު ރިޔާސަތު ހިސާބަން ކުރި ބަޖެޓް ޖިނާއީކޯޓުގެ ކުރިބަޖެޓު ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެން ދީން. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނޭ ޖަމާޢަތް ސިޔާސަތު، އަޅުގަނޑުމެން ހައްލު ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއް ޖިނާއީކޯޓުގެ ކުރުވިނީ؛ ފުރުޞަތު ނިޒާމީ، ޖިނާއީ ކޯޓުތަކުގެ ކުރި ހިސާބު ފުރުޞަތު ވީ ބަޖެޓް މާލިއްޔާ ސަރަހައްދު ބޮޑަށް ބަހާކުރުމުގެ ހައްދު އަދި، މާލީ ދަރުގައި އިތުރު ފުރުޞަތު ހިތުވެގެ ބޮޑުވެ އެބަ އޮތީ؟ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓް ގުޅިގެން މާލީ ސަރަހައްދު މާލޭގެ މަސްބަރުވެރިން، އަދި ހުއްޓުވާލަން މާލޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުން ހިފި ގަނޑު ފަސް ބަދިން. އެ ރައްޔިތުން އެއްވެ ބޭނުން ބޭނުންވި، އިތުރު ފުރުޞަތު ހިސާބުގެ ބަޖެޓްގައި، ނިމިދިޔަ ސިޔާސަތުން ހިފުއްވުމަށް ފުރުޞަތުތަކުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ގަޑިއެއް، ބޭނުންވާ ހިސާބުތަކުން ގެއްލުންދިނުން ހަމަޖެހުމަށް ވަސީލަތު ގެއްލުމުގެ ގަޑި މި ބަޖެޓުން ފަރުވާދިނުމުގެ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ވަނީ، މި ބަޖެޓް މި ބަސްތަކުގެ މަސްހަރާތްތަކުގެ އަޅުއިވުމުގައި އެ ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުން ނިޒާމުކޮށް. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހުގެ

ދައުރުގައި ބޯހިޔާވަހިކަމަށް ދޭން އަދަދުކުރި ތަންތަން އެކަން ކުރުވޭން މަގަން މިހާރު އެ ވަނީ މި ބަޖެޓުގައި ފުރިހަމަކުރުވިފަ. ހަމަ އެއާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި ހަމައެކަނި ހިމެނިފައި އޮތީ؛ އަލަށް ފަށަން ހިމެނިފައި އޮތް ޕްރޮޖެކްޓެއް، ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޕްރޮޖެކްޓް. އޭގެ ބަދަލުގައި އެންމެ ބޭނުން ވައުދުވެފައި އޮތީ ފެން، އަދި ރައްޔިތުން ބޭނުންފުޅުގައި އޮތީ ފެން ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ހައްލު. އެ ހައްލު ނުލިބޭތާ ހިނގާދާ އަޅުގަނޑުގެ ބަހުސްގައި ފާހަގަކޮށްލައިފިން، މި ބަޖެޓުން ވޯޓުދިނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދަތިކަމެއް. އެކަމަކު މިއަދު އުފާވާ އެކު ފާހަގަކޮށްލަން، ދާއިރާގައި އަލަށް ފަށަން 200 ހައުސިން ޔުނިޓް ފުރުމަށް ޖަހައި މިހާރު މި ބަޖެޓުގައި ވާނީ އެ ބޭނުންވާ އަދަދު އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނާފަ. މި ބަޖެޓު ފާސްވެގެންދާނީ މިދަންނަވާ އަދަދު އެއްކޮށް. ހަމައެއާއެއްކޮށް ޖަމާއަތްތެރިކަން އެހެން އަހަރެން، މީގެ ކުރީގެ ދައުރުތަކުގެ ތެރެއިން ދާއިރާގެ ސްކޫލުތަކުގައި ހުރި އާބާދީ ބޮޑުވުމުން ކުދިން ހުރި މަސައްކަތާއި ބޮޑުކަމުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގެ ތެރޭގައި ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓަށް ކުރިން. އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ބަޖެޓު ފޮނުވި އައިއިރުގައި ނ. އަތޮޅު މަދަރުސާއަށް އޮތީ ދެ ލައްކަ ތިރީސް ހަތް ހާސް ރުފިޔާ ބަޖެޓުކޮށްފަ. އަދި ޕްރައިމަރީ ސްކޫލްތަކަށް އޮތީ ދެ ލައްކަ ރުފިޔާ ބަޖެޓުކޮށްފަ. މިއިން ކޮންމެ ސްކޫލަކަށް ހަމަހަމަ ދެ ލައްކަ ރުފިޔާ އިމާރާތްކޮށްފައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެ މަދަރުސާގައި ހުރި ކުދިން މިންވަރަކުން މި ބަޖެޓުގައި އަދަދު ހިމަނާފަ. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހު ދެއްވި ވައުދުތަކުގެ ތެރެއިން ނުފުއްދި އޮތީ ހަމަ އެކަނި ވައުދެއް. 99% ވައުދާ އެކުގައި ދައުރު ނިންމަވައިލެއްވީ. ނުފުއްދި އޮތީ އެކަނި ވައުދެއް. އެ ވައުދު ފުއްދުމުގައި ދިމާވެފައި ހުރި ދަތިކަން މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ވަނީ އިސްލާހުކޮށްދީފައި ހައްލުކޮށްދީފަ. ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިއިރު އެ އިޤްތިޞާދީ މަޝްރޫޢު އިން ޖުމްލަ އެއްކޮށް ގައިޑްލައިންތަކުން ބަޖެޓު ހުށަހެޅިއިރު އޮތީ ތިން ލައްކަ ނުވަދިހަ ހާސް ރުފިޔާ. މިއަދު މި ބަޖެޓު ފާސްވެގެންދާއިރު އެ އަދަދު 2.2 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކޮށްލައި މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބަދަލުވުމަކީ އެކަށީގެން އަޅުގަނޑުމެން މި އެދޭ ކަންކަން އަތޮޅުތެރޭގައި ހިނގާނެ މަގެއް މި ބަޖެޓު މިހާރު މި ވަނީ މިސްރާބު ޖެހިފަ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމަކަން މިއަދު ދިޔަގޮތުގައި މި އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން، ރައްޔިތުންގެ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ މަސައްކަތްތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ ކުރިން، އަދި ވަކިން ހުސްބިމެއް އަތޮޅުތެރޭގައި ޖަމާއަތްތެރިކަން ކުޑަކުރުން މިސްރާބު ސްޕޯޓްސް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކޮށްފައި މަސްވެރިކަމާއި އޭގެ ސްކީމްގައި ނިސްބަތުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބަޖެޓުން ތަރައްޤީކޮށްދިނުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބަޖެޓަށް އިތުރަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، މި ބަޖެޓު މި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްދެއްވާނެ ފާހަގަކޮށްލަން ކަނޑައެޅުނު އަހަރުގެ ބަޖެޓު އިހުތިރާމްކުރާ ފަރާތްތަކުން ފަހުން، ފާސްކުރަނީ ނަމަވެސް، ޖޭ.ޕީ. ގައުމީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު ފާސްކޮށްދޭނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެމްބަރުން ގެނެސްދީފައި ވޯޓު އެކަނި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު އެކަނި. މިއީ ސަރުކާރަށް ބޮޑު ޕާޓީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ

ދޭންޖެހޭ ހަމައިގެ ތެރެއިން ދޭ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ހުރި ކަންކަން އަދި ޑރ. ރައީސް މުއިއްޒު ވަޢުދުވެވަޑައިގެންފައި ހުރި ކަންތައްތައް ވުމާ އެކުގައި، މި ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ތަންފީޛުކޮށް ގެންގޮސްދިނުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ގޮތުގައި އިތުރުކުރަން ބިލު ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ކަމެއް ވެސް އިތުރުކުރައްވަންވާނެ، މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ ވައުދުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުކުރުމަށް ހުރި ކަންކަން، އެ އަދަދުތައް އެގޮތަށް ތަންފީޛުކުރެވޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުތައް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ބަޖެޓު ކުރިމަތިން މި ހާލު ބަޔަކުތައް ގެންނަން ކުރި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޝުކުރުވެރިކަމާ އެކު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓަށް ފުރިހަމައަށް ތާއީދު އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓަށް ދެއްވާ ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޞިރު ޢަބްދުއްރަޙީމަށް. 7 މިނެޓު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޞިރު ޢަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދައްކާލުމަށް މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަން ބޭނުން، ކޮމިޓީ ރިޕޯޓާ އެކުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ 49.855 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް. އަދި ކޮމިޓީ މަދުކުރާފައި 306 މިލިއަން ރުފިޔާ، މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން އިތުރުކުރެވިފައިވާ. އަދި އެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އާމްދަނީ، ހިލޭ އެހީއާ އެކީގައި 33.5 ބިލިއަން، 1.59 ބިލިއަން އޭގެ ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި. އަދި ހަމަ އާމްދަނީގައި ރިކަރަންޓު ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 34 ބިލިއަން އެބަ ހިމެނޭ. މާނައަކީ، އަޅުގަނޑުމެން 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށްފައި އޮތް އާމްދަނީއަށް ވުރެ ބޮޑު ރިކަރަންޓު ޚަރަދެއް މިހާރު ވެސް އޮތް ކަމަށް ބަޖެޓު ގޮތުން އެބަ ދައްކާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރިކަރަންޓު ޚަރަދު މި ގޮތުގައި، މި އަދަދުގައި ހިފެހެއްޓުމަކީ ބަޖެޓުގައި ކަންތައްތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި އެބަހުރި. އަދި އެ ކަންތައްތައް ކުރެއްވުން މިއަދުގެ ވަގުތު މަސައްކަތްކުރައްވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވޭ. ތާރީޚުގައި އިންތިޚާބީ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި މި ހަރު ސަބްސިޑީ ރިފޯމްކުރެއްވުމުން 1.1

ބިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދު ކުޑަކުރުން ކަމަށް ވަޢުދުވެފައިވާ. ހަމަ އެއާއިއެކުގައި އާސަންދަ ރިފޯމްކޮށްގެން 492 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެ ކަމަށް އެބަ ލަފާކޮށްފައިވޭ. އަޅުގަނޑުގެ ނުކުތާއަކީ، ކެޕިޓަލް ހަރަދަށް އަށް ބިލިއަން ރުފިޔާ އަޅުގަނޑުމެން ޖަހާފައި، 49.855 ބިލިއަން ރުފިޔާ ފާސްކުރާއިރުގައި ކެޕިޓަލް ހަރަދުތަކަށް ކުރުން ބިނާވެފައި އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ގޮތްގޮތުން ފައިނޭންސްކުރަން ގޮތްތަކަށް. މިގޮތުގައި 70%އަކީ ބޭރުން ފައިނޭންސްކުރަން ގޮތްގޮތަށް ކަމަށް އެބަ ވިދާޅުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދަށް ބަލާއިރުގައި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވެފައި ވަނީ، ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް މިހެން ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، ބަޖެޓު މިހެން ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، މި އޮތް ބަޖެޓުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ހަރަދުކުރެވޭނީ ރުފިޔާ ލިބޭ މިންވަރަކަށް. މާނައަކީ، ތަރުތީބުކުރައްވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ގަބޫލުކުރަން އެ ކަންތައް. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދުގެ ސުވާލަކީ، ދިވެހިންނަށް، އަޅުގަނޑަށް އެންމެ [illegible] ކޮންކަމެއްތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ނިންމަންޖެހޭ އެއްޗަކީ. އަދި މި ބަޖެޓު [illegible] މަޖިލިހުގައި އަޅުގަނޑުގެ ނިންމުންތައް ބަލާފައި [illegible] އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ ބަސްމަގުގައި އަދި ސަރުކާރުގެ ބަސްމަގުގައި، އެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ބިނާކޮށްގެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުގެ [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މިއީ މިއަދު ދިވެހިންނަށް [illegible] އޮތް ކަމެއް ނޫން، [illegible] އޮތް ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ އެއާއިއެކުގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] އޮތް [illegible]، މި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަޅުގަނޑުމެން ފެށީމު. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒެއް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކަށްވީ، މި ދައުރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެރިކަން ލިބުނު ނަމަ ފުރިހަމަ އިޤްތިޞާދެއް އެ ސަރަހައްދުގައި ބިނާކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވަގުތުގައި އޮތް ސުވާލަކީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ހާލަތުގައި ވަޒީރު އެބަ ވިދާޅުވޭ، އިންތިޚާބުގެ ދުވަސްވަރުގައި ވާހަކަފުޅު އެގޮތަށް ދެއްކެވި ކަމުގައި ވިޔަސް، ފައިނޭންސް ބިލުން ކަމަށް ފުރި ސިޔާސަތު ޖެހިފައި ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، މިހާރު ވިދާޅުވަނީ، އެހެން ވާހަކަތައް. އަދި ހަމަނުޖެހޭ ކަމަކާއި، ތަފާސްކުރުމަށް ނުވޭ ކަމަށް. ކޮންމެއަކަށްވިޔަސް ހަރުދަނާކުރުމުގައި އިސްލާހުކުރަން އެބަޖެހޭ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އެއީ ފުރިހަމައަށްގަބޫލުކުރަން އިސްލާހުތަކެއްހެއްޔޭ؟ ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މިއަދު މާލީގޮތުގައި އޮތް ބިރުވެރިކަން ބައްޓަންކުރުމަކަށް ފުރާ އޮތް ބުރަދަނެއް، މި ވަގުތު މި ސަރުކާރުގައި ފެނިފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކާއި އިސްލާހުކުރުން.

ހަމަ އެއާއިއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުފެދުނުގައި، ބޭނުމަކަށްފަސްކުރެވިފައި އިޤްތިޞާދު ބިނާކުރުމަށް ޗާޓް ކުރަން ފަރާތުގައި ހުރި މަސައްކަތްތަކާއި ބާރަށް ކުރިއަށްގެންދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބަޖެޓުގެ މަސްރޫފުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ކޮމިޓީ މަޝްރޫޢުގައި ކުރަމުންދާ ބަދަލު މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިޤްތިޞާދުކުރުން. އެގޮތުން، އެ މަސައްކަތްތަކުގެ އިޤްތިޞާދުކުރުމުގެ ވީ، ކުރުމާއެކީ ކަންކަމާއި ބޭނުމުގެ ކޮރަޕްޝަނުގެ އަޅުގަނޑުމެން ޤަރާރުކުރަން. އެގޮތުން ކަސްޓަމްސްގެ މަޝްވަރާއާ އެކުލަވާ ސުލްޠާނުގައި އެއް ސުލްޠާނު ހުނިޖުއް އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރަން ނިންމުން. ހަމަ އެއާއިއެކު، ވަރަށްގިނަ ގަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހިންގަނީ. ހަމަ އާއްމުގޮތުގައި އާދަޔާޚިލާފު އިޤްތިޞާދުކުރުމުގެ، ކަނޑައަޅާ އާދަޔާޚިލާފު އިޤްތިޞާދުކުރުމުގެ އެ ކަންކަން ކުރުވިގެން ބަދަލުގެނެސް ޢަމަލުކުރުމުގެ އެ ބަޖެޓުން އެއް ދަތުރުކުރާ. އެކަން ހަމަޖެހިގެން ދިޔަ، ކޮށްފައި ހުރި ޚާއްސަ ހަރަކާތްތަކާއި ބާރު ހިފެހެއްޓުމަށް ޕަރަފޯމަންސް ބޭނުންކުރުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިންގިދާނެ ކޮމިޓީގައި ބާރަށް ގޮތްތައް ހޯދަން ކުރެވިފައި ހުރި ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިނގައިދާނެ ކަމެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްބަސްވުން، ރައީސް ދެވިފައި ވާނެ ގޮތުގެ ގަސް ވަރުތައް ބޭނުންކުރަން މިހާރު ހިންގަމުން ދާ ގެސްޓްހައުސްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމުގެ ހިނގަނީ. ގެސްޓްހައުސްތަކުން. ސިޔާސީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ގެސްޓްހައުސްތަކުން.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ނުކުތާއަކީ، މި ހުރި ކަންކަމަކީ ބަދަލުގެނައުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްގަމުގެ ތަރައްޤީ، މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ޓޫރިޒަމްގެ ޖަރީމާގެ ކުރިއަށް ދާ ސަބަބުން ކަމަކަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑެތި ދިރިއުޅުމުގައި ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މި ހުރި ކަމަށް ކުރިއަށް ގެސްޓްހައުސްތަކުން. ދަރުމަވަންތަ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޔަކަށް ބޮޑެތި ތަރައްޤީތަކެއް ގެންދާ ވިޔަފާރިތަކުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރިއަށް އޮތް ބަޖެޓާ ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓަރުން ބާއްވަ އަދި ބެހެއްޓުމަށް ކަމަށް ވާނީ، އަދި

ބޮޑު [illegible] ކުރިއެރުން ލިބެން އޮތީ [illegible] ކުރިއެރުން ލިބިގެން. ހަމަ އެއާއެކީގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ވާހަކަދައްކަމުން، މުޅި މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކުރިއެރުން ލިބެން އޮތީ އެންމެ ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތް ބޮޑު [illegible] ކުރިއެރުން ލިބިގެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުޅުވާލި ފުރުސަތު މި ބަންދުވީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު ވަހީދަށް.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ ބަޖެޓުގެ މައިގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ ހުރި ކަންކަން އަޅުގަނޑު ވާނީ އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޖެޓު ބަހުސްގައި ފާހަގަކޮށްލާފައި. ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޖެޓު ބަހުސް ތާރީޚުގައި އާދައިގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، މި މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރެވެމުން މި ދަނީ އެކިއެކި ދާއިރާތަކަށް، އެކިއެކި އަތޮޅުތަކަށް، އެކިއެކި ސަރަޙައްދުތަކަށް ހުރި ކަންކަމުގެ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެބަ ވަރަށް ބޮޑަށް މަޖުބޫރުވޭ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ، އަދި އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ އަތޮޅުން [illegible] ހުރި ކަންކަމުގެ ވާހަކަ ދައްކަން. މިގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ކަމަކީ [illegible]، [illegible] ދަތުރުފަތުރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ހުންނަން، ސަރުކާރުގެ [illegible] ހުންނަން. ރ. އަތޮޅު [illegible] [illegible] ދަތުރުފަތުރު، ފެރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީގައި [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، 2022 ވަނަ އަހަރު، ރ. އަތޮޅުގައި އާރު.ޓީ.އެލްގެ ފެރީގެ ޚިދުމަތް ފަށައިދެއްވާނެ ކަމަށް. އަދިވެސް އެކަން އޮތީ ނުފެށި. ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާ [illegible] އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުން ވެސް އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން، [illegible] އެކިއެކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] އަހަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އާރު.ޓީ.އެލް ނުވަތަ [illegible] ފެރީގެ ޚިދުމަތް [illegible] ކަމަށް. [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެވަނަ ކަމަކަށް [illegible] [illegible]؛ އަޅުގަނޑުމެން

އަތޮޅުގެ އަދި ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ ވަރަށް މުހިންމު މުއައްސަސާއެއް އުނގޫފާރު ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް. އެހީވެދެއްވައިގަންނަވާށ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުންވެސް އެ ތަން ޓާޝަރީ ފެންވަރަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ބަކާއި ކަނޑައަޅުއްވައި، އަދި އެ ކަމަށް ބަޖެޓް އުމްރާނީ އަދި ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ފަށްޓަވާފި. މި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ބަލައިލަންދާއިރުގައި ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ، އުނގޫފާރު ޓާޝަރީ ހޮސްޕިޓަލް ތަރައްޤީކުރުމަށް، އެ ތަނުގައި އިތުރަން ގާއިމުކުރާ އެއްވެސް ފެސިލިޓީއެއް ނުވަތަ ވަސީލަތެއް ހިމަނާފައެއް ނުފެނޭ. އެއްވެސް މިންވަރެއް ހިމަނައިފައިނުވޭ؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަންބޮޑުވާ ބައިގައި ފާހަގަކޮށްލަން. އަނެއް ކަމަކީ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، ރާއްޖޭގައި މާލޭގައި ވެސް އަދި މުޅި ރާއްޖޭގައި ވެސް ހަމަ އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލައަކީ މި ޑްރަގް، ބިހާރުވަރުކަމުގެ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ވެސް ހާއްސަކޮށް އުނގޫފާރު؛ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، ބޭސްފަރުވާކަން އަހަރު ވެއްޖެ ގޮތުގައި ދަނޑުވެރިކަމާ. 39 ހެކްޓަރުގެ ބިމެއް. އަތޮޅުވެރިޔާކަށް ކުރާ ބަރަކަށް ފިޔަ، ދައުލަތުގެ އެކި ބޭނުމަކަށް ދީ ބައިކުޅާ އެއް ބައި ގޮތަށް އެ ރަށުގެ ބިން އެ ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި، ނަމަވެސް. އެކަމުގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ތަރައްޤީކުރަން، އެ މިހާރުގެ ދަރިވަރުން، އަދި ކައިވެނިކުރާ ޖަވާބުދާރީ ޝަރީޢަތުން ޙާޟިރުކޮށް ފުރިހަމަވުމުގެ، މިއިންތިޒާމު ފެންވަރު އަހަރުތަކުން މި ދަރަނި. އެ ސަރުކާރު ބޭކާރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ގާތަށް ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި ބަޔަކަށް، އަދި ނަތީޖާއަކީ ޖަޒީރާއެއް ކުރިއްޔާގެ ފަހަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުމްރާނީ ތަރައްޤީ، އެއާ އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާ ފުރުސަތުތަކަށް ބޭނުންވާ ބިން ދެމުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ހުރި، މި ޖަޒީރާގެ އަޅުގަނޑުމެން ހޯދިން ހުރި ފުރަތަމަ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދު ބިނާކޮށްގެން ހިމަނައި 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހު އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެމް.ޖީ.ސީ.ޕީއާ އެކުގައި 240 ދަރަނިން އެ މަސައްކަތްތެރިން ނިންމުމަށް ބޭކާރު ކޮންޓްރެކްޓަރު. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ހިތާމަޔާ އެކު ފުރަހަމަކުރަން ބޮޑުން، ދައުރު ނިމިގެން މި ދިޔައީ، އެ 240 ދަރަނިއެއް ދިރޭވެސް ނެތް. އަދިވެސް އަންނަ އަހަރުން ވެސް އުއްމީދުގެ ބިންއިރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިފައި އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ޖަގަހައި ކޮންނަ ނަންބަރު ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ސަޕޯޓުކުރުން، މިކަން އަންނާނީ ކޮންއިރަކުން ހާސިލުކުރެވޭނީބާއޭ؟

އިޖުތިމާޢީ ރައީސް؛ ބަޖެޓުގައި އިޤްތިޞާދު އަދި ރައްޔިތުން ވަރަށް ދަރަނިވެރިވެފައި ބޮޑު، މިސްކިތަކީ ހުޅުމާލެތަރައްޤީ ބަދަލުގެނައުމުގައި ކުރިން ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީއެއް ކުރެވޭނެ ކަމަށް އިސްކަންދީ ތަރައްޤީގެ އިއްޔާ ދަންނަވަން. ދަރަނި ބޮޑު ކުރިން ވަރަށް ބޮޑު ކަރަންޓުގެ ކަމާ ގުޅިގެން، ތަރުތީބުން ހޯދަން ޖެހޭ ގޮތަށް ތަރައްޤީކުރަން ޖެހޭ. އެ ސަރުކާރަށް ބޭކާރު ދަރަނިއެއް ހަމަ ފަދައިން. އަންނަ އަހަރަށް އިތުރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީގެ ކަންކަން ކުރެވޭތޯ، އެ ރަށު ސަމާލުކަން ވަރަށް ބޮޑު އެދިގެން އެބަޔަށް، ސަރުކާރުގެ އިސްރާފު މަސައްކަތެއް ހިންގާނެ ކޮންމެ ރަށެއްގެ ފަރާތްތަކުގެ ދަރަނި. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެމް ފަރާތުގެ ޑިމާންޑް، ކުރެވޭނެ ގޮތެއް މި ބަޖެޓުގައި އެކަން އަނބުރާލާނީ ނުވޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފަދައިން އެބަޔަށް އެކަން

ފާހަގަކޮށްލަން. ޖުވާނުންގެ މަރުކަޒާއި، ސްޕޯޓްސް ކޮމްޕްލެކްސްއާ އެބައޮތް ހުޅުދުއްފާރުގެ. އެއާއިއެކު ކުދިން އެކި ސަރަހައްދުން އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މާ ކުރިއަށްދާ ކުޅިވަރު ބަޖެޓުގައި ޖަހަމުން އަންނަ އެ ރަށުގެ އަސްލު ބޭޒު އެއް މައްސަލަ، މިހާރު އެ ރަށުގެ ގިރުމުގެ މައްސަލަ. އެކަން ބަޖެޓުކުރިވި، ކޮންޓްރެކްޓުކުރިވި، އަހަރަކުވި، ކޮންމެ އަހަރަކު އެކަން ހިމަނަމުންދާތީ މިހާރު ތިންހަތަރު އަހަރު ވެގެން މި ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް މިހާރު އަދި ބަޖެޓު ފާސްވުމާ ވަކި ކަމެއް ހިމަނަސް، ވަކި ކަމަކަށް ހަރަދުކުރަން ވަކި އަހަރަކުގައި ޖަހާލާފައި އޮތުމަކީ ކަމަދު، އެއީ ބަޖެޓުކޮށްލަން ވާނެކަމާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ސަޕޯޓްކުރަން. އަދި ރައްޔިތުން މާ ބޮޑަށް އެ ސަޕޯޓް އެބަ އުފައްދާ. އުނދަގޫތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދުވަހު ހޮސްޕިޓަލް ބާރު ކަމެއް ނެތް. އުނދަގޫތަކަށް ދަނޑު ބަދަލުކުރަން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވޭ ސްކޫލު؛ އާ ސްކޫލު އިމާރާތެއް. އާ ސްކޫލު އިމާރާތެއް އެބައޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ސްކޫލްގައި މި ދުވަސްވަރު، ވަރަށް ޖާގަ ދިމިޖެހިކަން އޮތް ތަނެއް. އާ ސްކޫލަށް އެކިގޮތުން ބަޖެޓުކުރުވިފައި ހުރި މަސްޖިދާއި ހިނގާއި އަދި ކާރުސަރަހައްދު އަޅުއްވާ. އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ، މި ހުރިހާ ކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު، ބަދަލު ގެނައުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަން އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އާ ބަޖެޓުގައި އެ ބަދަލު ގެނެވޭނީ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިގެން ކަމުގައި ވާތީ، ކަމެއް ހިމަނާފައިވާ ގޮތުން ވަކި ކަމެއް ކުރަން ބަޖެޓުގައި ހިމަނަން ވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވޭ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި ބަޖެޓު ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތް.

ބަޖެޓު ހިމަނައިގެން ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ކުރެވޭކަށް ނެތް. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންކަން މި އަހަރު ފުރިހަމަކޮށް ނިންމަން. ކުރެވެންނެތް ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ވިސްނަން ވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުންވޭ ގާނޫނީ ގޮތުން އެބަހުރި ސަރުކާރަކަށް އެކަން ނުކުރެވޭ ތަޖުރިބާ. ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ޖަހައި،

މިއިން ކަމެއްގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ހާސިލުނުވެ އޮތުން އެއީ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަން ،އަދި އަޅުގަނޑު އެއާއެކީގައި ގޮވައިލަން އާ ސަރުކާރަށް، މި ކަންކަން؛ އަދި މިދިޔަ ސަރުކާރަށް ނުފެއްޓޭ ހުރި ކަންކަން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފައްޓަވައި، އަވަހަށް އެކަންކަން ނިންމަވައި ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ފައިދާ ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖައްސައިދެއްވުން ކަމަށް. ހަމަ އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އުންމީދުކުރަން، އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ވާހަކައެއް ނޫން ދައްކަންވީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތޮޅަކީ ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރީގައި ރާއްޖޭގެ އެންމެ ވަރުގަދަ އިޤްތިޞާދީ ދެ ހަރަކާތް، މަސްވެރިކަމުގެ ވަރަށް ފުރަގަސްކުރާ އަތޮޅެއް. އަދި ހާއްސަކޮށް ރާއްޖޭގެ އެންމެ ފަޅުރި އެންމެ އަދަދުބޮޑު އެއް މަސައްކަތެއް، ޕާރުސަކަރު ވަގުން. ވަގުތުގެ ހިސާބުގެ އެންމެ މަސްދޫކުރު އަތޮޅު. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އަތޮޅުގައި އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތަކެއް ނެތް. ވަޒީފާ އޮތީ އެންމެ ބަރަޅު، ދު ބަރަށްގައި ހިލާ، ވަރަށް މަދު ބަނޑުހި ހިލާ ކަމެއްކަން ވެ ބަނޑުދޮވެލުމަށް. އެހެންވީމާ، ވާ ގޮތަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިރިއުޅުމަށް ބަލާއި ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ބަލާއި އަތޮޅުން މީހުން އެހެން ތަންތަނަށް ހިޖުރަކުރަންޖެހޭ މިންވަރު، މާލެއަށް ހިޖުރަކުރާ މިންވަރު، ރިސޯޓުތަކަށް ހިޖުރަކުރާ މިންވަރު، ރަށުން ބޭރަށް ހިޖުރަކުރާ މިންވަރު އިންތިހާއަށް ގިނަވެ، އަޅުގަނޑުމެން އަތޮޅުން އެބަފެނޭ ރަށްރަށް އިންތިހާއަށް ފަޅުވަމުންދާ ތަން. އެ ސަބަބުން ބަލައި 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި ހ. އަތޮޅުގައި ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކަށް؛ އަތޮޅުގައި، ތަންތަނުގައި ތިބޭ ކަންކަން ފުރުޞަތު ބަރަކާ އިޤްތިޞާދީ ރަހަނާކުރެވިފައި؛ އެހެންކަމުން ޕްރޮޖެކްޓުތަކާއި ހިންގުން އެއީ މިހިސާބުން ފަސްނުކޮށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލަމުން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް މުޙައްމަދަށް. 7 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް މަނިކުފާނަށް އަޅުގަނޑު އަރުވަން.

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޖެޓަށް، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން އިޞްލާޙުތަކާއި މި ވަނީ ތިން ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާއާ އެއްކޮށް މިހާރު 49.8 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް މިއީ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ހުށަހެޅިފައި އެބަވޭ. މި ކަންތައްތައް ހާސިލުކުރުމަށް

އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ސަރުކާރު ވެސް، އަދި ރައްޔިތުން ވެސް ނުހަނު ބޭނުންވާނެ ކަންތައްތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަންނަމުންދާ ބަދަލުތައް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން މި ދަނީ، އަޅުގަނޑުމެން ގިނައިން ފައިސާ ހޯދުމަށް ޓަކައި ޓެކްސް އިންޕޯޓަރުން ބޮޑުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެންދިޔަ ގެއްލުންތަކެއް. އޭގެ ކުޑަކުޑަ މިސާލެއް އަޅުގަނޑު ދައްކައިދޭނަން. ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓްކޮށްފައިވާ 90% އަށް ވުރެ ގިނަ ރިސޯޓުތަކަކީ ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުން އިންވެސްޓްކޮށްފައިވާ ރިސޯޓުތަކެވެ. ޓެކްސް 12%އިން 16%އަށް ޖީ.އެސް.ޓީ ބޮޑުކުރުމާ އެއްކޮށް ގިނަ ކުންފުނިތަކަށް މި ވަނީ ޑޮލަރުގައި އަދި ވަގުތުގައި އަދި ދުނިޔޭގެ ޓެކްސް ކުރެކުރަ ގަރާރުތަކާއި ކުންފުނިތަކާ ހަދައި ނިންމާފަ. އެ ކުންފުނިތަކަށް މި ދަނީ އެއް ސަތޭކަ ޑޮލަރަށް ވިއްކާ ކޮޓަރިއެއް 200 ޑޮލަރަށް ވިއްކަމުން. އޭގެ ސަބަބަކަށް މި ވަނީ، ޓެކްސް ލިބެންޖެހޭ އަދަދު އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއަށް ނާންނަކަން. އަދި ރާއްޖެއަށް އަންނަންޖެހޭ ފައިސާގެ 80% ރާއްޖެއަށް ނާންނަކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް ޓެކްސް ނަގާ ކަމުގައި ވާނަމަ، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ބޮޑެތި ފައިދާތަކަށް ބަލާ ބިޑައިން ކަންތައްތަކާ ކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އުނިކަށްވާން، މިދިޔަ އަހަރުގައި ޖީ.އެސް.ޓީ 12%އިން 16%އަށް ބަދަލުކުރިއިރުގައި އިންޑަސްޓްރީގައި ތިބި ހަމަ އުންމީދުކުރަ އުންމީދުން މިކަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ދުރާލާ. އެހެނީ، އުސޫލުތައް ގަދައިން، ރިސޯޓުތަކުން ޓެއަރ އެގްރީމެންޓް މި ހަދަނީ ދެ އަހަރާއި އެއް އަހަރު ދުވަހުން އަހަރަކަށް. ހުއްޓޭ ބަސްތޮރާ ސަރުކާރުން އެއްވެސް ނޯޓިސްއެއް ނުދީ ދޭގޮތަކާ ބަހުނާ ބޮޑުކަމަށްވާ ގޮތަކަށް، ވިޔަފާރިތަކަށް ބިސާރަ ވަރަށް އުނދަގޫ ނުރިބި، އަދި ބަސްތަކަށް ދައްކަކަށްތެރި ވަރަށް ގޮތަށް ސަމާލުކަން ގަދައިން މި ވާ ގޮތެއް، ދުން ބޮޑުކުރަން ބަހައި މިހިރުން ބަޔަކުގައި ވަކިވެ ވެސް ނޫން ހަދަނީ. އޭރު ދިގެއް ގޮތުން ބޮޑުވުން ކަމުން އެ ކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އެ ކުރަނީ ޕޮލިސީތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ސަމާލުކަން ދޭންޖެހޭ. އެކަމަކު ކަންކަމާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑު މިއަދުގައި މި ސަރުކާރަށް ވެސް ގޮވައިލަން. ޓެކްސް ޓެކްސް ކަމުގައި ވާނަމަ ވަގުތުތަކާވާ! ވަގުމަތީގެން ނޫނީ އެއްވެސް ކަމެއް ހައްލެއް ނުލިބޭނެ. ބިލުރަތި ވިޔަފާރިތަކަށް ބާގިރާސް، އެ ވިޔަފާރިތަކަށް އެކަނިގެން ނުނިމޭ އަޅުގަނޑު ނަގާ ކަމުގައި ވާނަމަ، ނޫނިއްޔާ ނިސްބަތުން އެ މިހުންނަނީ ވަޒީފާ ބައެއް ހާލަތުގައި ނުދީ ނަގައިރު ކަމަށް ވަނީ އެ ވިޔަފާރިތަކަށް ޖާގަ ދުއްވާ ޖިބާވެގެންދިއުން. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރިމަތިލަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ވިސްނާފައި ކުރިއަށް އޮތް ވަގުތުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ބަދަލުއައިސްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ސަލާމަތުން ކުރިން ބިޔާ ކޮޓަރި މި އޮތީ، ބޮޑެތި އިންޖެކްޝަން. އުނިޔަވާން ވަކަރުން، މި ފޮތުބިރިޔަ 55 އަހަރު މިފަހުން ހަމަޖެހިގެން މަސްވެރިންނަށް މަސްވެރިން މަހަށް މި ކޮންމެ ޑީސަލް ހިނގައިން ފީ ޗާރިން ސަބްސިޑީ ދިނުންކަން އިއްޔެވެސް

ރައީސަށް ފެނޭ އެނގިލައްވާނެ، އަދި މިތާ ތިއްބެވި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ފެނޭ އެނގިލައްވާނެ، ސަރުކާރަށް ފެނޭ އެނގިލައްވާނެ. އެހެންވީމާ، މިގެ މުހިންމު ކަމަކީ، މަސްވެރިންނަށް ފެނޭ ބަޖެޓުގައި އެ މީހުންނަށް ކަންތައް ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް، އެ މީހުންގެ އާމްދަނީ މެދުނުކެނޑި ލިބޭނެ ގޮތަކަށް މަސްވެރިންނަށް ކަންތައް ކޮށްދިނުމަކީ ދައުލަތުގެ ވާޖިބަކަށް ވާންޖެހޭނެ. ކިހިނެއްތޯ މިކަން ކުރާނީ؟ މިކަން ކުރެވޭނެ ބައިވަރު ގޮތްތަކަށް އެބައޮތް. އޭގެ އެއް ގޮތަކީ، އެކުއަކަލްޗަރ އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] އިންޓްރޮޑިއުސްކުރުން. އެނގިލައްވާނެ [illegible]، މަސްވެރިކަމަކީ ރާއްޖޭގައި ހަ މަސްދުވަހު އޮންނަ ކަމެއް. އަނެއް ހަ މަސްދުވަހު މަސްވެރިކަމެއް ނޯވޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، އެއީ ވިޔަފާރިއެއް [illegible] ގޮތަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، މިކަން ކުރެވޭނީ [illegible]، މަސްވެރިންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަމާޢީ [illegible] ދައްކައި، [illegible]، މަސްވެރިންނަށް [illegible]، މަސް އުފެއްދުމާއި، މިފަދަ ކަންތައްތައް މަސްވެރިންނަށް [illegible] ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިންނަށް [illegible] އޭގެ ފުރިހަމަ ފައިދާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުލިބޭނެ. [illegible] އަދި [illegible]

[illegible]

މިހާރު ތިޔަ އަހަރު ވެގެންދިޔައީ. ކުރިއަށް މިދިޔަ ތިރީސް އަހަރު ވެގެންދިޔައިރުގައި އެ ރަށުގެ އެއްވެސް މީހަކަށް ގެވެށެއް ލިބިގެންއެއްނުދޭ. އަޅުގަނޑުމެން 22 މިލިއަން ޑޮލަރު ދިނުމައި މިގެ ތިޔަ އަހަރު ކުރިމަތީގައި ބިން ހިއްކައިގެންދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބިމަކުން ލިބޭ އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު މި ސަރުކާރަށް ގޮވައިލަނީ، ހިއްކާފައި ހުރިހާ ބިންތަކުގައި އަވަހަށް އާރާސްތުކޮށްދެއްވާށޭ! އެބައިމީހުންނަށް ދިރިއުޅުއްވޭނެ ޗަރަދުސް ގޮތާއި، އަދި އެޕާޓްމަންޓް ނަމަވެސް މި ކަނބަލުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަވަހަށް އަޅައިދެއްވާށޭ! މިކަން ކޮށްގެން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ލިބެންޖެހޭ ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނުލިބިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ގިނަ ރަށްތަކުގައި މި ވަނީ ކުރަހުއްޖެވާ. އެއް ގެއްގައި ހަތަ ވާޅެއްނާ އެއްގަދައިން އެބަ ނިދަމުންދޭ އެއް ފިރިމީހާއެއް އެއް ކޮޓަރިއެއްގައި. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ދެރަ ނިކަމެތި ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އިސްލާހުކުރަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިއްކާފައި ހުރި ބިންތަކުން ވެސް ފައިދާ ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އިންވެސްޓްކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުގެ އެދުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ވެސް ހުރި ގޮތުގޮތުން ފައިދާވުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަނޑު ރަށަރަށް ވެސް ހުރި ގޮތަށް ދުވެރިކަންދެއްވުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދ. އަތޮޅުގެ ރިނބުދޫއާއި، ބަނޑިދޫއާއި، އަދި މީދޫއާއި، ހުޅުދެލިއާއި، މި ހުރިހާ ރަށްރަށް ވެސް އުފާފާޅުކުރަން ބޭނުން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބަހުސްގައި މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްމަދު އާދިލަށް.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމަދު އާދިލު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް އަޅުގަނޑު އެ މަޖިލީހުގައި ހިފެން މަޖިލީހުގައި ފަނަރަވަނަ ފަހަރަށް، ފަނަރަވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ފާސްވެގެންދާ ވަގުތުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ތިލާފަރަކަށް ހުރިހާ ބަޖެޓް ސްޕީޗްއެއްގައި ވެސް ނުވަތަ ބަޖެޓް ބަހުސްގައި ވެސް ދައްކާފައިވާ މައިގަނޑު އެއް ނުކުތާއަކީ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އެންމެ އެދުވާ ގޮތުގައި ކުރެވިފައިނުވާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ފަށާނަން ދިރި ދުނިޔެއަށް މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ރަށްބަސްދަރާ ކުކުޅުގަޔާ ބަޔަށް ޗެލެންޖް. ޗެލެންޖް ދާއިރާގައި އެ ސިނާއަތް ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުމާ ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދާ. އަދި ކުރުމުގެ ވިސްނުން ވެސް ގެންގުޅުއްވާ. އަދި ޚާއްސަކޮށް އެކިއެކި ގޮތް ގޮތަށް

ރަށްތައް އެކިއެކި ފަރާތްތަކަށް ގޮތްގޮތަށް އޭތި، ރަށްތައް ހަވާލުކުރަމުންދޭ. އަދި އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ވީޑިއޯ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދަނިކޮށް ރައީސް މައުމޫނުގެ ވެރިކަމުގައި ބޯޑުވަތްބައިގެން ވެސް ރަށްތަކަށް ބަޔަކަށް ދިނިގެންދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަޔަކީ، އެގޮތަށް ރަށްތަކުގައި އެކަން އެންމެ އެދުރުވާ ގޮތުގައި ކުރެވިފައި ހުންނަނީ ވަރަށް މަދު ފަރާތްތަކަކަށް. އާއްމުކޮށް ހަމަގައިމުވެސް އެހެން ސަރަޙައްދު ބޮޑުވަމުން ކަންނޭނގެ ޢާންމުކޮށްލަމުން ސަރަން ބުރުވާ ސިޔާސަތު އަދުވަސްދާ ވެރިކަމުގައިވާން. މިއަދު މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅިފައި ނޫން. އެ ތަންތަން ޑިވެލޮޕްކޮށްގެން އެ ތަންތަނަ ދައުލަތަށް ބީލަމުގެ ބަކަސް ދިނުމަށް ގޮވުމުގައި ދައްކަމުންދާކަން. އަޅުގަނޑު ކަމަ ހަމަގައިމު ވެސް އަދިއެއް މި މަޖިލީހުގައި މިވި ހާލަތުގައި ބޭސް ނުދައްކާ ވަގުތުތަކުގެ ތެރޭގައި އެ ކުންފުނީގެ އެއްވެސް އަޑެއް އިވިފައެއް ނެތް. ބިޑާ މައުލޫމާތު މިގޮތް ނުނެ ކަމަށް ވާނަމަ، ނުހުސްމަކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނެމުންދޭ، ދައުލަތުގެ ބޮޑު ބައެއް ދަރަނީގެ ޒިންމާ ބަލަހައްޓާކަން ބެލުމުގެ ދައުލަތުގެ ބައެއް ހިނގާ އިންސާފު ނުކުރެވި ހުރި، ފިޔަވަޅު މަދުކޮށް ސަރުކާރާ ދައުލަތުގެ ބަޔާން ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ކީއްވެގެންތޯ؟ މި އިންސާފު މި ޤައުމުގައި ގައިމުކުރެވިގެން ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު ހެޔޮގޮތުގައި ހިނގާނީ. އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އާމްދަނީގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަން ލިބޭ ބޭރުގެ ފައިސާ ވެސް ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ރިސޯޓް ރަށްތަކުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުން ރަގަޅު ބޭރު ފަތުރުވެރިން ރިސޯޓް ތަކުގެ އިޖްތިމާޢީ ކަމަށް ވެސް ހާލަތު އަދާކޮށް ޒަމާނީ ދިރިއުޅުމަށް ގެނެސްދޭ ކަމެއް ބުނެވޭނީ. އެކަން މި ގޮތަށް ކަނޑައަޅަން، އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް މިހެން ދިޔަނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގައި ވާނެ ކަމެއް އަނެއް ބައިގައި ފާހަގަކުރަން. ދިވެހިރާއްޖެއަކީ 99% ކަނޑުގެ ސަރަހައްދު ނުވަތަ މޫދުގެ ސަރަހައްދު އެކުލެވޭ ޤައުމެއް. މި ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފެއްދުންތެރި ވިޔަފާރި ދާއިރާތަކުގައި ބިން ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން، ޖީޑީޕީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތްގޮތަށް ބަލާއިރު ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓްތަކުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުން ފާހަގަކުރެވުނު ފުރުޞަތުތަކެއް ހުރި ކަމަށް. މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް މަސްވެރިކަމުން ވެސް އެންމެ ބޮޑު އިސްކަން ދެވެނީ ޓޫރިޒަމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ވެސް އިންވެސްޓްމަންޓް ފަރުމާކުރެވިފައި ހުރި ރަށްތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ޓޫރިޒަމްގެ ބާރުވެރިކަމުން ވިޔަފާރިކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ވެސް ވީޑިއޯ މިންވަރާއި، އަޅުގަނޑުމެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ އިތުރުން ކުއްލި ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރުކޮށް ފޮނުވާލުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެ ޚިދުމަތްތައް ވަނީ އިތުރުކުރެވިފައި. މި ތަފާތުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް، ވީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ރައްޔިތުން އިރާދަކުރެއްވުމުން ޤައުމުގެ ކުރިއެރުމުގައި އެ ދައުރު

އާމްދަނީ ލިބެން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ މައްސަލަ. ވިޔަފާރިއެއް މިހާރު ފަށާއިރުގައި ކިޔާލި ވިއްކުން ނަގަވެސް، އެ ޤައުމުގައި އެ ތަނެއްގައި ނުވަތަ އެ ރަށެއްގައި ކިޔާލި ގަންނާން ޖެހޭ ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިޔާލި ވިއްކޭން. މިއަދު މި ޤައުމުގައި އެންމެ ބޮޑު ބާޒާރަކީ ކޮބައިތޯ؟ ބިރުހާވަރުކަން. ދެންމެ ވެސް ހަމަ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން، ކުޑަކުދިވިޔަފާރި ވެސް ބޮޑުސިންގާ ބިލެއް ހިއްސާވެއި، އެ ބިލުގެ ފައިދާ އެއްވެސް ގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބެމުންދާ ތަނެއް ނޫން. އަދި ދައުލަތަކަށް ވެސް ލިބެމުންދާ ތަނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ބިން ހިއްސާކުރި ބިންތައް ހިލޭ ބޭރުގެ ބަދަލުގައި، އެ ބިމުން ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ގޮތެއް ހުރިމާ އުފާވާ އެކު ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ދިނުމަށް ގެއްލުމެއް މިބިލު ތައްޔާރުކޮށް. އެއީ އެ ތަނުގައި ހަމަ ދެންމެ އެ ވިދާޅުވި ފަރާއިސް ބިރުހާވަރުކަމުގެ އިމާރާތެއް ބިނާކަން އެއީ ޒަރަނުމްސް ކަމަށް ވިޔަފާރިވެސް، އަދި ޕްރޮޖެކްޓު ކަމަށް ވިޔަފާރިވެސް، އަދި އެގްރީބިޒްނަސްތަށް ކަމަށް ވިޔަފާރިވެސް، ހަދާފައި އުފައްދާ ދިރު ދަތުރުތަކަށް ތަފާސް ދަތުރު ގުޅުމަށް، އެއްކަލަ ބިންހިއްކުމުގެ އަދި ވެސް އެގްރީބިޒްނަސް ހިފާވައި ދުވަސްވަރު ދައުލަތަށް ފައިދާ ދަތުރު ވިޔަފާރި ގަލްސާ ދޮގު އެކަން ތަނަވަސްކުރުވިދާނެ ކަމަށް ވަންޏާ ސަރުކާރުން ހަމަ ދައުލަތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭގައި 100% އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އެހެންވީމާ، މި ބާވަތުގެ އާމްދަނީ ލިބޭނެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ރާއްޖެ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ގައިޑްލައިން ހިމެނޭ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޓެކްޓް ކުރަން ވިސްނަވަސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ތަނަވަސްކަމެއް ލިބުނީ އެ ބަޖެޓުގައި މިހާރު ވެސް ބޭނުންވާ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް މިއަދު ބަޖެޓުގައި އެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ގޮތުގައި މިއަދު ޖާގަ ހުރި ރަށްތަކަށް، އަދި މާލޭގައި ހުރި ބިންތަކަށް، އަދި ޓްރާންސްޕޯޓް ޕްރޮޖެކްޓު ބިމަކާ ބެހޭގޮތުން އެކިއެކި ތަންތަނުގައި ފަރުމާކޮށް މިހާރު ޖަލްސާ އެބަ ކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ނިޔަމަށް ވާހަކަ ދައްކާއިރު، އަދި ކޮންމެ ރަށަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ވިޔަފާރި ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދެވޭނެ ތޯ؟ ދައުލަތަށް ލިބޭނެ ކަމަށް ފަހުމުމަކީ އާމްދަނީ ބަޖެޓުގައި ޖާގައިދީ ނުކުތްކަން. އަދި ހުރިހާ ތަނެއް ވެސް ހަމަ ކުރިއަށް ދާއިރު ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ތެރޭގައި މި ބަޖެޓު ޚާއްޞަކޮށް ރާއްޖެ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދިމާވެފައި ބޮޑެތި ބާރުތަކެއް ނޫން. އެ ބޮޑެތި ބާރުތަކާ ހަމަ އެ ބޮޑެތި ވަސީލަތް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރި މި ދައުލަތަށް ދޭންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އުފެއްދުން ވަސީލަތް ބޭނުން އަބަދުވެސް. ދިރާސާކޮށް ހަމަ މިއަދު ބޮޑު އިންސާނުން އަތުން ބޮޑު ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަން ސަރުކާރު ފަރާތުން ހިންގާ ސަރވިސްތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ވަޒީފާ ހުރި ސަރުކާރު ބޭނުމަކަށް ރަށްރަށް 15 މިލިއަން ގަނޑުގައި، އަނެއްކާ ރަށް 25 މިލިއަން ގަނޑުގައި، ދެން އަނެއްކާ އަނެއްކާވެސް ފަސް މިލިއަން ހިސާބަށް މަސް ތިރީވަނަ ކުރުމަށް އެޅިއެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން؛ އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެން، މަސްވެރިން ވެސް ނުދެކެން ތިމާގެ މަސް ބޮޑުގެ މާލީ ތަރައްޤީތަކާއި ބެހޭ އަދި ދެކޭ ގޮތަށް. އެ ލިބޭ ފައިސާގެ ދުވަސްކޮޅު ރަނގަޅު ތިމާގެ ބަލާ ހިތްހަމަ ޖެހޭގޮތަށް ހޯދާ ރަނގަޅު ސަރުކާރުން ދެމެހެއްޓުމަކީ މުޅި ޤައުމަށް ވެސް ފައިދާ ހުރި ކަމެއް ހަދައިދޭށޭ! މިއީ

ހަޤީޤަތުގައި؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މި ކަންކަން ދިރާސާކޮށްގެން ދިވެހި ދައުލަތަށް އާމްދަނީ އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް؛ އާމްދަނީ އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް މިއަދު ވެސް ބަޖެޓު ފާސްވެގެންދާއިރުގައި އެންމެ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދަނީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތައް ހިންގުމަށް ޓަކައި ކުރީގެ ގޮތުގައި ބޮޑު އަދަދެއް އިތުރުވަމުންދާ ތަން. ކީއްވެގެންތޯ ވެޔާނޭގެ ފެންވަރުގެ ބިލްޑިންގެއް އެއް އަހަރުން އަނެއް އަހަރަށް އެ ކުޑި ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ނުކުރެވޭނީ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ގޮތް އިތުރުކޮށްގެން ޚަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުއްޓޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިންފްލޭޝަން ރޭޓް މަތިވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ މުސާރައާ ކުޑަވީމާ، މުސާރަ ބޮޑުކުރަން އެންމެން މި ދަނީ އެދުމުން. މުސާރަ ބޮޑުކުރަން ނުދެން މިބާވަތުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ތަނަވަސްކޮށްދިނުމުގައި ހުންނަނީ ކަމަށް ވަންޏާ. ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ރައްޔިތުންގެ އަތުން ދީގެން ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ވިސްނުން އެބަ ހުއްޓޭ. އެކަންކަން ތަނަވަސްކޮށްދެއްވާށޭ! ސިޔާސީ ބޭނުމަކަށް ބަލައި އަބަދު ހިލޭ، ހިލޭ، ހިލޭ ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައް ރައްޔިތުންނަށް ކޮށްދޭށޭ! ރައްޔިތުންގެ ސަބްސިޑީއާ އެއީ ޓާގެޓް ކުރެވޭކަން ލިބެންޖެހޭ އެއްޗެކޭ. ބަލިވާ މީހަކަށް ބޭސްފަރުވާ އާސަންދަ އިސްތިއުމާލުކުރުން ގޮތުގައި މި ޒަމާނުން ފޮނުވިގެންދިޔައިރާ އެތައް ބައިވަރު ފައިސާތަކެއް މި ދައުރުގައި އިސްރާފުން އެއްކިބާވެގެންދާން. ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން ވެސް އިސްރާފު ކުރެވިގެން ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުކުރެވޭނެ. އިސްރާފުކުރާވަރު ބަލައި ކުރެވޭ ކޮންކަމެއްކަން ހަމަގައިމު ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުތަކުން. ދައުލަތުގެ ކަމާ ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކަށް އެނގޭނެ. ހަމަ މިހާރު ޚިޔާލުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް މި ނިމިގެންދަނީ ފަސްކޮށްފައި މިހާރުން ހުއްޓާލައިން. އެކަންކަން ނުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ހުއްޓުވައިލާފައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ހުރި ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ނިންމައިދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ނުކުރެވޭނެ. ހިލޭ ކަންކަމަށް ދޫކުރާ ބަދަލުގައި އާމްދަނީ ލިބޭނެ ގޮތްތަކެއް ހޯދަން އެބަޖެހޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޔަފުށި މެންބަރު. މިހާރު މި އަޅުގަނޑު ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ބަހުސް ހުއްޓާލާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެނބުރި އަންނާނީ 3:30ގައި. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 14:56 އިން 16:18 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު އަސްލަމް)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު މިއަދުގެ 4 ވަނަ ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ފަށާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންފަޅީގައި ވެސް ކުރިއަށްގެންދާނީ، 2024 ވަނަ އަހަރަށް ތަޔާރުކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުން. ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން މިހާރު ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަނީ، އަތިރިމަތީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުސައިނަށް.

އަތިރިމަތީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުމްލަ ބަޖެޓު ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ރިޕޯޓު ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑު ވާން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަމުގެ މުހިންމު ބައިތައް ހިއްސާކޮށްލާފަ. ދެން ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން މިތާގައި ވާހަކަދެއްކެވިއިރު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ނުތަނަވަސްކަން، ނޫނީ އުނަކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތް އިތުރަށް ސާފުނުވެގެން ޕްރޮޖެކްޓުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަފުޅު [illegible]، އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ވަރަށް ގިނަ؛ ކޮމިޓީގެ އެކިއެކި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ބޭބޭފުޅުން ގުޅުއްވި. އަދި [illegible]، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކޮށްފައި ހިނގަމުންދިޔައިރު ވެސް މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން [illegible] މަޝްވަރާކޮށް ވެސް ކުރެވުނު. މިގޮތުން، ކުރެވުނު މަޝްވަރާތަކުގައި މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސާލިޙުގެ ސަރުކާރުން [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] ދޫކުރައްވަން ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުރި ތަންތަން ތަރައްޤީކުރުމަށް ޓަކައި އަދި [illegible] ކަމުގައި ވިޔަސް، [illegible] ކަމުގައި ވިޔަސް، އަދި އެހެން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މަސައްކަތްތަކާއި ކަމުގައި ވިޔަސް، ބަޖެޓުގައި އެއްވެސް އަދަދެއް ހިމަނާފައިނުވާތީ އެކަމާ ވަރަށް ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރައްވާފައިވޭ. ހަމައެއާއެކު [illegible] ކޮންމެހެން [illegible] ކަމުގެ ގޮތުގައި ބަޖެޓުން [illegible] ވެސް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރުން އެހެން އަޅުގަނޑު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގިނަ [illegible] އަދި މާލޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 200 [illegible] [illegible]؛ [illegible] [illegible] 200 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކޮށުގެ ތެރެއަށް 500 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުވިގެންދިޔަ. އޭރަށް އެ ފައިސާ ހާލަތުތެރޭގައި މަޖިލީހުން އަދި ކަނޑައަޅުއްވައި ކޮމިޓީތަކުން ނިންމަވާ ދިމަދިމާލަށް އެ ދުސާބަރަކަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ މަގުތައް ފަހިކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ޚަރަދުތަކެއް ކުރަން ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާން. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އަލިފުށި ދާއިރާއަކީ، މާޅޮސްމަޑުލު ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި މިދިޔަ ބައި ގަރުނު ހިއްކުރަން؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާޒީގައި މިފަދަ ދުވަހެއްގައި ވެސް އަޅާނުލެވި ދޫކޮށްލެވިފައި އޮތް ބަނދަރު. އެކަން ކުރެއްވީ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ދިވެހި ސަރުކާރަށް ވަޢުދުވެފައި އެއީ އޮތް ބަނދަރު އެ ދާއިރާގެ އަލިފުށި، ވާދޫ، ރަސްގެތީމު، އަނގޮޅިތީމުގެ ރައްޔިތުންނަށް އުނގެން ފެދު. އެ ބަނދަރުތަކާ ބޭނުންވާ ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް މިހާރު ނިމި، 4 ރަށުގައި ވެސް ގިނަ ކަންކަން ފެށި، އަދި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވެސް އޮތް ބައިވަރު ކަންތައްތައް. އެގޮތުން ބަޖެޓުގައި އަދި ކުރިއަށް އޮތް ފަސް ވެސް އަހަރު ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކާ މިހާރު ހުންނާނީ ހިމެނިގެންދަނީ. އެގޮތުން، އަޅުގަނޑު ކެމްޕެއިން ވަރަކަށް ހަމަ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ވެސް ބަނދުން، އަލިފުށިގައި 50 ހަމަސީނުގެ ފުނިބެއް، އަދި ވޯސްބެޑް ކޮންޖެކްޝަން ޝަންބަރާއް، ޑިރާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުން، ކަރުނާސިޔާ އިގާމާތްކުރުން، ރޮދަށް އެހާ ސަރަހައްދުގައި ތަރައްޤީކުރުން، އަދި ވާދޫގައި ވެސް މަރުކަޒީ ޖާގައިން ޗެކުގެ ސަރަހައްދު މިހާރު ތަރައްޤީކުރުން، މަސްއޮޅުވާލާ ހިމެނިގެންދޭ. އޭގެ އިތުރުން، އަދި ފާލަމެއް، ޕޮލިސްގެ ސަރަހައްދު، ހޮސްޕިޓަލުގެ ސަރަހައްދު، އަދި ކުރީގެ ސަރަހައްދު މުގުރާލާ ސަރަހައްދު ވެސް ހިމެނިގެންދޭ. އަދި ސްޓޫޑެންޓުންގެ ޖާގަ ހިއްސާކުރުން، އަދި ރަސްގެތީމުގެ ބަނދަރު ހިންގާ ސަރަހައްދު ހިމެނުމާއެކު ކަރަންޓު އިތުރުކުރުން ތަރައްޤީކުރުން. ޖާގަ ހިއްސާކުރުން، ހުރިހާ ރަށެއްގައި ވެސް އުޅަނދު ހިމެނިގެންދޭ. އެންމެ ސަރުކާރުގެ ކަރަންޓު އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް ހިމެނިގެންދޭ. އޭގެ އިތުރުން ބޮޑު ޖެނެރޭޓަރު ވެސް ހިމެނިގެންދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ފަރާތެއްގައި ހުރި ހަމަ ކަންކަމަށް ވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަނދަރު ހިމެނުމަށް، ދާއިރާގެ ރަށްތަކުގައި ހުރި މަސައްކަތްތައް ނިންމުމަށް، ހަމަ އިތުރު ބޮޑު ރަށެއްގެ ތަރައްޤީ، ޖާގަ ހިއްސާކުރުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލު ގެނެސްދޭން. އަދި އިތުރު ބޮޑު ހިމެނުމަށް ޖާގަ ހިއްސާކުރުމަށް، ތަރައްޤީ ބަދަލުގެ ބޮޑު ގިނަ ރަށުގައި ވެސް، އަދި ވާދޫގައި ވެސް އެ ކަންތައްތައް ހިއްސާކުރުމަށް، ކަރަންޓުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް. އިތުރަށް ކަރަންޓު

އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އުންމީދުކުރާ، މި ބުނުއްވި ކަންތައްތައް، ދެންމެ މި ދަންނަވާލި ކަންތައްތައް [illegible] ތަރައްޤީކުރުވިގެން، [illegible] ތަރައްޤީއަށް ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތައް ކުރުވިގެން، ކޮށްނިމިގެން އަދި ނުކޮށް ވިޔަސް މަސައްކަތްކުރާ ނަމަ އެކަން [illegible]، [illegible] ގޮތްތައް [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންތައްތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަރުވަން. އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުއްލަތީފަށް.

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުއްލަތީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ޚަރަދުކުރާ ބަޖެޓު ރިޕޯޓް ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ކުރެންދޫ، އަދި އޮޅުވެލިފުށީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްލަން. [illegible] އަޅުގަނޑުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަހަރު. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ލ. އަތޮޅުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible]؛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެލޮކޭޓުކުރެވިފައިވާތީވެ، އެވެސް މިކަމުގެ ތެރެއިން ކުރެވިފައިވާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ. ހަމައެއާއެކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރަތަމަ ބަޖެޓު އައިއިރުގައި މާލޭގެ ސަރަހައްދުގެ ބޯހިޔާވަހިކަމަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ފަށާފައި ހުރި ހުޅުމާލެއާއި، ގިރާވަރުފަޅާއި، ގުޅީފަޅާއި، އަދި އުތުރުތިލަފަޅުގެ އަސާސީ ކަންކަން ހިމެނިފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ. ނަމަވެސް، މިހާރު މި ވަނީ އެ ކަންކަން ކޮމިޓީން އިސްލާހުކޮށްފައި އެ ކަންކަން ހިމަނާފަ. އެހެންވީމާ، މާލޭ ސަރަހައްދުގެ [illegible] ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ގޮތުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން، ރައީސް ސޯލިހްގެ ސަރުކާރުން ފަށާފައިވާ މަސައްކަތްތައް [illegible] ބަޖެޓު އައިއިރުގައި އެ ކަންކަމަށް އަމަލީ ސިފައެއް ނާންނަ ގޮތަކަށް އެކަން [illegible]، ކޮމިޓީ ސްޓޭޖުގައި މި ވަނީ، އެ ކަންކަން [illegible] ބަލާ މަސައްކަތްކޮށްގެން އެ ކަންކަން ހިމަނާފަ. އެހެންވީމާ، [illegible]، އަޅުގަނޑު [illegible] ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި ބޭބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު ވެސް ދަންނަވަން. މި [illegible] މި އެންމެ ބޭބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތުން [illegible]، މި ސަރަހައްދުގެ [illegible] [illegible]، ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓު [illegible] [illegible] އެ ކަންކަން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ބޯހިޔާވަހިކަމު މިހާރު ހިނގަމުންދާ ޕްރޮޖެކްޓު؛ [illegible] 50 [illegible] މިހާރު ވެސް ހިނގަމުން އެބަދޭ. ހަމައެއާއެކުގައި އަދި އިތުރަށް އެ މަސައްކަތް ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible] މި ބަޖެޓުގެ [illegible] އިތުރަށް ހިނގަމުންދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން. އަދި [illegible] ބަނދަރުގެ [illegible] އަދި އެއަރޕޯޓުގެ ބަނދަރުގެ [illegible] ވެސް ނިހާޔަތަށް ބޮޑު. [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީން ފަށާފައިވާ ބަނދަރުގެ [illegible] މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލަން. [illegible] ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުމެން [illegible]، [illegible] [illegible] އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސް ސޯލިހްގެ ސަރުކާރުގައި [illegible]، އަދި ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވިފައިވާ ވެސް އަހަރު [illegible]. އެކަމަށް ޓަކައި ރައީސް ސޯލިހަށް ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ހަމަ އެހެންމެ ކުރިއަށް އޮތް ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] [illegible] ކަންކަން؛ ރައްޔިތުންނަށް މި ވަގުތަށް މުހިންމު، ވަރަށް މުހިންމު ކަންކަން ބަޖެޓު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މި މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރިއަށް [illegible] [illegible] ކުރިއަށްދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު [illegible]. އަދި މި ބަޖެޓު [illegible] ތަރައްޤީގެ އެންމެހައި ރައްޔިތުންނަށް ކުރިން ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] މި ބަޖެޓުގައި ހުރި ކަންކަން ކުރެވިގެންދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން. [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތުއަރުވާނީ، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމަށް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީން ކުރައްވާފައި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑު، ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއްކަމުގައެވެ. އެ ކަމަށް ޓަކައި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންނަށް މުހިންމު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ބަހުސްގައި ފާހަގަކުރި މުހިންމު ކަންކަން ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގައި ހިމަނާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެގޮތުން، ތުރާކުނު އަދި އުލިގަމުގެ އާ އޮފީސް އިމާރާތް މިހާރު މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. ތުރާކުނުގެ ޖުވާނުންގެ މަރުކަޒު މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. އުލިގަމު ބަނދަރުގެ ޑިޒައިނަށް ބަދަލުގެނެސް އެ ބަނދަރަށް [illegible] ކައިރިވާ ގޮތަށް [illegible] ބަދަލުތައް މަޝްރޫޢުގެ ވޭރިއޭޝަންގެ ތެރެއިން ހަމަޖެއްސުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ހުޅުދޫގައި މުދާ ބާލާ ޖެޓީއަކާއި ބަނދަރު އަޕްގްރޭޑުކުރުން މިހާރު މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. [illegible] މަދަރުސާގެ އާ އިމާރާތް، ހުޅުދޫގައި [illegible] މަރުކަޒެއް ގާއިމްކުރުން މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ. [illegible] ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިދިޔަ ފަސް އަހަރު ހޯރަފުށި، ތުރާކުނު އަދި އުލިގަމުގައި ވެސް ތަރައްޤީގެ އެތައް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް [illegible] އެ ފަސް އަހަރަށް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ފަސް އަހަރު. އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ [illegible]

އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރުގައި ކުރިއަށް އޮތް އަހަރު ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ހާލަތު މި ފެންނަނީ ގިނަ ކަންކަން ރަނގަޅު ކަމަށް. އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރާ މިންވަރު ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން ލަފާކުރޭ. ފަތުރުވެރިކަމުގެ ނިސްބަތް، ކުރިއެރުމުގެ ނިސްބަތް ރަނގަޅު ކަމަށް ފެންނަނީ. އިންފްލޭޝަނަށް ބަލާއިރު ދުނިޔޭގެ ނިސްބަތުން ރާއްޖޭގެ އިންފްލޭޝަން ރަނގަޅު ކަމަށް ވެސް މި ރިޕޯޓުގައި އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓް ޑެފިސިޓު، ދަރަނީގެ މައްސަލަ ވަރަށް ބޮޑު ރާއްޖެއަށް. ދިޔަ އެއްކަލަކަށް ވުރެ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ގިނަވާތީ ހަރަދުތަކުގެ ބޭނުންތައް ވެސް މި ދަނީ މައްޗަށް. ހަރަދުތަކާއި ޒިންމާދާރުކަން މި އޮތުމަކީ ހަރުދަނާކަމާއި ދާއިރާތަކަށް އަރިހަށް އެދުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީއާއި ދުވަސް ހިންގުން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލައި މި ވަނީ، ދޫދު ދުވަސްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ އޮންނަ ގާތް ހަރުމަތިބުރި ގުޅުމުގެ މައްސަލަ. ބަޖެޓުގައި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި އަދަދުތަކެއް ޖިހާދުގައި ވިސްނަވާލަ ބަޖެޓުގައި އެއީ ގެރެންޓީކޮށްފައިވާ އަދަދުތަކެއް ނޫންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. ކުރިމަގުގައި އެ އެހީ ލިބޭތޯ ނުލިބެން މި އޮންނަނީ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ޚަރަދުތަކާ ބައްލަވާ ހަރުމަތިބުރިކަމުގެ މަސައްކަތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަންޖެހޭ ވަރަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ޚަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ތަރުތީބު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭ ކަންކަން ހުންނާނެ. އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ދީ ސަބްސިޑީތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ އެއްކަމެއް ނޫން. އާސަންދައަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ހަރަދުކުރަމުންދާނެ. ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެހީގެ ގޮތުގައި ދީ އެހީތައް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅުމަށްފަހު. އަދަދުން ދުވަސްވީ ބޮޑުތަކަށް ދީ އިނާޔަތްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެއްވޭނެ އެއްވެސް ދުވަހަކު ވަޑައިނުގަނެ ވަކިކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. އެހީ ހަމަ ކަނޑައަޅާ ސަބްސިޑީ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްވާ ކަމެއް ނޫން. ހަމަ ކަނޑައަޅާ ސަބްސިޑީ ދިނުމަކީ ވަކި ވަރަކަށް ވުރެ ގިނަ އަދަދެއް ނޫން. މުސްކުޅިން ކަހަލަ ބޭފުޅުންގެ ދުނިޔެވީ ކަމަކަށް ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި، އިޤްތިޞާދު ފުރިހަމަކުރުން، އާމްދަނީ އިތުރުކުރުން، ޚަރަދުތަކާ ބެހޭގޮތުން ބަލައި ހިޔާލު ކުރިމަތިލާ ވަރަށް ބޮޑު ބާރުއަޅައި ފަރާތްތަކުން. ބައި ގޮތަކަށް ޚަރަދު ބަލަހައްޓާ، ފައިސާ ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއް ކަނޑައެޅުމެއް ހަމައެކަނި ފަރާތްތަކުން ހޯދުމަކީ. އަ އިންސާފުވެރި ވަރަށް ހިތްވަރުދޭކަމެއް. ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ރާއްޖެއަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދިނުމަކީ ހުރިހާ ކަމަކަށް މާލީ އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ސަރުކާރު ތަރައްޤީގެ ބޮޑެތި ކުރިއެރުންތަކެއް ވިސްނަވާލުމަށް. ސިޔާސީ ޤާނޫނު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ، ފިސްކަލް ޕޮލިސީ، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ކަންތައް، އަދި އިޤްތިޞާދީ އިތުރު ކުރުމަށް ޤާނޫނުތަކާއި އެއްގޮތަށް ސިޔާސަތުތަކެއް. ޖީއެސްޓީ ފަރާތްތަކުން ރާއްޖޭގެ ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ބަލައި ދެއްވާނެކަން އެއީ ހަމަ ކުރީގެ ޢަމަލުތަކުން. ވަރަށް ފައިދާހުރި ކަމެއް އިތުރަށް މި ވަނީ ބަޖެޓުގައި އިސްކަންދީގެން. އަދި ތިރީގެ ދަށުން ބަލަހައްޓަން ޚަރަދު. އަޅުގަނޑުމެން އަނެއްކާވެސް ދަރަނިތައް ގެއްލުމެއް ނުވާނެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރުމަށް އެދެން. ދެކެވޭގޮތުގައި، ތިލަފުށި ބަނދަރު ބިނާކުރުން. މިހާރު

ކިޔަވައިދިނުން. ފަންނީ ރޮނގުތަކުން މީހުން އުފެއްދުން. ކުރީ ސަރުކާރުން މި ރޮނގުން ކުރި މަސައްކަތަކީ ތައުރީފު ހައްގު. މަސައްކަތްތެރިންގެ ސްކިލްތައް ޑިވެލޮޕްކުރުމަށް އެ ސަރުކާރުން އެޅި ވަރަށް ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓެއް ކޮށްފި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވިޔަފާރިތަކަކީ އިޤްތިޞާދުގެ އިންޖީނު. ސިޔާސަތުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބައްޓަންކުރަންޖެހޭނީ ވިޔަފާރިތަކަށް ފަހިވާ ގޮތަށް. ރާއްޖޭގައި ފުޅާވެފައިވާ ކޮރަޕްޝަނާ އަދި އިދާރީ ދަތިތަކަކީ ކުރިއެރުމަށް އޮތް އެންމެ ބޮޑު ނުރައްކާ. ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުން ފުރުޞަތު ހޯދަނީ ކުރިއެރި ވިޔަފާރިތަކާ ހަމައަށް ފައިދާ ހުރި ދާއިރާތަކުގެ ކޮރަޕްޝަނުގެ ނުރައްކާ އެބަ އޮތް. އޭގެ ގެއްލުން ވަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، އާންމު ރައްޔިތުންނަށް. ދައުލަތުން ފަސޭހަކަމާއި ކުރުމުގައި ވިސްނާލާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮރަޕްޝަނުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް ގެއްލެނީ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ވަދެއް ނޫން. ބޭރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް މި ރޮނގުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު، ގެއްލިގެން ހިނގައްޖެ. އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރަން ފަސޭހަ މާޙައުލެއް ވިޔަފާރީގެ ގާއިމުކުރުން ވާން އެބަޖެހޭ. ރާއްޖެއަށް އަދިވެސް ދުނިޔެ ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިސް އޮތް ޖުމްހޫރީ ބައިވެރިވުން ވަރަށް ފަހަތުގައި އޭގެ ފައިދާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވިޔަފާރިތަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު ހިންގޭނެ ބާއި، އަދި އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ވިޔަފާރިތަކަށް ގާނޫނީ ބާރު ރާއްޖޭގައި އޮތް ޓެކްސް ނިޒާމު ފަސޭހަކުރަން އެބަޖެހޭ. ހިންގުމުގެ ޒަރޫރީ ގަވާއިދު، މި ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނައިން ދައްކާ ވާހަކައެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ކަރުދާސް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން. ސަރުކާރުގެ އަމިއްލަ ސަރުކާރު ކަމުގައިވާ އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ ބާރު. ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ސަރުކާރުގެ ބާރު ރިޕޯޓް ތަޤުރީރު ހިމެނުމަކީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެއީ ސުވާލެއް. އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓް ސިޔާސީ މަޖިލީހުގެ ބޭނުމަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން ކަމެއް. ސަރުކާރު ހިންގުމަށް މަޖިލީހުގެ އިސްލާހު މީހުންނަށް ގާނޫނީ މިންވަރު ދީފައި ފުރުޞަތު ކަމެއް. ދިވެހި ފަރާތް އެކުލަވާ މަޖިލީހުގެ ދި ކުރިމަތިލާ ކަނޑައަޅައިފައި ސިޔާސީ ހިތްހަމަޖެހުމުގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ މަޖިބޫރުކުރުވައިގެން ތަޤުރީރު. ގާނޫނީ އެއްވެސް ހަމައެއް މިކަމުގައި ނުހިމެނޭ ނަޒަރިއްޔާ، ރައްޔިތުންގެ ބާރު ފަރާތްތަކުން ބޭނުން ސަރުކާރުގެ އުފެއްދުމާއި، ދިނަ ސިޔާސީ މަޖިލީހުގެ އުފެއްދުން. އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ސިޔާސީ ކަނޑައެޅުމެއް، ފާސްކުރެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވޭ. އިންސާފުގެ ވަޒީފާ ހިނގާ ވަކިން ބަލާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަނޑައަޅާ ޙައްޤު. ވަކިވެގެން ސަރުކާރު ދެކޭ ފުރުޞަތު ދީފައިވާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލައި އިންސާފުގެ ހިފެހެއްޓުމަށް. އެއީ ފަރާތް ރައްޔިތުން އުޅެވޭ ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި އެ ވަޒީފާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަން މި ކުރިމަތިލާ. އާންމުކޮށް ބޭރުގެ ބޮޑުކަން، ރައްޔިތުންނަށް އާން އަދުލުވެރި ބާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރިހަމަ. ރައީސް ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކާ މިނިވަން ބާރު ދިމާވެ އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަ ސަރުކާރު. ފުރިހަމަ ބާރު ދިމާ އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން ސަރުކާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދުވަސް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގާނޫނީ ވާހަކަ ރިޕޯޓް ބަލާލާއިރު ފަރާތްތަކުން ބާރު ބެލެހެއްޓުމުގެ ރިޕޯޓް

އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ނެތުމުން. އޭގެ ނަތީޖާއަކީ، ކުރަން ފަށާފައި ހުރި ކިޔަންވެ ކަމެއް ނުނިންމާލައި، އަނެއްކާވެސް އެހެން ދިމާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިސްރާބު މި ދަނީ. އެތައް ސަތޭކަ މިލިއަނެއް އަނެއްކާވެސް އާ ދިމާލަކަށް މި އޮއްސާލަނީ. ތުރިރިއްގަދުވާޔާ މިން ތަރުކަ މީހުން އާބާދީކުރުވާ ތަކުރާރު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އަޑުއަހަން. ކޮންމާކުންފުނީ އެ އާބާދީ އަންނަނީ؟ ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުމެއް ލިބޭނީ؟ ރައްޔިތުން ހޯދީ ކިހިނެތް؟ އަޅުގަނޑުމެން ބުނެވޭނީ. ކޮންމެ ޕޮލިސީއެއް ހިނގާ ފަރާތެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނާކަށް ނުކެރޭ. ސިޔާސީ ހަރަކާތްތެރިކަމާއި ވާހަކަދައްކާ ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން އަނެއް ސަރުކާރަކަށް ފުރުސަތު ދިނުމަށް ބޭނުންކުރަނީ ޕާޓީތަކުގެ ޕޮލިސީތަކުގައި މުދަލާއި ފައިސާ ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތް ވަކިން ބެލެން ނުވަތަ ވިސްނަންޖެހޭ. ސިޔާސީ ހަރަކާތް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ. ޕާޓީގެ ރިޕޯޓު ފުރިހަމަކޮށް ރައްޔިތުން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. މިއީ އިޤްތިޞާދީ ފަދަ ބޮޑު ހަރަދުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ރިޕޯޓު ދެމެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތް ނެތް. ޕާޓީގެ ރިޕޯޓު އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތެރިކުރުމަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ. މިއީ އިޤްތިޞާދުގެ ނިސްބަތުން ދެކޭނެ ހަރަކާތެއް މެދުވެރިކޮށް، ޤާނޫނު ކަމަށް ނިޔާމާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގެންގުޅެން. މިހާރު ތިރީސް ދިރިއުޅުއްވާ ބަޖެޓު ބަހައި އަޅުގަނޑުމެން ދަރަޖަ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމާއި ރައްޔިތުންގެ ދަރަޖަ ރަނގަޅު ކުރުމަށް ސަރުކާރުން ހިންގާ ރިޕޯޓު. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު؛ ބަޖެޓަށް ފައިސާ ދިރުންތަކަށް އިހްތިޔާރު ހަރަދުކުރެވޭ ސަރުކާރަކީ ގެއްލުމަކާ އެކު ކޮންމެ ދެފަރާތަށް ދުވަހު ވަރަށްވަރަށް މުހިންމު އެއްޗެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އެ ނިންމާލާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތްގައިގެ ދާއިރުގައި ސަރުކާރުން ބޭއްވި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު؛ އަދި ބަޖެޓް އާ ފުރުސަތުތަކާއި ބަޖެޓުގެ އާ ތަރައްގީ ކުރުމަށް ސަރުކާރު ދަށަށް ލެވޭނެ ބަޖެޓް. އިހްތިޔާރީ އާ ބަދަލުތަކެއް ކުރުވާ ވަރަށް ބޮޑު ފަދަ ހަމަޖެހިގެން އިޤްތިޞާދީ ފުރުސަތުތަކަށް، އާ ފުރުސަތުތަކުގައި ހިއްސާކުރާ ދަށުގެ ހަރަދުތައް ވަރަށް ބޮޑު ދެން ހަމަ ބަލަހަށްޓަވާގޮތްތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ބަލަހައްޓާ ހަރުދަނާ ބަޖެޓް. 2024 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފުރިހަމަކޮށްފައި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ނެތުމުން. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު، އަހަރުން އަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިންގާ ކޮންމެ ސިޔާސަތެއް ހުރިހާ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅަށް ކަނޑައަޅާ ހިނގަ. ކަރަށް ފިޔަވާ، ސިޔާސީ ފިކުރު އެއްވެސް ކަމަކަށް ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބުގައި އަދި ހިނގާ ސަރުކާރު. ބަޖެޓު ދައުލަތުގެ ހިންގުން ދަށު، ހިނގާ ކަނޑައެޅުމާއި، ނިޔާމާ ކަރުދާސް ދިރާސާކޮށް މި ބަޖެޓުން ބަޖެޓު ހިނގާ ދައުލަތް އެކު ސަރަހައްދުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ އުންމީދު ރާއްޖޭގެ ހިސާބުން ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ދެން ވެސް މި ދަނީ އިތުރުވަމުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރުން 2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައި ނިމުނީ. އެހެންކަމުން، މި މަރުޙަލާގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގެ ބަޖެޓުގެ ބަހުސް މި ހިސާބުން މި ނިމުނީ. މި ރިޕޯޓަށް 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިހާރު މި ވަނީ ވާހަކަފުޅުދައްކަވާފަ. މި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އަހުން މާދަމާގެ ޖަލްސާގެ ގަޑީގައި އަޅުގަނޑު ވާހަކަ އިއުލާންކުރަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރުން މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންގޮސް ނިމުނީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 13 ޑިސެންބަރު 2023 ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

Overall Voting Result 12/12/2023 1:32:57 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Jalsa ge vaguthu ithurukurumah.

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	44
No:	0
Abstain:	0
Voted:	44
Not Voted:	24

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Not Voted
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Yes
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Not Voted
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Not Voted
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Yes
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Not Voted
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Yes

ID	**Name**	**Organisation**	**Result**
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (MDP)	Isdhoo	Not Voted
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Yes
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	Yes
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	Yes
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Not Voted
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Not Voted
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Yes
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

35th Jalsa (12.12.2023)

* Jalsa vaguthu Ehurukurumaamedhu

އިބްރާހިމް ނަސީމް	މުލަކު
އަޙްމަދު ޝަރީފް	[illegible]
~~އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު~~	[illegible]
~~ޙަސަން އަޙްމަދު~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ޝިފާޒު~~	ހިންނަވަރު
އަޙްމަދު އަބްދުﷲ	[illegible]
އަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު	[illegible]
~~އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު~~	[illegible]
	މަޑުއްވަރި
~~ހިސާން ހުސައިން~~	[illegible]
~~އަބްދުﷲ ވަޙީދު~~	ދިއްދޫ
~~އިބްރާހިމް ޝަރީފް~~	ކެލާ
~~އަލީ ނިޔާޒު~~	[illegible]
~~އިބްރާހިމް ފަލާޙް~~	ހެންވޭރު އުތުރު
އަޙްމަދު ޒާހިރު	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ނަޝީދު~~	ފުވައްމުލައް އުތުރު
އަޙްމަދު އާދިލް	ކެނދިކުޅުދޫ
~~ޙަސަން އަފީފް~~	[illegible]
އަޙްމަދު ސަލީމް	އޭދަފުށި
އަލީ ޙުސައިން	[illegible]
އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ	ހަނިމާދޫ
މުޙައްމަދު ނަޝީދު އަބްދުﷲ	ނޮޅިވަރަމް
~~އަލީ އާޒިމް~~	ހުޅުހެންވޭރު
~~ހުސައިން ޝަރީފް~~	ހެންވޭރު ދެކުނު
~~ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ~~	ފުވައްމުލައް މެދު
މުޙައްމަދު [illegible]	ފުވައްމުލައް ދެކުނު
އަބްދުﷲ ރިޔާޒް	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ނާޝިޒް~~	ކިނބިދޫ
ޖީހާން މަޙްމޫދު	[illegible]
	[illegible]
~~ހުސައިން ޒާހިރު~~	[illegible]
ޢާސިމް އަބްދުލްޢަޒީޒް	ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު
ޙަސަން ޒަރީރު	ހެންވޭރު ހުޅަނގު
ޢީވާ އަބްދުﷲ	ގަލޮޅު އުތުރު
~~އިލްޔާސް ލަބީބު~~	ހުޅުދޫ
~~މުޙައްމަދު ނިޒާރު~~	ފޭދޫ
	[illegible]
އަލީ ޙަމީދު	އިސްދޫ
~~އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް~~	[illegible]
އަބްދުﷲ ޖާބިރު	ކާށިދޫ
ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު	ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު
~~މުޙައްމަދު ނާޒިމް~~	[illegible]
~~މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް~~	ގަލޮޅު ދެކުނު
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު~~	މައްޗަންގޮޅި އުތުރު
އިބްރާހިމް ޝަރީފް	މަރަދޫ
މުޙައްމަދު އަސްލަމް	ހިތަދޫ އުތުރު
~~މުޙައްމަދު ވިސާމް~~	ގަން
~~މޫސާ ސިރާޖު~~	މާވަށް
އިބްރާހިމް ނަސީމް	ތުލުސްދޫ
~~އިބްރާހިމް ސާޖިދު~~	[illegible]
~~އަބްދުﷲ ޝަރީފް އަބްދުލްޙަކީމް~~	[illegible]
~~އަލީ ނިޔާޒު~~	[illegible]
މުޙައްމަދު ނަޝީދު	މައްޗަންގޮޅި މެދު
~~އަޙްމަދު ހަލީމް~~	މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު
~~އަޙްމަދު ނަޝީދު~~	ހިތަދޫ މެދު
~~އިބްރާހިމް ނާޒިލް~~	ހިތަދޫ ދެކުނު
	ފޮނަދޫ
~~ސަޢުދު ޙުސައިން~~	ވިލިނގިލި
~~ޙަސަން ޒާހިރު~~	[illegible]
~~ޙަސަން ޝިޔާން~~	[illegible]
މުޙައްމަދު ނާޝިދު	[illegible]
މުޙައްމަދު ޝާކިރު	ފުނަދޫ
އިލްހާމް ފަހުމީ	މާފަންނު އުތުރު
~~އިބްރާހިމް ރަޝީދު~~	މާފަންނު މެދު
~~ރޮޒައިނާ އާދަމް~~	އައްޑޫ މީދޫ
~~[illegible] އަބްދުﷲ~~	ދާންދޫ
~~އަޙްމަދު ސަޢީދު~~	ގެމަނަފުށި
ޤާސިމް އިބްރާހިމް	މާމިގިލި
~~އަޙްމަދު ތޯރިގު~~	[illegible]
އަޙްމަދު ޢީސާ	[illegible]
~~އަޙްމަދު ހާރޫން~~	[illegible]
~~އާދަމް އަލީ~~	މާފަންނު ދެކުނު
~~މުޙައްމަދު ވަޒީރު~~	މާފަންނު ހުޅަނގު
[illegible]	ތިނަދޫ އުތުރު
~~އަބްދުﷲ ޝަހީމް~~	ތިނަދޫ ދެކުނު
މުޙައްމަދު ނާޒިމް	ދަނގެތި
	ފެލިދޫ
~~މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަހީމް~~	[illegible]
~~ޙުސްނު އަލީ~~	[illegible]
	ވިލިމާލެ
~~އަޙްމަދު ސަލީމް~~	[illegible]
~~ޙުސައިން ފިރުޝާން~~	[illegible]
	ފަރެސްމާތޮޑާ
~~ޙުސައިން ޤާސިމް~~	[illegible]
~~އިސްމާޢީލް ޙަސަން~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޙުސައިން~~	[illegible]
މުޙައްމަދު ވަޙީދު	އުނގޫފާރު

[illegible]

49 ◩ = [illegible]

Overall Voting Result 12/12/2023 1:35:42 PM

Voting Mode: Open

VOTE

HD. Judicial dhaairaage Is Magistrate Uz Ali Adam fan'diyaaru kamuge magaamun vakikurumaamedhu

Results

Present: 69
Eligible to vote: 68
Yes: 46
No: 1
Abstain: 0
Voted: 47
Not Voted: 21

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	No
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Not Voted
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Not Voted
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	Yes
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Yes
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (MDP)	Isdhoo	Yes
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Yes
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	Yes
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	Yes
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Not Voted
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Yes
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

35th Jalsa (12.12.2023)

* Fan'diyaaru vakikurumaamedhu

އިބްރާހީމް ނަސީރު	[illegible]
އަޙްމަދު ހަލީމް	[illegible]
~~އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު~~	ދުވާފަރު
~~ޙަސަން އަޙްމަދު~~	އިނގުރައިދޫ
~~މުޙައްމަދު ސަޢީދު~~	އަލިފުށި
އަޙްމަދު އަބްދުﷲ	[illegible]

އަބްދުލްމުޙްސިން ޙަމީދު	[illegible]
~~އަޙްމަދު ސަލީމް މުޙައްމަދު~~	[illegible]
	މަޑުއްވަރި
~~ޙިސާން ޙުސައިން~~	[illegible]
~~އަބްދުﷲ ވަޙީދު~~	[illegible]
~~އިބްރާހީމް ޝަރީފް~~	[illegible]
~~ޢަލީ ނިޔާޒް~~	[illegible]
~~އިބްރާހީމް [illegible]~~	[illegible]

~~އަޙްމަދު [illegible]~~	ގައްދޫ
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު~~	ފުވައްމުލަކު އުތުރު
އަޙްމަދު އާދިލް	[illegible]
~~ޙަސަން އަފީފް~~	[illegible]
އަޙްމަދު ސަލީމް	[illegible]
ޢަލީ ޙުސައިން	[illegible]
އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ	[illegible]
މުޙައްމަދު ރަޝީދު އަބްދުﷲ	[illegible]
~~ޢަލީ އާޒިމް~~	[illegible]
~~ޙުސައިން ޝަހީމް~~	[illegible]

~~ޙުސައިން މުޙައްމަދު ދީދީ~~	ފުވައްމުލަކު މެދު
މުޙައްމަދު މަމްދޫޙު	ފުވައްމުލަކު ދެކުނު
އަބްދުﷲ ރިޔާޒް	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ނާޝިޒް~~	[illegible]
[illegible]	ހިންނަވަރު
	ނައިފަރު
~~ޙުސައިން [illegible]~~	[illegible]
[illegible]	ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު
ޙަސަން ލަތީފް	[illegible]
އީވާ އަބްދުﷲ	ގަލޮޅު އުތުރު

~~އިލްޔާސް ލަބީބު~~	ހުޅުދޫ
~~މުޙައްމަދު [illegible]~~	ފޭދޫ
	[illegible]
~~ޢަލީ ހަމީދު~~	އިސްދޫ
~~[illegible]~~	[illegible]
އަބްދުﷲ ޝާހިދު	[illegible]
ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު	[illegible]
~~މުޙައްމަދު [illegible]~~	[illegible]
~~[illegible] އަޙްމަދު ނަސީމް~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު~~	މަޗަންގޮޅި އުތުރު

އިބްރާހީމް ޝަރީފް	މަރަދޫ
މުޙައްމަދު އަސްލަމް	ހިތަދޫ އުތުރު
~~މުޙައްމަދު ވިސާމް~~	[illegible]
~~މޫސާ ސިރާޖު~~	[illegible]
އިބްރާހީމް ނަސީމް	[illegible]
~~އިބްރާހީމް [illegible]~~	[illegible]
~~އަބްދުﷲ ޝަރީފް [illegible]~~	[illegible]
~~ޢަލީ [illegible]~~	[illegible]
މުޙައްމަދު ނަޝީދު	މަޗަންގޮޅި މެދު
~~އަޙްމަދު [illegible]~~	މަޗަންގޮޅި ދެކުނު

~~އަޙްމަދު ރަޝީދު~~	ހިތަދޫ މެދު
~~އިބްރާހީމް ނާޒިލް~~	ހިތަދޫ ދެކުނު
	[illegible]
~~ސަޢޫދު ޙުސައިން~~	ވިލިނގިލި
~~ޙަސަން ޒަރީރު~~	[illegible]
~~ޙަސަން [illegible]~~	[illegible]
މުޙައްމަދު [illegible]	[illegible]
މުޙައްމަދު [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
~~އިބްރާހީމް [illegible]~~	[illegible]

~~ރޮޒައިނާ އާދަމް~~	އައްޑޫ މީދޫ
~~[illegible] އަބްދުﷲ~~	[illegible]
~~އަޙްމަދު [illegible]~~	[illegible]
[illegible] އިބްރާހީމް	[illegible]
~~އަޙްމަދު [illegible]~~	[illegible]
އަޙްމަދު އީސާ	[illegible]
~~އަޙްމަދު [illegible]~~	[illegible]
~~އާދަމް ޢަލީ~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު [illegible]~~	[illegible]

[illegible]	[illegible]
~~އަބްދުﷲ [illegible]~~	[illegible]
މުޙައްމަދު [illegible]	[illegible]
	[illegible]
~~މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ [illegible]~~	[illegible]
~~[illegible] ޢަލީ~~	[illegible]
	[illegible]
~~އަޙްމަދު ސަލީމް~~	[illegible]

~~ޙުސައިން [illegible]~~	[illegible]
	[illegible]
~~ޙުސައިން [illegible]~~	[illegible]
~~[illegible] ޙަސަން~~	[illegible]
~~މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން~~	[illegible]
މުޙައްމަދު ވަޙީދު	[illegible]

[illegible] = 60

ހާޒިރު ▨ 51

Overall Voting Result 12/12/2023 1:38:56 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Rayyithunge Majleehuge maalamugai membarun isheendhe vadaigannavaa tharutheebu badhalukurevvumaa gulheygothun hushahalhaafaivaa massala, Aanmu Committeen nimmigothuge Report faaskurumah

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	2
No:	42
Abstain:	0
Voted:	44
Not Voted:	24

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	No
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	No
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	No
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	No
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	No
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	No
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	No
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	No
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	No
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	No
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	No
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	No
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	No
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	No
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	No
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Yes
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	No
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Not Voted
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Not Voted
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	No
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	No
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	No
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	No
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	No
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	No
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	No
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	No
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	No
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	No
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	No
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	No
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	No
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Yes

ID	Name	Organisation	Result
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	No
74	Ali Hameed (MDP)	Isdhoo	No
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	No
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Not Voted
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	No
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	No
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	No
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Not Voted
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	No
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Not Voted
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	No
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	No
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	No
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	No
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	No
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	No

35th Jalsa (12.12.2023)

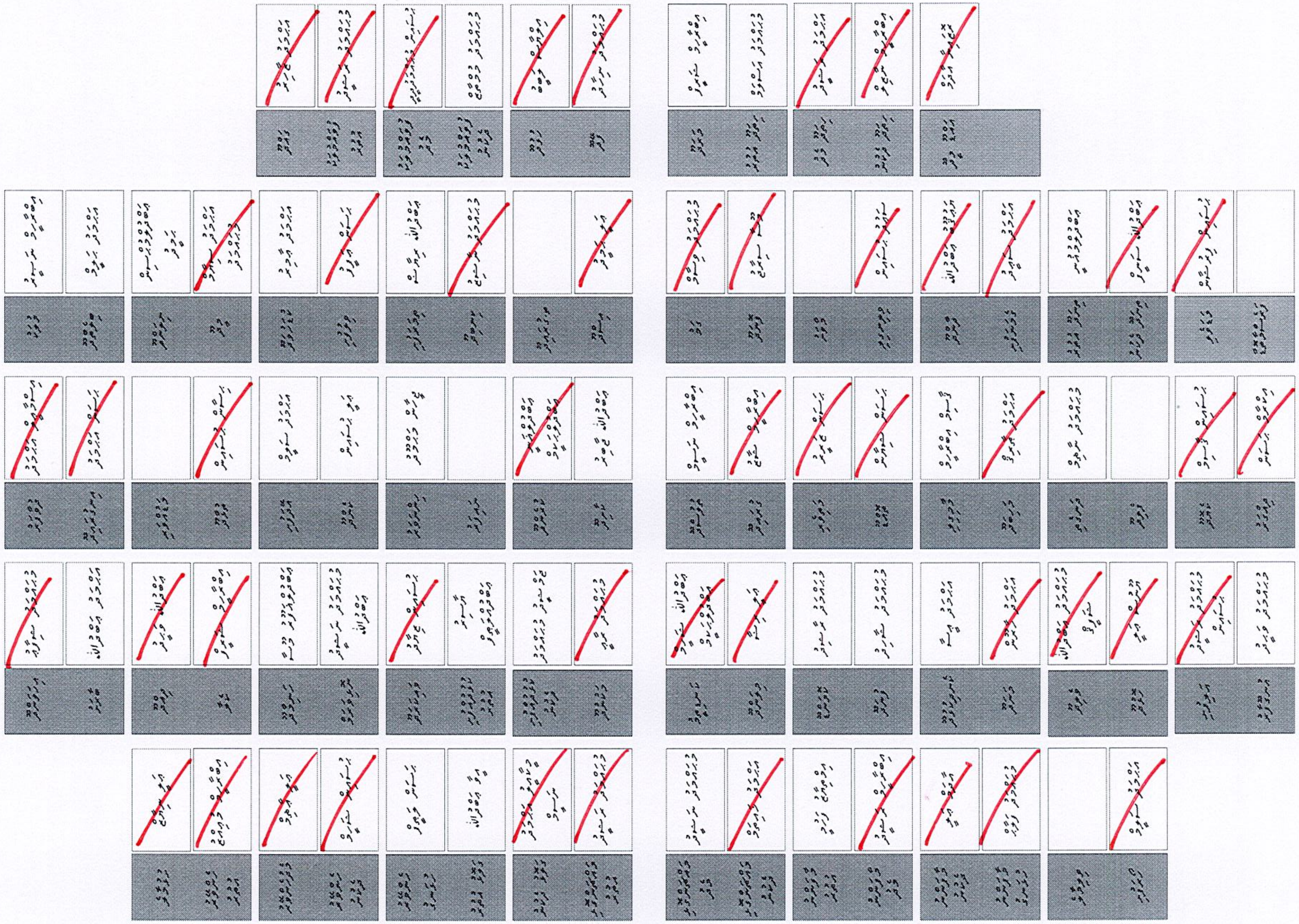

[illegible] ގަޑީގެ ހާޒިރީ

ހާޒިރުވި ⧄ 15

* Jalsa seating arrangement report faaskurumaamedhu

Overall Voting Result 12/12/2023 1:41:28 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Shipping Agency aa behey gavaaid aai viyafaari harakaai registry kurumuge gavaaid: Freight forwarding khidhumaithakaa khilaafah bodethi fee thakeh nagamundhaa kamah bayaankoh hushahalhuvvaafaivaa massala, Gavaaid Committeen nimmigothuge Report faaskurumah

Results

Present:	69
Eligible to vote:	68
Yes:	37
No:	6
Abstain:	0
Voted:	43
Not Voted:	25

Note: All inserted cards will be counted as present by the system. Attached sheet shows the members present at the time of voting.

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (TD)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (TD)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (TD)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
18	Ahmed Haitham (MDP)	Mahchangoalhi Dhekunu	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (TD)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (TD)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
28	Ibrahim Shareef (MDP)	Kelaa	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Yes
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Not Voted
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Not Voted
40	Ahmed Haroon (MDP)	Manadhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (TD)	Ungoofaaru	Not Voted
45	Ismail Ahmed (MDP)	Dhuvaafaru	No
46	Hassan Ahmed (MDP)	Inguraidhoo	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
53	Abdul Ghani Abdul Hakeem (MD..	Kurendhoo	Not Voted
54	Abdulla Jabir (MDP)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
56	Ibrahim Shaaz (MDP)	Guraidhoo	Yes
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
64	Ikram Hassan (MDP)	Dhiggaru	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (MDP)	Nilandhoo	Not Voted
68	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted
70	Hassan Afeef (TD)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	No
74	Ali Hameed (MDP)	Isdhoo	Yes
75	Mohamed Wisam (MDP)	Gamu	Yes
76	Moosa Siraj (IND)	Fonadhoo	Yes
78	Saud Hussain (MDP)	Villingili	Not Voted
79	Yaugoob Abdulla (MDP)	Dhaandhoo	No
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	No
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Not Voted
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (TD)	Madaveli	Yes
85	Ahmed Zahir (TD)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	No
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	No
89	Ilyas Labeeb (TD)	Hulhudhoo	Not Voted
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Not Voted
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
93	Ahmed Rasheed (TD)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

35th Jalsa (12.12.2023)

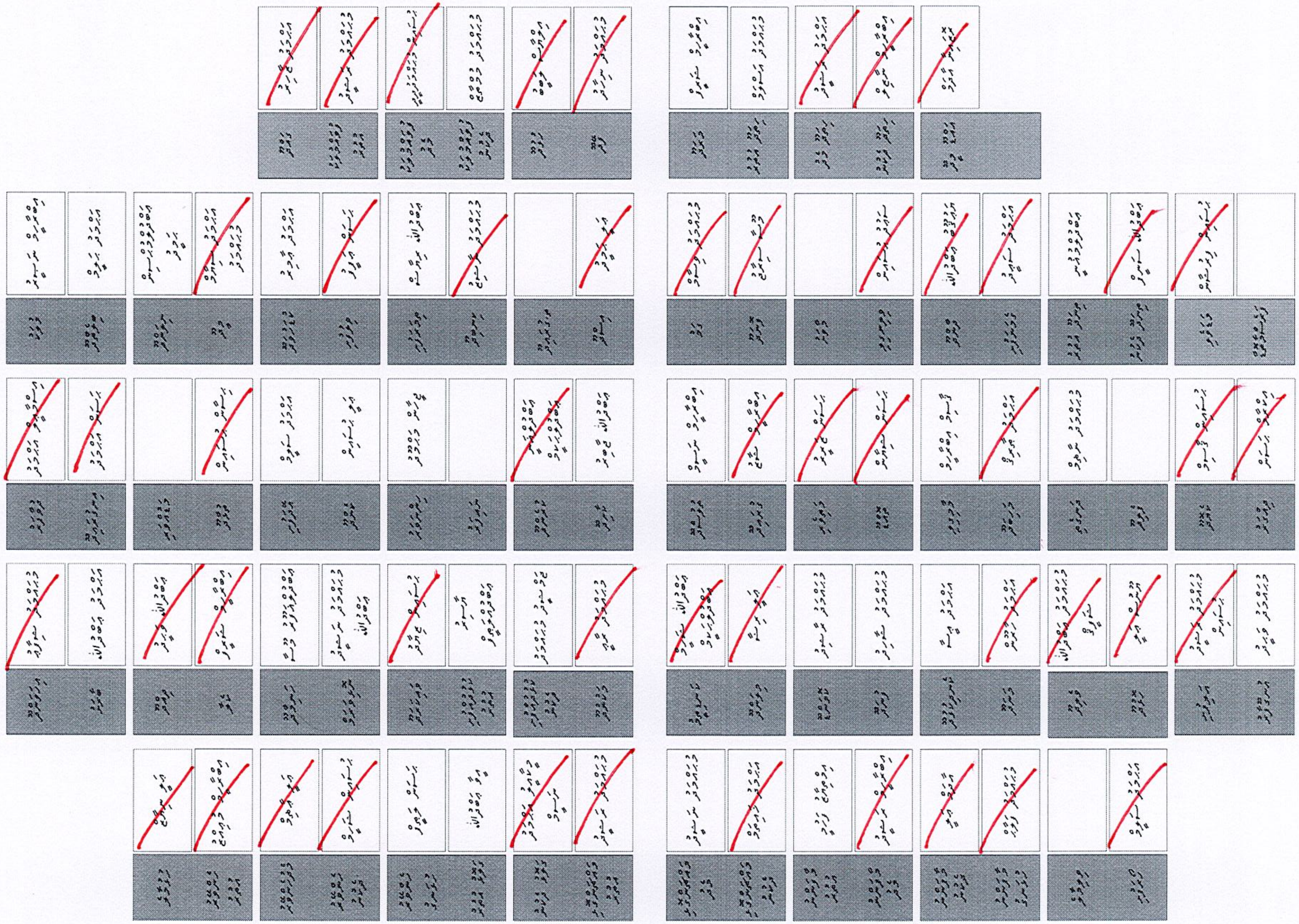

ވޯޓު ގަޑީގެ ހާޒިރު

ހާޒިރުވި ▨ 51

* Garaid committee report faastkurumaameedhu